

Codul de Procedură Penală din 30/04/1997

al României*)

Text actualizat la data de 25.03.2012. Actul include modificările din următoarele acte:

- Rectificarea publicată în Monitorul Oficial, Partea I nr. 358 din 28/07/1999.
- O.U.G. nr. 207/2000 publicată în Monitorul Oficial, Partea I nr. 594 din 22/11/2000.
- O.U.G. nr. 295/2000 publicată în Monitorul Oficial, Partea I nr. 707 din 30/12/2000.
- Legea nr. 756/2001 publicată în Monitorul Oficial, Partea I nr. 2 din 04/01/2002.
- Legea nr. 704/2001 publicată în Monitorul Oficial, Partea I nr. 807 din 17/12/2001.
- Legea nr. 296/2001 publicată în Monitorul Oficial, Partea I nr. 326 din 18/06/2001.
- O.U.G. nr. 58/2002 publicată în Monitorul Oficial, Partea I nr. 351 din 27/05/2002.
- O.U.G. nr. 109/2003 publicată în Monitorul Oficial, Partea I nr. 748 din 26/10/2003.
- O.U.G. nr. 66/2003 publicată în Monitorul Oficial, Partea I nr. 502 din 11/07/2003.
- O.U.G. nr. 72/2004 publicată în Monitorul Oficial, Partea I nr. 909 din 06/10/2004.
- O.U.G. nr. 55/2004 publicată în Monitorul Oficial, Partea I nr. 592 din 01/07/2004.
- Legea nr. 302/2004 publicată în Monitorul Oficial, Partea I nr. 594 din 01/07/2004.
- Legea nr. 480/2004 publicată în Monitorul Oficial, Partea I nr. 1088 din 23/11/2004.
- O.U.G. nr. 190/2005 publicată în Monitorul Oficial, Partea I nr. 1179 din 28/12/2005.
- Legea nr. 169/2002 publicată în Monitorul Oficial, Partea I nr. 261 din 18/04/2002.
- Legea nr. 576/2004 publicată în Monitorul Oficial, Partea I nr. 1223 din 20/12/2004.
- Legea nr. 356/2006 publicată în Monitorul Oficial, Partea I nr. 677 din 07/08/2006.
- O.U.G. nr. 60/2006 publicată în Monitorul Oficial, Partea I nr. 764 din 07/09/2006.
- Decizia nr. 1058/2007 publicată în Monitorul Oficial, Partea I nr. 810 din 28/11/2007.
- Legea nr. 79/2007 publicată în Monitorul Oficial, Partea I nr. 225 din 02/04/2007.
- Legea nr. 281/2003 publicată în Monitorul Oficial, Partea I nr. 468 din 01/07/2003.
- Legea nr. 57/2008 publicată în Monitorul Oficial, Partea I nr. 228 din 25/03/2008.
- O.U.G. nr. 31/2008 publicată în Monitorul Oficial, Partea I nr. 224 din 24/03/2008.
- Legea nr. 8/2009 publicată în Monitorul Oficial, Partea I nr. 105 din 20/02/2009.
- Legea nr. 195/2009 publicată în Monitorul Oficial, Partea I nr. 365 din 01/06/2009.
- Decizia nr. 783/2009 publicată în Monitorul Oficial, Partea I nr. 404 din 15/06/2009.
- Decizia nr. 694/2010 publicată în Monitorul Oficial, Partea I nr. 392 din 14/06/2010.
- Legea nr. 177/2010 publicată în Monitorul Oficial, Partea I nr. 672 din 04/10/2010.
- Legea nr. 202/2010 publicată în Monitorul Oficial, Partea I nr. 714 din 26/10/2010.
- Decizia nr. 1470/2011 publicată în Monitorul Oficial, Partea I nr. 853 din 02/12/2011.
- O.U.G. nr. 121/2011 publicată în Monitorul Oficial, Partea I nr. 931 din 29/12/2011.
- Legea nr. 28/2012 publicată în Monitorul Oficial, Partea I nr. 189 din 22/03/2012.

Republicat în temeiul art. IV din Legea nr. 141/1996, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 289 din 14 noiembrie 1996.

Codul de procedură penală a fost publicat în Buletinul Oficial nr. 145-146 din 12 noiembrie 1968 și a mai fost republicat în Buletinul Oficial nr. 58-59 din 26 aprilie 1973, în temeiul art. III din Legea nr. 7/1973, publicată în Buletinul Oficial nr. 49 din 6 aprilie 1973.

PARTEA GENERALĂ

TITLUL I REGULILE DE BAZĂ ȘI ACȚIUNILE ÎN PROCESUL PENAL

Capitolul I SCOPUL ȘI REGULILE DE BAZĂ ALE PROCESULUI PENAL

Scopul procesului penal

Art. 1. - Procesul penal are ca scop constatarea la timp și în mod complet a faptelor care constituie infracțiuni, astfel ca orice persoană care a săvârșit o infracțiune să fie pedepsită potrivit vinovăției sale și nici o persoană nevinovată să nu fie trasă la răspundere penală.

Procesul penal trebuie să contribuie la apărarea ordinii de drept, la apărarea persoanei, a drepturilor și libertăților acesteia, la prevenirea infracțiunilor, precum și la educarea cetățenilor în spiritul respectării legilor.

Legalitatea și oficialitatea procesului penal

Art. 2. - Procesul penal se desfășoară atât în cursul urmăririi penale cât și în cursul judecății, potrivit dispozițiilor prevăzute de lege.

Actele necesare desfășurării procesului penal se îndeplinesc din oficiu, afară de cazul când prin lege se dispune altfel.

Aflarea adevărului

Art. 3. - În desfășurarea procesului penal trebuie să se asigure aflarea adevărului cu privire la faptele și împrejurările cauzei, precum și cu privire la persoana făptuitorului.

Rolul activ

Art. 4. - Organele de urmărire penală și instanțele de judecată sunt obligate să aibă rol activ în desfășurarea procesului penal.

Garantarea libertății persoanei

Art. 5. - În tot cursul procesului penal este garantată libertatea persoanei.

Nici o persoană nu poate fi reținută, arestată sau privată de libertate în alt mod și nici nu poate fi supusă vreunei forme de restrângere a libertății decât în cazurile și condițiile prevăzute de lege.

Alineatul a fost modificat prin punctul 1. din Lege nr. 281/2003 începând cu 01.07.2003.

Dacă cel împotriva căruia s-a luat măsura arestării preventive sau s-a dispus internarea medicală ori o măsură de restrângere a libertății consideră că aceasta este ilegală, are dreptul, în tot cursul procesului penal, să se adreseze instanței competente, potrivit legii.

Alineatul a fost modificat prin punctul 1. din Lege nr. 281/2003 începând cu 01.07.2003.

Orice persoană care a fost, în cursul procesului penal, privată de libertate sau căreia i s-a restrâns libertatea, ilegal sau pe nedrept, are dreptul la repararea pagubei suferite, în condițiile prevăzute de lege.

Alineatul a fost modificat prin punctul 1. din Lege nr. 281/2003 începând cu 01.07.2003.

În tot cursul procesului penal, învinuitul sau inculpatul arestat preventiv poate cere punerea în libertate provizorie, sub control judiciar sau pe cauțiune.

Respectarea demnității umane

Art. 5¹. - Orice persoană care se află în curs de urmărire penală sau de judecată trebuie tratată cu respectarea demnității umane. Supunerea acesteia la tortură sau la tratamente cu cruzime, inumane ori degradante este pedepsită prin lege.

Prezumția de nevinovăție

Paragraful a fost introdus prin punctul 2. din Lege nr. 281/2003 începând cu 01.01.2004.

Art. 5². - Orice persoană este considerată nevinovată până la stabilirea vinovăției sale printr-o hotărâre penală definitivă.

Art. 5². a fost introdus prin punctul 2. din Lege nr. 281/2003 începând cu 01.01.2004.

Garantarea dreptului de apărare

Art. 6. - Dreptul de apărare este garantat învinuitului, inculpatului și celorlalte părți în tot cursul procesului penal.

În cursul procesului penal, organele judiciare sunt obligate să asigure părților deplina exercitare a drepturilor procesuale în condițiile prevăzute de lege și să administreze probele necesare în apărare.

Organele judiciare au obligația să-l încunoștințeze, de îndată și mai înainte de a-l audia, pe învinuit sau pe inculpat despre fapta pentru care este cercetat, încadrarea juridică a acesteia și să-i asigure posibilitatea pregătirii și exercitării apărării.

Alineatul a fost modificat prin punctul 3. din Lege nr. 281/2003 începând cu 01.01.2004.

Orice parte are dreptul să fie asistată de apărător în tot cursul procesului penal.

Organele judiciare au obligația să încunoștințeze pe învinuit sau inculpat, înainte de a i se lua prima declarație, despre dreptul de a fi asistat de un apărător, consemnându-se aceasta în procesul-verbal de ascultare. În condițiile și în cazurile prevăzute de lege, organele judiciare sunt obligate să ia măsuri pentru asigurarea asistenței juridice a învinuitului sau inculpatului, dacă acesta nu are apărător ales.

Limba în care se desfășoară procesul penal

Paragraful a fost modificat prin punctul 4. din Lege nr. 281/2003 începând cu 01.01.2004.

Art. 7. - În procesul penal procedura judiciară se desfășoară în limba română. În fața organelor judiciare se asigură părților și altor persoane chemate în proces folosirea limbii materne, actele procedurale întocmindu-se în limba română.

Art. 7. a fost modificat prin punctul 4. din Lege nr. 281/2003 începând cu 01.01.2004.

Folosirea limbii oficiale prin interpret

Paragraful a fost modificat prin punctul 5. din Lege nr. 281/2003 începând cu 01.01.2004.

Art. 8. - Părților care nu vorbesc sau nu înțeleg limba română ori nu se pot exprima li se asigură, în mod gratuit, posibilitatea de a lua cunoștință de piesele dosarului, dreptul de a vorbi, precum și dreptul de a pune concluzii în instanță, prin interpret.

Art. 8. a fost modificat prin punctul 5. din Lege nr. 281/2003 începând cu 01.01.2004.

Capitolul II
ACȚIUNEA PENALĂ ȘI ACȚIUNEA CIVILĂ ÎN PROCESUL PENAL

Secțiunea I
Acțiunea penală

Obiectul și exercitarea acțiunii penale

Art. 9. - Acțiunea penală are ca obiect tragerea la răspundere penală a persoanelor care au săvârșit infracțiuni.
Acțiunea penală se pune în mișcare prin actul de inculpare prevăzut de lege.
Acțiunea penală se poate exercita în tot cursul procesului penal.

Cazurile în care punerea în mișcare sau exercitarea acțiunii penale este împiedicată

Art. 10. - Acțiunea penală nu poate fi pusă în mișcare, iar când a fost pusă în mișcare nu mai poate fi exercitată dacă:

- a) fapta nu există;
- b) fapta nu este prevăzută de legea penală;
- b¹) fapta nu prezintă gradul de pericol social al unei infracțiuni;
- c) fapta nu a fost săvârșită de învinuit sau de inculpat;
- d) faptei îi lipsește unul din elementele constitutive ale infracțiunii;
- e) există vreuna din cauzele care înlătură caracterul penal al faptei;
- f) lipsește plângerea prealabilă a persoanei vătămate, autorizarea sau sesizarea organului competent ori altă condiție prevăzută de lege, necesară pentru punerea în mișcare a acțiunii penale;
- g) a intervenit amnistia, prescripția ori decesul făptuitorului sau, după caz, radierea persoanei juridice atunci când are calitatea de făptuitor;

Litera g) a fost modificată prin punctul 1. din Lege nr. 356/2006 începând cu 06.09.2006.

h) a fost retrasă plângerea prealabilă ori părțile s-au împăcat ori a fost încheiat un acord de mediere în condițiile legii, în cazul infracțiunilor pentru care retragerea plângerii sau împăcarea părților înlătură răspunderea penală.

Litera h) a fost modificată prin punctul 1. din Lege nr. 202/2010 începând cu 25.11.2010.

- i) s-a dispus înlocuirea răspunderii penale;
- i¹) există o cauză de nepedepsire prevăzută de lege;

Litera i¹) a fost introdusă prin punctul 6. din Lege nr. 281/2003 începând cu 01.01.2004.

j) există autoritate de lucru judecat. Împiedicarea produce efecte chiar dacă faptei definitiv judecate i s-ar da o altă încadrare juridică.

În cazul prevăzut la lit. f), acțiunea penală poate fi pusă în mișcare ulterior în condiții legale.

Clasarea, scoaterea de sub urmărire, încetarea urmăririi penale, achitarea și încetarea procesului penal

Art. 11. - Când se constată existența vreunui din cazurile prevăzute în art. 10:

1. În cursul urmăririi penale procurorul, la propunerea organului de cercetare penală sau din oficiu, dispune:

- a) clasarea, când nu există învinuit în cauză;
- b) scoaterea de sub urmărire, în cazurile prevăzute în art. 10 lit. a)-e), când există învinuit sau inculpat în cauză;
- c) încetarea urmăririi penale, în cazurile prevăzute în art. 10 lit. f)-h), i¹) și j), când există învinuit sau inculpat în cauză.

Litera c) a fost modificată prin punctul 2. din Lege nr. 356/2006 începând cu 06.09.2006.

2. În cursul judecății instanța pronunță:

- a) achitarea în cazurile prevăzute în art. 10 lit. a)-e);
- b) încetarea procesului penal în cazurile prevăzute în art. 10 lit. f)-j).

Sesizarea altor organe decât cele judiciare

Art. 12. - În cazurile arătate în art. 10 lit. b), d) și e), procurorul care dispune clasarea sau scoaterea de sub urmărire, ori instanța de judecată care pronunță achitarea, dacă apreciază că fapta ar putea atrage măsuri ori sancțiuni altele decât cele prevăzute de legea penală, sesizează organul competent.

Continuarea procesului penal în caz de amnistie, prescripție sau retragere a plângerii prealabile ori de existență unei cauze de nepedepsire

Paragraful a fost modificat prin punctul 7. din Lege nr. 281/2003 începând cu 01.01.2004.

Art. 13. - În caz de amnistie, prescripție sau retragere a plângerii prealabile, precum și în cazul existenței unei cauze de nepedepsire, învinuitul sau inculpatul poate cere continuarea procesului penal.

Alineatul a fost modificat prin punctul 7. din Lege nr. 281/2003 începând cu 01.01.2004.

Dacă se constată vreunul din cazurile prevăzute în art. 10 lit. a)-e), procurorul dispune scoaterea de sub urmărire, iar instanța de judecată pronunță achitarea.

Dacă nu se constată vreunul dintre cazurile prevăzute în art. 10 alin. 1 lit. a)-e), procurorul dispune încetarea urmăririi penale, cu excepția cazului prevăzut în art. 10 alin. 1 lit. i), iar instanța de judecată pronunță încetarea procesului penal.

Alineatul a fost modificat prin punctul 3. din Lege nr. 356/2006 începând cu 06.09.2006.

Secțiunea II Acțiunea civilă

Obiectul și exercitarea acțiunii civile

Art. 14. - Acțiunea civilă are ca obiect tragerea la răspundere civilă a inculpatului, precum și a părții responsabile civilmente.

Acțiunea civilă poate fi alăturată acțiunii penale în cadrul procesului penal, prin constituirea persoanei vătămate ca parte civilă.

Repararea pagubei se face potrivit dispozițiilor legii civile:

a) în natură, prin restituirea lucrului, prin restabilirea situației anterioare săvârșirii infracțiunii, prin desființarea totală ori parțială a unui înscris și prin orice alt mijloc de reparare;

b) prin plata unei despăgubiri bănești, în măsura în care repararea în natură nu este cu putință.

De asemenea, se acordă despăgubiri bănești pentru folosul de care a fost lipsită partea civilă.

Acțiunea civilă poate avea ca obiect și tragerea la răspundere civilă pentru repararea daunelor morale, - potrivit legii civile.

Alineatul a fost introdus prin punctul 8. din Lege nr. 281/2003 începând cu 01.01.2004.

Constituirea ca parte civilă

Art. 15. - Persoana vătămată se poate constitui parte civilă în contra învinutului sau inculpatului și persoanei responsabile civilmente.

Constituirea ca parte civilă se poate face în cursul urmăririi penale, precum și în fața instanței de judecată până la citirea actului de sesizare.

Calitatea de parte civilă a persoanei care a suferit o vătămare prin infracțiune nu înlătură dreptul acestei persoane de a participa în calitate de parte vătămată în aceeași cauză.

Acțiunea civilă este scutită de taxa de timbru.

Partea responsabilă civilmente

Art. 16. - Introducerea în procesul penal a persoanei responsabile civilmente poate avea loc, la cerere sau din oficiu, fie în cursul urmăririi penale, fie în fața instanței de judecată până la citirea actului de sesizare.

Persoana responsabilă civilmente poate interveni în procesul penal până la terminarea cercetării judecătorești la prima instanță, luând procedura din stadiul în care se află în momentul intervenției.

Partea responsabilă civilmente are, în ce privește acțiunea civilă, toate drepturile pe care legea le prevede pentru învinuit sau inculpat.

Tranzacția, medierea și recunoașterea pretențiilor civile

Paragraful a fost introdus prin punctul 2. din Lege nr. 202/2010 începând cu 25.11.2010.

Art. 16¹. - În cursul procesului penal, cu privire la pretențiile civile, inculpatul, partea civilă și partea responsabilă civilmente pot încheia o tranzacție sau un acord de mediere, potrivit legii.

Inculpatul, cu acordul părții responsabile civilmente, poate recunoaște, în tot sau în parte, pretențiile părții civile.

În cazul recunoașterii pretențiilor civile, instanța obligă la despăgubiri în măsura recunoașterii. Cu privire la pretențiile civile nerecunoscute, pot fi administrate probe.

Art. 16¹. a fost introdus prin punctul 2. din Lege nr. 202/2010 începând cu 25.11.2010.

Exercitarea din oficiu a acțiunii civile

Paragraful a fost modificat prin punctul 9. din Lege nr. 281/2003 începând cu 01.01.2004.

Art. 17. - Acțiunea civilă se pornește și se exercită și din oficiu, când cel vătămat este o persoană lipsită de capacitate de exercițiu sau cu capacitate de exercițiu restrânsă.

În acest scop, organul de urmărire penală sau instanța de judecată va cere persoanei vătămate ca, prin reprezentantul său legal, ori, după caz, persoanei care îi încuviințează actele, să prezinte situația cu privire la întinderea pagubei materiale și a daunelor morale, precum și date cu privire la faptele prin care acestea au fost pricinuite.

Instanța este obligată să se pronunțe din oficiu asupra reparării pagubei și a daunelor morale, chiar dacă persoana vătămată nu este constituită parte civilă.

Art. 17. a fost modificat prin punctul 9. din Lege nr. 281/2003 începând cu 01.01.2004.

Susținerea acțiunii civile de către procuror

Art. 18. - Procurorul poate susține în fața instanței acțiunea civilă pornită de persoana vătămată.

Când cel vătămat este o persoană lipsită de capacitate de exercițiu sau cu capacitate de exercițiu restrânsă, procurorul, când participă la judecată, este obligat să susțină interesele civile ale acesteia, chiar dacă nu este constituită parte civilă.

Alineatul a fost modificat prin punctul 10. din Lege nr. 281/2003 începând cu 01.01.2004.

Acțiunea adresată instanței civile

Art. 19. - Persoana vătămată care nu s-a constituit parte civilă în procesul penal poate introduce la instanța civilă acțiune pentru repararea pagubei materiale și a daunelor morale pricinuite prin infracțiune.

Alineatul a fost modificat prin punctul 11. din Lege nr. 281/2003 începând cu 01.01.2004.

Judecata în fața instanței civile se suspendă până la rezolvarea definitivă a cauzei penale.

De asemenea, poate să pornească acțiune în fața instanței civile persoana vătămată care s-a constituit parte civilă sau pentru care s-a pornit din oficiu acțiunea civilă în procesul penal, dar acesta a fost suspendat. În caz de reluare a procesului penal, acțiunea introdusă la instanța civilă se suspendă.

Persoana vătămată care a pornit acțiunea în fața instanței civile poate să părăsească această instanță și să se adreseze organului de urmărire penală sau instanței de judecată, dacă punerea în mișcare a acțiunii penale a avut loc ulterior sau procesul penal a fost reluat după suspendare. Părăsirea instanței civile nu poate avea loc dacă aceasta a pronunțat o hotărâre chiar nedefinitivă.

Cazuri speciale de rezolvare a acțiunii civile

Art. 20. - Persoana vătămată constituită parte civilă în procesul penal poate să pornească acțiune în fața instanței civile, dacă instanța penală, prin hotărârea rămasă definitivă, a lăsat nesoluționată acțiunea civilă.

În cazurile în care acțiunea civilă a fost exercitată din oficiu, dacă se constată din probe noi că paguba și daunele morale nu au fost integral reparate, diferența poate fi cerută pe calea unei acțiuni la instanța civilă.

Alineatul a fost modificat prin punctul 12. din Lege nr. 281/2003 începând cu 01.01.2004.

De asemenea, persoana vătămată se poate adresa cu acțiune la instanța civilă pentru repararea pagubelor materiale și a daunelor morale care s-au născut ori s-au descoperit după pronunțarea hotărârii penale de prima instanță.

Alineatul a fost modificat prin punctul 12. din Lege nr. 281/2003 începând cu 01.01.2004.

Exercitarea acțiunii civile de către sau față de succesori

Art. 21. - Acțiunea civilă rămâne în competența instanței penale în caz de deces al uneia din părți, introducându-se în cauză moștenitorii acesteia.

Dacă una dintre părți este o persoană juridică, în caz de reorganizare a acesteia se introduc în cauză succesorii în drepturi, iar în caz de desființare sau de dizolvare se introduc în cauză lichidatorii.

Alineatul a fost modificat prin punctul 4. din Lege nr. 356/2006 începând cu 06.09.2006.

Autoritatea hotărârii penale în civil și efectele hotărârii civile în penal

Art. 22. - Hotărârea definitivă a instanței penale are autoritate de lucru judecat în fața instanței civile care judecă acțiunea civilă, cu privire la existența faptei, a persoanei care a săvârșit-o și a vinovăției acesteia.

Hotărârea definitivă a instanței civile prin care a fost soluționată acțiunea civilă nu are autoritate de lucru judecat în fața organului de urmărire penală și a instanței penale, cu privire la existența faptei penale, a persoanei care a săvârșit-o și a vinovăției acesteia.

Secțiunea III

Părțile în procesul penal

Inculpatul

Art. 23. - Persoana împotriva căreia s-a pus în mișcare acțiunea penală este parte în procesul penal și se numește inculpat.

Alte părți în procesul penal

Art. 24. - Persoana care a suferit prin fapta penală o vătămare fizică, morală sau materială, dacă participă în procesul penal, se numește parte vătămată.

Persoana vătămată care exercită acțiunea civilă în cadrul procesului penal se numește parte civilă.

Persoana chemată în procesul penal să răspundă, potrivit legii civile, pentru pagubele provocate prin fapta învinuitului sau inculpatului, se numește parte responsabilă civilmente.

TITLUL II COMPETENȚA

Capitolul I FELURILE COMPETENȚEI

Secțiunea I

Competența după materie și după calitatea persoanei

Competența judecătorei

Art. 25. - Judecătoria judecă în primă instanță toate infracțiunile, cu excepția celor date prin lege în competența altor instanțe.

Judecătoria soluționează și alte cazuri anume prevăzute de lege.

Alineatul a fost introdus prin punctul 13. din Lege nr. 281/2003 începând cu 01.01.2004.

Competența tribunalului militar

Paragraful a fost modificat prin punctul 14. din Lege nr. 281/2003 începând cu 01.01.2004.

Art. 26. - Tribunalul militar:

1. judecă în primă instanță:

a) infracțiunile prevăzute în art. 331-352 din Codul penal, precum și alte infracțiuni săvârșite în legătură cu îndatoririle de serviciu, comise de militari până la gradul de colonel inclusiv, cu excepția celor date în competența altor instanțe;

b) Abrogată prin punctul 5. din Lege nr. 356/2006 începând cu 06.09.2006.

2. judecă și soluționează și alte cauze anume prevăzute de lege.

Art. 26. a fost modificat prin punctul 14. din Lege nr. 281/2003 începând cu 01.01.2004.

Competența tribunalului

Art. 27. - Tribunalul:

1. judecă în primă instanță:

a) infracțiunile prevăzute de Codul penal în art. 174-177, art. 179, art. 189 alin. 3-5, art. 197 alin. 3, art. 211 alin. 3, art. 212 alin. 3, art. 215 alin. 5, art. 254, art. 255, art. 257, art. 266-270, art. 279¹, art. 312 și art. 317, precum și infracțiunea de contrabandă, dacă a avut ca obiect arme, muniții sau materii explozive ori radioactive;

Litera a) a fost modificată prin punctul 6. din Lege nr. 356/2006 începând cu 06.09.2006.

b) infracțiunile săvârșite cu intenție, care au avut ca urmare moartea sau sinuciderea victimei;

Litera b) a fost modificată prin punctul 6. din Lege nr. 356/2006 începând cu 06.09.2006.

c) Abrogată prin punctul 7. din Lege nr. 356/2006 începând cu 06.09.2006.

d) infracțiunile privind traficul și consumul ilicit de droguri;

Litera d) a fost modificată prin punctul 3. din Lege nr. 202/2010 începând cu 25.11.2010.

e) infracțiunea de bancrută frauduloasă, dacă fapta privește sistemul bancar;

e¹) infracțiunile de spălare a banilor și infracțiunile de evaziune fiscală prevăzute de art. 9 din Legea nr. 241/2005 pentru prevenirea și combaterea evaziunii fiscale, cu modificările ulterioare.

Litera e¹) a fost modificată prin punctul 3. din Lege nr. 202/2010 începând cu 25.11.2010.

f) alte infracțiuni date prin lege în competența sa;

2. Abrogat prin punctul 4. din Lege nr. 202/2010 începând cu 25.11.2010.

3. ca instanță de recurs, judecă recursurile împotriva sentințelor pronunțate de judecătorii privind infracțiunile pentru care punerea în mișcare a acțiunii penale se face la plângerea prealabilă a persoanei vătămate, precum și recursurile împotriva hotărârilor penale pronunțate de judecătorii în materia măsurilor preventive, a liberării provizorii sau a măsurilor asigurătorii, a hotărârilor penale pronunțate de judecătorii în materia executării hotărârilor penale sau a reabilitării, precum și în alte cazuri anume prevăzute de lege;

Punctul 3. a fost modificat prin punctul 5. din Lege nr. 202/2010 începând cu 25.11.2010.

4. soluționează conflictele de competență ivite între judecătoriile din circumscripția sa, precum și alte cazuri anume prevăzute de lege.

Punctul 4. a fost modificat prin punctul 15. din Lege nr. 281/2003 începând cu 01.01.2004.

Competența tribunalului militar teritorial

Paragraful a fost modificat prin punctul 16. din Lege nr. 281/2003 începând cu 01.01.2004.

Art. 28. - Tribunalul militar teritorial:

1. judecă în primă instanță:

a) infracțiunile menționate în art. 27 pct. 1 lit. a)-e¹), săvârșite în legătură cu îndatoririle de serviciu, de militari până la gradul de colonel inclusiv;

Litera a) a fost modificată prin punctul 9. din Lege nr. 356/2006 începând cu 06.09.2006.

b) alte infracțiuni date prin lege în competența sa;

2. Abrogat prin punctul 6. din Lege nr. 202/2010 începând cu 25.11.2010.

3. ca instanță de recurs, judecă recursurile împotriva sentințelor pronunțate de tribunalele militare privind infracțiunile pentru care punerea în mișcare a acțiunii penale se face la plângerea prealabilă a persoanei vătămate, precum și recursurile împotriva hotărârilor penale pronunțate de tribunalul militar în materia măsurilor preventive, a liberării provizorii sau a măsurilor asigurătorii, a hotărârilor penale pronunțate de tribunalul militar în materia executării hotărârilor penale sau a reabilitării, precum și în alte cazuri anume prevăzute de lege;

Punctul 3. a fost modificat prin punctul 7. din Lege nr. 202/2010 începând cu 25.11.2010.

4. soluționează conflictele de competență ivite între tribunalele militare din circumscripția sa, precum și alte cazuri anume prevăzute de lege.

Art. 28. a fost modificat prin punctul 16. din Lege nr. 281/2003 începând cu 01.01.2004.

Competența Curții de Apel

Art. 28¹. - Curtea de Apel:

1. judecă în primă instanță:

a) infracțiunile prevăzute de Codul penal în art. 155-173 și infracțiunile privind siguranța națională a României prevăzute în legi speciale;

Litera a) a fost modificată prin punctul 11. din Lege nr. 356/2006 începând cu 06.09.2006.

a¹) infracțiunile prevăzute de Codul penal în art. 253¹, art. 273-276 când s-a produs o catastrofă de cale ferată și art. 356-361;

Litera a¹) a fost introdusă prin punctul 12. din Lege nr. 356/2006 începând cu 06.09.2006.

b) infracțiunile săvârșite de judecătorii de la judecătorii și tribunale și de procurorii de la parchetele care funcționează pe lângă aceste instanțe, precum și de avocați, notari publici, executori judecătorești și de controlorii financiari ai Curții de Conturi;

Litera b) a fost modificată prin alineatul din Lege nr. 79/2007 începând cu 05.04.2007.

b¹) infracțiunile săvârșite de șefii cultelor religioase organizate în condițiile legii și de ceilalți membri ai înaltului cler, care au cel puțin rangul de arhieru sau echivalent al acestuia;

Litera b¹) a fost introdusă prin punctul 8. din Lege nr. 202/2010 începând cu 25.11.2010.

b²) infracțiunile săvârșite de magistrații asistenți de la Înalta Curte de Casație și Justiție, de judecătorii de la curțile de apel și Curtea Militară de Apel, precum și de procurorii de la parchetele de pe lângă aceste instanțe;

Litera b²) a fost introdusă prin punctul 8. din Lege nr. 202/2010 începând cu 25.11.2010.

b³) infracțiunile săvârșite de membrii Curții de Conturi, de președintele Consiliului Legislativ și de Avocatul Poporului.

Litera b³) a fost introdusă prin punctul 8. din Lege nr. 202/2010 începând cu 25.11.2010.

c) Abrogată prin punctul 14. din Lege nr. 356/2006 începând cu 06.09.2006.

d) alte infracțiuni date prin lege în competența sa;

e) Abrogată prin punctul 18. din Lege nr. 281/2003 începând cu 01.01.2004.

f) Abrogată prin punctul 18. din Lege nr. 281/2003 începând cu 01.01.2004.

2. ca instanță de apel, judecă apelurile împotriva hotărârilor penale pronunțate în primă instanță de tribunale;

3. ca instanță de recurs, judecă recursurile împotriva hotărârilor penale pronunțate de judecătoria în primă instanță, cu excepția celor date în competența tribunalului, precum și în alte cazuri anume prevăzute de lege;

Punctul 3. a fost modificat prin punctul 9. din Lege nr. 202/2010 începând cu 25.11.2010.

4. soluționează conflictele de competență ivite între tribunale sau între judecătoria și tribunale din circumscripția sa ori între judecătoria din circumscripția unor tribunale diferite aflate în circumscripția Curții, precum și alte cazuri anume prevăzute de lege.

Punctul 4. a fost modificat prin punctul 19. din Lege nr. 281/2003 începând cu 01.01.2004.

5. soluționează cererile prin care s-a solicitat extrădarea sau transferul persoanelor condamnate în străinătate.

Punctul 5. a fost introdus prin punctul 20. din Lege nr. 281/2003 începând cu 01.01.2004.

Competența Curții Militare de Apel

Art. 28². - Curtea Militară de Apel:

1. judecă în primă instanță:

a) infracțiunile prevăzute de Codul penal în art. 155-173 și art. 356-361, săvârșite de militari;

Litera a) a fost modificată prin punctul 21. din Lege nr. 281/2003 începând cu 01.01.2004.

b) infracțiunile săvârșite de judecătoria tribunalelor militare și ai tribunalelor militare teritoriale, precum și de procurorii militari de la parchetele militare de pe lângă aceste instanțe;

c) alte infracțiuni date prin lege în competența sa;

2. ca instanță de apel, judecă apelurile împotriva hotărârilor pronunțate în primă instanță de tribunalele militare teritoriale;

3. ca instanță de recurs, judecă recursurile împotriva hotărârilor penale pronunțate de tribunalul militar în primă instanță, cu excepția celor date în competența tribunalului militar teritorial, precum și în alte cazuri anume prevăzute de lege;

Punctul 3. a fost modificat prin punctul 10. din Lege nr. 202/2010 începând cu 25.11.2010.

4. soluționează conflictele de competență ivite între tribunalele militare teritoriale sau între tribunalele militare și tribunalele militare teritoriale ori între tribunalele militare din raza de competență a unor tribunale militare teritoriale diferite, precum și alte cazuri anume prevăzute de lege.

Punctul 4. a fost modificat prin punctul 21. din Lege nr. 281/2003 începând cu 01.01.2004.

Competența Curții Supreme de Justiție

Art. 29. - Curtea Supremă de Justiție:

1. judecă în primă instanță:

a) infracțiunile săvârșite de senatori, deputați și europarlamentari;

b) infracțiunile săvârșite de membrii Guvernului;

c) infracțiunile săvârșite de judecătoria Curții Constituționale;

d) infracțiunile săvârșite de membrii Consiliului Superior al Magistraturii;

e) infracțiunile săvârșite de judecătoria Înaltei Curți de Casație și Justiție, precum și de procurorii de la Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție;

- f) infracțiunile săvârșite de mareșali, amirali, generali și chestori;
- g) alte cauze date prin lege în competența sa;

Punctul 1. a fost modificat prin punctul 11. din Lege nr. 202/2010 începând cu 25.11.2010.

2. ca instanță de recurs, judecă:

- a) recursurile împotriva hotărârilor penale pronunțate, în primă instanță, de curțile de apel și Curtea Militară de Apel;
- b) recursurile împotriva hotărârilor penale pronunțate, ca instanțe de apel, de curțile de apel și Curtea Militară de Apel;
- c) recursurile împotriva hotărârilor penale pronunțate, în primă instanță, de secția penală a Curții Supreme de Justiție, precum și alte cazuri prevăzute de lege;

Litera c) a fost modificată prin punctul 23. din Lege nr. 281/2003 începând cu 01.01.2004.

3. judecă recursurile în interesul legii;

4. Abrogat prin punctul 1. din Lege nr. 576/2004 începând cu 23.12.2004.

5. soluționează:

- a) conflictele de competență în cazurile în care Curtea Supremă de Justiție este instanța superioară comună;
- b) cazurile în care cursul justiției este întrerupt;
- c) cererile de strămutare.

d) alte cazuri anume prevăzute de lege.

Litera d) a fost introdusă prin punctul 24. din Lege nr. 281/2003 începând cu 01.01.2004.

Secțiunea II

Competența teritorială

Competența pentru infracțiunile săvârșite în țară

Art. 30. - Competența după teritoriu este determinată de:

- a) locul unde a fost săvârșită infracțiunea;
- b) locul unde a fost prins făptuitorul;
- c) locul unde locuiește făptuitorul;
- d) locul unde locuiește persoana vătămată.

Judecarea cauzei revine aceleia dintre instanțele competente potrivit alin. 1, în a cărei circumscripție s-a efectuat urmărirea penală.

Alineatul a fost modificat prin linia din Lege nr. 281/2003 începând cu 01.01.2004.

Când urmărirea penală se efectuează de către Parchetul de pe lângă Curtea Supremă de Justiție sau de către parchetele de pe lângă curțile de apel ori de pe lângă tribunale sau de către un organ de cercetare central ori județean, procurorul, prin rechizitoriu, stabilește căreia dintre instanțele prevăzute în alin. 1 îi revine competența de a judeca, ținând seama ca, în raport cu împrejurările cauzei, să fie asigurată buna desfășurare a procesului penal.

Alineatul a fost modificat prin punctul 25. din Lege nr. 281/2003 începând cu 01.01.2004.

Prin "locul săvârșirii infracțiunii" se înțelege locul unde s-a desfășurat activitatea infracțională, în totul sau în parte, ori locul unde s-a produs rezultatul acesteia.

Competența pentru infracțiunile săvârșite în străinătate

Art. 31. - Infracțiunile săvârșite în afara teritoriului țării se judecă, după caz, de către instanțele civile sau militare în a căror circumscripție își are domiciliul sau locuiește făptuitorul. Dacă acesta nu are domiciliul și nici nu locuiește în România, iar fapta este de competența judecătorei, se judecă de Judecătoria Sectorului 2, iar în celelalte cazuri, de instanța competentă după materie și calitatea persoanei, din municipiul București, afară de cazul când prin lege se dispune altfel.

Alineatul a fost modificat prin punctul 26. din Lege nr. 281/2003 începând cu 01.01.2004.

Infracțiunea săvârșită pe o navă este de competența instanței în a cărei circumscripție se află primul port român în care ancorează nava, afară de cazul în care prin lege se dispune altfel.

Alineatul a fost modificat prin linia din Lege nr. 281/2003 începând cu 01.01.2004.

Infracțiunea săvârșită pe o aeronavă este de competența instanței în a cărei circumscripție se află primul loc de aterizare pe teritoriul român.

Alineatul a fost modificat prin linia din Lege nr. 281/2003 începând cu 01.01.2004.

Dacă nava nu ancorează într-un port român sau dacă aeronava nu aterizează pe teritoriul român, competența este cea prevăzută în alin. 1, afară de cazul în care prin lege se dispune altfel.

Secțiunea III

Competența în caz de indivizibilitate și conexitate

Reunirea cauzelor

Art. 32. - În caz de indivizibilitate sau de conexitate, judecata în primă instanță, dacă are loc în același timp pentru toate faptele și pentru toți făptuitorii, se efectuează de aceeași instanță.

Cazurile de indivizibilitate

Art. 33. - Este indivizibilitate:

- a) când la săvârșirea unei infracțiuni au participat mai multe persoane;
- b) când două sau mai multe infracțiuni au fost săvârșite prin același act;
- c) în cazul infracțiunii continuate sau în orice alte cazuri când două sau mai multe acte materiale alcătuiesc o singură infracțiune.

Cazurile de conexitate

Art. 34. - Este conexitate:

- a) când două sau mai multe infracțiuni sunt săvârșite prin acte diferite, de una sau de mai multe persoane împreună, în același timp și în același loc;
- b) când două sau mai multe infracțiuni sunt săvârșite în timp ori în loc diferit, după o prealabilă înțelegere între infractori;
- c) când o infracțiune este săvârșită pentru a pregăti, a înlesni sau a ascunde comiterea altei infracțiuni, ori este săvârșită pentru a înlesni sau a asigura sustragerea de la răspundere penală a făptuitorului altei infracțiuni;
- d) când între două sau mai multe infracțiuni există legătură și reunirea cauzelor se impune pentru o bună înfăptuire a justiției.

Competența în caz de indivizibilitate sau conexitate

Art. 35. - În caz de indivizibilitate sau conexitate, dacă competența în raport cu diferiții făptuitori ori diferitele fapte aparține, potrivit legii, mai multor instanțe de grad egal, competența de a judeca toate faptele și pe toți făptuitorii revine instanței mai întâi sesizate, iar dacă competența după natura faptelor sau după calitatea persoanelor aparține unor instanțe de grad diferit, competența de a judeca toate cauzele reunite revine instanței superioare în grad.

Dacă dintre instanțe una este civilă, iar alta militară, competența revine instanței civile.

Alineatul a fost modificat prin punctul 17. din Lege nr. 356/2006 începând cu 06.09.2006.

Dacă instanța militară este superioară în grad, competența revine instanței civile echivalente în grad cu instanța militară.

Alineatul a fost modificat prin punctul 17. din Lege nr. 356/2006 începând cu 06.09.2006.

Competența de a judeca cauzele reunite rămâne dobândită instanței, chiar dacă pentru fapta sau pentru făptuitorul care a determinat competența acestei instanțe s-a dispus disjungerea sau încetarea procesului penal ori s-a pronunțat achitarea.

Alineatul a fost modificat prin punctul 17. din Lege nr. 356/2006 începând cu 06.09.2006.

Tăinuirea, favorizarea infractorului și nedenunțarea unor infracțiuni sunt de competența instanței care judecă infracțiunea la care acestea se referă, iar dacă competența după calitatea persoanelor aparține unor instanțe de grad diferit, competența de a judeca toate cauzele reunite revine instanței superioare în grad.

Alineatul a fost modificat prin punctul 17. din Lege nr. 356/2006 începând cu 06.09.2006.

Instanța competentă a hotărîi reunirea cauzelor

Art. 36. - Reunirea cauzelor se hotărăște de instanța căreia îi revine competența de judecată, potrivit dispozițiilor art. 35.

În cazul prevăzut în art. 35 alin. 3, reunirea cauzelor se hotărăște de instanța militară, care trimite dosarul instanței civile căreia îi revine competența.

Alineatul a fost modificat prin punctul 18. din Lege nr. 356/2006 începând cu 06.09.2006.

Cazuri speciale

Art. 37. - În cazurile de indivizibilitate prevăzute în art. 33 lit. a) și b), precum și în cele de conexitate, cauzele sunt reunite dacă ele se află în fața primei instanțe de judecată, chiar după desființarea hotărârii cu trimitere de către instanța de apel sau după casarea cu trimitere de către instanța de recurs.

Cauzele se reunesc și la instanțele de apel, precum și la cele de recurs, de același grad, dacă se află în același stadiu de judecată.

În cazul de indivizibilitate prevăzut în art. 33 lit. c) cauzele trebuie să fie reunite întotdeauna.

Disjungerea

Art. 38. - În cazul de indivizibilitate prevăzut în art. 33 lit. a), precum și în toate cazurile de conexitate, instanța poate dispune, în interesul unei bune judecări, disjungerea cauzei, astfel ca judecarea unora dintre infractori sau dintre infracțiuni să se facă separat.

Secțiunea IV Dispoziții comune

Excepții de necompetență

Art. 39. - Excepția de necompetență materială și cea de necompetență după calitatea persoanei pot fi ridicate în tot cursul procesului penal, până la pronunțarea hotărârii definitive.

Excepția de necompetență teritorială poate fi ridicată numai până la citirea actului de sesizare în fața primei instanțe de judecată.

Excepțiile de necompetență pot fi ridicate de procuror, de oricare dintre părți, sau puse în discuția părților din oficiu.

Competența în caz de schimbare a calității inculpatului

Art. 40. - Când competența instanței este determinată de calitatea inculpatului, instanța rămâne competentă să judece chiar dacă inculpatul, după săvârșirea infracțiunii, nu mai are acea calitate, în cazurile când:

- a) fapta are legătură cu atribuțiile de serviciu ale făptuitorului;
- b) s-a dat o hotărâre în primă instanță.

Alineatul a fost modificat prin punctul 28. din Lege nr. 281/2003 începând cu 01.01.2004.

Dobândirea calității după săvârșirea infracțiunii nu determină schimbarea competenței, cu excepția infracțiunilor săvârșite de persoanele prevăzute în art. 29 pct. 1.

Alineatul a fost modificat prin punctul 2. din Ordonanță de urgență nr. 109/2003 începând cu 29.10.2003.

Competența în caz de schimbare a încadrării juridice sau a calificării

Art. 41. - Instanța sesizată cu judecarea unei infracțiuni rămâne competentă a o judeca chiar dacă constată, după efectuarea cercetării judecătorești, că infracțiunea este de competența instanței inferioare.

Schimbarea calificării faptei printr-o lege nouă, intervenită în cursul judecării cauzei, nu atrage incompetența instanței de judecată, afară de cazul când prin acea lege s-ar dispune altfel.

Declinarea de competență

Art. 42. - Instanța de judecată care își declină competența trimite dosarul instanței de judecată arătată ca fiind competentă prin hotărârea de declinare.

Dacă declinarea a fost determinată de competența materială sau după calitatea persoanei, instanța căreia i s-a trimis cauza poate folosi actele îndeplinite și poate menține măsurile dispuse de instanța desesizată.

În cazul declinării pentru necompetență teritorială, actele îndeplinite ori măsurile dispuse se mențin.

Hotărârea de declinare a competenței nu este supusă apelului și nici recursului.

Conflictul de competență

Art. 43. - Când două sau mai multe instanțe se recunosc competente a judeca aceeași cauză ori își declină competența, conflictul pozitiv sau negativ de competență se soluționează de instanța ierarhic superioară comună.

Când conflictul de competență se ivește între o instanță civilă și una militară, soluționarea conflictului este de competența Curții Supreme de Justiție.

Instanța ierarhic superioară comună este sesizată în caz de conflict pozitiv, de către instanța care s-a declarat cea din urmă competentă, iar în caz de conflict negativ, de către instanța care și-a declinat cea din urmă competența.

În toate cazurile, sesizarea se poate face și de procuror sau de părți.

Până la soluționarea conflictului pozitiv de competență judecata se suspendă.

Instanța care și-a declinat competența ori s-a declarat competentă cea din urmă ia măsurile și efectuează actele ce reclamă urgență.

Instanța ierarhic superioară comună hotărăște asupra conflictului de competență cu citarea părților.

Când instanța sesizată cu soluționarea conflictului de competență constată că acea cauză este de competența altei instanțe decât cele între care a intervenit conflictul și față de care nu este instanță superioară comună trimite dosarul instanței superioare comune.

Instanța căreia i s-a trimis cauza prin hotărârea de stabilire a competenței nu se mai poate declara necompetentă, afară de cazul în care, în urma noii situații de fapt ce rezultă din completarea cercetării judecătorești, se constată că fapta constituie o infracțiune dată prin lege în competența altei instanțe.

Instanța căreia i s-a trimis cauza aplică în mod corespunzător dispozițiile art. 42 alin. 2.

Chestiuni prealabile

Art. 44. - Instanța penală este competentă să judece orice chestiune prealabilă de care depinde soluționarea cauzei, chiar dacă prin natura ei acea chestiune este de competența altei instanțe.

Chestiunea prealabilă se judecă de către instanța penală, potrivit regulilor și mijloacelor de probă privitoare la materia căreia îi aparține acea chestiune.

Hotărârea definitivă a instanței civile, asupra unei împrejurări ce constituie o chestiune prealabilă în procesul penal, are autoritate de lucru judecat în fața instanței penale.

Dispoziții care se aplică la urmărirea penală

Art. 45. - Dispozițiile cuprinse în art. 30-36, 38, 40, 42 și 44 se aplică în mod corespunzător și în cursul urmăririi penale.

Prevederile art. 35 alin. 4 nu se aplică în faza de urmărire penală.

Alineatul a fost modificat prin punctul 19. din Lege nr. 356/2006 începând cu 06.09.2006.

Declinarea de competență se dispune prin ordonanță.

Alineatul a fost introdus prin punctul 29. din Lege nr. 281/2003 începând cu 01.01.2004.

Când nici unul din locurile arătate în art. 30 alin. 1 nu este cunoscut, competența revine organului de urmărire penală care a fost mai întâi sesizat.

În caz de sesizări simultane, precăderea se stabilește în ordinea enumerării de la art. 30 alin. 1.

Dacă în raport cu vreunul din criteriile arătate în art. 30 alin. 1 sunt competente mai multe organe de urmărire penală, competența revine organului care a fost mai întâi sesizat.

În caz de indivizibilitate sau conexitate între infracțiuni pentru care competența aparține Direcției Naționale Anticorupție și Direcției de Investigare a Infracțiunilor de Criminalitate Organizată și Terorism, competența de a efectua urmărirea penală în cauza reunită aparține organului de urmărire penală specializat mai întâi sesizat. Dispoziția nu este aplicabilă în situația în care s-a dispus disjungerea cu privire la infracțiunea care atrage competența celeilalte structuri.

Alineatul a fost introdus prin punctul 12. din Lege nr. 202/2010 începând cu 25.11.2010.

Urmărirea penală a infracțiunilor săvârșite în condițiile prevăzute în art. 31 se efectuează de către organul de urmărire penală din circumscripția instanței competente să judece cauza.

Alineatul a fost modificat prin linia din Lege nr. 281/2003 începând cu 01.01.2004.

Conflictul de competență între doi sau mai mulți procurori se rezolvă de către procurorul superior comun acestora. Când conflictul se ivește între două sau mai multe organe de cercetare penală, competența se stabilește de către procurorul care exercită supravegherea activității de cercetare penală a acestor organe.

Capitolul II **INCOMPATIBILITATEA ȘI STRĂMUTAREA**

Secțiunea I **Incompatibilitatea**

Rudenia între judecători

Paragraful a fost modificat prin punctul 20. din Lege nr. 356/2006 începând cu 06.09.2006.

Art. 46. - Judecătorii care sunt soți, rude sau afini între ei, până la gradul al patrulea inclusiv, nu pot face parte din același complet de judecată.

Art. 46. a fost modificat prin punctul 20. din Lege nr. 356/2006 începând cu 06.09.2006.

Judecător care s-a pronunțat anterior

Art. 47. - Judecătorul care a luat parte la soluționarea unei cauze nu mai poate participa la judecarea aceleiași cauze într-o cale de atac sau la judecarea cauzei după desființarea hotărârii cu trimitere în apel sau după casarea cu trimitere în recurs.

Alineatul a fost modificat prin punctul 21. din Lege nr. 356/2006 începând cu 06.09.2006.

De asemenea, nu mai poate participa la judecarea cauzei judecătorul care și-a exprimat anterior părerea cu privire la soluția care ar putea fi dată în acea cauză.

Alte cauze de incompatibilitate

Art. 48. - Judecătorul este de asemenea incompatibil de a judeca, dacă în cauza respectivă:

a) a pus în mișcare acțiunea penală sau a dispus trimiterea în judecată ori a pus concluzii în calitate de procuror la instanța de judecată, a soluționat propunerea de arestare preventivă ori de prelungire a arestării preventive în cursul urmăririi penale;

Litera a) a fost modificată prin punctul 22. din Lege nr. 356/2006 începând cu 06.09.2006.

b) a fost reprezentant sau apărător al vreuneia din părți;

c) a fost expert sau martor;

d) există împrejurări din care rezultă că este interesat sub orice formă, el, soțul sau vreo rudă apropiată.

e) soțul, ruda sau afinelul său, până la gradul al patrulea inclusiv, a efectuat acte de urmărire penală, a supravegheat urmărirea penală, a soluționat propunerea de arestare preventivă ori de prelungire a arestării preventive, în cursul urmăririi penale;

Litera e) a fost introdusă prin punctul 23. din Lege nr. 356/2006 începând cu 06.09.2006.

f) este soț, rudă sau afîn, până la gradul al patrulea inclusiv, cu una dintre părți sau cu avocatul ori mandatarul acesteia;

Litera f) a fost introdusă prin punctul 23. din Lege nr. 356/2006 începând cu 06.09.2006.

g) există dușmănie între el, soțul sau una dintre rudele sale până la gradul al patrulea inclusiv și una dintre părți, soțul sau rudele acesteia până la gradul al treilea inclusiv;

Litera g) a fost introdusă prin punctul 23. din Lege nr. 356/2006 începând cu 06.09.2006.

h) este tutore sau curator al uneia dintre părți;

Litera h) a fost introdusă prin punctul 23. din Lege nr. 356/2006 începând cu 06.09.2006.

i) a primit liberalități de la una dintre părți, avocatul sau mandatarul acesteia.

Litera i) a fost introdusă prin punctul 23. din Lege nr. 356/2006 începând cu 06.09.2006.

Judecătorul este incompatibil de a participa la judecarea unei cauze în căile de atac, atunci când soțul, ruda ori afinul său până la gradul al patrulea inclusiv a participat, ca judecător sau procuror, la judecarea aceleiași cauze.

Alineatul a fost introdus prin punctul 24. din Lege nr. 356/2006 începând cu 06.09.2006.

Incompatibilitatea procurorului, a organului de cercetare penală, a magistratului-asistent și a grefierului

Paragraful a fost modificat prin punctul 31. din Lege nr. 281/2003 începând cu 11.07.2003.

Art. 49. - Dispozițiile art. 46 se aplică procurorului și magistratului-asistent sau, după caz, grefierului de ședință, când cauza de incompatibilitate există între ei sau între vreunul dintre ei și unul dintre membrii completului de judecată.

Alineatul a fost modificat prin punctul 32. din Lege nr. 281/2003 începând cu 11.07.2003.

Dispozițiile privind cazurile de incompatibilitate prevăzute în art. 48 alin. 1 lit. b)-i) și alin. 2 se aplică procurorului, persoanei care efectuează cercetarea penală, magistratului-asistent și grefierului de ședință.

Alineatul a fost modificat prin punctul 25. din Lege nr. 356/2006 începând cu 06.09.2006.

Procurorul care a participat ca judecător la soluționarea cauzei în primă instanță nu poate pune concluzii la judecarea ei în căile de atac.

Alineatul a fost modificat prin punctul 4. din Ordonanță de urgență nr. 109/2003 începând cu 29.10.2003.

Persoana care a efectuat urmărirea penală este incompatibilă să procedeze la refacerea acesteia, când refacerea este dispusă de instanță.

Alineatul a fost modificat prin punctul 25. din Lege nr. 356/2006 începând cu 06.09.2006.

Abținerea

Art. 50. - Persoana incompatibilă este obligată să declare, după caz, președintelui instanței, procurorului care supraveghează cercetarea penală sau procurorului ierarhic superior, că se abține de a participa la procesul penal, cu arătarea cazului de incompatibilitate ce constituie motivul abținerii.

Declarația de abținere se face de îndată ce persoana obligată la aceasta a luat cunoștință de existența cazului de incompatibilitate.

Recuzarea

Art. 51. - În cazul în care persoana incompatibilă nu a făcut declarație de abținere, poate fi recuzată atât în cursul urmăririi penale cât și în cursul judecății, de oricare dintre părți, de îndată ce partea a aflat despre existența cazului de incompatibilitate.

Recuzarea se formulează oral sau în scris, cu arătarea pentru fiecare persoană în parte a cazului de incompatibilitate invocat și a tuturor temeiurilor de fapt cunoscute la momentul recuzării. Cererea de recuzare poate privi numai pe acei judecători care compun completul de judecată.

Alineatul a fost modificat prin punctul 26. din Lege nr. 356/2006 începând cu 06.09.2006.

Nerespectarea condițiilor prevăzute în alin. 2 sau recuzarea aceleiași persoane pentru același caz de incompatibilitate și pentru temeiuri de fapt cunoscute la data formulării unei cereri anterioare de recuzare care a fost respinsă atrage inadmisibilitatea cererii de recuzare, care se constată de completul în fața căruia s-a formulat recuzarea, cu participarea judecătorului recuzat.

Alineatul a fost introdus prin punctul 27. din Lege nr. 356/2006 începând cu 06.09.2006.

Completul în fața căruia s-a formulat recuzarea, cu participarea judecătorului recuzat, se pronunță asupra măsurilor preventive.

Alineatul a fost introdus prin punctul 27. din Lege nr. 356/2006 începând cu 06.09.2006.

Procedura de soluționare în cursul judecării

Art. 52. - Abținerea sau recuzarea judecătorului, procurorului, magistratului-asistent sau grefierului se soluționează de un alt complet, în ședință secretă, fără participarea celui ce declară că se abține sau care este recuzat.

Alineatul a fost modificat prin punctul 33. din Lege nr. 281/2003 începând cu 11.07.2003.

Examinarea declarației de abținere sau a cererii de recuzare se face de îndată, ascultându-se procurorul când este prezent în instanță, iar dacă se găsește necesar, și părțile, precum și persoana care se abține sau a cărei recuzare se cere.

Când abținerea sau recuzarea privește cazul prevăzut în art. 46 și 49 alin. 1, instanța, admitând recuzarea, stabilește care dintre persoanele arătate în menționatele texte nu va lua parte la judecarea cauzei.

În caz de admitere a abținerii sau a recuzării, se va stabili în ce măsură actele îndeplinite ori măsurile dispuse se mențin.

Când pentru soluționarea abținerii sau a recuzării nu se poate alcătui completul potrivit alin. 1, abținerea sau recuzarea se soluționează de instanța ierarhic superioară. În cazul în care găsește întemeiată abținerea sau recuzarea și, din cauza abținerii sau recuzării, nu se poate alcătui completul de judecată la instanța competentă să soluționeze cauza, instanța ierarhic superioară desemnează pentru judecarea cauzei o instanță egală în grad cu instanța în fața căreia s-a formulat abținerea sau recuzarea.

Alineatul a fost modificat prin punctul 28. din Lege nr. 356/2006 începând cu 06.09.2006.

Este inadmisibilă recuzarea judecătorului chemat să decidă asupra recuzării.

Alineatul a fost modificat prin punctul 28. din Lege nr. 356/2006 începând cu 06.09.2006.

Încheierea prin care s-a admis sau s-a respins abținerea, ca și aceea prin care s-a admis recuzarea, nu sunt supuse nici unei căi de atac.

Abrogat prin alineatul din Ordonanță de urgență nr. 55/2004 începând cu 01.07.2004.

Procedura de soluționare în cursul urmăririi penale

Art. 53. - În cursul urmăririi penale, asupra abținerii sau recuzării persoanei care efectuează cercetarea penală ori a procurorului se pronunță procurorul care supraveghează cercetarea penală sau procurorul ierarhic superior.

Alineatul a fost modificat prin punctul 36. din Lege nr. 281/2003 începând cu 11.07.2003.

Cererea de recuzare privitoare la persoana care efectuează cercetarea penală se adresează fie acestei persoane, fie procurorului. În cazul în care cererea este adresată persoanei care efectuează cercetarea penală, aceasta este obligată să o înainteze împreună cu lămuririle necesare, în termen de 24 de ore, procurorului, fără a întrerupe cursul cercetării penale.

Procurorul este obligat să soluționeze cererea în cel mult 3 zile, printr-o ordonanță.

Cererea de recuzare care privește pe procuror se soluționează în același termen și în aceleași condiții de procurorul ierarhic superior.

Abținerea se soluționează potrivit dispozițiilor din alin. 3 și 4, care se aplică în mod corespunzător.

Incompatibilitatea expertului și interpretului

Art. 54. - Dispozițiile art. 48, 50, 51, 52 și 53 se aplică în mod corespunzător expertului și interpretului.

Calitatea de expert este incompatibilă cu aceea de martor în aceeași cauză. Calitatea de martor are întâietate.

Participarea ca expert sau ca interpret de mai multe ori în aceeași cauză nu constituie un motiv de recuzare.

Secțiunea II

Strămutarea judecării cauzei penale

Temeiul strămutării

Art. 55. - Înalta Curte de Casație și Justiție strămută judecarea unei cauze de la instanța competentă la o altă instanță egală în grad, în cazul în care imparțialitatea judecătorilor ar putea fi știrbită datorită împrejurărilor cauzei, dușmăniilor locale sau calității părților, când există pericolul de tulburare a ordinii publice ori când una dintre părți are o rudă sau un afin până la gradul al patrulea inclusiv printre judecători sau procurori, asistenții judiciari sau grefierii instanței.

Alineatul a fost modificat prin punctul 29. din Lege nr. 356/2006 începând cu 06.09.2006.

În cursul judecării strămutarea poate fi cerută de partea interesată, de procuror sau de ministrul justiției.

Alineatul a fost modificat prin punctul 29. din Lege nr. 356/2006 începând cu 06.09.2006.

Cererea și efectele ei

Art. 56. - Cererea de strămutare se adresează Curții Supreme de Justiție și trebuie motivată. Înscrierile pe care se sprijină cererea se alătură la aceasta, când sunt deținute de partea care cere strămutarea.

În cerere se face mențiune dacă în cauză se găsesc arestați.

Suspendarea judecării cauzei poate fi dispusă numai de către completul de judecată investit cu judecarea cererii de strămutare.

Alineatul a fost modificat prin punctul 30. din Lege nr. 356/2006 începând cu 06.09.2006.

Abrogat prin punctul 31. din Lege nr. 356/2006 începând cu 06.09.2006.

Procedura de informare

Art. 57. - Președintele Curții Supreme de Justiție cere, pentru lămurirea instanței, informații de la președintele instanței ierarhic superioare celei la care se află cauza a cărei strămutare se cere, comunicându-i totodată termenul fixat pentru judecarea cererii de strămutare.

Când Curtea Supremă de Justiție este instanța ierarhic superioară, informațiile se cer Ministerului Justiției.

În cazul introducerii unei noi cereri de strămutare cu privire la aceeași cauză, cererea de informații este facultativă.

Înștiințarea părților

Art. 58. - Președintele instanței ierarhic superioare celei la care se află cauza ia măsuri pentru încunoștințarea părților despre introducerea cererii de strămutare, despre termenul fixat pentru soluționarea acesteia, cu mențiunea că părțile pot trimite memoriile și se pot prezenta la termenul fixat pentru soluționarea cererii.

În informațiile trimise Curții Supreme de Justiție se face mențiune expresă despre efectuarea încunoștințării, atașându-se și dovezile de comunicare a acestora.

Când în cauza a cărei strămutare se cere sunt arestați, președintele dispune desemnarea unui apărător din oficiu.

Examinarea cererii

Art. 59. - Examinarea cererii de strămutare se face în ședință publică.

Alineatul a fost modificat prin punctul 32. din Lege nr. 356/2006 începând cu 06.09.2006.

Când părțile se înfățișează, se ascultă și concluziile acestora.

Soluționarea cererii

Paragraful a fost modificat prin punctul 13. din Lege nr. 202/2010 începând cu 25.11.2010.

Art. 60. - Înalta Curte de Casație și Justiție soluționează cererea de strămutare prin sentință motivată.

În cazul în care găsește cererea întemeiată, Înalta Curte de Casație și Justiție dispune strămutarea judecării cauzei la una dintre instanțele din circumscripția aceleiași curți de apel sau din circumscripția unei curți de apel învecinate acesteia. Strămutarea judecării cauzei de la o curte de apel se face la una dintre curțile de apel dintr-o circumscripție învecinată.

Înalta Curte de Casație și Justiție hotărăște în ce măsură se mențin actele îndeplinite în fața instanței de la care s-a strămutat cauza.

Instanța de la care a fost strămutată cauza, precum și instanța la care s-a strămutat cauza vor fi înștiințate, de îndată, despre admiterea cererii de strămutare.

Dacă instanța de la care a fost strămutată cauza a procedat între timp la judecarea cauzei, hotărârea pronunțată este desființată prin efectul admiterii cererii de strămutare.

Sentința prin care Înalta Curte de Casație și Justiție dispune asupra strămutării nu este supusă niciunei căi de atac.

Art. 60. a fost modificat prin punctul 13. din Lege nr. 202/2010 începând cu 25.11.2010.

Repetarea cererii

Art. 61. - Strămutarea cauzei nu poate fi cerută din nou, afară de cazul când noua cerere se întemeiază pe împrejurări necunoscute Curții Supreme de Justiție la soluționarea cererii anterioare sau ivite după aceasta.

Desemnarea altei instanțe pentru judecarea cauzei

Paragraful a fost introdus prin punctul 35. din Lege nr. 356/2006 începând cu 06.09.2006.

Art. 61¹. - Procurorul care efectuează sau supraveghează urmărirea penală poate cere Înaltei Curți de Casație și Justiție să desemneze o instanță egală în grad cu cea căreia i-ar reveni competența să judece cauza în primă instanță, care să fie sesizată în cazul în care se va emite rechizitoriul.

Dispozițiile art. 55 alin. 1, art. 56 alin. 1 și 2 și art. 61 se aplică în mod corespunzător.

Înalta Curte de Casație și Justiție soluționează cererea în camera de consiliu, în termen de 15 zile.

Înalta Curte de Casație și Justiție dispune, prin încheiere motivată, fie respingerea cererii, fie admiterea cererii și desemnarea unei instanțe egale în grad cu cea căreia i-ar reveni competența să judece cauza în primă instanță, care să fie sesizată în cazul în care se va emite rechizitoriul.

Încheierea prin care Înalta Curte de Casație și Justiție soluționează cererea nu este supusă niciunei căi de atac.

Art. 61¹. a fost introdus prin punctul 35. din Lege nr. 356/2006 începând cu 06.09.2006.

TITLUL III PROBELE ȘI MIJLOACELE DE PROBĂ

Capitolul I DISPOZIȚII GENERALE

Lămurirea cauzei prin probe

Art. 62. - În vederea aflării adevărului, organul de urmărire penală și instanța de judecată sunt obligate să lămurească cauza sub toate aspectele, pe bază de probe.

Probele și aprecierea lor

Art. 63. - Constituie probă orice element de fapt care servește la constatarea existenței sau inexistenței unei infracțiuni, la identificarea persoanei care a săvârșit-o și la cunoașterea împrejurărilor necesare pentru justa soluționare a cauzei.

Probele nu au valoare mai dinainte stabilită. Aprecierea fiecărei probe se face de organul de urmărire penală sau de instanța de judecată în urma examinării tuturor probelor administrate, în scopul aflării adevărului.

Alineatul a fost modificat prin punctul 38. din Lege nr. 281/2003 începând cu 01.01.2004.

Mijloacele de probă

Art. 64. - Mijloacele de probă prin care se constată elementele de fapt ce pot servi ca probă sunt: declarațiile învinuitului sau ale inculpatului, declarațiile părții vătămate, ale părții civile și ale părții responsabile civilmente, declarațiile martorilor, înscrisurile, înregistrările audio sau video, fotografiile, mijloacele materiale de probă, constatările tehnico-științifice, constatările medico-legale și expertizele.

Mijloacele de probă obținute în mod ilegal nu pot fi folosite în procesul penal.

Alineatul a fost introdus prin punctul 39. din Lege nr. 281/2003 începând cu 01.01.2004.

Sarcina administrării probelor

Art. 65. - Sarcina administrării probelor în procesul penal revine organului de urmărire penală și instanței de judecată.

La cererea organului de urmărire penală ori a instanței de judecată, orice persoană care cunoaște vreo probă sau deține vreun mijloc de probă este obligată să le aducă la cunoștință sau să le înfățișeze.

Dreptul de a proba lipsa de temeinicie a probelor

Paragraful a fost modificat prin punctul 40. din Lege nr. 281/2003 începând cu 01.01.2004.

Art. 66. - Învinuitul sau inculpatul beneficiază de prezumția de nevinovăție și nu este obligat să-și dovedească nevinovăția.

Alineatul a fost modificat prin punctul 40. din Lege nr. 281/2003 începând cu 01.01.2004.

În cazul când există probe de vinovăție, învinuitul sau inculpatul are dreptul să probeze lipsa lor de temeinicie.

Concludența și utilitatea probei

Art. 67. - În cursul procesului penal părțile pot propune probe și cere administrarea lor.

Cererea pentru administrarea unei probe nu poate fi respinsă, dacă proba este concludentă și utilă.

Admiterea sau respingerea cererii se face motivat.

Interzicerea mijloacelor de constrângere

Art. 68. - Este oprit a se întrebuița violențe, amenințări ori alte mijloace de constrângere, precum și promisiuni sau îndemnuri, în scopul de a se obține probe.

De asemenea, este oprit a determina o persoană să săvârșească sau să continue săvârșirea unei fapte penale, în scopul obținerii unei probe.

Indicii temeinice

Paragraful a fost introdus prin punctul 36. din Lege nr. 356/2006 începând cu 06.09.2006.

Art. 68¹. - Sunt indicii temeinice atunci când din datele existente în cauză rezultă presupunerea rezonabilă că persoana față de care se efectuează acte premergătoare sau acte de urmărire penală a săvârșit fapta.

Art. 68¹. a fost introdus prin punctul 36. din Lege nr. 356/2006 începând cu 06.09.2006.

Capitolul II MIJLOACELE DE PROBĂ

Secțiunea I

Declarațiile învinuitului sau ale inculpatului

Declarațiile învinuitului sau ale inculpatului

Art. 69. - Declarațiile învinuitului sau ale inculpatului făcute în cursul procesului penal pot servi la aflarea adevărului, numai în măsura în care sunt coroborate cu fapte și împrejurări ce rezultă din ansamblul probelor existente în cauză.

Întrebări și lămuriri prealabile

Art. 70. - Învinuitul sau inculpatul, înainte de a fi ascultat, este întrebat cu privire la nume, prenume, poreclă, data și locul nașterii, numele și prenumele părinților, cetățenie, studii, situația militară, loc de muncă, ocupație, adresa la care locuiește efectiv, antecedente penale și alte date pentru stabilirea situației sale personale.

Alineatul a fost modificat prin punctul 37. din Lege nr. 356/2006 începând cu 06.09.2006.

Învinuitului sau inculpatului i se aduc apoi la cunoștință fapta care formează obiectul cauzei, încadrarea juridică a acesteia, dreptul de a avea un apărător, precum și dreptul de a nu face nicio declarație, atrăgându-i-se totodată atenția că ceea ce declară poate fi folosit și împotriva sa. Dacă învinuitul sau inculpatul dă o declarație, i se pune în vedere să declare tot ce știe cu privire la faptă și la învinuirea ce i se aduce în legătură cu aceasta.

Alineatul a fost modificat prin punctul 37. din Lege nr. 356/2006 începând cu 06.09.2006.

Dacă învinuitul sau inculpatul consimte să dea o declarație, organul de urmărire penală, înainte de a-l asculta, îi cere să dea o declarație, scrisă personal, cu privire la învinuirea ce i se aduce.

Alineatul a fost modificat prin punctul 41. din Lege nr. 281/2003 începând cu 01.01.2004.

Învinuitului sau inculpatului i se aduce la cunoștință și obligația să anunțe în scris, în termen de 3 zile, orice schimbare a locuinței pe parcursul procesului penal.

Alineatul a fost introdus prin punctul 38. din Lege nr. 356/2006 începând cu 06.09.2006.

Modul de ascultare

Art. 71. - Fiecare învinuit sau inculpat este ascultat separat.

În cursul urmăririi penale, dacă sunt mai mulți învinuiți sau inculpați, fiecare este ascultat fără să fie de față ceilalți.

Învinuitul sau inculpatul este mai întâi lăsat să declare tot ce știe în cauză.

Ascultarea învinuitului sau inculpatului nu poate începe cu citirea sau reamintirea declarațiilor pe care acesta le-a dat anterior în cauză.

Învinuitul sau inculpatul nu poate prezenta ori citi o declarație scrisă de mai înainte, însă se poate servi de însemnări asupra amănuntelor greu de reținut.

Condiții ale ascultării învinuitului sau inculpatului

Paragraful a fost introdus prin punctul 39. din Lege nr. 356/2006 începând cu 06.09.2006.

Art. 71¹. - Dacă, în timpul ascultării învinuitului sau inculpatului, acesta acuză simptomele unei boli care i-ar putea pune viața în pericol, ascultarea se întrerupe, iar organul judiciar ia măsuri pentru ca acesta să fie consultat de un medic. Ascultarea se reia imediat ce medicul decide că viața învinuitului sau inculpatului nu este în pericol.

Art. 71¹. a fost introdus prin punctul 39. din Lege nr. 356/2006 începând cu 06.09.2006.

Întrebări cu privire la fapta

Art. 72. - După ce învinuitul sau inculpatul a făcut declarația, i se pot pune întrebări cu privire la fapta care formează obiectul cauzei și la învinuirea ce i se aduce. De asemenea, este întrebat cu privire la probele pe care înțelege să le propună.

În cursul judecății dispozițiile art. 323 alin. 2 și 3 se aplică în mod corespunzător.

Alineatul a fost introdus prin punctul 40. din Lege nr. 356/2006 începând cu 06.09.2006.

Consemnarea declarațiilor

Art. 73. - Declarațiile învinuitului sau inculpatului se consemnează în scris. În fiecare declarație se vor consemna, totodată, ora începerii și ora încheierii ascultării învinuitului sau inculpatului. Declarația scrisă se citește acestuia, iar dacă cere, i se dă să o citească. Când este de acord cu conținutul ei, o semnează pe fiecare pagină și la sfârșit.

Alineatul a fost modificat prin punctul 42. din Lege nr. 281/2003 începând cu 01.01.2004.

Când învinuitul sau inculpatul nu poate sau refuză să semneze, se face mențiune în declarația scrisă.

Declarația scrisă este semnată și de organul de urmărire penală care a procedat la ascultarea învinuitului sau inculpatului ori de președintele completului de judecată și de grefier, precum și de interpret când declarația a fost luată printr-un interpret.

Dacă învinuitul sau inculpatul revine asupra vreuneia din declarațiile sale sau are de făcut completări, rectificări sau precizări, acestea se consemnează și se semnează în condițiile arătate în prezentul articol.

Ascultarea învinuitului sau inculpatului la locul unde se află

Paragraful a fost modificat prin punctul 43. din Lege nr. 281/2003 începând cu 01.01.2004.

Art. 74. - Ori de câte ori învinuitul sau inculpatul se găsește în imposibilitate de a se prezenta pentru a fi ascultat, organul de urmărire penală sau instanța de judecată procedează la ascultarea acestuia la locul unde se află, cu excepția cazurilor în care legea prevede altfel.

Art. 74. a fost modificat prin punctul 43. din Lege nr. 281/2003 începând cu 01.01.2004.

Secțiunea II

Declarațiile părții vătămate, părții civile și ale părții responsabile civilmente

Declarațiile celorlalte părți din proces

Art. 75. - Declarațiile părții vătămate, ale părții civile și ale părții responsabile civilmente făcute în cursul procesului penal pot servi la aflarea adevărului, numai în măsura în care sunt coroborate cu fapte sau împrejurări ce rezultă din ansamblul probelor existente în cauză.

Explicații prealabile

Art. 76. - Organul de urmărire penală sau instanța de judecată are obligația să cheme, spre a fi ascultate, persoana care a suferit o vătămare prin infracțiune, precum și persoana civilmente responsabilă.

Înainte de ascultare, persoanei vătămate i se pune în vedere că poate participa în proces ca parte vătămată, iar dacă a suferit o pagubă materială sau o daună morală, că se poate constitui parte civilă. De asemenea, i se atrage atenția că declarația de participare în proces ca parte vătămată sau de constituire ca parte civilă se poate face în tot cursul urmăririi penale, iar în fața primei instanțe de judecată, până la citirea actului de sesizare.

Alineatul a fost modificat prin punctul 44. din Lege nr. 281/2003 începând cu 01.01.2004.

Modul de ascultare

Art. 77. - Ascultarea părții vătămate, a părții civile și a părții responsabile civilmente se face potrivit dispozițiilor privitoare la ascultarea învinuitului sau inculpatului, care se aplică în mod corespunzător.

Modalități speciale de ascultare a părții vătămate și a părții civile

Paragraful a fost introdus prin punctul 41. din Lege nr. 356/2006 începând cu 06.09.2006.

Art. 77¹. - În cazul în care poate fi periclitată viața, integritatea corporală sau libertatea părții vătămate ori a părții civile sau a rudelor apropiate ale acesteia, procurorul ori, după caz, instanța de judecată poate încuviința ca aceasta să fie ascultată fără a fi prezentă fizic la locul unde se află organul care efectuează urmărirea penală sau, după caz, în locul în care se desfășoară ședința de judecată, prin intermediul mijloacelor tehnice prevăzute în alineatele următoare.

La solicitarea organului judiciar sau a părții vătămate ori a părții civile ascultate în condițiile prevăzute în alin. 1, la luarea declarației poate participa un consilier de protecție a victimelor și reintegrare socială a infractorilor, care are obligația de a păstra secretul profesional cu privire la datele de care a luat cunoștință în timpul audierii. Organul judiciar are obligația să aducă la cunoștința părții vătămate sau a părții civile dreptul de a solicita audierea în prezența unui consilier de protecție a victimelor și reintegrare socială a infractorilor.

Partea vătămată sau partea civilă poate fi ascultată prin intermediul unei rețele video și audio.

În cursul judecății, părțile și apărătorii acestora pot adresa întrebări, în mod nemijlocit, părții vătămate sau părții civile ascultate în condițiile alin. 1-3. Întrebările se pun în ordinea prevăzută în art. 323 alin. 2. Președintele completului respinge întrebările care nu sunt utile și concludente judecării cauzei.

Declarația părții vătămate sau a părții civile, ascultată în condițiile arătate în alin. 1-3, se înregistrează prin mijloace tehnice video și audio și se redă integral în formă scrisă, fiind semnată de organul judiciar, de partea vătămată sau partea civilă ascultată, precum și de consilierul de protecție a victimelor și reintegrare socială a infractorilor prezent la ascultarea acesteia, depunându-se la dosarul cauzei.

Suportul pe care a fost înregistrată declarația părții vătămate sau a părții civile, în original, sigilat cu sigiliul parchetului ori, după caz, al instanței de judecată, se păstrează la sediul acestora.

Dispozițiile art. 75-77 și ale art. 86⁵ se aplică în mod corespunzător.

Art. 77¹. a fost introdus prin punctul 41. din Lege nr. 356/2006 începând cu 06.09.2006.

Secțiunea III Declarațiile martorilor

Martorul

Art. 78. - Persoana care are cunoștință despre vreo faptă sau despre vreo împrejurare de natură să servească la aflarea adevărului în procesul penal poate fi ascultată în calitate de martor.

Ascultarea persoanei obligate a păstra secretul profesional

Art. 79. - Persoana obligată a păstra secretul profesional nu poate fi ascultată ca martor cu privire la faptele și împrejurările de care a luat cunoștință în exercițiul profesiei, fără încuviințarea persoanei sau a unității față de care este obligată a păstra secretul.

Calitatea de martor are întâietate față de calitatea de apărător, cu privire la faptele și împrejurările pe care acesta le-a cunoscut înainte de a fi devenit apărător sau reprezentant al vreuneia dintre părți.

Ascultarea soțului și a rudelor apropiate

Art. 80. - Soțul și rudele apropiate ale învinuitului sau inculpatului nu sunt obligate să depună ca martori.

Organele judiciare vor aduce aceasta la cunoștință persoanelor arătate în alineatul precedent, de îndată ce au fost îndeplinite dispozițiile alin. 3 din art. 84.

Martor minor

Art. 81. - Minorul poate fi ascultat ca martor. Până la vârsta de 14 ani ascultarea lui se face în prezența unuia dintre părinți ori a tutorelui sau a persoanei căreia îi este încredințat minorul spre creștere și educare.

Persoana vătămată

Art. 82. - Persoana vătămată poate fi ascultată ca martor, dacă nu este constituită parte civilă sau nu participă în proces ca parte vătămată.

Obligația de prezentare

Art. 83. - Persoana chemată ca martor este obligată să se înfățișeze la locul, ziua și ora arătate în citație și are datoria să declare tot ce știe cu privire la faptele cauzei.

Întrebări prealabile

Art. 84. - Martorul este întrebă mai întâi despre nume, prenume, etate, adresă și ocupație.

În caz de îndoială asupra identității martorului, aceasta se stabilește prin orice mijloc de probă.

Martorul va fi apoi întrebă dacă este soț sau rudă a vreuneia dintre părți și în ce raporturi se află cu acestea, precum și dacă a suferit vreo pagubă de pe urma infracțiunii.

Jurământul martorului

Art. 85. - Înainte de a fi ascultat, martorul depune următorul jurământ: "Jur că voi spune adevărul și că nu voi ascunde nimic din ceea ce știu. Așa să-mi ajute Dumnezeu!"

În timpul depunerii jurământului, martorul ține mâna pe cruce sau pe biblie.

Referirea la divinitate din formula jurământului se schimbă potrivit credinței religioase a martorului.

Martorului de altă religie decât cea creștină nu îi sunt aplicabile prevederile alin. 2. Martorul fără confesiune va depune următorul jurământ: "Jur pe onoare și conștiință că voi spune adevărul și că nu voi ascunde nimic din ceea ce știu".

Martorii care din motive de conștiință sau confesiune nu depun jurământul vor rosti în fața instanței următoarea formulă: "Mă oblig că voi spune adevărul și că nu voi ascunde nimic din ceea ce știu".

Situațiile la care se referă alin. 3, 4 și 5 se rețin de organul judiciar pe baza afirmațiilor făcute de martor.

După depunerea jurământului sau după rostirea formulei prevăzute în alin. 5, se va pune în vedere martorului că, dacă nu va spune adevărul, săvârșește infracțiunea de mărturie mincinoasă.

Despre toate acestea se face mențiune în declarația scrisă.

Minorul care nu a împlinit 14 ani nu depune jurământ; i se atrage însă atenția să spună adevărul.

Modul și limitele ascultării martorului

Art. 86. - Martorului i se face cunoscut obiectul cauzei și i se arată care sunt faptele sau împrejurările pentru dovedirea cărora a fost propus ca martor, cerându-i-se să declare tot ce știe cu privire la acestea.

După ce martorul a făcut declarații, i se pot pune întrebări cu privire la faptele și împrejurările care trebuie constatate în cauză, cu privire la persoana părților, precum și în ce mod a luat cunoștință despre cele declarate.

Dispozițiile art. 71-74 se aplică în mod corespunzător și la ascultarea martorului.

Protecția datelor de identificare a martorului

Paragraful a fost introdus prin punctul 45. din Lege nr. 281/2003 începând cu 01.01.2004.

Art. 86¹. - Dacă există probe sau indicii temeinice că prin declararea identității reale a martorului sau a localității acestuia de domiciliu ori de reședință ar fi periclitată viața, integritatea corporală sau libertatea lui ori a altei persoane, martorului i se poate încuviința să nu declare aceste date, atribuindu-i-se o altă identitate sub care urmează să apară în fața organului judiciar.

Această măsură poate fi dispusă de către procuror în cursul urmăririi penale, iar în cursul judecării de instanță, la cererea motivată a procurorului, a martorului sau a oricărei alte persoane îndreptățite.

Datele despre identitatea reală a martorului se consemnează într-un proces-verbal, care va fi păstrat, la sediul parchetului care a efectuat sau a supravegheat efectuarea urmăririi penale ori, după caz, la sediul instanței, într-un loc special, în plic sigilat, în condiții de maximă siguranță. Procesul-verbal va fi semnat de cel care a înaintat cererea, precum și de cel care a dispus măsura.

Documentele privind identitatea reală a martorului vor fi prezentate procurorului sau, după caz, completului de judecată, în condiții de strictă confidențialitate.

În toate cazurile, documentele privind identitatea reală a martorului vor fi introduse în dosarul penal numai după ce procurorul, prin ordonanță sau, după caz, instanța, prin încheiere, a constatat că a dispărut pericolul care a determinat luarea măsurilor de protecție a martorului.

Declarațiile martorilor cărora li s-a atribuit o altă identitate, redate în procesul-verbal al procurorului potrivit art. 86² alin. 5, precum și declarația martorului, consemnată în cursul judecării și semnată de procurorul care a fost prezent la ascultarea martorului și de președintele completului de judecată, potrivit art. 86² alin. 6, teza I, pot servi la aflarea adevărului numai în măsura în care sunt coroborate cu fapte și împrejurări ce rezultă din ansamblul probelor existente în cauză.

Pot fi audiați ca martori cărora li s-a atribuit o altă identitate și investigatorii sub acoperire.
Dispozițiile prevăzute în alin. 1-6 se aplică și experților.

Art. 86¹. a fost introdus prin punctul 45. din Lege nr. 281/2003 începând cu 01.01.2004.

Modalități speciale de ascultare a martorului

Paragraful a fost introdus prin punctul 45. din Lege nr. 281/2003 începând cu 01.01.2004.

Art. 86². - În situațiile prevăzute în art. 86¹, procurorul sau, după caz, instanța de judecată poate încuviința ca martorul să fie ascultat fără a fi prezent fizic la locul unde se află organul de urmărire penală ori în sala în care se desfășoară ședința de judecată, prin intermediul mijloacelor tehnice prevăzute în alineatele următoare.

Alineatul a fost modificat prin punctul 42. din Lege nr. 356/2006 începând cu 06.09.2006.

La solicitarea organului judiciar sau a martorului ascultat în condițiile alin. 1, la luarea declarației poate participa un consilier de protecție a victimelor și reintegrare socială a infractorilor, care are obligația de a păstra secretul profesional cu privire la datele de care a luat cunoștință în timpul audierii. Organul judiciar are obligația să aducă la cunoștința martorului dreptul de a solicita audierea în prezența unui consilier de protecție a victimelor și reintegrare socială a infractorilor.

Alineatul a fost modificat prin punctul 42. din Lege nr. 356/2006 începând cu 06.09.2006.

Martorul poate fi ascultat prin intermediul unei rețele de televiziune cu imaginea și vocea distorsionate, astfel încât să nu poată fi recunoscut.

În cazul judecării, părțile și apărătorii acestora pot adresa întrebări, în mod nemijlocit, martorului ascultat în condițiile alin. 1-3. Întrebările se pun în ordinea prevăzută în art. 323 alin. 2. Președintele completului respinge întrebările care nu sunt utile și concludente judecării cauzei sau pot conduce la identificarea martorului.

Alineatul a fost introdus prin punctul 43. din Lege nr. 356/2006 începând cu 06.09.2006.

Declarația martorului ascultat, în condițiile arătate în alin. 1-3¹, se înregistrează prin mijloace tehnice video și audio și se redă integral în formă scrisă.

Alineatul a fost modificat prin punctul 44. din Lege nr. 356/2006 începând cu 06.09.2006.

În cursul urmăririi penale, se întocmește un proces-verbal în care se redă cu exactitate declarația martorului și acesta se semnează de procurorul care a fost prezent la ascultarea martorului și de organul de urmărire penală și se depune la dosarul cauzei. Declarația martorului, transcrisă, va fi semnată și de acesta și va fi păstrată în dosarul depus la parchet, într-un loc special, în plic sigilat, în condiții de maximă siguranță.

În cursul judecării, declarația martorului va fi semnată de procurorul care a fost prezent la ascultarea martorului și de președintele completului de judecată. Declarația martorului, transcrisă, va fi semnată și de martor, fiind păstrată în dosarul depus la instanță, în condițiile prevăzute în alin. 5.

Suportul pe care a fost înregistrată declarația martorului, în original, sigilat cu sigiliul parchetului sau, după caz, al instanței de judecată în fața căreia s-a făcut declarația, se păstrează în condițiile prevăzute în alin. 5. Suportul care conține înregistrările efectuate în cursul urmăririi penale va fi înaintat la terminarea urmăririi penale instanței competente, împreună cu dosarul cauzei, și va fi păstrat în aceleași condiții.

Alineatul a fost modificat prin punctul 44. din Lege nr. 356/2006 începând cu 06.09.2006.

Dispozițiile art. 78, 85 și ale art. 86 alin. 1 și 2 se aplică în mod corespunzător.

Art. 86². a fost introdus prin punctul 45. din Lege nr. 281/2003 începând cu 01.01.2004.

Abrogat prin punctul 45. din Lege nr. 356/2006 începând cu 06.09.2006.

Art. 86³. Abrogat prin punctul 45. din Lege nr. 356/2006 începând cu 06.09.2006.

Audierea martorilor sub 16 ani în anumite cauze

Paragraful a fost introdus prin punctul 45. din Lege nr. 281/2003 începând cu 01.01.2004.

Art. 86⁴. - În cauzele privind infracțiunile de violență între membrii aceleiași familii, instanța poate dispune ca martorul sub 16 ani să nu fie audiat în ședința de judecată, admitându-se prezentarea unei audieri efectuate în prealabil, prin înregistrări audio-video, în condițiile art. 86² alin. 2, 4, 5 și 7.

Art. 86⁴. a fost introdus prin punctul 45. din Lege nr. 281/2003 începând cu 01.01.2004.

Protejarea deplasărilor martorului

Paragraful a fost introdus prin punctul 45. din Lege nr. 281/2003 începând cu 01.01.2004.

Art. 86⁵. - Procurorul care efectuează sau supraveghează cercetarea penală ori, după caz, instanța de judecată poate dispune ca organele poliției să supravegheze domiciliul sau reședința martorului ori să-i asigure o reședință temporară supravegheată, precum și să-l însoțească la sediul parchetului sau al instanței și înapoi la domiciliu sau la reședință.

Măsurile prevăzute în alin. 1 vor fi ridicate de procuror sau, după caz, de instanță, când se constată că pericolul care a impus luarea lor a încetat.

Art. 86⁵. a fost introdus prin punctul 45. din Lege nr. 281/2003 începând cu 01.01.2004.

Secțiunea IV

Confruntarea

Obiectul confruntării

Art. 87. - Când se constată că există contradicții între declarațiile persoanelor ascultate în aceeași cauză, se procedează la confruntarea acelor persoane, dacă aceasta este necesară pentru lămurirea cauzei.

Procedura confruntării

Art. 88. - Persoanele confruntate sunt ascultate cu privire la faptele și împrejurările în privința cărora declarațiile date anterior se contradic.

Organul de urmărire penală sau instanța de judecată poate încuviința ca persoanele confruntate să-și pună reciproc întrebări.

Declarațiile date de persoanele confruntate se consemnează în proces-verbal.

Secțiunea V

Înscrisurile

Mijloacele de probă scrise

Art. 89. - Înscrisurile pot servi ca mijloace de probă, dacă în conținutul lor se arată fapte sau împrejurări de natură să contribuie la aflarea adevărului.

Art. 89¹. - Formularele în care urmează să se consemneze orice declarație, în faza de urmărire penală, vor fi în prealabil înregistrate și înseriate, ca formulare cu regim special, iar după completare vor fi introduse în dosarul cauzei.

Art. 89¹. a fost introdus prin punctul 46. din Lege nr. 281/2003 începând cu 01.01.2004.

Procesul-verbal ca mijloc de probă

Art. 90. - Procesele-verbale încheiate de organul de urmărire penală sau de instanța de judecată sunt mijloace de probă.

De asemenea, sunt mijloace de probă procesele-verbale și actele de constatare, încheiate de alte organe, dacă legea prevede aceasta.

Cuprinsul și forma procesului-verbal

Art. 91. - Procesul-verbal trebuie să cuprindă:

a) data și locul unde este încheiat, ora la care a început și ora la care s-a terminat încheierea procesului-verbal;

Litera a) a fost modificată prin punctul 46. din Lege nr. 356/2006 începând cu 06.09.2006.

b) numele, prenumele și calitatea celui care îl încheie;

c) numele, prenumele, ocupația și adresa martorilor asistenți, când există;

d) descrierea amănunțită a celor constatate, precum și a măsurilor luate;

e) numele, prenumele, ocupația și adresa persoanelor la care se referă procesul-verbal, obiecțiile și explicațiile acestora;

f) mențiunile prevăzute de lege pentru cazurile speciale.

Procesul-verbal trebuie semnat pe fiecare pagină și la sfârșit de cel care îl încheie, precum și de persoanele arătate la lit. c) și e). Dacă vreuna dintre aceste persoane nu poate sau refuză să semneze, se face mențiune despre aceasta.

Secțiunea V¹ Interceptările și înregistrările audio sau video

Condițiile și cazurile de interceptare și înregistrare a convorbirilor sau comunicărilor efectuate prin telefon sau prin orice mijloc electronic de comunicare

Paragraful a fost modificat prin punctul 47. din Lege nr. 356/2006 începând cu 06.09.2006.

Art. 91¹. - Interceptarea și înregistrarea convorbirilor sau comunicărilor efectuate prin telefon ori prin orice mijloc electronic de comunicare se realizează cu autorizarea motivată a judecătorului, la cererea procurorului care efectuează sau supraveghează urmărirea penală, în condițiile prevăzute de lege, dacă sunt date ori indicii temeinice privind pregătirea sau săvârșirea unei infracțiuni pentru care urmărirea penală se efectuează din oficiu, iar interceptarea și înregistrarea se impun pentru stabilirea situației de fapt ori pentru că identificarea sau localizarea participanților nu poate fi făcută prin alte mijloace ori cercetarea ar fi mult întârziată.

Interceptarea și înregistrarea convorbirilor sau comunicărilor efectuate prin telefon ori prin orice mijloc electronic de comunicare pot fi autorizate în cazul infracțiunilor contra siguranței naționale prevăzute de Codul penal și de alte legi speciale, precum și în cazul infracțiunilor de trafic de stupefiante, trafic de arme, trafic de persoane, acte de terorism, spălare a banilor, falsificare de monede sau alte valori, în cazul infracțiunilor prevăzute de Legea nr. 78/2000 pentru prevenirea, descoperirea și sancționarea faptelor de corupție, cu modificările și completările ulterioare, în cazul unor alte infracțiuni grave ori al infracțiunilor care se săvârșesc prin mijloace de comunicare electronică. Dispozițiile alin. 1 se aplică în mod corespunzător.

Autorizația se dă pentru durata necesară interceptării și înregistrării, dar nu pentru mai mult de 30 de zile, în camera de consiliu, de președintele instanței căreia i-ar reveni competența să judece cauza în primă instanță sau de la instanța corespunzătoare în grad acesteia, în a cărei circumscripție se află sediul parchetului din care face parte procurorul care efectuează sau supraveghează urmărirea penală. În lipsa președintelui instanței autorizația se dă de către judecătorul desemnat de acesta.

Alineatul a fost modificat prin punctul 1. din Ordonanță de urgență nr. 60/2006 începând cu 07.09.2006.

Autorizația poate fi reînnoită, înainte sau după expirarea celei anterioare, în aceleași condiții, pentru motive temeinic justificate, fiecare prelungire neputând depăși 30 de zile.

Durata totală a interceptărilor și înregistrărilor autorizate, cu privire la aceeași persoană și aceeași faptă, nu poate depăși 120 de zile.

Înregistrarea convorbirilor dintre avocat și partea pe care o reprezintă sau o asistă în proces nu poate fi folosită ca mijloc de probă decât dacă din cuprinsul acesteia rezultă date sau informații concludente și utile privitoare la pregătirea sau săvârșirea de către avocat a unei infracțiuni dintre cele prevăzute la alin. 1 și 2.

Procurorul dispune încetarea imediată a interceptărilor și înregistrărilor înainte de expirarea duratei autorizației dacă nu mai există motivele care le-au justificat, informând despre aceasta instanța care a emis autorizația.

La cererea motivată a persoanei vătămate, procurorul poate solicita judecătorului autorizarea interceptării și înregistrării convorbirilor ori comunicărilor efectuate de aceasta prin telefon sau orice mijloc electronic de comunicare, indiferent de natura infracțiunii ce formează obiectul cercetării.

Autorizarea interceptării și a înregistrării convorbirilor sau comunicărilor se face prin încheiere motivată, care va cuprinde: indiciile concrete și faptele care justifică măsura; motivele pentru care stabilirea situației de fapt sau identificarea ori localizarea participanților nu poate fi făcută prin alte mijloace ori cercetarea ar fi mult întârziată; persoana, mijlocul de comunicare sau locul supus supravegherii; perioada pentru care sunt autorizate interceptarea și înregistrarea.

Art. 91¹. a fost modificat prin punctul 47. din Lege nr. 356/2006 începând cu 06.09.2006.

Organele care efectuează interceptarea și înregistrarea

Art. 91². - Procurorul procedează personal la interceptările și înregistrările prevăzute în art. 91¹ sau poate dispune ca acestea să fie efectuate de organul de cercetare penală. Persoanele care sunt chemate să dea concurs tehnic la interceptări și înregistrări sunt obligate să păstreze secretul operațiunii efectuate, încălcarea acestei obligații fiind pedepsită potrivit Codului penal.

În caz de urgență, când întârzierea obținerii autorizării prevăzute în art. 91¹ alin. 1, 2 și 8 ar aduce grave prejudicii activității de urmărire penală, procurorul care efectuează sau supraveghează urmărirea penală poate dispune, cu titlu provizoriu, prin ordonanță motivată, înscrisă în registrul special prevăzut în art. 228 alin. 1¹, interceptarea și înregistrarea convorbirilor sau comunicărilor, pe o durată de cel mult 48 de ore.

Alineatul a fost modificat prin punctul 48. din Lege nr. 356/2006 începând cu 06.09.2006.

În termen de 48 de ore de la expirarea termenului prevăzut în alin. 2, procurorul prezintă ordonanța, împreună cu suportul pe care sunt fixate interceptările și înregistrările efectuate și un proces-verbal de redare rezumativă a convorbirilor, judecătorului de la instanța căreia i-ar reveni competența să judece cauza în primă instanță sau de la instanța corespunzătoare în grad acesteia în a cărei circumscripție se află sediul parchetului din care face parte procurorul care efectuează sau supraveghează urmărirea penală, în vederea confirmării. Judecătorul se pronunță asupra legalității și temeiniciei ordonanței în cel mult 24 de ore, prin încheiere motivată dată în camera de consiliu. În cazul în care ordonanța este confirmată, iar procurorul a solicitat prelungirea autorizării, judecătorul va dispune autorizarea pe mai departe a interceptării și înregistrării, în condițiile art. 91¹ alin. 1-3 și 8. Dacă judecătorul nu confirmă ordonanța procurorului, va dispune încetarea de îndată a interceptărilor și înregistrărilor, iar cele efectuate vor fi șterse sau, după caz, distruse de către procuror, încheindu-se în acest sens un proces-verbal care se comunică în copie instanței.

Alineatul a fost modificat prin punctul 48. din Lege nr. 356/2006 începând cu 06.09.2006.

Convorbirile sau comunicările interceptate și înregistrate care nu privesc fapta ce formează obiectul cercetării sau nu contribuie la identificarea ori localizarea participanților se arhivează la sediul parchetului, în locuri speciale, în plic sigilat, cu asigurarea confidențialității, și pot fi transmise judecătorului sau completului învestit cu soluționarea cauzei, la solicitarea acestuia. La soluționarea definitivă a cauzei, acestea vor fi șterse sau, după caz, distruse de către procuror, încheindu-se în acest sens un proces-verbal.

Alineatul a fost modificat prin punctul 48. din Lege nr. 356/2006 începând cu 06.09.2006.

Convorbirile sau comunicările interceptate și înregistrate pot fi folosite și în altă cauză penală dacă din cuprinsul acestora rezultă date sau informații concludente și utile privitoare la pregătirea sau săvârșirea unei alte infracțiuni dintre cele prevăzute la art. 91¹ alin. 1 și 2.

Alineatul a fost introdus prin punctul 48. din Lege nr. 356/2006 începând cu 06.09.2006.

Certificarea înregistrărilor

Paragraful a fost modificat prin punctul 49. din Lege nr. 356/2006 începând cu 06.09.2006.

Art. 91³. - Convorbirile sau comunicările interceptate și înregistrate care privesc fapta ce formează obiectul cercetării sau contribuie la identificarea ori localizarea participanților sunt redată integral într-un proces-verbal de procuror sau de lucrătorul din cadrul poliției judiciare delegat de procuror, în care se menționează autorizația dată pentru efectuarea acestora, numărul ori numerele posturilor telefonice sau alte date de identificare a legăturilor între care s-au purtat convorbirile ori comunicările, numele persoanelor care le-au purtat, dacă sunt cunoscute, data și ora fiecărei convorbiri ori comunicări în parte și numărul de ordine al suportului pe care se face imprimarea.

Procesul-verbal este certificat pentru autenticitate de către procurorul care efectuează sau supraveghează urmărirea penală în cauză. Dacă săvârșirea unor infracțiuni are loc prin convorbiri sau comunicări care conțin secrete de stat, consemnarea se face în procese-verbale separate, iar dispozițiile art. 97 alin. 3 se aplică în mod corespunzător. Corespondențele în altă limbă decât cea română sunt transcrise în limba română, prin intermediul unui interpret.

La procesul-verbal se atașează, în plic sigilat, o copie a suportului care conține înregistrarea convorbirii. Suportul original se păstrează la sediul parchetului, în locuri speciale, în plic sigilat, și va fi pus la dispoziția instanței, la solicitarea acesteia. După sesizarea instanței, copia suportului care conține înregistrarea convorbirii și copii de pe procesele-verbale se păstrează la grefa instanței, în locuri speciale, în plic sigilat, la dispoziția exclusivă a judecătorului sau completului învestit cu soluționarea cauzei.

La prezentarea materialului de urmărire penală, procurorul este obligat să prezinte învinutului sau inculpatului procesele-verbale în care sunt redată convorbirile înregistrate și să asigure, la cerere, ascultarea acestora.

Dacă în cauză s-a dispus o soluție de netrimitere în judecată, procurorul este obligat să înștiințeze despre aceasta persoana ale cărei convorbiri sau comunicări au fost interceptate și înregistrate. Suportul pe care sunt imprimate convorbirile înregistrate se arhivează la sediul parchetului, în locuri speciale, în plic sigilat, cu asigurarea confidențialității, și se păstrează până la împlinirea termenului de prescripție a răspunderii penale pentru fapta ce a format obiectul cauzei, când se distrug, încheindu-se proces-verbal în acest sens.

După arhivare, suportul pe care sunt imprimate convorbirile înregistrate poate fi consultat sau copiat în cazul reluării cercetărilor sau în condițiile prevăzute în art. 91² alin. 5 și numai de către procurorul care efectuează sau supraveghează urmărirea penală, iar în alte cazuri numai cu autorizarea judecătorului.

Dacă în cauză instanța a pronunțat o hotărâre de condamnare, achitare sau încetare a procesului penal, rămasă definitivă, suportul original și copia acestuia se arhivează odată cu dosarul cauzei la sediul instanței, în locuri speciale, în plic sigilat, cu asigurarea confidențialității. După arhivare, suportul pe care sunt imprimate convorbirile înregistrate poate fi consultat sau copiat numai în condițiile prevăzute în art. 91² alin. 5, cu încuviințarea prealabilă a președintelui instanței.

Art. 91³. a fost modificat prin punctul 49. din Lege nr. 356/2006 începând cu 06.09.2006.

Alte înregistrări

Paragraful a fost modificat prin punctul 50. din Lege nr. 356/2006 începând cu 06.09.2006.

Art. 91⁴. - Dispozițiile art. 91¹-91³ se aplică în mod corespunzător și în cazul înregistrărilor în mediul ambiental, localizării sau urmăririi prin GPS ori prin alte mijloace electronice de supraveghere.

Art. 91⁴. a fost modificat prin punctul 50. din Lege nr. 356/2006 începând cu 06.09.2006.

Înregistrările de imagini

Art. 91⁵. - Dispozițiile art. 91¹ și 91² se aplică în mod corespunzător și în cazul înregistrării de imagini, iar procedura de certificare a acestora este cea prevăzută în art. 91³, cu excepția redării în formă scrisă, după caz.

Verificarea mijloacelor de probă

Paragraful a fost modificat prin punctul 51. din Lege nr. 356/2006 începând cu 06.09.2006.

Art. 91⁶. - Mijloacele de probă prevăzute în prezenta secțiune pot fi supuse expertizei la cererea procurorului, a părților sau din oficiu.

Alineatul a fost modificat prin punctul 14. din Lege nr. 202/2010 începând cu 25.11.2010.

Înregistrările prevăzute în prezenta secțiune, efectuate de părți sau de alte persoane, constituie mijloace de probă când privesc propriile convorbiri sau comunicări pe care le-au purtat cu terții. Orice alte înregistrări pot constitui mijloace de probă dacă nu sunt interzise de lege.

Art. 91⁶. a fost modificat prin punctul 51. din Lege nr. 356/2006 începând cu 06.09.2006.

Secțiunea V¹ a fost modificată prin punctul 47. din Lege nr. 281/2003 începând cu 01.01.2004.

Secțiunea VI Martorii asistenți

Prezența martorilor asistenți

Art. 92. - Când legea prevede că la efectuarea unui act procedural este necesară prezența unor martori asistenți, numărul acestora trebuie să fie de cel puțin doi.

Nu pot fi martori asistenți minorii sub 14 ani, persoanele interesate în cauză și cei ce fac parte din aceeași unitate cu organul care efectuează actul procedural.

Stabilirea identității martorilor asistenți

Art. 93. - Organul care procedează la efectuarea unui act procedural în prezența martorilor asistenți este obligat să constate și să consemneze în procesul-verbal pe care îl încheie date privind identitatea martorilor asistenți, menționând și observațiile pe care aceștia au fost invitați să le facă cu privire la cele constatate și la desfășurarea operațiilor la care asistă.

Secțiunea VII Mijloacele materiale de probă

Obiectele ca mijloc de probă

Art. 94. - Obiectele care conțin sau poartă o urmă a faptei săvârșite, precum și orice alte obiecte care pot servi la aflarea adevărului, sunt mijloace materiale de probă.

Corpuri delictive

Art. 95. - Sunt de asemenea mijloace materiale de probă obiectele care au fost folosite sau au fost destinate să servească la săvârșirea unei infracțiuni, precum și obiectele care sunt produsul infracțiunii.

Secțiunea VIII

Ridicarea de obiecte și înscrisuri. Efectuarea perchezițiilor

Ridicarea de obiecte și înscrisuri

Art. 96. - Organul de urmărire penală sau instanța de judecată are obligația să ridice obiectele și înscrisurile ce pot servi ca mijloc de probă în procesul penal.

Predarea obiectelor și înscrisurilor

Art. 97. -

Orice persoană fizică sau persoană juridică, în posesia căreia se află un obiect sau un înscris ce poate servi ca mijloc de probă, este obligată să-l prezinte și să-l predea, sub luare de dovadă, organului de urmărire penală sau instanței de judecată, la cererea acestora.

Alineatul a fost modificat prin punctul 48. din Lege nr. 281/2003 începând cu 01.01.2004.

Dacă organul de urmărire penală sau instanța de judecată apreciază că și o copie de pe un înscris poate servi ca mijloc de probă, reține numai copia.

Dacă obiectul sau înscrisul are caracter secret ori confidențial, prezentarea sau predarea se face în condiții care să asigure păstrarea secretului ori a confidențialității.

Alineatul a fost modificat prin punctul 48. din Lege nr. 281/2003 începând cu 01.01.2004.

Reținerea și predarea corespondenței și a obiectelor

Art. 98. - Instanța de judecată, la propunerea procurorului, în cursul urmăririi penale, sau din oficiu, în cursul judecării, poate dispune ca orice unitate poștală sau de transport să rețină și să predea scrisorile, telegramele și oricare altă corespondență, ori obiectele trimise de învinuit sau inculpat, ori adresate acestuia, fie direct, fie indirect.

Alineatul a fost modificat prin punctul 49. din Lege nr. 281/2003 începând cu 01.01.2004.

Măsura prevăzută în alin. 1 se dispune dacă sunt întrunite condițiile arătate în art. 91¹ alin. 1 și potrivit procedurii acolo prevăzute.

Alineatul a fost introdus prin punctul 50. din Lege nr. 281/2003 începând cu 01.01.2004.

Reținerea și predarea scrisorilor, telegramelor și a oricăror alte corespondențe ori obiecte la care se referă alin. 1 pot fi dispuse, în scris, în cazuri urgente și temeinic justificate și de procuror, care este obligat să informeze de îndată despre aceasta instanța.

Alineatul a fost introdus prin punctul 50. din Lege nr. 281/2003 începând cu 01.01.2004.

Corespondența și obiectele ridicate care nu au legătură cu cauza se restituie destinatarului.

Ridicarea silită de obiecte sau de înscrisuri

Art. 99. - Dacă obiectul sau înscrisul cerut nu este predat de bunăvoie, organul de urmărire penală sau instanța de judecată dispune ridicarea silită.

În cursul judecării dispoziția de ridicare silită a obiectelor sau înscrisurilor se comunică procurorului, care ia măsuri de aducere la îndeplinire prin organul de cercetare penală.

Percheziția

Paragraful a fost modificat prin punctul 5. din Ordonanță de urgență nr. 109/2003 începând cu 29.10.2003.

Art. 100. - Când persoana căreia i s-a cerut să predea vreun obiect sau vreun înscris dintre cele arătate în art. 98 tăgăduiește existența sau deținerea acestora, precum și ori de câte ori există indicii temeinice că efectuarea unei percheziții este necesară pentru descoperirea și strângerea probelor, se poate dispune efectuarea acesteia.

Percheziția poate fi domiciliară sau corporală.

Percheziția domiciliară poate fi dispusă numai de judecător, prin încheiere motivată, în cursul urmăririi penale, la cererea procurorului, sau în cursul judecății. În cursul urmăririi penale, percheziția domiciliară se dispune de judecătorul de la instanța căreia i-ar reveni competența să judece cauza în primă instanță sau de la instanța corespunzătoare în grad acesteia în a cărei circumscripție se află sediul parchetului din care face parte procurorul care efectuează sau supraveghează urmărirea penală.

Alineatul a fost modificat prin punctul 52. din Lege nr. 356/2006 începând cu 06.09.2006.

Percheziția domiciliară se dispune în cursul urmăririi penale în camera de consiliu, fără citarea părților. Participarea procurorului este obligatorie.

În baza încheierii, judecătorul emite de îndată autorizația de percheziție, care trebuie să cuprindă:

a) denumirea instanței;

Litera a) a fost introdusă prin punctul 53. din Lege nr. 356/2006 începând cu 06.09.2006.

b) data, ora și locul emiterii;

Litera b) a fost introdusă prin punctul 53. din Lege nr. 356/2006 începând cu 06.09.2006.

c) numele, prenumele și calitatea persoanei care a emis autorizația de percheziție;

Litera c) a fost introdusă prin punctul 53. din Lege nr. 356/2006 începând cu 06.09.2006.

d) perioada pentru care s-a emis autorizația;

Litera d) a fost introdusă prin punctul 53. din Lege nr. 356/2006 începând cu 06.09.2006.

e) locul unde urmează a se efectua percheziția;

Litera e) a fost introdusă prin punctul 53. din Lege nr. 356/2006 începând cu 06.09.2006.

f) numele persoanei la domiciliul sau reședința căreia se efectuează percheziția;

Litera f) a fost introdusă prin punctul 53. din Lege nr. 356/2006 începând cu 06.09.2006.

g) numele învinutului sau inculpatului.

Litera g) a fost introdusă prin punctul 53. din Lege nr. 356/2006 începând cu 06.09.2006.

Alineatul a fost introdus prin punctul 53. din Lege nr. 356/2006 începând cu 06.09.2006.

Autorizația poate fi folosită o singură dată.

Alineatul a fost introdus prin punctul 53. din Lege nr. 356/2006 începând cu 06.09.2006.

Percheziția corporală sau asupra vehiculelor poate fi dispusă, după caz, de organul de cercetare penală, de procuror sau de judecător.

Alineatul a fost modificat prin punctul 54. din Lege nr. 356/2006 începând cu 06.09.2006.

Percheziția domiciliară nu poate fi dispusă înainte de începerea urmăririi penale.

Art. 100. a fost modificat prin punctul 5. din Ordonanță de urgență nr. 109/2003 începând cu 29.10.2003.

Percheziția domiciliară în cursul urmăririi penale

Paragraful a fost modificat prin punctul 51. din Lege nr. 281/2003 începând cu 01.07.2003.

Art. 101. - Percheziția dispusă în cursul urmăririi penale, potrivit art. 100, se efectuează de procuror sau de organul de cercetare penală, însoțit, după caz, de lucrători operativi.

Art. 101. a fost modificat prin punctul 51. din Lege nr. 281/2003 începând cu 01.07.2003.

Percheziția domiciliară în cursul judecării

Art. 102. - Judecătorul poate proceda la efectuarea percheziției cu ocazia unei cercetări locale.

Alineatul a fost modificat prin alineatul (1) din Ordonanță de urgență nr. 109/2003 începând cu 29.10.2003.

În celelalte cazuri, dispoziția judecătorului de a se efectua o percheziție se comunică procurorului, în vederea efectuării acesteia.

Alineatul a fost modificat prin alineatul (1) din Ordonanță de urgență nr. 109/2003 începând cu 29.10.2003.

Timpul de efectuare a percheziției

Paragraful a fost modificat prin punctul 52. din Lege nr. 281/2003 începând cu 01.07.2003.

Art. 103. - Ridicarea de obiecte și înscrisuri, precum și percheziția domiciliară se pot face între orele 6,00-20,00, iar în celelalte ore numai în caz de infracțiune flagrantă sau când percheziția urmează să se efectueze într-un local public. Percheziția începută între orele 6,00-20,00 poate continua și în timpul nopții.

Art. 103. a fost modificat prin punctul 52. din Lege nr. 281/2003 începând cu 01.07.2003.

Procedura percheziției

Art. 104. - Organul judiciar care urmează a efectua percheziția este obligat ca, în prealabil, să se legitimeze și, în cazurile prevăzute de lege, să prezinte autorizația dată de judecător.

Alineatul a fost modificat prin punctul 6. din Ordonanță de urgență nr. 109/2003 începând cu 29.10.2003.

Ridicarea de obiecte și înscrisuri precum și percheziția domiciliară se fac în prezența persoanei de la care se ridică obiecte ori înscrisuri, sau la care se efectuează percheziția, iar în lipsa acesteia, în prezența unui reprezentant, a unui membru al familiei, sau a unui vecin, având capacitate de exercițiu.

Aceste operațiuni se efectuează de organul judiciar în prezența unor martori asistenți.

Alineatul a fost modificat prin punctul 53. din Lege nr. 281/2003 începând cu 01.07.2003.

Când persoana la care se face percheziția este reținută ori arestată, va fi adusă la percheziție. În cazul în care nu poate fi adusă, ridicarea de obiecte și înscrisuri, precum și percheziția domiciliară se fac în prezența unui reprezentant ori a unui membru de familie, iar în lipsa acestora, a unui vecin, având capacitate de exercițiu.

Este interzisă efectuarea în același timp cu percheziția a oricăror acte procedurale în aceeași cauză, care prin natura lor împiedică persoana la care se face percheziția să participe la percheziție.

Alineatul a fost introdus prin punctul 55. din Lege nr. 356/2006 începând cu 06.09.2006.

Efectuarea percheziției domiciliare

Art. 105. - Organul judiciar care efectuează percheziția are dreptul să deschidă încăperile sau alte mijloace de păstrare în care s-ar putea găsi obiectele sau înscrisurile căutate, dacă cel în măsură să le deschidă refuză aceasta.

Organul judiciar este obligat să se limiteze la ridicarea numai a obiectelor și înscrisurilor care au legătură cu fapta săvârșită; obiectele sau înscrisurile a căror circulație sau deținere este interzisă se ridică totdeauna.

Organul judiciar trebuie să ia măsuri ca faptele și împrejurările din viața personală a celui la care se efectuează percheziția și care nu au legătură cu cauza, să nu devină publice.

Efectuarea percheziției corporale

Art. 106. - Percheziția corporală se efectuează de organul judiciar care a dispus-o, cu respectarea dispozițiilor art. 104 alin. 1, sau de persoana desemnată de acest organ.

Percheziția corporală se face numai de o persoană de același sex cu cea percheziționată.

Identificarea și păstrarea obiectelor

Art. 107. - Obiectele sau înscrisurile se prezintă persoanei de la care sunt ridicate și celor care asistă, pentru a fi recunoscute și a fi însemnate de către acestea spre neschimbare, după care se etichetează și se sigilează.

Obiectele care nu pot fi însemnate ori pe care nu se pot aplica etichete și sigilii se împachetează sau se închid, pe cât posibil laolaltă, după care se aplică sigilii.

Obiectele care nu pot fi ridicate se sechestrează și se lasă în păstrare fie celui la care se află, fie unui custode.

Probele pentru analiză se iau cel puțin în dublu și se sigilează. Una din probe se lasă celui de la care se ridică, iar în lipsa acestuia, uneia din persoanele arătate în art. 108 alin. final.

Procesul-verbal de percheziție și de ridicare a obiectelor și înscrisurilor

Art. 108. - Despre efectuarea percheziției și ridicarea de obiecte și înscrisuri se întocmește proces-verbal.

Procesul-verbal trebuie să cuprindă, în afară de mențiunile prevăzute în art. 91, și următoarele mențiuni: locul, timpul și condițiile în care înscrisurile și obiectele au fost descoperite și ridicate, enumerarea și descrierea lor amănunțită, pentru a putea fi recunoscute.

În procesul-verbal se face mențiune și despre obiectele care nu au fost ridicate, precum și de acelea care au fost lăsate în păstrare.

Copie de pe procesul-verbal se lasă persoanei la care s-a făcut percheziția sau de la care s-au ridicat obiectele și înscrisurile, ori reprezentantului acesteia sau unui membru al familiei, iar în lipsă, celor cu care locuiește sau unui vecin și, dacă este cazul, custodelui.

Măsuri privind obiectele ridicate

Art. 109. - Organul de urmărire penală sau instanța de judecată dispune ca obiectele ori înscrisurile ridicate care constituie mijloace de probă să fie, după caz, atașate la dosar sau păstrate în alt mod.

Obiectele și înscrisurile ridicate, care nu sunt atașate la dosar, pot fi fotografiate. În acest caz fotografiile se vizează și se atașează la dosar.

Până la soluționarea definitivă a cauzei, mijloacele materiale de probă se păstrează de organul de urmărire penală sau de instanța de judecată la care se găsește dosarul.

Obiectele și înscrisurile predate sau ridicate în urma percheziției și care nu au legătură cu cauza se restituie persoanei căreia îi aparțin. Obiectele supuse confiscării nu se restituie.

Obiectele ce servesc ca mijloc de probă, dacă nu sunt supuse confiscării, pot fi restituite persoanei căreia îi aparțin, chiar înainte de soluționarea definitivă a procesului, afară de cazul când prin această restituire s-ar putea stânjeni aflarea adevărului. Organul de urmărire penală sau instanța de judecată pune în vedere persoanei căreia i-au fost restituite obiectele, că este obligată să le păstreze până la soluționarea definitivă a cauzei.

Conservarea sau valorificarea obiectelor ridicate

Art. 110. - Obiectele ce servesc ca mijloc de probă, dacă sunt dintre acelea arătate în art. 165 alin. 2 și dacă nu este cazul a fi restituite, se conservă sau se valorifică potrivit dispozițiilor aceluși articol.

Dispoziții speciale privind unitățile publice și alte persoane juridice

Paragraful a fost modificat prin punctul 54. din Lege nr. 281/2003 începând cu 01.01.2004.

Art. 111. -

Dispozițiile din prezenta secțiune se aplică în mod corespunzător și atunci când actele procedurale se efectuează la o unitate dintre cele la care se referă art. 145 din Codul penal sau la o altă persoană juridică, dispoziții care se completează după cum urmează:

a) organul judiciar se legitimează și, după caz, înfățișează reprezentantului unității publice sau al altei persoane juridice autorizația dată;

Litera a) a fost modificată prin punctul 54. din Lege nr. 281/2003 începând cu 01.01.2004.

b) ridicarea de obiecte și înscrisuri, precum și percheziția se efectuează în prezența reprezentantului unității;

c) atunci când este obligatorie prezența martorilor asistenți, aceștia pot face parte din personalul unității;

d) copie de pe procesul-verbal se lasă reprezentantului unității.

Alineatul a fost modificat prin punctul 54. din Lege nr. 281/2003 începând cu 01.01.2004.

Secțiunea IX

Constatarea tehnico-științifică și constatarea medico-legală

Folosirea unor specialiști

Art. 112. - Când există pericol de dispariție a unor mijloace de probă sau de schimbare a unor situații de fapt și este necesară lămurirea urgentă a unor fapte sau împrejurări ale cauzei, organul de urmărire penală poate folosi cunoștințele unui specialist sau tehnician, dispunând, din oficiu sau la cerere, efectuarea unei constatări tehnico-științifice.

Constatarea tehnico-științifică se efectuează, de regulă, de către specialiști sau tehnicieni care funcționează în cadrul ori pe lângă instituția de care aparține organul de urmărire penală. Ea poate fi efectuată și de către specialiști sau tehnicieni care funcționează în cadrul altor organe.

Obiectul și materialul constatării tehnico-științifice

Art. 113. - Organul de urmărire penală care dispune efectuarea constatării tehnico-științifice stabilește obiectul acesteia, formulează întrebările la care trebuie să se răspundă și termenul în care urmează a fi efectuată lucrarea.

Constatarea tehnico-științifică se efectuează asupra materialelor și datelor puse la dispoziție sau indicate de către organul de urmărire penală. Celui însărcinat cu efectuarea constatării nu i se pot delega și nici acesta nu-și poate însuși atribuțiile de organ de urmărire penală sau de organ de control.

Specialistul sau tehnicianul însărcinat cu efectuarea lucrării, dacă socotește că materialele puse la dispoziție ori datele indicate sunt insuficiente, comunică aceasta organului de urmărire penală, în vederea completării lor.

Constatarea medico-legală

Art. 114. - În caz de moarte violentă, de moarte a cărei cauză nu se cunoaște ori este suspectă, sau când este necesară o examinare corporală asupra învinutului ori persoanei vătămate pentru a constata pe corpul acestora existența urmelor infracțiunii, organul de urmărire penală dispune efectuarea unei constatări medico-legale și cere organului medico-legal, căruia îi revine competența potrivit legii, să efectueze această constatare.

Exhumarea în vederea constatării cauzelor morții se face numai cu încuviințarea procurorului.

Raportul de constatare tehnico-științifică sau medico-legală

Art. 115. - Operațiile și concluziile constatării tehnico-științifice sau medico-legale se consemnează într-un raport.

Organul de urmărire penală sau instanța de judecată, din oficiu sau la cererea oricăreia dintre părți, dacă apreciază că raportul tehnico-științific ori medico-legal nu este complet sau concluziile acestuia nu sunt precise, dispune refacerea sau completarea constatării tehnico-științifice ori medico-legale, sau efectuarea unei expertize.

Când refacerea sau completarea constatării tehnico-științifice ori medico-legale este dispusă de instanța de judecată, raportul se trimite procurorului, pentru ca acesta să ia măsuri în vederea completării sau refacerii lui.

Secțiunea X Expertizele

Ordonarea efectuării expertizei

Art. 116. - Când pentru lămurirea unor fapte sau împrejurări ale cauzei, în vederea aflării adevărului, sunt necesare cunoștințele unui expert, organul de urmărire penală ori instanța de judecată dispune, la cerere sau din oficiu, efectuarea unei expertize.

Expertiza obligatorie

Art. 117. - Efectuarea unei expertize psihiatrice este obligatorie în cazul infracțiunii de omor deosebit de grav, precum și atunci când organul de urmărire penală sau instanța de judecată are îndoială asupra stării psihice a învinutului sau inculpatului.

Expertiza în aceste cazuri se efectuează în instituții sanitare de specialitate. În vederea efectuării expertizei, organul de cercetare penală cu aprobarea procurorului sau instanța de judecată dispune internarea învinutului ori inculpatului pe timpul necesar. Această măsură este executorie și se aduce la îndeplinire, în caz de opunere, de organele de poliție.

De asemenea, efectuarea unei expertize este obligatorie pentru a se stabili cauzele morții, dacă nu s-a întocmit un raport medico-legal.

Procedura expertizei

Art. 118. - Expertiza se efectuează potrivit dispozițiilor din prezentul cod, afară de cazul când prin lege se dispune altfel. Dispozițiile art. 113 se aplică în mod corespunzător.

Expertul este numit de organul de urmărire penală sau de instanța de judecată, cu excepția expertizei prevăzute în art. 119 alin. 2.

Fiecare dintre părți are dreptul să ceară ca un expert recomandat de ea să participe la efectuarea expertizei.

Experți oficiali

Art. 119. - Dacă există experți medico-legali sau experți oficiali în specialitatea respectivă, nu poate fi numit expert o altă persoană, decât dacă împrejurări deosebite ar cere aceasta.

Când expertiza urmează să fie efectuată de un serviciu medico-legal, de un laborator de expertiză criminalistică sau de orice institut de specialitate, organul de urmărire penală ori instanța de judecată se adresează acestora pentru efectuarea expertizei.

Când serviciul medico-legal ori laboratorul de expertiză criminalistică sau institutul de specialitate consideră necesar ca la efectuarea expertizei să participe sau să-și dea părerea și specialiști de la alte instituții, poate folosi asistența sau avizul acestora.

Lămuriri date expertului și părților

Art. 120. - Organul de urmărire penală sau instanța de judecată, când dispune efectuarea unei expertize, fixează un termen la care sunt chemate părțile, precum și expertul, dacă acesta a fost desemnat de organul de urmărire penală sau de instanță.

La termenul fixat se aduce la cunoștință părților și expertului obiectul expertizei și întrebările la care expertul trebuie să răspundă și li se pune în vedere că au dreptul să facă observații cu privire la aceste întrebări și că pot cere modificarea sau completarea lor.

Părțile mai sunt încunoștințate că au dreptul să ceară numirea și a câte unui expert recomandat de fiecare dintre ele, care să participe la efectuarea expertizei.

După examinarea obiecțiilor și cererilor făcute de părți și expert, organul de urmărire penală sau instanța de judecată pune în vedere expertului termenul în care urmează a fi efectuată expertiza, încunoștințându-l totodată dacă la efectuarea acesteia urmează să participe părțile.

Abrogat prin punctul 55. din Lege nr. 281/2003 începând cu 01.01.2004.

Drepturile expertului

Art. 121. - Expertul are dreptul să ia cunoștință de materialul dosarului necesar pentru efectuarea expertizei. În cursul urmăririi penale cercetarea dosarului se face cu încuviințarea organului de urmărire.

Expertul poate cere lămuriri organului de urmărire penală sau instanței de judecată cu privire la anumite fapte ori împrejurări ale cauzei.

Părțile, cu încuviințarea și în condițiile stabilite de organul de urmărire penală sau de instanța de judecată, pot da expertului explicațiile necesare.

Raportul de expertiză

Art. 122. - După efectuarea expertizei, expertul întocmește un raport scris.

Când sunt mai mulți experți se întocmește un singur raport de expertiză. Dacă sunt deosebiri de păreri, opiniile separate sunt consemnate în cuprinsul raportului sau într-o anexă.

Raportul de expertiză se depune la organul de urmărire penală sau la instanța de judecată care a dispus efectuarea expertizei.

Conținutul raportului

Art. 123. - Raportul de expertiză cuprinde:

a) partea introductivă, în care se arată organul de urmărire penală sau instanța de judecată care a dispus efectuarea expertizei, data când s-a dispus efectuarea acesteia, numele și prenumele expertului, data și locul unde a fost efectuată, data întocmirii raportului de expertiză, obiectul acesteia și întrebările la care expertul urma să răspundă, materialul pe baza căruia expertiza a fost efectuată și dacă părțile care au participat la aceasta au dat explicații în cursul expertizei;

b) descrierea în amănunt a operațiilor de efectuare a expertizei, obiecțiile sau explicațiile părților, precum și analiza acestor obiecții ori explicații în lumina celor constatate de expert;

c) concluziile, care cuprind răspunsurile la întrebările puse și părerea expertului asupra obiectului expertizei.

Suplimentul de expertiză

Art. 124. - Când organul de urmărire penală sau instanța de judecată constată, la cerere sau din oficiu, că expertiza nu este completă, dispune efectuarea unui supliment de expertiză fie de către același expert, fie de către altul.

De asemenea, când se socotește necesar, se cer expertului lămuriri suplimentare în scris, ori se dispune chemarea lui spre a da explicații verbale asupra raportului de expertiză. În acest caz, ascultarea expertului se face potrivit dispozițiilor privitoare la ascultarea martorilor.

Lămuririle suplimentare în scris pot fi cerute și serviciului medico-legal, laboratorului de expertiză criminalistică ori institutului de specialitate care a efectuat expertiza.

Efectuarea unei noi expertize

Art. 125. - Dacă organul de urmărire penală sau instanța de judecată are îndoieli cu privire la exactitatea concluziilor raportului de expertiză, dispune efectuarea unei noi expertize.

Lămuriri cerute la institutul de emisiune

Art. 126. - În cazurile privitoare la infracțiunea de falsificare de monedă sau de alte valori, organul de urmărire penală sau instanța de judecată poate cere lămuriri institutului de emisiune.

Prezentarea scriptelor de comparație

Art. 127. - În cauzele privind infracțiuni de fals în înscrisuri, organul de urmărire penală sau instanța de judecată poate ordona să fie prezentate scripte de comparație.

Dacă scriptele se găsesc în depozite publice, autoritățile în drept sunt obligate a le elibera.

Dacă scriptele se găsesc la un particular care nu este soț sau rudă apropiată cu învinutul sau inculpatul, organul de urmărire penală ori instanța de judecată îi pune în vedere să le prezinte.

Scriptele de comparație trebuie vizate de organul de urmărire penală sau de președintele completului de judecată și semnate de acela care le prezintă.

Organul de urmărire penală ori instanța de judecată poate dispune ca învinutul sau inculpatul să prezinte o piesă scrisă cu mâna sa, ori să scrie după dictarea ce i s-ar face.

Dacă învinutul sau inculpatul refuză, se face mențiune în procesul-verbal.

Ancheta socială în cazul expertizei psihiatrice a minorului

Paragraful a fost introdus prin punctul 15. din Lege nr. 202/2010 începând cu 25.11.2010.

Art. 127¹. - În vederea întocmirii expertizei psihiatrice a minorului, autoritatea tutelară în a cărei rază teritorială domiciliază minorul are obligația să efectueze ancheta socială la cererea unității sanitare de specialitate care efectuează expertiza.

Art. 127¹. a fost introdus prin punctul 15. din Lege nr. 202/2010 începând cu 25.11.2010.

Secțiunea XI Folosirea interpreților

Cazurile și procedura de folosire a interpreților

Art. 128. - Când una dintre părți sau o altă persoană care urmează să fie ascultată nu cunoaște limba română ori nu se poate exprima, organul de urmărire penală sau instanța de judecată îi asigură în mod gratuit folosirea unui interpret. Interpretul poate fi desemnat sau ales de părți; în acest din urmă caz, el trebuie să fie un interpret autorizat, potrivit legii.

Alineatul a fost modificat prin punctul 56. din Lege nr. 281/2003 începând cu 01.01.2004.

Dispozițiile alineatului precedent se aplică în mod corespunzător și în cazul când unele dintre înscrisurile aflate în dosarul cauzei sau prezentate în instanță sunt redactate într-o altă limbă decât cea română.

Dispozițiile art. 83, 84 și 85 se aplică în mod corespunzător și interpretului.

Secțiunea XII

Cercetarea la fața locului și reconstituirea

Cercetarea la fața locului

Art. 129. - Cercetarea la fața locului se efectuează atunci când este necesar să se facă constatări cu privire la situația locului săvârșirii infracțiunii, să se descopere și să se fixeze urmele infracțiunii, să se stabilească poziția și starea mijloacelor materiale de probă și împrejurările în care infracțiunea a fost săvârșită.

Organul de urmărire penală efectuează cercetarea la fața locului în prezența martorilor asistenți, afară de cazul când aceasta nu este posibil. Cercetarea la fața locului se face în prezența părților, atunci când este necesar. Neprezentarea părților încunoștințate nu împiedică efectuarea cercetării.

Când învinuitul sau inculpatul este reținut ori arestat, dacă nu poate fi adus la cercetare, organul de urmărire penală îi pune în vedere că are dreptul să fie reprezentat și îi asigură, la cerere, reprezentarea.

Instanța de judecată efectuează cercetarea la fața locului cu citarea părților și în prezența procurorului, când participarea acestuia la judecată este obligatorie.

Organul de urmărire penală sau instanța de judecată poate interzice persoanelor care se află ori vin la locul unde se efectuează cercetarea, să comunice între ele sau cu alte persoane, ori să plece înainte de terminarea cercetării.

Reconstituirea

Art. 130. - Organul de urmărire penală sau instanța de judecată, dacă găsește necesar pentru verificarea și precizarea unor date, poate să procedeze la reconstituirea la fața locului, în întregime sau în parte, a modului și a condițiilor în care a fost săvârșită fapta.

Reconstituirea se face în prezența învinuitului sau inculpatului. Dispozițiile art. 129 alin. 2 se aplică în mod corespunzător.

Procesul-verbal de cercetare la fața locului

Art. 131. - Despre efectuarea cercetării la fața locului se încheie proces-verbal, care trebuie să cuprindă, în afara mențiunilor arătate în art. 91, descrierea amănunțită a situației locului, a urmelor găsite, a obiectelor examinate și a celor ridicate, a poziției și stării celorlalte mijloace materiale de probă, astfel încât acestea să fie redată cu precizie și pe cât posibil cu dimensiunile respective.

În caz de reconstituire a modului în care a fost săvârșită fapta, se consemnează amănunțit și desfășurarea reconstituirii.

În toate cazurile se pot face schițe, desene sau fotografii, ori alte asemenea lucrări, care se vizează și se anexează la procesul-verbal.

Secțiunea XIII

Comisia rogatorie și delegarea

Condiții pentru dispunerea comisiei rogatorii

Art. 132. - Când un organ de urmărire penală sau instanța de judecată nu are posibilitatea să asculte un martor, să facă o cercetare la fața locului, să procedeze la ridicarea unor obiecte sau să efectueze orice alt act procedural, se poate adresa unui alt organ de urmărire penală ori unei alte instanțe, care are posibilitatea să le efectueze.

Punerea în mișcare a acțiunii penale, luarea măsurilor preventive, încuviințarea de probatorii, precum și dispunerea celorlalte acte procesuale sau măsuri procesuale nu pot forma obiectul comisiei rogatorii.

Comisia rogatorie se poate adresa numai unui organ sau unei instanțe egale în grad.

Conținutul comisiei rogatorii

Art. 133. - Rezoluția sau încheierea prin care s-a dispus comisia rogatorie trebuie să conțină toate lămuririle referitoare la îndeplinirea actului care face obiectul acesteia, iar în cazul când urmează să fie ascultată o persoană, se vor arăta și întrebările ce trebuie să i se pună.

Organul de urmărire penală sau instanța de judecată care efectuează comisia rogatorie poate pune și alte întrebări, dacă necesitatea acestora rezultă în cursul ascultării.

Drepturile părților în cazul comisiei rogatorii

Art. 134. - Când comisia rogatorie s-a dispus de instanța de judecată, părțile pot formula în fața acesteia întrebări, care vor fi transmise instanței ce urmează a efectua comisia rogatorie.

Totodată, oricare dintre părți poate cere să fie citată la efectuarea comisiei rogatorii.

Când inculpatul este arestat, instanța care urmează a efectua comisia rogatorie dispune desemnarea unui apărător din oficiu, care îl va reprezenta.

Delegarea

Art. 135. - Organul de urmărire penală sau instanța de judecată poate dispune, în condițiile arătate în art. 132, efectuarea unui act de procedură și prin delegare. Delegarea poate fi dată numai unui organ sau unei instanțe de judecată ierarhic inferioare.

Dispozițiile privitoare la comisia rogatorie se aplică în mod corespunzător și în caz de delegare.

TITLUL IV MĂSURILE PREVENTIVE ȘI ALTE MĂSURI PROCESUALE

Capitolul I MĂSURILE PREVENTIVE

Secțiunea I Dispoziții generale

Scopul și categoriile măsurilor preventive

Paragraful a fost modificat prin punctul 57. din Lege nr. 281/2003 începând cu 01.07.2003.

Art. 136. - În cauzele privitoare la infracțiuni pedepsite cu detențiune pe viață sau cu închisoare, pentru a se asigura buna desfășurare a procesului penal ori pentru a se împiedica sustragerea învinutului sau inculpatului de la urmărirea penală, de la judecată ori de la executarea pedepsei, se poate lua față de acesta una dintre următoarele măsuri preventive:

- a) reținerea;
- b) obligarea de a nu părăsi localitatea;
- c) obligarea de a nu părăsi țara;
- d) arestarea preventivă.

Scopul măsurilor preventive poate fi realizat și prin liberarea provizorie sub control judiciar sau pe cauțiune.

Măsura prevăzută în alin. 1 lit. a) poate fi luată de organul de cercetare penală sau de procuror.

Măsurile prevăzute în alin. 1 lit. b) și c) se pot lua de procuror sau de judecător, în cursul urmăririi penale, și de instanța de judecată, în cursul judecătii.

Alineatul a fost modificat prin punctul 56. din Lege nr. 356/2006 începând cu 06.09.2006.

Măsura prevăzută în alin. 1 lit. d) poate fi luată de judecător.

Alineatul a fost modificat prin punctul 7. din Ordonanță de urgență nr. 109/2003 începând cu 29.10.2003.

Măsura arestării preventive nu poate fi dispusă în cazul infracțiunilor pentru care legea prevede alternativ pedeapsa amenzii.

Liberarea provizorie se dispune de instanța de judecată.

Alegerea măsurii ce urmează a fi luată se face ținându-se seama de scopul acesteia, de gradul de pericol social al infracțiunii, de sănătatea, vârsta, antecedentele și alte situații privind persoana față de care se ia măsura.

Art. 136. a fost modificat prin punctul 57. din Lege nr. 281/2003 începând cu 01.07.2003.

Cuprinsul actului prin care se ia măsura preventivă

Paragraful a fost modificat prin punctul 57. din Lege nr. 356/2006 începând cu 06.09.2006.

Art. 137. - Actul prin care se ia măsura preventivă trebuie să arate fapta care face obiectul învinuirii sau inculpării, textul de lege în care aceasta se încadrează și pedeapsa prevăzută de lege pentru infracțiunea săvârșită.

În cazul reținerii și arestării preventive, actul prin care se iau aceste măsuri trebuie să indice cazul prevăzut în art. 148, precum și temeiurile concrete din care rezultă existența acestuia.

În cazul obligării de a nu părăsi localitatea sau țara, actul prin care se ia această măsură trebuie să indice temeiurile concrete care au determinat luarea măsurii.

Art. 137. a fost modificat prin punctul 57. din Lege nr. 356/2006 începând cu 06.09.2006.

Aducerea la cunoștință a motivelor luării măsurilor preventive și a învinuirii

Art. 137¹. - Persoanei reținute sau arestate i se aduc de îndată la cunoștință, în limba pe care o înțelege, motivele reținerii sau ale arestării, iar învinuirea, în cel mai scurt termen. Învinuirea se aduce la cunoștință numai în prezența unui avocat, ales sau numit din oficiu.

Alineatul a fost modificat prin punctul 58. din Lege nr. 356/2006 începând cu 06.09.2006.

Când se dispune arestarea preventivă a învinuitului sau inculpatului, judecătorul încunoștințează despre măsura luată, în termen de 24 de ore, un membru al familiei acestuia ori o altă persoană pe care o desemnează învinuitul sau inculpatul, consemnându-se aceasta într-un proces-verbal.

Alineatul a fost modificat prin punctul 8. din Ordonanță de urgență nr. 109/2003 începând cu 29.10.2003.

Cel reținut poate să ceară să fie încunoștințat despre măsura luată un membru de familie sau una dintre persoanele arătate în alin. 2. Atât cererea celui reținut, cât și încunoștințarea se consemnează într-un proces-verbal. În mod excepțional, dacă organul de cercetare penală apreciază că acest lucru ar afecta urmărirea penală, îl informează pe procuror, care va decide cu privire la înștiințarea solicitată de reținut.

Alineatul a fost introdus prin punctul 59. din Lege nr. 281/2003 începând cu 01.07.2003.

Sesizarea procurorului pentru luarea unor măsuri preventive

Paragraful a fost modificat prin punctul 60. din Lege nr. 281/2003 începând cu 01.07.2003.

Art. 138. - Dacă organul de cercetare penală consideră că este cazul să se ia una dintre măsurile prevăzute în art. 136 alin. 1 lit. b)-d), înaintează în acest sens un referat motivat procurorului.

În cazul măsurilor prevăzute în art. 136 alin. 1 lit. b) și c), procurorul este obligat să se pronunțe în termen de 24 de ore.

În cazul măsurii prevăzute în art. 136 alin. 1 lit. d), procurorul, dacă apreciază că sunt întrunite condițiile prevăzute de lege, procedează, după caz, potrivit art. 146 sau 149¹.

Art. 138. a fost modificat prin punctul 60. din Lege nr. 281/2003 începând cu 01.07.2003.

Înlocuirea sau revocarea măsurilor preventive

Art. 139. - Măsura preventivă luată se înlocuiește cu altă măsură preventivă, când s-au schimbat temeiurile care au determinat luarea măsurii.

Când măsura preventivă a fost luată cu încălcarea prevederilor legale sau nu mai există vreun temei care să justifice menținerea măsurii preventive, aceasta trebuie revocată din oficiu sau la cerere, dispunându-se, în cazul reținerii și arestării preventive, punerea în libertate a învinutului sau inculpatului, dacă acesta nu este arestat în altă cauză.

Alineatul a fost modificat prin punctul 59. din Lege nr. 356/2006 începând cu 06.09.2006.

În cazul în care măsura preventivă a fost luată, în cursul urmăririi penale, de instanță sau de procuror, organul de cercetare penală are obligația să-l informeze de îndată pe procuror despre schimbarea sau încetarea temeiurilor care au motivat luarea măsurii preventive.

Alineatul a fost modificat prin punctul 61. din Lege nr. 281/2003 începând cu 01.01.2004.

Când măsura preventivă a fost luată, în cursul urmăririi penale, de procuror sau de instanță, procurorul, dacă apreciază că informațiile primite de la organul de cercetare penală justifică înlocuirea sau revocarea măsurii, dispune aceasta ori, după caz, sesizează instanța.

Alineatul a fost introdus prin punctul 62. din Lege nr. 281/2003 începând cu 01.07.2003.

Procurorul este obligat să sesizeze și din oficiu instanța, pentru înlocuirea sau revocarea măsurii preventive luate de către aceasta, când constată el însuși că nu mai există temeiul care a justificat luarea măsurii.

Alineatul a fost introdus prin punctul 62. din Lege nr. 281/2003 începând cu 01.07.2003.

Abrogat prin punctul 60. din Lege nr. 356/2006 începând cu 06.09.2006.

Abrogat prin punctul 2. din Ordonanță de urgență nr. 60/2006 începând cu 07.09.2006.

Măsura arestării preventive poate fi înlocuită cu una dintre măsurile prevăzute de art. 136 alin. 1 lit. b) și c).

Alineatul a fost introdus prin punctul 62. din Lege nr. 281/2003 începând cu 01.07.2003.

Dispozițiile alineatelor precedente se aplică chiar dacă organul judiciar urmează să-și decline competența.

Tratamentul medical sub pază permanentă

Paragraful a fost introdus prin punctul 3. din Ordonanță de urgență nr. 60/2006 începând cu 07.09.2006.

Art. 139¹. - În cazul în care, pe baza actelor medicale, se constată că cel arestat preventiv suferă de o boală care nu poate fi tratată în rețeaua medicală a Administrației Naționale a Penitenciarelor, administrația locului de deținere dispune efectuarea tratamentului sub pază permanentă în rețeaua medicală a Ministerului Sănătății Publice. Motivele care au determinat luarea acestei măsuri sunt comunicate de îndată procurorului, în cursul urmăririi penale, sau instanței de judecată, în cursul judecății.

Art. 139¹. a fost introdus prin punctul 3. din Ordonanță de urgență nr. 60/2006 începând cu 07.09.2006.

Încetarea de drept a măsurilor preventive

Art. 140. - Măsurile preventive încetează de drept:

a) la expirarea termenelor prevăzute de lege sau stabilite de organele judiciare ori la expirarea termenului prevăzut în art. 160^b alin. 1, dacă instanța nu a procedat la verificarea legalității și temeiniciei arestării preventive în acest termen;

Litera a) a fost modificată prin punctul 61. din Lege nr. 356/2006 începând cu 06.09.2006.

b) în caz de scoatere de sub urmărire, de încetare a urmăririi penale sau de încetare a procesului penal ori de achitare.

Măsura arestării preventive încetează de drept și atunci când, înainte de pronunțarea unei hotărâri de condamnare în primă instanță, durata arestării a atins jumătatea maximului pedepsei prevăzute de lege pentru infracțiunea care face obiectul învinuirii, fără a se putea depăși, în cursul urmăririi penale, maximele prevăzute în art. 159 alin. 13, precum și în alte cazuri anume prevăzute de lege.

Alineatul a fost modificat prin punctul 63. din Lege nr. 281/2003 începând cu 01.07.2003.

În cazurile prevăzute la alin. 1 și 2, instanța de judecată, din oficiu sau la sesizarea procurorului, ori procurorul, din oficiu sau în urma informării organului de cercetare penală, are obligația, potrivit competențelor prevăzute de lege, să constate încetarea de drept a măsurii preventive trimițând, în vederea punerii de îndată în libertate a celui reținut sau arestat, administrației locului de deținere o copie de pe dispozitiv sau ordonanță ori un extras cuprinzând următoarele mențiuni: datele necesare pentru identificarea învinutului sau inculpatului, numărul mandatului de arestare, numărul și data ordonanței, ale încheierii sau hotărârii prin care s-a dispus liberarea, precum și temeiul legal al liberării.

Alineatul a fost modificat prin punctul 16. din Lege nr. 202/2010 începând cu 25.11.2010.

Plângerea împotriva ordonanței organului de cercetare penală sau a procurorului privind măsura reținerii

Paragraful a fost modificat prin punctul 64. din Lege nr. 281/2003 începând cu 01.01.2004.

Art. 140¹. - Împotriva ordonanței organului de cercetare penală prin care s-a luat măsura preventivă a reținerii se poate face plângere, înainte de expirarea celor 24 de ore de la luarea măsurii, la procurorul care supraveghează cercetarea penală, iar împotriva ordonanței procurorului prin care s-a luat această măsură se poate face plângere, înainte de expirarea a 24 de ore, la prim-procurorul parchetului sau, după caz, la procurorul ierarhic superior, în condițiile art. 278 alin. 1 și 2.

Procurorul se pronunță prin ordonanță înainte de expirarea celor 24 de ore de la luarea măsurii reținerii.

Când consideră că măsura reținerii este ilegală sau nu este justificată, procurorul dispune revocarea ei.

Art. 140¹. a fost modificat prin punctul 64. din Lege nr. 281/2003 începând cu 01.01.2004.

Plângerea împotriva ordonanței procurorului privind măsurile preventive prevăzute în art. 136 lit. b) și c)

Paragraful a fost introdus prin punctul 65. din Lege nr. 281/2003 începând cu 11.07.2003.

Art. 140². - Împotriva ordonanței procurorului prin care se dispune luarea măsurii obligării de a nu părăsi localitatea ori a măsurii obligării de a nu părăsi țara, învinutul sau inculpatul poate face plângere în termen de 3 zile de la luarea măsurii, la instanța căreia i-ar reveni competența să judece cauza în primă instanță.

Plângerea se va soluționa în camera de consiliu.

Citarea învinutului sau inculpatului este obligatorie. Neprezentarea acestuia nu împiedică judecarea plângerii.

Participarea procurorului la judecarea plângerii este obligatorie.

Dosarul va fi înaintat instanței în termen de 24 de ore, iar plângerea se soluționează în termen de 3 zile.

Instanța se pronunță în aceeași zi, prin încheiere.

Când consideră că măsura preventivă este ilegală sau nu este justificată, instanța dispune revocarea ei.

Plângerea învinuitului sau inculpatului împotriva ordonanței procurorului, prin care s-a dispus luarea măsurii preventive, nu este suspensivă de executare.

Dosarul se restituie procurorului în termen de 24 de ore de la soluționarea plângerii.

Art. 140². a fost introdus prin punctul 65. din Lege nr. 281/2003 începând cu 11.07.2003.

Calea de atac împotriva încheierii pronunțate de judecător în cursul urmăririi penale privind măsurile preventive

Paragraful a fost modificat prin punctul 62. din Lege nr. 356/2006 începând cu 06.09.2006.

Art. 140³. - Împotriva încheierii prin care judecătorul dispune, în timpul urmăririi penale, luarea unei măsuri preventive, revocarea, înlocuirea, încetarea de drept sau prelungirea măsurii preventive, precum și împotriva încheierii de respingere a propunerii de arestare preventivă, învinuitul sau inculpatul și procurorul pot face recurs la instanța superioară în termen de 24 de ore de la pronunțare, pentru cei prezenți, și de la comunicare, pentru cei lipsă. Încheierea prin care judecătorul respinge, în timpul urmăririi penale, revocarea, înlocuirea sau încetarea de drept a măsurii preventive nu este supusă niciunei căi de atac.

Alineatul a fost modificat prin punctul 63. din Lege nr. 356/2006 începând cu 06.09.2006.

Abrogat prin punctul 12. din Ordonanță de urgență nr. 109/2003 începând cu 29.10.2003.

Învinuitul sau inculpatul arestat va fi adus în fața instanței de recurs și va fi ascultat în prezența apărătorului său. În cazul în care învinuitul sau inculpatul se află internat în spital și, din cauza stării sănătății, nu poate fi adus în fața judecătorului sau când, din cauză de forță majoră sau stare de necesitate, deplasarea sa nu este posibilă, recursul va fi examinat în lipsa acestuia, dar numai în prezența apărătorului său, căruia i se dă cuvântul pentru a pune concluzii.

Alineatul a fost modificat prin punctul 63. din Lege nr. 356/2006 începând cu 06.09.2006.

Participarea procurorului la judecarea recursului este obligatorie.

Dosarul va fi înaintat instanței de recurs în termen de 24 de ore, iar recursul se soluționează în termen de 48 de ore, în cazul arestării învinuitului, și în 3 zile, în cazul arestării inculpatului.

Instanța se pronunță în aceeași zi, prin încheiere.

Când apreciază că măsura preventivă este nelegală sau nu este justificată, instanța de recurs o revocă, dispunând, în cazul arestării preventive, punerea de îndată în libertate a învinuitului sau inculpatului, dacă acesta nu este arestat în altă cauză.

Alineatul a fost modificat prin punctul 63. din Lege nr. 356/2006 începând cu 06.09.2006.

Recursul declarat împotriva încheierii prin care s-a dispus luarea măsurii preventive sau prin care s-a constatat încetarea de drept a acestei măsuri nu este suspensiv de executare.

Alineatul a fost modificat prin punctul 63. din Lege nr. 356/2006 începând cu 06.09.2006.

Dosarul cauzei se restituie organului de urmărire penală în termen de 24 de ore de la soluționarea recursului.

Alineatul a fost modificat prin punctul 63. din Lege nr. 356/2006 începând cu 06.09.2006.

Art. 140³. a fost introdus prin punctul 65. din Lege nr. 281/2003 începând cu 01.07.2003.

Calea de atac împotriva încheierii pronunțate de instanță în cursul judecății privind măsurile preventive

Paragraful a fost modificat prin punctul 66. din Lege nr. 281/2003 începând cu 01.07.2003.

Art. 141. - Încheierea dată în primă instanță și în apel, prin care se dispune luarea unei măsuri preventive, revocarea, înlocuirea sau încetarea de drept a măsurii preventive, precum și împotriva încheierii prin care se dispune menținerea arestării preventive, poate fi atacată separat, cu recurs, de procuror sau de inculpat, în termen de 24 de ore de la pronunțare, pentru cei prezenți, și de la comunicare, pentru cei lipsă. Încheierea prin care prima instanță sau instanța de apel respinge cererea de revocare, înlocuire sau încetare de drept a măsurii preventive nu este supusă niciunei căi de atac.

Alineatul a fost modificat prin punctul 64. din Lege nr. 356/2006 începând cu 06.09.2006.

Dosarul va fi înaintat instanței de recurs în termen de 24 de ore, iar recursul se judecă în 3 zile. Instanța de recurs va restitui dosarul primei instanțe în termen de 24 de ore de la soluționarea recursului.

Recursul declarat împotriva încheierii prin care s-a dispus luarea sau menținerea unei măsuri preventive ori prin care s-a constatat încetarea de drept a arestării preventive nu este suspensiv de executare.

Art. 141. a fost modificat prin punctul 66. din Lege nr. 281/2003 începând cu 01.07.2003.

Ținerea separată a unor categorii de infractori

Art. 142. - În timpul reținerii și arestării, minorii se țin separat de majori, iar femeile separat de bărbați.

Secțiunea II Reținerea

Condițiile reținerii

Paragraful a fost modificat prin punctul 65. din Lege nr. 356/2006 începând cu 06.09.2006.

Art. 143. - Măsura reținerii poate fi luată de procuror ori de organul de cercetare penală față de învinuit sau inculpat, numai după ascultarea acestuia în prezența apărătorului, dacă sunt probe sau indicii temeinice că a săvârșit o faptă prevăzută de legea penală.

Organul de cercetare penală este obligat să îl încunoștințeze, de îndată, pe procuror cu privire la luarea măsurii reținerii.

Procurorul sau organul de cercetare penală va aduce la cunoștință învinuitului sau inculpatului că are dreptul să-și angajeze apărător. De asemenea, i se aduce la cunoștință că are dreptul de a nu face nicio declarație, atrăgându-i-se atenția că ceea ce declară poate fi folosit împotriva sa.

Măsura reținerii se ia în cazurile prevăzute în art. 148, precum și în caz de infracțiune flagrantă, oricare ar fi limitele de pedeapsă prevăzute de lege.

Art. 143. a fost modificat prin punctul 65. din Lege nr. 356/2006 începând cu 06.09.2006.

Durata reținerii

Art. 144. - Măsura reținerii poate dura cel mult 24 de ore. Din durata măsurii reținerii se deduce timpul cât persoana a fost privată de libertate ca urmare a măsurii administrative a conducerii la sediul poliției, prevăzută în art. 31 alin. 1 lit. b) din Legea nr. 218/2002 privind organizarea și funcționarea Poliției Române.

Alineatul a fost modificat prin punctul 69. din Lege nr. 281/2003 începând cu 01.01.2004.

În situația în care reținerea se dispune după audierea învinuitului citat de către organul de urmărire penală, termenul de 24 de ore se calculează de la ora emiterii ordonanței.

Alineatul a fost introdus prin punctul 66. din Lege nr. 356/2006 începând cu 06.09.2006.

În ordonanța prin care s-a dispus reținerea trebuie să se menționeze ziua și ora la care reținerea a început, iar în ordonanța de punere în libertate, ziua și ora la care reținerea a încetat.

Când organul de cercetare penală consideră că este necesar a se lua măsura arestării preventive, înaintează procurorului, în primele 10 ore de la reținerea învinuitului, o dată cu încunoștințarea la care se referă art. 143 alin. 1, un referat motivat. Procurorul, dacă apreciază că sunt întrunite condițiile prevăzute de lege pentru luarea măsurii arestării preventive, procedează, înăuntrul termenului prevăzut în alin. 1, potrivit art. 146.

Alineatul a fost modificat prin punctul 69. din Lege nr. 281/2003 începând cu 01.07.2003.

Când măsura reținerii este luată de procuror, dacă acesta consideră că este necesar a se lua măsura arestării preventive, procedează, în termen de 10 ore de la luarea măsurii reținerii, potrivit art. 146.

Alineatul a fost introdus prin punctul 70. din Lege nr. 281/2003 începând cu 01.07.2003.

Secțiunea III

Obligarea de a nu părăsi localitatea

Conținutul măsurii

Art. 145. - Măsura obligării de a nu părăsi localitatea constă în îndatorirea impusă învinuitului sau inculpatului de procuror sau de judecător, în cursul urmăririi penale, ori de instanța de judecată, în cursul judecății, de a nu părăsi localitatea în care locuiește, fără încuviințarea organului care a dispus această măsură. Măsura poate fi luată numai dacă sunt întrunite condițiile prevăzute în art. 143 alin. 1.

Alineatul a fost modificat prin punctul 67. din Lege nr. 356/2006 începând cu 06.09.2006.

Pe durata măsurii obligării de a nu părăsi localitatea, învinuitul sau inculpatul este obligat să respecte următoarele obligații:

- a) să se prezinte la organul de urmărire penală sau, după caz, la instanța de judecată ori de câte ori este chemat;
- b) să se prezinte la organul de poliție desemnat cu supravegherea de organul judiciar care a dispus măsura, conform programului de supraveghere întocmit de organul de poliție sau ori de câte ori este chemat;
- c) să nu își schimbe locuința fără încuviințarea organului judiciar care a dispus măsura;
- d) să nu dețină, să nu folosească și să nu poarte nicio categorie de arme.

Alineatul a fost modificat prin punctul 4. din Ordonanță de urgență nr. 60/2006 începând cu 07.09.2006.

Organul judiciar care a dispus măsura poate impune învinuitului sau inculpatului ca pe durata măsurii obligării de a nu părăsi localitatea să respecte una sau mai multe dintre următoarele obligații:

- a) să poarte permanent un sistem electronic de supraveghere;
- b) să nu se deplaseze la anumite spectacole sportive ori culturale sau în orice alte locuri stabilite;
- c) să nu se apropie de persoana vătămată, membrii familiei acesteia, persoana împreună cu care a comis fapta, martori, experți ori alte persoane, stabilite de organul judiciar, și să nu comunice cu acestea direct sau indirect;
- d) să nu conducă niciun vehicul sau anumite vehicule stabilite;
- e) să nu se afle în locuința persoanei vătămate;
- f) să nu exercite profesia, meseria sau să nu desfășoare activitatea în exercitarea căreia a săvârșit fapta.

Alineatul a fost introdus prin punctul 5. din Ordonanță de urgență nr. 60/2006 începând cu 07.09.2006.

În cursul urmăririi penale, durata măsurii prevăzute în alin. 1 nu poate depăși 30 de zile, afară de cazul când ea este prelungită în condițiile legii. Măsura obligării de a nu părăsi localitatea poate fi prelungită în cursul urmăririi penale, în caz de necesitate și numai motivat. Prolungirea se dispune de procurorul care efectuează sau supraveghează urmărirea penală, fiecare prelungire neputând să depășească 30 de zile. Dispozițiile art. 140 2 se aplică în mod corespunzător. Durata maximă a măsurii prevăzute în alin. 1 în cursul urmăririi penale este de un an. În mod excepțional, când pedeapsa prevăzută de lege este detențiunea pe viață sau închisoarea de 10 ani ori mai mare, durata maximă a obligării de a nu părăsi localitatea este de 2 ani.

Alineatul a fost modificat prin punctul 69. din Lege nr. 356/2006 începând cu 06.09.2006.

Copia ordonanței procurorului sau, după caz, a încheierii judecătorești ori a instanței de judecată se comunică, în aceeași zi, învinutului sau inculpatului, secției de poliție în a cărei rază teritorială locuiește acesta, jandarmeriei, poliției comunitare, organelor competente să elibereze pașaportul, organelor de frontieră, precum și altor instituții, în vederea asigurării respectării obligațiilor care îi revin. Organele în drept refuză eliberarea pașaportului sau, după caz, ridică provizoriu pașaportul pe durata măsurii.

Alineatul a fost modificat prin punctul 6. din Ordonanță de urgență nr. 60/2006 începând cu 07.09.2006.

În cuprinsul ordonanței sau încheierii sunt menționate expres obligațiile pe care învinutului sau inculpatului trebuie să le respecte și se atrage atenția acestuia că, în caz de încălcare cu rea-credință a măsurii sau a obligațiilor care îi revin, se va lua față de acesta măsura arestării preventive.

Alineatul a fost modificat prin punctul 6. din Ordonanță de urgență nr. 60/2006 începând cu 07.09.2006.

Dacă pe durata obligării de a nu părăsi localitatea au intervenit motive care justifică fie impunerea unor noi obligații, fie înlocuirea sau încetarea celor existente, procurorul sau instanța dispune aceasta prin ordonanță sau încheiere motivată. Dispozițiile alin. 2¹ și alin. 2² se aplică în mod corespunzător.

Alineatul a fost introdus prin punctul 70. din Lege nr. 356/2006 începând cu 06.09.2006.

În caz de încălcare cu rea-credință a măsurii aplicate sau a obligațiilor, măsura obligării de a nu părăsi localitatea va fi înlocuită cu măsura arestării preventive, în condițiile prevăzute de lege. Organul de poliție desemnat de organul judiciar care a dispus măsura verifică periodic respectarea măsurii și a obligațiilor de către învinut sau inculpat, iar în cazul în care constată încălcări ale acestora, sesizează de îndată procurorul, în cursul urmăririi penale, sau instanța, în cursul judecății.

Alineatul a fost modificat prin punctul 6. din Ordonanță de urgență nr. 60/2006 începând cu 07.09.2006.

Secțiunea III¹ Obligarea de a nu părăsi țara

Obligarea de a nu părăsi țara

Paragraful a fost modificat prin punctul 72. din Lege nr. 356/2006 începând cu 06.09.2006.

Art. 145¹. - Măsura obligării de a nu părăsi țara constă în îndatorirea impusă învinutului sau inculpatului de procuror sau de judecător, în cursul urmăririi penale, ori de instanța de judecată, în cursul judecății, de a nu părăsi țara fără încuviințarea organului care a dispus această măsură.

Dispozițiile art. 145 se aplică în mod corespunzător și în cazul obligării de a nu părăsi țara.

Art. 145¹. a fost modificat prin punctul 72. din Lege nr. 356/2006 începând cu 06.09.2006.

Secțiunea III¹ a fost introdusă prin punctul 73. din Lege nr. 281/2003 începând cu 11.07.2003.

Secțiunea IV Arestarea preventivă

§1. Arestarea învinuitului

Arestarea învinuitului în cursul urmăririi penale

Paragraful a fost modificat prin punctul 15. din Ordonanță de urgență nr. 109/2003 începând cu 29.10.2003.

Art. 146. - Dacă sunt întrunite condițiile prevăzute în art. 143 și există vreunul dintre cazurile prevăzute în art. 148, procurorul, din oficiu sau la sesizarea organului de cercetare penală, când consideră că arestarea învinuitului este necesară în interesul urmăririi penale, numai după ascultarea acestuia în prezența apărătorului, întocmește propunerea motivată de luare a măsurii arestării preventive a învinuitului.

Alineatul a fost modificat prin punctul 73. din Lege nr. 356/2006 începând cu 06.09.2006.

Dosarul, împreună cu propunerea de luare a măsurii arestării preventive, întocmită de procurorul care efectuează sau supraveghează urmărirea penală, se prezintă președintelui ori judecătorului delegat de acesta de la instanța căreia i-ar reveni competența să judece cauza în fond sau de la instanța corespunzătoare în grad acesteia în a cărei circumscripție se află locul de deținere, locul unde s-a constatat săvârșirea faptei prevăzute de legea penală ori sediul parchetului din care face parte procurorul care efectuează sau supraveghează urmărirea penală.

Alineatul a fost modificat prin punctul 73. din Lege nr. 356/2006 începând cu 06.09.2006.

La prezentarea dosarului de către procuror, președintele instanței sau judecătorul delegat de acesta fixează ziua și ora de soluționare a propunerii de arestare preventivă, până la expirarea celor 24 de ore de reținere, în cazul în care învinuitul este reținut. Ziua și ora se comunică atât apărătorului ales sau numit din oficiu, cât și procurorului, acesta din urmă fiind obligat să asigure prezența în fața judecătorului a învinuitului reținut.

Propunerea de arestare preventivă se soluționează în camera de consiliu de un singur judecător, indiferent de natura infracțiunii.

Învinuitul este adus în fața judecătorului și va fi asistat de apărător.

Dispozițiile art. 149¹ alin. 6 și ale art. 150 se aplică în mod corespunzător.

Participarea procurorului este obligatorie.

După ascultarea învinuitului, judecătorul, de îndată, admite sau respinge propunerea de arestare preventivă, prin încheiere motivată.

Dacă sunt întrunite condițiile prevăzute în alin. 1, judecătorul dispune, prin încheiere motivată, arestarea preventivă a învinuitului pe o durată ce nu poate depăși 10 zile.

Alineatul a fost modificat prin punctul 73. din Lege nr. 356/2006 începând cu 06.09.2006.

Totodată, judecătorul, admitând propunerea, emite, de urgență, mandatul de arestare a învinuitului. Mandatul cuprinde în mod corespunzător mențiunile arătate în art. 151 alin. 3 lit. a)-c), e) și j), precum și numele și prenumele învinuitului și durata pentru care este dispusă arestarea preventivă a acestuia.

Dispozițiile art. 152 alin. 1 se aplică în mod corespunzător.

În caz de respingere a propunerii de arestare preventivă, dacă sunt întrunite condițiile prevăzute de lege, judecătorul poate dispune măsura obligării de a nu părăsi localitatea sau aceea de a nu părăsi țara.

Alineatul a fost introdus prin punctul 74. din Lege nr. 356/2006 începând cu 06.09.2006.

Împotriva încheierii se poate face recurs în termen de 24 de ore de la pronunțare, pentru cei prezenți, și de la comunicare, pentru cei lipsă.

Art. 146. a fost modificat prin punctul 15. din Ordonanță de urgență nr. 109/2003 începând cu 29.10.2003.

Arestarea învinuitului la instanța de judecată

Art. 147. - Instanța de judecată, în situațiile arătate în partea specială, titlul II, poate dispune arestarea învinuitului în cazurile și condițiile prevăzute în art. 146. Când s-a dispus arestarea, președintele completului de judecată emite mandatul de arestare a învinuitului. Învinuitul arestat este trimis de îndată procurorului împreună cu mandatul de arestare.

§2. Arestarea inculpatului

Condițiile și cazurile în care se dispune arestarea inculpatului

Paragraful a fost modificat prin punctul 75. din Lege nr. 356/2006 începând cu 06.09.2006.

Art. 148. - Măsura arestării preventive a inculpatului poate fi luată dacă sunt întrunite condițiile prevăzute în art. 143 și există vreunul dintre următoarele cazuri:

a) inculpatul a fugit ori s-a ascuns, în scopul de a se sustrage de la urmărire sau de la judecată, ori există date că va încerca să fugă sau să se sustragă în orice mod de la urmărirea penală, de la judecată ori de la executarea pedepsei;

a¹) inculpatul a încălcat, cu rea-credință, măsura obligării de a nu părăsi localitatea sau țara ori obligațiile care îi revin pe durata acestor măsuri;

Litera a¹) a fost introdusă prin punctul 7. din Ordonanță de urgență nr. 60/2006 începând cu 07.09.2006.

b) există date că inculpatul încearcă să zădărnicească în mod direct sau indirect aflarea adevărului prin influențarea unei părți, a unui martor sau expert ori prin distrugerea, alterarea sau sustragerea mijloacelor materiale de probă;

c) există date că inculpatul pregătește săvârșirea unei noi infracțiuni;

d) inculpatul a săvârșit cu intenție o nouă infracțiune;

e) există date că inculpatul exercită presiuni asupra persoanei vătămate sau că încearcă o înțelegere frauduloasă cu aceasta;

f) inculpatul a săvârșit o infracțiune pentru care legea prevede pedeapsa detențiunii pe viață sau pedeapsa închisorii mai mare de 4 ani și există probe că lăsarea sa în libertate prezintă un pericol concret pentru ordinea publică.

În cazurile prevăzute în alin. 1 lit. a)-e), măsura arestării preventive a inculpatului poate fi luată numai dacă pedeapsa prevăzută de lege este detențiunea pe viață sau închisoarea mai mare de 4 ani.

Art. 148. a fost modificat prin punctul 75. din Lege nr. 356/2006 începând cu 06.09.2006.

Durata arestării inculpatului

Art. 149. - Durata arestării inculpatului în cursul urmăririi penale nu poate depăși 30 de zile, afară de cazul când ea este prelungită în condițiile legii. Termenul curge de la data emiterii mandatului, când arestarea a fost dispusă după ascultarea inculpatului, iar în cazul când arestarea a fost dispusă în lipsa acestuia, termenul curge de la data punerii în executare a mandatului de arestare.

Alineatul a fost modificat prin punctul 16. din Ordonanță de urgență nr. 109/2003 începând cu 29.10.2003.

Când o cauză este trecută pentru continuarea urmăririi penale de la un organ de urmărire la altul, mandatul de arestare emis anterior rămâne valabil. Durata arestării se calculează potrivit dispozițiilor alineatului precedent.

Abrogat prin punctul 81. din Lege nr. 281/2003 începând cu 01.07.2003.

Arestarea inculpatului în cursul urmăririi penale

Paragraful a fost modificat prin punctul 17. din Ordonanță de urgență nr. 109/2003 începând cu 29.10.2003.

Art. 149¹. - Procurorul, din oficiu sau la sesizarea organului de cercetare penală, dacă sunt întrunite condițiile prevăzute în art. 143 și există vreunul dintre cazurile prevăzute în art. 148, când consideră că în interesul urmăririi penale este necesară arestarea inculpatului, numai după ascultarea acestuia în prezența apărătorului, întocmește propunerea motivată de luare a măsurii arestării preventive a inculpatului.

Alineatul a fost modificat prin punctul 76. din Lege nr. 356/2006 începând cu 06.09.2006.

Dosarul, împreună cu propunerea de luare a măsurii arestării preventive, întocmită de procurorul care supraveghează sau efectuează urmărirea penală, se prezintă președintelui ori judecătorului delegat de acesta de la instanța căreia i-ar reveni competența să judece cauza în fond sau de la instanța corespunzătoare în grad acesteia în a cărei circumscripție se află locul de deținere, locul unde s-a constatat săvârșirea faptei prevăzute de legea penală ori sediul parchetului din care face parte procurorul care efectuează sau supraveghează urmărirea penală.

Alineatul a fost modificat prin punctul 76. din Lege nr. 356/2006 începând cu 06.09.2006.

Cu ocazia prezentării dosarului de către procuror, președintele instanței sau judecătorul delegat de acesta fixează ziua și ora de soluționare a propunerii de arestare preventivă, până la expirarea mandatului de arestare preventivă a învinutului devenit inculpat sau, dacă acesta este reținut, până la expirarea celor 24 de ore de reținere. Ziua și ora se comunică atât apărătorului ales sau numit din oficiu cât și procurorului, acesta din urmă fiind obligat să asigure prezența în fața judecătorului a inculpatului arestat sau reținut.

Propunerea de arestare preventivă se soluționează în camera de consiliu de un singur judecător, indiferent de natura infracțiunii.

Inculpatul este adus în fața judecătorului și va fi asistat de apărător.

În cazul în care inculpatul se află în stare de reținere sau de arestare potrivit art. 146 și din cauza stării sănătății ori din cauză de forță majoră sau stare de necesitate nu poate fi adus în fața judecătorului, propunerea de arestare va fi examinată în lipsa inculpatului, în prezența apărătorului, căruia i se dă cuvântul pentru a formula concluzii.

Dispozițiile art. 150 se aplică în mod corespunzător.

Participarea procurorului este obligatorie.

Judecătorul admite sau respinge propunerea de arestare preventivă, prin încheiere motivată.

Dacă sunt întrunite condițiile prevăzute în alin. 1, judecătorul dispune, prin încheiere motivată, arestarea preventivă a inculpatului pe o durată care nu poate depăși 30 de zile.

Alineatul a fost modificat prin punctul 76. din Lege nr. 356/2006 începând cu 06.09.2006.

Arestarea inculpatului nu poate fi dispusă decât pentru zilele care au rămas după scăderea din 30 de zile a perioadei în care acesta a fost anterior reținut sau arestat. Arestarea preventivă a inculpatului se dispune înainte de expirarea duratei arestării învinutului.

Dispozițiile art. 146 alin. 10 și 11¹ și ale art. 152 alin. 1 se aplică în mod corespunzător.

Alineatul a fost modificat prin punctul 76. din Lege nr. 356/2006 începând cu 06.09.2006.

Împotriva încheierii se poate face recurs, în termen de 24 de ore de la pronunțare, pentru cei prezenți, și de la comunicare, pentru cei lipsă.

Dispozițiile alineatelor precedente se aplică și în cazul în care procurorul pune în mișcare acțiunea penală înainte de expirarea duratei mandatului de arestare a învinutului. Mandatul de arestare a învinutului încetează la data emiterii mandatului de arestare a inculpatului.

Art. 149¹. a fost modificat prin punctul 17. din Ordonanță de urgență nr. 109/2003 începând cu 29.10.2003.

Ascultarea inculpatului

Paragraful a fost modificat prin punctul 83. din Lege nr. 281/2003 începând cu 01.07.2003.

Art. 150. - Măsura arestării inculpatului poate fi luată numai după ascultarea acestuia de către procuror și de către judecător, afară de cazul când inculpatul este dispărut, se află în străinătate ori se sustrage de la urmărire sau de la judecată ori se află în una dintre situațiile prevăzute în art. 149¹ alin. 6.

Alineatul a fost modificat prin punctul 18. din Ordonanță de urgență nr. 109/2003 începând cu 29.10.2003.

În cazul în care inculpatul este dispărut, se află în străinătate ori se sustrage de la urmărire sau de la judecată, când mandatul a fost emis fără ascultarea inculpatului, acesta va fi ascultat imediat ce a fost prins ori s-a prezentat.

Art. 150. a fost modificat prin punctul 83. din Lege nr. 281/2003 începând cu 01.07.2003.

Conținutul mandatului de arestare

Paragraful a fost modificat prin punctul 19. din Ordonanță de urgență nr. 109/2003 începând cu 29.10.2003.

Art. 151. - După întocmirea hotărârii prin care s-a dispus arestarea preventivă a inculpatului, judecătorul de la prima instanță sau, după caz, președintele completului de la instanța de recurs emite de îndată mandatul de arestare preventivă.

Alineatul a fost modificat prin punctul 77. din Lege nr. 356/2006 începând cu 06.09.2006.

Dacă prin aceeași hotărâre s-a dispus arestarea mai multor inculpați, se emite mandat de arestare separat pentru fiecare dintre ei.

În mandatul de arestare trebuie să se arate:

- a) instanța care a dispus luarea măsurii arestării inculpatului;
- b) data și locul emiterii;
- c) numele, prenumele și calitatea persoanei care a emis mandatul de arestare;
- d) datele privitoare la persoana inculpatului, prevăzute în art. 70, și codul numeric personal;
- e) arătarea faptei ce formează obiectul inculpării și denumirea infracțiunii;
- f) încadrarea juridică a faptei și pedeapsa prevăzută de lege;
- g) temeiurile concrete care determină arestarea;
- h) ordinul de a fi arestat inculpatul;
- i) indicarea locului unde urmează a fi deținut cel arestat;
- j) semnătura judecătorului.

Art. 151. a fost modificat prin punctul 19. din Ordonanță de urgență nr. 109/2003 începând cu 29.10.2003.

Executarea mandatului

Paragraful a fost modificat prin punctul 20. din Ordonanță de urgență nr. 109/2003 începând cu 29.10.2003.

Art. 152. - Când mandatul de arestare a fost emis după ascultarea inculpatului, judecătorul care a emis mandatul înmânează un exemplar al mandatului persoanei arestate, iar un alt exemplar îl trimite organului de poliție pentru a fi predat la locul de deținere o dată cu arestatul.

Când măsura arestării a fost dispusă în lipsa inculpatului potrivit art. 150, mandatul emis se înaintează în dublu exemplar organului de poliție, pentru executare.

Organul de poliție procedează la arestarea persoanei arătate în mandat, căreia îi predă un exemplar al mandatului și o conduce la judecătorul care a emis mandatul.

În vederea executării mandatului de arestare preventivă, organul de poliție poate pătrunde în domiciliul sau reședința unei persoane fără învoirea acesteia, precum și în sediul unei persoane juridice fără învoirea reprezentantului legal al acesteia.

Alineatul a fost introdus prin punctul 78. din Lege nr. 356/2006 începând cu 06.09.2006.

Judecătorul procedează la ascultarea inculpatului, iar dacă acesta ridică obiecții care necesită o rezolvare urgentă, fixează de îndată termen de judecată.

Art. 152. a fost modificat prin punctul 20. din Ordonanță de urgență nr. 109/2003 începând cu 29.10.2003.

Obiecții în ceea ce privește identitatea

Paragraful a fost modificat prin punctul 21. din Ordonanță de urgență nr. 109/2003 începând cu 29.10.2003.

Art. 153. - Dacă cel arestat ridică obiecții în contra executării mandatului numai în ceea ce privește identitatea, este condus în fața instanței locului unde a fost găsit, care, dacă este necesar, cere relații judecătorului care a emis mandatul.

Până la rezolvarea obiecțiilor, instanța, dacă apreciază că nu există pericol de dispariție, dispune punerea în libertate a persoanei împotriva căreia s-a executat mandatul.

Dacă instanța constată că persoana adusă nu este cea arătată în mandat, o pune imediat în libertate, iar dacă constată că obiecțiile sunt nefondate, dispune executarea mandatului, procedându-se potrivit art. 152 alin. 3.

În cazurile prevăzute în alin. 1-3, instanța dispune prin încheiere, ce se trimite și judecătorului care a emis mandatul.

Art. 153. a fost modificat prin punctul 21. din Ordonanță de urgență nr. 109/2003 începând cu 29.10.2003.

Negăsirea persoanei menționate în mandat

Paragraful a fost modificat prin punctul 79. din Lege nr. 356/2006 începând cu 06.09.2006.

Art. 154. - Când persoana menționată în mandat nu a fost găsită, organul însărcinat cu executarea încheie un proces-verbal prin care constată aceasta și înștiințează organul judiciar care a emis mandatul, precum și organele competente pentru darea în urmărire și în consemn la punctele de trecere a frontierei.

Art. 154. a fost modificat prin punctul 79. din Lege nr. 356/2006 începând cu 06.09.2006.

Prelungirea duratei arestării în cursul urmăririi penale

Paragraful a fost modificat prin punctul 85. din Lege nr. 281/2003 începând cu 01.07.2003.

Art. 155. - Arestarea inculpatului dispusă de instanță poate fi prelungită, în cursul urmăririi penale, motivat, dacă temeiurile care au determinat arestarea inițială impun în continuare privarea de libertate sau există temeiuri noi care să justifice privarea de libertate.

Alineatul a fost modificat prin punctul 1. din Ordonanță de urgență nr. 66/2003 începând cu 11.07.2003.

În cazul prevăzut în alin. 1, prelungirea duratei arestării preventive a inculpatului poate fi dispusă de instanța căreia i-ar reveni competența să judece cauza în fond sau de instanța corespunzătoare în grad acesteia în a cărei circumscripție se află locul de deținere, locul unde s-a constatat săvârșirea faptei prevăzute de legea penală ori sediul parchetului din care face parte procurorul care efectuează sau supraveghează urmărirea penală.

Alineatul a fost modificat prin punctul 80. din Lege nr. 356/2006 începând cu 06.09.2006.

Art. 155. a fost modificat prin punctul 85. din Lege nr. 281/2003 începând cu 01.07.2003.

Propunerea pentru prelungirea arestării dispuse în cursul urmăririi penale

Paragraful a fost modificat prin punctul 85. din Lege nr. 281/2003 începând cu 01.07.2003.

Art. 156. - Prolungirea duratei arestării preventive prevăzute în art. 155 se dispune pe baza propunerii motivate a procurorului care, după caz, efectuează sau supraveghează urmărirea penală.

Alineatul a fost modificat prin punctul 81. din Lege nr. 356/2006 începând cu 06.09.2006.

În cazul în care procurorul supraveghează urmărirea penală, acesta va fi sesizat motivat de către organul de cercetare penală, în vederea formulării propunerii de prelungire, cu cel puțin 8 zile înainte de expirarea duratei arestării preventive.

Alineatul a fost modificat prin punctul 81. din Lege nr. 356/2006 începând cu 06.09.2006.

Dacă arestarea a fost dispusă de o instanță inferioară celei competente să acorde prelungirea, propunerea se înaintează instanței competente.

Abrogat prin punctul 82. din Lege nr. 356/2006 începând cu 06.09.2006.

Când în aceeași cauză se găsesc mai mulți inculpați arestați pentru care durata arestării preventive expiră la date diferite, procurorul care sesizează instanța pentru unul dintre inculpați va sesiza, totodată, instanța și cu privire la ceilalți inculpați.

Art. 156. a fost modificat prin punctul 85. din Lege nr. 281/2003 începând cu 01.07.2003.

Art. 157. - Abrogat.

Art. 158. - Abrogat.

Procedura prelungirii arestării preventive dispuse în cursul urmăririi penale

Paragraful a fost modificat prin punctul 83. din Lege nr. 356/2006 începând cu 06.09.2006.

Art. 159. - Dosarul cauzei va fi depus la instanță, împreună cu propunerea de prelungire a arestării preventive, întocmită de procurorul care efectuează sau supraveghează urmărirea penală, cu cel puțin 5 zile înainte de expirarea duratei arestării preventive, și va putea fi consultat de apărător.

Alineatul a fost modificat prin punctul 84. din Lege nr. 356/2006 începând cu 06.09.2006.

Propunerea de prelungire a arestării se soluționează în camera de consiliu, de un singur judecător, indiferent de natura infracțiunii.

Alineatul a fost modificat prin punctul 22. din Ordonanță de urgență nr. 109/2003 începând cu 29.10.2003.

Inculpatul este adus în fața judecătorului și va fi asistat de apărător.

Alineatul a fost modificat prin punctul 84. din Lege nr. 356/2006 începând cu 06.09.2006.

În cazul în care inculpatul arestat se află internat în spital și din cauza stării sănătății nu poate fi adus în fața judecătorului sau când, din cauză de forță majoră sau stare de necesitate, deplasarea sa nu este posibilă, propunerea va fi examinată în lipsa inculpatului, dar numai în prezența apărătorului, căruia i se dă cuvântul pentru a pune concluzii.

Alineatul a fost modificat prin punctul 84. din Lege nr. 356/2006 începând cu 06.09.2006.

Participarea procurorului este obligatorie.

În cazul în care judecătorul acordă prelungirea, aceasta nu va putea depăși 30 de zile.

Alineatul a fost modificat prin punctul 84. din Lege nr. 356/2006 începând cu 06.09.2006.

Judecătorul soluționează propunerea și se pronunță asupra prelungirii arestării preventive, în termen de 24 de ore de la primirea dosarului, și comunică încheierea celor lipsă de la judecată în același termen.

Alineatul a fost modificat prin punctul 84. din Lege nr. 356/2006 începând cu 06.09.2006.

Încheierea prin care s-a hotărât asupra prelungirii arestării poate fi atacată cu recurs de procuror sau de inculpat în termen de 24 de ore de la pronunțare, pentru cei prezenți, sau de la comunicare, pentru cei lipsă. Recursul se soluționează înainte de expirarea duratei arestării preventive dispuse anterior încheierii atacate.

Alineatul a fost modificat prin punctul 84. din Lege nr. 356/2006 începând cu 06.09.2006.

Recursul, declarat împotriva încheierii prin care s-a dispus prelungirea arestării preventive, nu este suspensiv de executare.

Alineatul a fost modificat prin punctul 84. din Lege nr. 356/2006 începând cu 06.09.2006.

Dispozițiile art. 140³ alin. 3-7 și 9 se aplică în mod corespunzător la judecarea recursului.

Alineatul a fost modificat prin punctul 84. din Lege nr. 356/2006 începând cu 06.09.2006.

Măsura dispusă de judecător se comunică administrației locului de deținere, care este obligată să o aducă la cunoștință inculpatului.

Alineatul a fost modificat prin punctul 84. din Lege nr. 356/2006 începând cu 06.09.2006.

Dacă încheierea judecătorului de la prima instanță nu este atacată cu recurs, instanța este obligată să restituie dosarul organului de urmărire penală în termen de 24 de ore de la expirarea termenului de recurs.

Alineatul a fost modificat prin punctul 84. din Lege nr. 356/2006 începând cu 06.09.2006.

Judecătorul poate acorda și alte prelungiri, fiecare neputând depăși 30 de zile. Dispozițiile alineatelor precedente se aplică în mod corespunzător. Durata totală a arestării preventive în cursul urmăririi penale nu poate depăși un termen rezonabil, și nu mai mult de 180 de zile.

Alineatul a fost modificat prin punctul 23. din Ordonanță de urgență nr. 109/2003 începând cu 29.10.2003.

Art. 159. a fost modificat prin punctul 86. din Lege nr. 281/2003 începând cu 01.07.2003.

Mentținerea arestării inculpatului la primirea dosarului

Paragraful a fost modificat prin punctul 24. din Ordonanță de urgență nr. 109/2003 începând cu 29.10.2003.

Art. 160. - Când procurorul dispune, prin rechizitoriu, trimiterea în judecată a inculpatului aflat în stare de arest, dosarul se înaintează instanței competente cu cel puțin 5 zile înainte de expirarea mandatului de arestare sau, după caz, a duratei pentru care a fost dispusă prelungirea arestării.

Instanța, în camera de consiliu, procedează potrivit art. 300¹.

Art. 160. a fost modificat prin punctul 24. din Ordonanță de urgență nr. 109/2003 începând cu 29.10.2003.

Arestarea inculpatului în cursul judecății

Paragraful a fost modificat prin punctul 24. din Ordonanță de urgență nr. 109/2003 începând cu 29.10.2003.

Art. 160^a. - Arestarea preventivă a inculpatului poate fi dispusă în cursul judecății, prin încheiere motivată, dacă sunt întrunite condițiile prevăzute în art. 143 și există vreunul dintre cazurile prevăzute de art. 148.

Încheierea poate fi atacată separat cu recurs. Termenul de recurs este de 24 de ore și curge de la pronunțare, pentru cei prezenți, și de la comunicare, pentru cei lipsă. Dosarul va fi înaintat instanței de recurs în termen de 24 de ore, iar recursul se judecă în 3 zile. Recursul declarat împotriva încheierii prin care s-a dispus arestarea nu este suspensiv de executare.

Dispozițiile art. 151 se aplică și în cazul arestării inculpatului în cursul judecății.

Față de inculpatul care a mai fost anterior arestat în aceeași cauză, în cursul urmăririi penale sau al judecății, se poate dispune din nou această măsură, dacă au intervenit elemente noi care fac necesară privarea sa de libertate.

Alineatul a fost modificat prin punctul 24. din Ordonanță de urgență nr. 109/2003 începând cu 30.10.2003.

Art. 160^a. a fost modificat prin punctul 24. din Ordonanță de urgență nr. 109/2003 începând cu 29.10.2003.

Verificări privind arestarea inculpatului în cursul judecății

Paragraful a fost modificat prin punctul 24. din Ordonanță de urgență nr. 109/2003 începând cu 29.10.2003.

Art. 160^b. - În cursul judecății, instanța verifică periodic, dar nu mai târziu de 60 de zile, legalitatea și temeinicia arestării preventive.

Dacă instanța constată că arestarea preventivă este nelegală sau că temeiurile care au determinat arestarea preventivă au încetat sau nu există temeiuri noi care să justifice privarea de libertate, dispune, prin încheiere motivată, revocarea arestării preventive și punerea de îndată în libertate a inculpatului.

Alineatul a fost modificat prin punctul 85. din Lege nr. 356/2006 începând cu 06.09.2006.

Când instanța constată că temeiurile care au determinat arestarea impun în continuare privarea de libertate sau că există temeiuri noi care justifică privarea de libertate, instanța dispune, prin încheiere motivată, menținerea arestării preventive.

Încheierea poate fi atacată cu recurs, prevederile art. 160^a alin. 2 aplicându-se în mod corespunzător.

Art. 160^b. a fost modificat prin punctul 24. din Ordonanță de urgență nr. 109/2003 începând cu 29.10.2003.

Abrogat prin punctul 25. din Ordonanță de urgență nr. 109/2003 începând cu 29.10.2003.

Art. 160 ^c. Abrogat prin punctul 25. din Ordonanță de urgență nr. 109/2003 începând cu 29.10.2003.

Abrogat prin punctul 26. din Ordonanță de urgență nr. 109/2003 începând cu 29.10.2003.

Art. 160 ^d. Abrogat prin punctul 26. din Ordonanță de urgență nr. 109/2003 începând cu 29.10.2003.

Secțiunea IV¹ Dispoziții speciale pentru minori Dispoziții generale

Paragraful a fost modificat prin punctul 27. din Ordonanță de urgență nr. 109/2003 începând cu 29.10.2003.

Art. 160 ^e. - Reținerea și arestarea preventivă a minorului se fac potrivit dispozițiilor prevăzute în secțiunile I, II și IV, cu derogările și completările din prezenta secțiune.

La stabilirea dispozițiilor aplicabile cu privire la măsura reținerii și arestării preventive se are în vedere vârsta învinuitului sau inculpatului de la data la care se dispune asupra luării, prelungirii sau menținerii măsurii preventive.

Alineatul a fost introdus prin punctul 86. din Lege nr. 356/2006 începând cu 06.09.2006.

Art. 160 ^e. a fost modificat prin punctul 27. din Ordonanță de urgență nr. 109/2003 începând cu 29.10.2003.

Drepturile proprii și regimul special pentru minori

Art. 160 ^f. - Minorilor reținuți sau arestați preventiv li se asigură, pe lângă drepturile prevăzute de lege pentru deținuții preventiv ce au depășit 18 ani, drepturi proprii și un regim special de detenție preventivă, în raport cu particularitățile vârstei lor, astfel încât măsurile privative de libertate, luate față de minori în scopul bunei desfășurări a procesului penal ori al împiedicării sustragerii lor de la urmărirea penală, judecată ori de la executarea pedepsei, să nu prejudicieze dezvoltarea fizică, psihică sau morală a minorului.

Învinuiților sau inculpaților minori, reținuți ori arestați preventiv, li se asigură în toate cazurile asistență juridică obligatorie, organele judiciare fiind obligate să ia măsuri pentru desemnarea unui apărător din oficiu dacă minorul nu și-a ales unul și pentru ca acesta să poată lua contact direct cu minorul arestat și să comunice cu el.

Atunci când se dispune reținerea sau arestarea preventivă a unui învinuit ori inculpat minor se încunoștințează despre aceasta imediat, în cazul reținerii, și în termen de 24 de ore, în cazul arestării, părinții, tutorele, persoana în îngrijirea sau supravegherea căreia se află minorul, alte persoane pe care le desemnează acesta, iar în caz de arestare, și serviciul de reintegrare socială a infractorilor și de supraveghere a executării sancțiunilor neprivative de libertate de pe lângă instanța căreia i-ar reveni să judece în primă instanță cauza, consemnându-se aceasta într-un proces-verbal.

În timpul reținerii sau arestării preventive, minorii se țin separat de majori, în locuri anume destinate minorilor arestați preventiv.

Respectarea drepturilor și a regimului special prevăzute de lege pentru minorii reținuți sau arestați preventiv este asigurată prin controlul unui judecător anume desemnat de președintele instanței, prin vizitarea locurilor de deținere preventivă de către procuror, precum și prin controlul altor organisme abilitate de lege să viziteze deținuții preventiv.

Reținerea minorului la dispoziția organului de cercetare penală sau a procurorului

Art. 160 ^g. - În mod cu totul excepțional, minorul între 14 și 16 ani, care răspunde penal, poate fi reținut la dispoziția procurorului sau a organului de cercetare penală, cu înștiințarea și sub controlul procurorului, pentru o durată ce nu poate depăși 10 ore, dacă există date certe că minorul a comis o infracțiune pedepsită de lege cu detențiunea pe viață sau închisoare de 10 ani ori mai mare.

Reținerea poate fi prelungită numai dacă se impune, prin ordonanță motivată, de procuror, pentru o durată de cel mult 10 ore.

Arestarea preventivă a minorului

Art. 160^h. - Minorul între 14 și 16 ani nu poate fi arestat preventiv decât dacă pedeapsa prevăzută de lege pentru fapta de care este învinuit este detențiunea pe viață sau închisoarea de 10 ani ori mai mare și o altă măsură preventivă nu este suficientă.

Durata arestării inculpatului minor între 14 și 16 ani este, în cursul urmăririi penale, de cel mult 15 zile, iar verificarea legalității și temeiniciei arestării preventive se efectuează în cursul judecății periodice, dar nu mai târziu de 30 de zile. Prolungirea acestei măsuri în cursul urmăririi penale sau menținerea ei în cursul judecății nu poate fi dispusă decât în mod excepțional. Arestarea preventivă a minorului în cursul urmăririi penale nu poate să depășească, în total, un termen rezonabil și nu mai mult de 60 de zile, fiecare prelungire neputând depăși 15 zile. În mod excepțional, când pedeapsa prevăzută de lege este detențiunea pe viață sau închisoarea de 20 de ani sau mai mare, arestarea preventivă a inculpatului minor între 14 și 16 ani în cursul urmăririi penale poate fi prelungită până la 180 de zile.

Alineatul a fost modificat prin punctul 28. din Ordonanță de urgență nr. 109/2003 începând cu 29.10.2003.

Inculpatul minor mai mare de 16 ani poate fi arestat preventiv în cursul urmăririi penale pe o durată de cel mult 20 de zile. Durata măsurii preventive poate fi prelungită în cursul urmăririi penale, de fiecare dată cu 20 de zile. Arestarea preventivă a inculpatului minor în cursul urmăririi penale nu poate să depășească, în total, un termen rezonabil și nu mai mult de 90 de zile. În mod excepțional, când pedeapsa prevăzută de lege este detențiunea pe viață sau închisoarea de 10 ani ori mai mare, arestarea preventivă a inculpatului minor în cursul urmăririi penale poate fi prelungită până la 180 de zile. Verificarea legalității și temeiniciei arestării preventive a inculpatului minor mai mare de 16 ani în cursul judecății se efectuează periodic, dar nu mai târziu de 40 de zile.

Alineatul a fost modificat prin punctul 28. din Ordonanță de urgență nr. 109/2003 începând cu 29.10.2003.

Durata arestării învinuitului minor este de cel mult 3 zile.

Secțiunea IV¹ a fost introdusă prin punctul 88. din Lege nr. 281/2003 începând cu 01.07.2003.

Secțiunea V

Liberarea provizorie sub control judiciar și liberarea provizorie pe cauțiune

Modalitățile liberării provizorii

Paragraful a fost modificat prin punctul 89. din Lege nr. 281/2003 începând cu 01.07.2003.

Art. 160¹. - În tot cursul procesului penal, învinuitul sau inculpatul arestat preventiv poate cere punerea sa în libertate provizorie, sub control judiciar sau pe cauțiune.

Art. 160¹. a fost modificat prin punctul 89. din Lege nr. 281/2003 începând cu 01.07.2003.

§1. Liberarea provizorie sub control judiciar

Condițiile liberării

Art. 160². - Liberarea provizorie sub control judiciar se poate acorda în cazul infracțiunilor săvârșite din culpă, precum și în cazul infracțiunilor intenționate pentru care legea prevede pedeapsa închisorii ce nu depășește 18 ani.

Alineatul a fost modificat prin punctul 87. din Lege nr. 356/2006 începând cu 06.09.2006.

Liberarea provizorie sub control judiciar nu se acordă în cazul în care există date din care rezultă necesitatea de a-l împiedica pe învinuit sau inculpat să săvârșească alte infracțiuni sau că acesta va încerca să zădărnicească aflarea adevărului prin influențarea unor părți, martori sau experți, alterarea ori distrugerea mijloacelor de probă sau prin alte asemenea fapte.

Alineatul a fost modificat prin punctul 87. din Lege nr. 356/2006 începând cu 06.09.2006.

Pe timpul liberării provizorii învinuitul sau inculpatul este obligat să respecte următoarele obligații:

- a) să nu depășească limita teritorială fixată decât în condițiile stabilite de instanță;
- b) să se prezinte la organul de urmărire penală sau, după caz, la instanța de judecată ori de câte ori este chemat;
- c) să se prezinte la organul de poliție desemnat cu supravegherea de instanță, conform programului de supraveghere întocmit de organul de poliție sau ori de câte ori este chemat;
- d) să nu își schimbe locuința fără încuviințarea instanței care a dispus măsura;
- e) să nu dețină, să nu folosească și să nu poarte nicio categorie de arme.

Alineatul a fost modificat prin punctul 8. din Ordonanță de urgență nr. 60/2006 începând cu 07.09.2006.

Organul judiciar care a dispus măsura poate impune învinuitului sau inculpatului ca pe timpul liberării provizorii să respecte una sau mai multe dintre următoarele obligații:

- a) să poarte permanent un sistem electronic de supraveghere;
- b) să nu se deplaseze la anumite spectacole sportive ori culturale sau în orice alte locuri stabilite;
- c) să nu se apropie de persoana vătămată, membrii familiei acesteia, persoana împreună cu care a comis fapta, martori, experți ori alte persoane, stabilite de instanță, și să nu comunice cu acestea direct sau indirect;
- d) să nu conducă niciun vehicul sau anumite vehicule stabilite;
- e) să nu se afle în locuința persoanei vătămate;
- f) să nu exercite profesia, meseria sau să nu desfășoare activitatea în exercitarea căreia a săvârșit fapta.

Alineatul a fost introdus prin punctul 9. din Ordonanță de urgență nr. 60/2006 începând cu 07.09.2006.

În cuprinsul încheierii sunt menționate expres obligațiile pe care învinuitul sau inculpatul trebuie să le respecte și se atrage atenția acestuia că, în caz de încălcare cu rea-credință a obligațiilor care îi revin, se va lua față de acesta măsura arestării preventive.

Alineatul a fost introdus prin punctul 9. din Ordonanță de urgență nr. 60/2006 începând cu 07.09.2006.

Dispozițiile art. 145 alin. 2¹ se aplică în mod corespunzător.

Alineatul a fost introdus prin punctul 90. din Lege nr. 356/2006 începând cu 06.09.2006.

Organul care dispune liberarea provizorie

Paragraful a fost introdus prin punctul 91. din Lege nr. 281/2003 începând cu 01.01.2004.

Art. 160 ^2a. - Liberarea provizorie sub control judiciar se dispune, atât în cursul urmăririi penale, cât și în cursul judecății, de instanța de judecată.

Art. 160 ^2a. a fost introdus prin punctul 91. din Lege nr. 281/2003 începând cu 01.01.2004.

Organul care efectuează controlul respectării obligațiilor

Paragraful a fost introdus prin punctul 91. din Lege nr. 281/2003 începând cu 01.01.2004.

Art. 160 ^2b. - Controlul modului în care învinuitul sau inculpatul respectă obligațiile stabilite de instanță revine judecătorului delegat cu executarea, precum și procurorului și organului de poliție.

Art. 160²b. a fost introdus prin punctul 91. din Lege nr. 281/2003 începând cu 01.01.2004.

Modificarea sau ridicarea controlului judiciar

Paragraful a fost modificat prin punctul 92. din Lege nr. 281/2003 începând cu 01.01.2004.

Art. 160³. - Controlul judiciar instituit de instanță poate fi oricând modificat sau ridicat de aceasta, în total sau în parte, pentru motive temeinice.

Art. 160³. a fost modificat prin punctul 92. din Lege nr. 281/2003 începând cu 01.01.2004.

§2. Liberarea provizorie pe cauțiune

Condițiile liberării

Paragraful a fost modificat prin punctul 92. din Lege nr. 281/2003 începând cu 01.01.2004.

Art. 160⁴. - Liberarea provizorie pe cauțiune se poate acorda de instanța de judecată, atât în cursul urmăririi penale, cât și al judecării, la cerere, când s-a depus cauțiunea și sunt îndeplinite condițiile prevăzute în art. 160² alin. 1 și 2.

Pe timpul liberării provizorii, învinuitul sau inculpatul este obligat să respecte obligațiile care îi revin potrivit art. 160² alin. 3 și 3¹. Dispozițiile art. 160² alin. 3² se aplică în mod corespunzător.

Alineatul a fost modificat prin punctul 10. din Ordonanță de urgență nr. 60/2006 începând cu 07.09.2006.

Dispozițiile art. 160² alin. 4 se aplică în mod corespunzător.

Alineatul a fost introdus prin punctul 92. din Lege nr. 356/2006 începând cu 06.09.2006.

Art. 160⁴. a fost modificat prin punctul 92. din Lege nr. 281/2003 începând cu 01.01.2004.

Cauțiunea

Art. 160⁵. - Cauțiunea garantează respectarea de către învinuit sau inculpat a obligațiilor care îi revin în timpul liberării provizorii.

Alineatul a fost modificat prin punctul 93. din Lege nr. 356/2006 începând cu 06.09.2006.

Cuantumul cauțiunii este de cel puțin 1.000 lei și consemnarea sa se poate face fie prin depunerea sumei de bani stabilită de către instanță, fie prin constituirea unei garanții reale imobiliare la dispoziția instanței care a stabilit cauțiunea.

Alineatul a fost modificat prin punctul 93. din Lege nr. 356/2006 începând cu 06.09.2006.

Consemnarea cauțiunii se face pe numele învinuitului sau inculpatului și la dispoziția instanței care a stabilit cuantumul cauțiunii.

Alineatul a fost modificat prin punctul 93. din Lege nr. 281/2003 începând cu 01.01.2004.

Cauțiunea se restituie când:

- a) se revocă liberarea provizorie pentru cazul prevăzut în art. 160¹⁰ alin. 1 lit. a);
b) se constată de instanță, prin încheiere, că nu mai există temeiurile care au justificat măsura arestării preventive;

Litera b) a fost modificată prin punctul 93. din Lege nr. 281/2003 începând cu 01.07.2003.

- c) se dispune scoaterea de sub urmărire penală, încetarea urmăririi penale, achitarea sau încetarea procesului penal;
d) se pronunță pedeapsa amenzii sau pedeapsa închisorii cu suspendarea condiționată a executării ori cu suspendarea executării sub supraveghere sau cu executarea la locul de muncă;
e) se dispune condamnarea la pedeapsa închisorii.
f) cererea de liberare provizorie a fost respinsă potrivit art. 160^{8a} alin. 6.

Litera f) a fost introdusă prin punctul 94. din Lege nr. 281/2003 începând cu 01.01.2004.

Cauțiunea nu se restituie, în cazul prevăzut la lit. e), când liberarea provizorie s-a revocat potrivit dispozițiilor art. 160¹⁰ alin. 1 lit. b). Cauțiunea se face venit la bugetul de stat, la rămânerea definitivă a hotărârii de condamnare.

În cazurile prevăzute la lit. b)-e) se dispune și încetarea stării de liberare provizorie.

§3. Dispoziții comune

Cererea de liberare provizorie și organul competent să o rezolve

Paragraful a fost modificat prin punctul 95. din Lege nr. 281/2003 începând cu 01.01.2004.

Art. 160⁶. - Cererea de liberare provizorie poate fi făcută, atât în cursul urmăririi penale, cât și în cursul judecății, de către învinuit sau inculpat, soțul ori rudele apropiate ale acestuia.

Cererea trebuie să cuprindă numele, prenumele, domiciliul și calitatea persoanei care o face, precum și mențiunea cunoașterii dispozițiilor legii privitoare la cazurile de revocare a liberării provizorii.

În cazul liberării provizorii pe cauțiune, cererea trebuie să cuprindă și obligația depunerii cauțiunii și mențiunea cunoașterii dispozițiilor legii privind cazurile de nerestituire a cauțiunii.

Rezolvarea cererii, în cursul urmăririi penale, revine instanței căreia i-ar reveni competența să judece cauza în fond, iar în cursul judecății, instanței sesizate cu judecarea cauzei.

În cursul urmăririi penale, cererea de liberare provizorie se soluționează de un singur judecător, indiferent de natura cauzei.

Alineatul a fost introdus prin punctul 17. din Lege nr. 202/2010 începând cu 25.11.2010.

Cererea depusă la organul de cercetare penală, la procuror ori la administrația locului de deținere se înaintează, în termen de 24 de ore, instanței competente.

Art. 160⁶. a fost modificat prin punctul 95. din Lege nr. 281/2003 începând cu 01.01.2004.

Măsurile premergătoare examinării cererii

Paragraful a fost modificat prin punctul 96. din Lege nr. 281/2003 începând cu 01.01.2004.

Art. 160⁷. - Instanța verifică dacă cererea de liberare provizorie cuprinde mențiunile prevăzute în art. 160⁶ alin. 2 și 3 și, dacă este cazul, ia măsuri pentru completarea acesteia. Când cererea este depusă la instanță înaintea termenului de judecată, aceste obligații revin președintelui, care procedează și la încunoaștințarea persoanei care a făcut cererea despre termenul de judecare a cererii.

*) Potrivit art. I alin. 1 pct. 94 din Legea nr. 356/2006, la articolul 1607 din Codul de procedură penală, republicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 78 din 30 aprilie 1997, cu modificările și completările ulterioare, teza finală a alineatului 1 se abrogă.

Când cererea este făcută de o altă persoană decât învinuitul sau inculpatul, din cele arătate în art. 160⁶ alin. 1, instanța îl întreabă pe învinuit sau pe inculpat dacă își însușește cererea, iar declarația acestuia se consemnează pe cerere.

Art. 160⁷. a fost modificat prin punctul 96. din Lege nr. 281/2003 începând cu 01.01.2004.

Examinarea și admiterea în principiu a cererii

Paragraful a fost modificat prin punctul 96. din Lege nr. 281/2003 începând cu 01.01.2004.

Art. 160⁸. - Instanța examinează, de urgență, cererea, verificând dacă sunt îndeplinite condițiile prevăzute de lege pentru admisibilitatea în principiu a acesteia.

În cazul cererii de liberare pe cauțiune, dacă instanța constată că sunt îndeplinite condițiile prevăzute de lege, stabilește cuantumul cauțiunii și termenul în care cauțiunea trebuie depusă, încunoscându-se despre aceasta persoana care a făcut cererea. După depunerea dovezii de consemnare a cauțiunii, instanța admite în principiu cererea și fixează termenul pentru soluționarea ei.

Dacă nu sunt îndeplinite condițiile prevăzute de lege și dovada de consemnare a cauțiunii nu a fost depusă, cererea se respinge.

Art. 160⁸. a fost modificat prin punctul 96. din Lege nr. 281/2003 începând cu 01.01.2004.

Soluționarea cererii

Paragraful a fost introdus prin punctul 97. din Lege nr. 281/2003 începând cu 01.01.2004.

Art. 160 ⁸a. - Soluționarea cererii se face după ascultarea învinuitului sau a inculpatului, a concluziilor apărătorului, precum și ale procurorului.

În cazul în care se constată că sunt îndeplinite condițiile prevăzute de lege și cererea este întemeiată, instanța admite cererea și dispune punerea în libertate provizorie a învinuitului sau inculpatului.

Instanța, în cazul admiterii cererii de liberare provizorie, stabilește și obligațiile ce urmează a fi respectate de învinuit sau inculpat.

Copia dispozitivului încheierii rămase definitive ori un extras al acesteia se trimite administrației locului de deținere și organului de poliție în a cărui rază teritorială locuiește învinuitul sau inculpatul. Persoanele interesate se încunoscinteză.

Administrația locului de deținere este obligată să ia măsuri pentru punerea de îndată în libertate a învinuitului sau inculpatului.

În cazul în care nu sunt îndeplinite condițiile prevăzute de lege, când cererea este neîntemeiată sau când aceasta a fost făcută de către o altă persoană și nu a fost însușită de învinuit sau de inculpat, instanța respinge cererea.

Art. 160 ⁸a. a fost introdus prin punctul 97. din Lege nr. 281/2003 începând cu 01.01.2004.

Recursul împotriva încheierilor privind liberarea provizorie

Paragraful a fost modificat prin punctul 98. din Lege nr. 281/2003 începând cu 01.01.2004.

Art. 160⁹. - Împotriva încheierii prin care s-a admis ori s-a respins cererea de liberare provizorie se poate face recurs de către învinuit sau inculpat ori de către procuror, la instanța superioară.

Termenul de recurs este de 24 de ore și curge de la pronunțare, pentru cei prezenți, și de la comunicare, pentru cei lipsă.

Dosarul va fi înaintat instanței de recurs în termen de 24 de ore.

Recursul se judecă în termen de două zile.

Abrogat prin punctul 95. din Lege nr. 356/2006 începând cu 06.09.2006.

Învinuitul sau inculpatul este adus la judecarea recursului. Participarea procurorului este obligatorie.

Instanța se pronunță în aceeași zi asupra admiterii sau respingerii recursului.

Recursul împotriva încheierii prin care s-a respins cererea de liberare provizorie nu este suspensiv de executare.

Dosarul se restituie în termen de 24 de ore de la soluționarea recursului.

Dispozițiile alineatelor precedente se aplică în mod corespunzător și în cazul modificării sau ridicării controlului judiciar.

Art. 160⁹. a fost modificat prin punctul 98. din Lege nr. 281/2003 începând cu 01.01.2004.

Revocarea liberării

Paragraful a fost modificat prin punctul 98. din Lege nr. 281/2003 începând cu 01.01.2004.

Art. 160¹⁰. - Liberarea provizorie poate fi revocată dacă:

a) se descoperă fapte sau împrejurări ce nu au fost cunoscute la data admiterii cererii de liberare provizorie și care justifică arestarea învinuitului sau inculpatului;

b) învinuitul sau inculpatul nu respectă, cu rea-credință, obligațiile ce-i revin potrivit art. 160² alin. 3 și 3¹ și art. 160⁴ alin. 2 sau încearcă să zădărnicească aflarea adevărului ori săvârșește din nou, cu intenție, o infracțiune pentru care este urmărit sau judecat.

Litera b) a fost modificată prin punctul 11. din Ordonanță de urgență nr. 60/2006 începând cu 07.09.2006.

Revocarea liberării provizorii se dispune de instanță, prin încheiere, cu ascultarea învinuitului sau inculpatului asistat de apărător. Revocarea se dispune și în lipsa învinuitului sau inculpatului, când acesta, fără motive temeinice, nu se prezintă la chemarea făcută.

În caz de revocare a liberării provizorii, instanța dispune arestarea preventivă a învinuitului sau inculpatului și emite un nou mandat de arestare.

Împotriva încheierii instanței prin care s-a dispus revocarea liberării provizorii se poate face recurs.

Dispozițiile art. 160⁹ se aplică în mod corespunzător.

Art. 160¹⁰. a fost modificat prin punctul 98. din Lege nr. 281/2003 începând cu 01.01.2004.

Capitolul II

ALTE MĂSURI PROCESUALE

Secțiunea I

Luarea măsurilor de ocrotire și de siguranță

Măsurile de ocrotire în caz de reținere sau de arestare preventivă

Art. 161. - Când măsura reținerii sau a arestării preventive a fost luată față de un învinuit sau inculpat în a cărui ocrotire se află un minor, o persoană pusă sub interdicție, o persoană căreia i s-a instituit curatela, ori o persoană care datorită vârstei, bolii sau altei cauze are nevoie de ajutor, trebuie să fie înștiințată autoritatea competentă în vederea luării măsurilor de ocrotire. Obligația de încunoștințare revine organului judiciar care a luat măsura reținerii ori a arestării preventive.

Luarea măsurilor de siguranță

Art. 162. -

Dacă procurorul care efectuează sau supraveghează urmărirea penală constată, în cursul urmăririi penale, că învinuitul sau inculpatul se află în vreuna dintre situațiile arătate în art. 113 sau 114 din Codul penal, sesizează instanța care, dacă este cazul, dispune luarea, în mod provizoriu, a măsurii de siguranță corespunzătoare. În cursul urmăririi penale, măsura de

siguranță poate fi dispusă pe o durată ce nu poate depăși 180 de zile. În cursul judecății, măsura de siguranță corespunzătoare este dispusă, de asemenea, în mod provizoriu de instanța de judecată.

Alineatul a fost modificat prin punctul 96. din Lege nr. 356/2006 începând cu 06.09.2006.

Instanța dispune luarea măsurilor de siguranță prevăzute în alin. 1 numai după ascultarea învinuitului ori inculpatului și în prezența apărătorului și a procurorului.

Alineatul a fost introdus prin punctul 100. din Lege nr. 281/2003 începând cu 01.01.2004.

Instanța ia măsuri pentru aducerea la îndeplinire a internării medicale provizorii și, totodată, sesizează comisia medicală competentă să avizeze internarea bolnavilor mintali și a toxicomanilor periculoși.

Alineatul a fost modificat prin punctul 101. din Lege nr. 281/2003 începând cu 01.01.2004.

Măsura internării provizorii durează până la confirmarea acesteia de către instanța de judecată.

Confirmarea se face pe baza avizului comisiei medicale, care trebuie comunicat instanței în termen de 45 de zile de la sesizarea comisiei. Nerespectarea acestui termen constituie abatere judiciară și se sancționează conform art. 198 alin. 3.

Alineatul a fost modificat prin punctul 96. din Lege nr. 356/2006 începând cu 06.09.2006.

În cazul în care s-a dispus internarea medicală, se vor lua și măsurile prevăzute în art. 161.

Hotărârea instanței de judecată prin care s-a confirmat măsura internării poate fi atacată separat cu recurs. Recursul nu suspendă executarea.

Secțiunea II

Măsurile asigurătorii, restituirea lucrurilor și restabilirea situației anterioare săvârșirii infracțiunii

Măsurile asigurătorii

Art. 163. - Măsurile asigurătorii se iau în cursul procesului penal de procuror sau de instanța de judecată și constau în indisponibilizarea, prin instituirea unui sechestru, a bunurilor mobile și imobile, în vederea confiscării speciale, a reparării pagubei produse prin infracțiune, precum și pentru garantarea executării pedepsei amenzii.

Alineatul a fost modificat prin punctul 97. din Lege nr. 356/2006 începând cu 06.09.2006.

Măsurile asigurătorii în vederea reparării pagubei se pot lua asupra bunurilor învinuitului sau inculpatului și ale persoanei responsabile civilmente, până la concurența valorii probabile a pagubei.

Măsurile asigurătorii pentru garantarea executării pedepsei amenzii se iau numai asupra bunurilor învinuitului sau inculpatului.

Nu pot fi sechestrate bunuri care aparțin unei unități dintre cele la care se referă art. 145 din Codul penal, precum și cele exceptate de lege.

Măsurile asigurătorii în vederea reparării pagubei se pot lua la cererea părții civile sau din oficiu.

Luarea măsurilor asigurătorii este obligatorie:

a) Abrogată prin punctul 103. din Lege nr. 281/2003 începând cu 01.01.2004.

b) în cazul în care cel vătămat este o persoană lipsită de capacitate de exercițiu sau cu capacitate de exercițiu restrânsă.

Organele care aduc la îndeplinire măsurile asigurătorii

Art. 164. - Ordonanța de luare a măsurii asigurătorii se aduce la îndeplinire de către organul de urmărire penală care a luat măsura.

Încheierea instanței judecătorești prin care s-a dispus luarea măsurii asigurătorii se aduce la îndeplinire prin executorul judecătoresc.

Măsurile asigurătorii dispuse de procuror sau de instanța de judecată pot fi aduse la îndeplinire și prin organele proprii de executare ale unității păgubite, în cazul în care aceasta este una dintre cele la care se referă art. 145 din Codul penal.

Alineatul a fost modificat prin punctul 104. din Lege nr. 281/2003 începând cu 01.01.2004.

În cazurile în care urmărirea penală se efectuează de către procuror, acesta poate dispune ca măsura asigurătorie luată să fie adusă la îndeplinire de către secretarul parchetului.

Procedura sechestrului

Art. 165. - Organul care procedează la aplicarea sechestrului este obligat să identifice și să evalueze bunurile sechestrate, putând recurge în caz de necesitate și la experți.

Bunurile perisabile, obiectele din metale sau pietre prețioase, mijloacele de plată străine, titlurile de valoare interne, obiectele de artă și de muzeu, colecțiile de valoare, precum și sumele de bani care fac obiectul sechestrului, vor fi ridicate în mod obligatoriu.

Bunurile perisabile se predau unităților comerciale cu capital majoritar de stat, potrivit profilului activității, care sunt obligate să le primească și să le valorifice de îndată.

Metalele sau pietrele prețioase ori obiectele confecționate cu acestea și mijloacele de plată străine se depun la cea mai apropiată instituție bancară competentă.

Titlurile de valoare interne, obiectele de artă sau de muzeu și colecțiile de valoare se predau spre păstrare instituțiilor de specialitate.

Obiectele prevăzute în alin. 4 și 5 se predau în termen de 48 de ore de la ridicare. Dacă obiectele sunt strict necesare urmării penale, depunerea se face ulterior, dar nu mai târziu de 48 de ore de la rezolvarea cauzei de către procuror, după terminarea urmării penale.

Obiectele sechestrate se păstrează până la ridicarea sechestrului.

Alineatul a fost modificat prin punctul 105. din Lege nr. 281/2003 începând cu 01.01.2004.

Sumele de bani rezultate din valorificarea făcută potrivit alin. 3 și 7, precum și sumele de bani ridicate potrivit alin. 2, se consemnează, după caz, pe numele învinuitului, inculpatului sau persoanei responsabile civilmente, la dispoziția organului care a dispus instituirea sechestrului, căruia i se predă recipisa de consemnare a sumei, în termen de cel mult 3 zile de la ridicarea banilor ori de la valorificarea bunurilor.

Dacă există pericol de înstrăinare, celelalte bunuri mobile sechestrate vor fi puse sub sigiliu sau ridicate, putându-se numi un custode.

Procesul-verbal de sechestr și inscripția ipotecară

Art. 166. - Organul care aplică sechestrul încheie proces-verbal despre toate actele efectuate potrivit art. 165, descriind amănunțit bunurile sechestrate, cu indicarea valorii lor. În procesul-verbal se arată bunurile exceptate de lege de la urmărire, găsite la persoana căreia i s-a aplicat sechestrul. De asemenea, se consemnează obiectiile părților sau ale altor persoane interesate.

În procesul-verbal prevăzut la alin. 1 se menționează și faptul că părțile au fost încunoștințate că:

- a) pot solicita valorificarea bunului sau bunurilor sechestrate, în temeiul art. 168¹ alin. 1;
- b) în cursul procesului penal, înainte de pronunțarea unei hotărâri judecătorești, bunurile mobile asupra cărora s-a instituit sechestrul asigurător pot fi valorificate de către organul judiciar, chiar și fără consimțământul proprietarului, dacă sunt îndeplinite condițiile prevăzute la art. 168¹ alin. 2.

Alineatul a fost introdus prin punctul 1. din Lege nr. 28/2012 începând cu 25.03.2012.

Un exemplar de pe procesul-verbal se lasă persoanei căreia i s-a aplicat sechestrul, iar în lipsă, celor cu care locuiește, administratorului, portarului, ori celui care în mod obișnuit îl înlocuiește sau unui vecin. În cazul când parte din bunuri ori

totalitatea lor au fost predate unui custode, se lasă acestuia o copie de pe procesul-verbal. Un exemplar se înaintează și organului care a dispus luarea măsurii asigurătorii, în termen de 24 de ore de la încheierea procesului-verbal.

Pentru bunurile imobile sechestrate, organul care a dispus instituirea sechestrului cere organului competent luarea înscrisului ipotecare asupra bunurilor sechestrate, anexând copii de pe actul prin care s-a dispus sechestrul și un exemplar al procesului-verbal de sechestr.

Poprirea

Art. 167. - Sumele de bani datorate cu orice titlu învinuitului, inculpatului sau părții responsabile civilmente de către o a treia persoană, ori de către cel păgubit, sunt poprite în mâinile acestora și în limitele prevăzute de lege, de la data primirii actului prin care se înființează sechestrul. Aceste sume vor fi consemnate de debitori, după caz, la dispoziția organului care a dispus poprirea sau a organului de executare, în termen de 5 zile de la scadență, recipisele urmând a fi predate aceluiași organ în 24 de ore de la consemnare.

Contestarea măsurii asigurătorii

Art. 168. - În contra măsurii asigurătorii luate și a modului de aducere la îndeplinire a acesteia, învinuitul sau inculpatul, partea responsabilă civilmente, precum și orice altă persoană interesată se pot plânge procurorului sau instanței de judecată, în orice fază a procesului penal.

Alineatul a fost modificat prin punctul 106. din Lege nr. 281/2003 începând cu 01.01.2004.

Hotărârea instanței de judecată poate fi atacată separat cu recurs. Recursul nu suspendă executarea.

După soluționarea definitivă a procesului penal, dacă nu s-a făcut plângere împotriva aducerii la îndeplinire a măsurii asigurătorii, se poate face contestație potrivit legii civile.

Cazuri speciale de valorificare a bunurilor mobile sechestrate

Paragraful a fost introdus prin punctul 2. din Lege nr. 28/2012 începând cu 25.03.2012.

Art. 168¹. - În cursul procesului penal, înainte de pronunțarea unei hotărâri definitive, organul de urmărire penală sau instanța de judecată care a instituit sechestrul poate dispune de îndată valorificarea bunurilor mobile sechestrate, la cererea proprietarului bunurilor sau atunci când există acordul acestuia.

În cursul procesului penal, înainte de pronunțarea unei hotărâri definitive, atunci când nu există acordul proprietarului, bunurile mobile asupra cărora s-a instituit sechestrul asigurător pot fi valorificate, în mod excepțional, în următoarele situații:

a) atunci când, în termen de un an de la data instituirii sechestrului, valoarea bunurilor sechestrate s-a diminuat în mod semnificativ, respectiv cu cel puțin 40% în raport cu valoarea din momentul dispunerii măsurii asigurătorii. Dispozițiile art. 165 alin. 1 se aplică în mod corespunzător și în acest caz;

b) atunci când există riscul expirării termenului de garanție sau când sechestrul asigurător s-a aplicat asupra unor animale sau păsări vii;

c) atunci când sechestrul asigurător s-a aplicat asupra produselor inflamabile sau petroliere;

d) atunci când sechestrul asigurător s-a aplicat asupra unor bunuri a căror depozitare sau întreținere necesită cheltuieli disproporționate în raport cu valoarea bunului.

În cursul procesului penal, înainte de pronunțarea unei hotărâri definitive, atunci când sunt îndeplinite cumulativ următoarele condiții: proprietarul nu a putut fi identificat și valorificarea nu se poate face potrivit alin. 2, autovehiculele ori mijloacele de transport asupra cărora s-a instituit sechestrul asigurător pot fi valorificate în următoarele situații:

a) atunci când acestea au fost folosite, în orice mod, la săvârșirea unei infracțiuni;

b) dacă de la data instituirii măsurii asigurătorii asupra acestor bunuri a trecut o perioadă de un an sau mai mare.

Sumele de bani rezultate din valorificarea bunurilor mobile făcute potrivit alin. 1 și 2 se consemnează pe numele învinuitului, inculpatului sau al persoanei responsabile civilmente, la dispoziția organului judiciar care a dispus sechestrul. Prevederile art. 165 alin. 8 se aplică în mod corespunzător.

Sumele de bani rezultate din valorificarea bunurilor mobile făcute potrivit alin. 3 se consemnează pe numele făptuitorului, învinuitului, inculpatului sau al persoanei responsabile civilmente ori, după caz, într-un cont special constituit în acest sens,

potrivit dispozițiilor legale în vigoare, la dispoziția organului judiciar care a dispus sechestrul. Prevederile art. 165 alin. 8 se aplică în mod corespunzător.

Art. 168¹. - a fost introdus prin punctul 2. din Lege nr. 28/2012 începând cu 25.03.2012.

Valorificarea bunurilor mobile sechestrate în cursul urmăririi penale

Paragraful a fost introdus prin punctul 2. din Lege nr. 28/2012 începând cu 25.03.2012.

Art. 168². - În cursul urmăririi penale, atunci când nu există acordul proprietarului, dacă procurorul care a instituit sechestrul apreciază că se impune valorificarea bunurilor mobile sechestrate, se fixează un termen, care nu poate fi mai scurt de 10 zile, la care sunt chemate părțile, precum și custodele bunurilor, atunci când a fost desemnat unul.

La termenul fixat se aduce la cunoștința părților și a custodelui faptul că se intenționează valorificarea bunurilor mobile sechestrate și li se pune în vedere că au dreptul de a face observații sau cereri legate de bunurile ce urmează a fi valorificate. După examinarea obiecțiilor și cererilor făcute de părți sau custode, procurorul dispune prin ordonanță asupra valorificării bunurilor mobile prevăzute la art. 168¹ alin. 2. Lipsa părților legal citate nu împiedică desfășurarea procedurii.

Împotriva ordonanței prin care s-a dispus valorificarea bunurilor mobile sechestrate părțile, custodele, precum și orice altă persoană interesată pot face plângere la instanța competentă să soluționeze cauza în primă instanță, în termen de 10 zile.

Termenul prevăzut la alin. 3 curge de la comunicare, în cazul părților și al custodelui, sau de la data când au luat la cunoștință, în cazul altor persoane.

Plângerea împotriva ordonanței suspendă executarea. Judecarea cauzei se face de urgență și cu precădere, iar hotărârea instanței prin care s-a soluționat contestația este definitivă.

Art. 168². - a fost introdus prin punctul 2. din Lege nr. 28/2012 începând cu 25.03.2012.

Valorificarea bunurilor mobile sechestrate în cursul judecării

Paragraful a fost introdus prin punctul 2. din Lege nr. 28/2012 începând cu 25.03.2012.

Art. 168³. - În cursul judecării, instanța de judecată, din oficiu sau la cererea procurorului, a uneia dintre părți sau a custodelui, poate dispune asupra valorificării bunurilor mobile sechestrate. În acest scop, instanța de judecată fixează un termen, care nu poate fi mai scurt de 10 zile, la care sunt citate părțile, precum și custodele bunurilor, atunci când a fost desemnat unul.

La termenul fixat se pune în discuția părților, în ședință publică, valorificarea bunurilor mobile sechestrate și li se pune în vedere faptul că au dreptul de a face observații sau cereri legate de acestea. Lipsa părților legal citate nu împiedică desfășurarea procedurii.

Asupra valorificării bunurilor mobile sechestrate, precum și cu privire la cererile prevăzute la alin. 2, instanța de judecată dispune prin încheiere. Încheierea instanței este definitivă.

Art. 168³. - a fost introdus prin punctul 2. din Lege nr. 28/2012 începând cu 25.03.2012.

Contestarea modului de valorificare a bunurilor mobile sechestrate

Paragraful a fost introdus prin punctul 2. din Lege nr. 28/2012 începând cu 25.03.2012.

Art. 168⁴. - Împotriva modului de ducere la îndeplinire a ordonanței sau, după caz, a încheierii de valorificare a bunurilor mobile sechestrate învinuitul sau inculpatul, partea responsabilă civilmente, custodele, precum și orice altă persoană interesată pot formula, în cursul procesului penal, plângere la instanța competentă să soluționeze cauza în primă instanță.

Plângerea prevăzută la alin. 1 se face în termen de 15 zile de la îndeplinirea actului contestat.

Instanța soluționează plângerea de urgență și cu precădere, în ședință publică, cu citarea părților, prin încheiere definitivă.

După soluționarea definitivă a procesului penal, dacă nu s-a făcut plângere împotriva modului de ducere la îndeplinire a ordonanței sau, după caz, a încheierii de valorificare a bunurilor mobile sechestrate, se poate face contestație potrivit legii civile.

Art. 168⁴. - a fost introdus prin punctul 2. din Lege nr. 28/2012 începând cu 25.03.2012.

Restituirea lucrurilor

Art. 169. - Dacă procurorul sau instanța de judecată constată că lucrurile ridicate de la învinuit ori inculpat, sau de la orice persoană care le-a primit spre a le păstra, sunt proprietatea persoanei vătămate ori au fost luate pe nedrept din posesia sau deținerea sa, dispune restituirea acestor lucruri persoanei vătămate. Orice altă persoană care pretinde un drept asupra lucrurilor ridicate poate cere, potrivit dispozițiilor art. 168, stabilirea acestui drept și restituirea.

Alineatul a fost modificat prin punctul 107. din Lege nr. 281/2003 începând cu 01.01.2004.

Restituirea lucrurilor ridicate are loc numai dacă prin aceasta nu se stingherește aflarea adevărului și justa soluționare a cauzei și cu obligația pentru cel căruia îi sunt restituite să le păstreze până la rămânerea definitivă a hotărârii.

Restabilirea situației anterioare

Paragraful a fost modificat prin punctul 108. din Lege nr. 281/2003 începând cu 01.01.2004.

Art. 170. - Procurorul sau instanța de judecată poate lua măsuri de restabilire a situației anterioare săvârșirii infracțiunii, când schimbarea acelei situații a rezultat în mod vădit din comiterea infracțiunii, iar restabilirea este posibilă.

Art. 170. a fost modificat prin punctul 108. din Lege nr. 281/2003 începând cu 01.01.2004.

TITLUL V ACTE PROCESUALE ȘI PROCEDURALE COMUNE

Capitolul I ASISTENȚA JURIDICĂ ȘI REPREZENTAREA

Asistența învinuitului sau a inculpatului

Art. 171. - Învinuitul sau inculpatul are dreptul să fie asistat de apărător în tot cursul urmăririi penale și al judecării, iar organele judiciare sunt obligate să-i aducă la cunoștință acest drept.

Asistența juridică este obligatorie când învinuitul sau inculpatul este minor, internat într-un centru de reeducare sau într-un institut medical educativ, când este reținut sau arestat chiar în altă cauză, când față de acesta a fost dispusă măsura de siguranță a internării medicale sau obligarea la tratament medical chiar în altă cauză ori când organul de urmărire penală sau instanța apreciază că învinuitul ori inculpatul nu și-ar putea face singur apărarea, precum și în alte cazuri prevăzute de lege.

Alineatul a fost modificat prin punctul 98. din Lege nr. 356/2006 începând cu 06.09.2006.

În cursul judecării, asistența juridică este obligatorie și în cauzele în care legea prevede pentru infracțiunea săvârșită pedeapsa detențiunii pe viață sau pedeapsa închisorii de 5 ani sau mai mare.

Alineatul a fost modificat prin punctul 109. din Lege nr. 281/2003 începând cu 01.01.2004.

Când asistența juridică este obligatorie, dacă învinuitul sau inculpatul nu și-a ales un apărător, se iau măsuri pentru desemnarea unui apărător din oficiu.

Când asistența juridică este obligatorie, dacă apărătorul ales nu se prezintă nejustificat la data stabilită pentru efectuarea unui act de urmărire penală sau la termenul de judecată fixat și nici nu asigură substituirea, pleacă sau refuză să efectueze apărarea, organul judiciar ia măsuri pentru desemnarea unui apărător din oficiu care să-l înlocuiască, acordându-i timpul necesar pentru pregătirea apărării. În cursul judecății, după începerea dezbaterilor, când asistența juridică este obligatorie, dacă apărătorul ales lipsește, nejustificat, la termenul de judecată și nu asigură substituirea, instanța ia măsuri pentru desemnarea unui apărător din oficiu care să-l înlocuiască, acordând un termen de minimum 3 zile pentru pregătirea apărării.

Alineatul a fost modificat prin punctul 98. din Lege nr. 356/2006 începând cu 06.09.2006.

Delegația apărătorului desemnat din oficiu încetează la prezentarea apărătorului ales.

Dacă la judecarea cauzei apărătorul lipsește și nu poate fi înlocuit în condițiile alin. 4¹, cauza se amână.

Alineatul a fost modificat prin punctul 111. din Lege nr. 281/2003 începând cu 01.07.2003.

Drepturile apărătorului

Art. 172. - În cursul urmăririi penale, apărătorul învinuitului sau inculpatului are dreptul să asiste la efectuarea oricărui act de urmărire penală și poate formula cereri și depune memorii. Lipsa apărătorului nu împiedică efectuarea actului de urmărire penală, dacă există dovada că apărătorul a fost încunoștințat de data și ora efectuării actului. Încunoștințarea se face prin notificare telefonică, fax, internet sau prin alte asemenea mijloace, încheindu-se în acest sens un proces-verbal.

Alineatul a fost modificat prin alineatul din Lege nr. 57/2008 începând cu 28.03.2008.

Când asistența juridică este obligatorie, organul de urmărire penală va asigura prezența apărătorului la ascultarea învinuitului sau inculpatului.

Alineatul a fost modificat prin punctul 99. din Lege nr. 356/2006 începând cu 06.09.2006.

În cazul în care apărătorul învinuitului sau inculpatului este prezent la efectuarea unui act de urmărire penală, se face mențiune despre aceasta, iar actul este semnat și de apărător.

Persoana reținută sau arestată are dreptul să ia contact cu apărătorul, asigurându-i-se confidențialitatea convorbirilor.

Alineatul a fost modificat prin punctul 112. din Lege nr. 281/2003 începând cu 01.07.2003.

Abrogat prin punctul 100. din Lege nr. 356/2006 începând cu 06.09.2006.

Apărătorul are dreptul de a se plânge, potrivit art. 275, dacă cererile sale nu au fost acceptate; în situațiile prevăzute în alin. 2 și 4, procurorul este obligat să rezolve plângerea în cel mult 48 de ore.

Alineatul a fost modificat prin punctul 99. din Lege nr. 356/2006 începând cu 06.09.2006.

În cursul judecății, apărătorul are dreptul să asiste pe inculpat, să exercite drepturile procesuale ale acestuia, iar în cazul când inculpatul este arestat, să ia contact cu acesta.

Apărătorul ales sau desemnat din oficiu este obligat să asigure asistența juridică a învinuitului sau inculpatului. Pentru nerespectarea acestei obligații, organul de urmărire penală sau instanța de judecată poate sesiza conducerea baroului de avocați, spre a lua măsuri.

Asistența celorlalte părți

Art. 173. - Apărătorul părții vătămate, al părții civile și al părții responsabile civilmente are dreptul să asiste la efectuarea oricărui act de urmărire penală care implică audierea sau prezența părții căreia îi asigură apărarea și poate formula cereri și depune memorii.

Alineatul a fost modificat prin punctul 101. din Lege nr. 356/2006 începând cu 06.09.2006.

În cursul judecății, apărătorul exercită drepturile părții pe care o asistă.

Când organul judiciar apreciază că din anumite motive partea vătămată, partea civilă sau partea responsabilă civilmente nu și-ar putea face singură apărarea, dispune din oficiu sau la cerere luarea măsurilor pentru desemnarea unui apărător.

Alineatul a fost modificat prin punctul 101. din Lege nr. 356/2006 începând cu 06.09.2006.

Reprezentarea

Paragraful a fost modificat prin punctul 114. din Lege nr. 281/2003 începând cu 01.01.2004.

Art. 174. - În cursul judecății învinuitul și inculpatul, precum și celelalte părți pot fi reprezentați, cu excepția cazurilor în care prezența învinuitului sau inculpatului este obligatorie.

În cazurile în care legea admite reprezentarea învinuitului sau inculpatului, instanța de judecată, când apreciază necesară prezența învinuitului sau inculpatului, dispune aducerea lui.

În cazul în care un număr mare de persoane care nu au interese contrarii s-au constituit parte civilă, acestea pot desemna o persoană care să le reprezinte interesele în cadrul procesului penal. În cazul în care părțile civile nu și-au desemnat un reprezentant comun, pentru buna desfășurare a procesului penal, procurorul sau instanța de judecată poate desemna, prin rezoluție, respectiv prin încheiere motivată, un avocat din oficiu pentru a le reprezenta interesele. Încheierea sau rezoluția va fi comunicată părților civile, care trebuie să încunoștințeze procurorul sau instanța de refuzul lor de a fi reprezentați prin avocatul desemnat din oficiu.

Alineatul a fost introdus prin punctul 18. din Lege nr. 202/2010 începând cu 25.11.2010.

În cazul în care prin fapta penală s-au adus vătămări unui număr mare de părți vătămate, constituite sau nu părți civile, care nu au interese contrarii, acestea pot desemna o persoană care să le reprezinte interesele în cadrul procesului penal. În cazul în care părțile vătămate nu și-au desemnat un reprezentant comun, pentru buna desfășurare a procesului penal, procurorul sau instanța de judecată poate desemna, prin rezoluție, respectiv prin încheiere motivată, un avocat din oficiu pentru a le reprezenta interesele.

Alineatul a fost introdus prin punctul 18. din Lege nr. 202/2010 începând cu 25.11.2010.

Dovada mandatului se va face în condițiile legii.

Alineatul a fost introdus prin punctul 18. din Lege nr. 202/2010 începând cu 25.11.2010.

În cazurile prevăzute la alin. 3 și 4, toate actele de procedură comunicate reprezentantului sau de care reprezentantul a luat cunoștință sunt prezumate a fi cunoscute de persoanele reprezentate.

Alineatul a fost introdus prin punctul 18. din Lege nr. 202/2010 începând cu 25.11.2010.

Art. 174. a fost modificat prin punctul 114. din Lege nr. 281/2003 începând cu 01.01.2004.

Capitolul II

CITAREA, COMUNICAREA ACTELOR PROCEDURALE, MANDATUL DE ADUCERE

Modul de citare

Art. 175. - Chemarea unei persoane în fața organului de urmărire penală sau a instanței de judecată se face prin citație scrisă. Citarea se poate face și prin notă telefonică sau telegrafică.

Citațiile se înmânează de agenți anume însărcinați cu îndeplinirea acestei atribuții sau prin mijlocirea serviciului poștal.

Conținutul citației

Art. 176. - Citația este individuală și trebuie să cuprindă următoarele mențiuni:

a) denumirea organului de urmărire penală sau a instanței de judecată care emite citația, sediul său, data emiterii și numărul dosarului;

b) numele, prenumele celui citat, calitatea în care este citat și indicarea obiectului cauzei;

c) adresa celui citat, care trebuie să cuprindă în orașe și municipii: localitatea, județul, strada, numărul și apartamentul unde locuiește, iar în comune: județul, comuna și satul.

În citație se menționează, când este cazul, orice alte date necesare pentru stabilirea adresei celui citat;

d) ora, ziua, luna și anul, locul de înfățișare, precum și invitarea celui citat să se prezinte la data și locul indicate, cu arătarea consecințelor legale în caz de neprezentare.

e) că partea citată are dreptul la un apărător cu care să se prezinte la termenul fixat;

Litera e) a fost introdusă prin punctul 102. din Lege nr. 356/2006 începând cu 06.09.2006.

f) că potrivit art. 171 alin. 2 și 3 apărarea este obligatorie, iar în cazul în care partea nu își alege un apărător, cu care să se prezinte la termenul fixat, i se va desemna un apărător din oficiu;

Litera f) a fost introdusă prin punctul 102. din Lege nr. 356/2006 începând cu 06.09.2006.

g) că partea citată poate, în vederea exercitării dreptului la apărare, să consulte dosarul aflat la arhiva instanței.

Litera g) a fost introdusă prin punctul 102. din Lege nr. 356/2006 începând cu 06.09.2006.

Citația se semnează de cel care o emite.

Locul de citare

Art. 177. - Învinuitul sau inculpatul se citează la adresa unde locuiește, iar dacă aceasta nu este cunoscută, la adresa locului său de muncă, prin serviciul de personal al unității la care lucrează.

Dacă printr-o declarație dată în cursul procesului penal învinuitul sau inculpatul a indicat un alt loc pentru a fi citat, el este citat la locul indicat.

În caz de schimbare a adresei arătată în declarația învinuitului sau inculpatului, acesta este citat la noua sa adresă, numai dacă a încunoștințat organul de urmărire penală ori instanța de judecată de schimbarea intervenită, sau dacă organul judiciar apreciază pe baza datelor obținute potrivit art. 180 că s-a produs o schimbare de adresă.

Dacă nu se cunoaște adresa unde locuiește învinuitul sau inculpatul și nici locul său de muncă, citația se afișează la sediul consiliului local în a cărui rază teritorială s-a săvârșit infracțiunea. Când activitatea infracțională s-a desfășurat în mai multe locuri, citația se afișează la sediul consiliului local în a cărui rază teritorială se află organul care efectuează urmărirea penală.

Bolnavii aflați în spital sau într-o casă de sănătate se citează prin administrația acestora.

Deținuții se citează la locul de deținere, prin administrația acestuia.

Militarii se citează la unitatea din care fac parte, prin comandantul acesteia.

Alineatul a fost modificat prin punctul 103. din Lege nr. 356/2006 începând cu 06.09.2006.

Dacă învinuitul sau inculpatul locuiește în străinătate, citarea se face potrivit normelor de drept internațional penal aplicabile în relația cu statul solicitat, în condițiile legii. În absența unei asemenea norme sau în cazul în care instrumentul

juridic internațional aplicabil o permite, citarea se face prin scrisoare recomandată. În acest caz, avizul de primire a scrisorii recomandate, semnat de destinatar, sau refuzul de primire a acesteia ține loc de dovadă a îndeplinirii procedurii de citare.

Alineatul a fost modificat prin punctul 103. din Lege nr. 356/2006 începând cu 06.09.2006.

La stabilirea termenului pentru înfățișarea învinutului sau inculpatului aflat în străinătate, se ține seama de normele internaționale aplicabile în relația cu statul pe teritoriul căruia se află învinutul sau inculpatul, iar în lipsa unor asemenea norme, de necesitatea ca citația în vederea înfățișării să fie primită cel mai târziu cu 40 de zile înainte de ziua stabilită pentru înfățișare.

Alineatul a fost introdus prin punctul 104. din Lege nr. 356/2006 începând cu 06.09.2006.

Citarea altor persoane decât învinutul sau inculpatul se face potrivit dispozițiilor din prezentul articol. Unitățile la care se referă art. 145 din Codul penal și alte persoane juridice se citează la sediul acestora, iar în cazul neidentificării sediului, citația se afișează la sediul consiliului local în a cărui rază teritorială s-a săvârșit infracțiunea.

Alineatul a fost modificat prin punctul 115. din Lege nr. 281/2003 începând cu 01.01.2004.

Înmânarea citației

Art. 178. - Citația se înmânează personal celui citat, care va semna dovada de primire.

Dacă persoana citată nu vrea să primească citația, sau primind-o nu voiește sau nu poate să semneze dovada de primire, agentul lasă citația celui citat ori, în cazul refuzului de primire, o afișează pe ușa locuinței acestuia, încheind despre aceasta proces-verbal.

În cazul în care scrisoarea recomandată prin care se citează un învinuit sau inculpat care locuiește în străinătate nu poate fi înmănată datorită refuzului primirii ei sau din orice alt motiv, precum și în cazul în care statul destinatarului nu permite citarea prin poștă a cetățenilor săi, citația se va afișa la sediul parchetului sau al instanței, după caz.

Alineatul a fost introdus prin punctul 116. din Lege nr. 281/2003 începând cu 01.01.2004.

Când citarea se face potrivit art. 177 alin. 1 partea finală, alin. 5, 6 și 7, unitățile acolo arătate sunt obligate a înmâna de îndată citația persoanei citate sub luare de dovadă, certificându-i semnătura sau arătând motivul pentru care nu s-a putut obține semnătura acesteia. Dovada este predată agentului procedural, iar acesta o înaintează organului de urmărire penală sau instanței de judecată care a emis citația.

Citația destinată unei unități dintre cele la care se referă art. 145 din Codul penal sau altei persoane juridice se predă la registratură sau funcționarului însărcinat cu primirea corespondenței. Dispozițiile alin. 2 se aplică în mod corespunzător.

Alineatul a fost modificat prin punctul 117. din Lege nr. 281/2003 începând cu 01.01.2004.

Înmânarea citației altor persoane

Art. 179. - Dacă persoana citată nu se află acasă, agentul înmânează citația soțului, unei rude sau oricărei persoane care locuiește cu ea, ori care în mod obișnuit îi primește corespondența. Citația nu poate fi înmănată unui minor sub 14 ani sau unei persoane lipsite de uzul rațiunii.

Dacă persoana citată locuiește într-un imobil cu mai multe apartamente sau într-un hotel, în lipsa persoanelor arătate în alin. 1, citația se predă administratorului, portarului ori celui care în mod obișnuit îl înlocuiește.

Persoana care primește citația semnează dovada de primire, iar agentul, certificând identitatea și semnătura, încheie proces-verbal. Dacă aceasta nu voiește sau nu poate semna dovada de primire, agentul afișează citația pe ușa locuinței, încheind proces-verbal.

În lipsa persoanelor arătate în alin. 1 și 2, agentul este obligat să se intereseze când poate găsi persoana citată pentru a-i înmâna citația. Când nici pe această cale nu se poate ajunge la înmânare, agentul afișează citația pe ușa locuinței persoanei citate, încheind proces-verbal.

În cazul când persoana citată locuiește într-un imobil cu mai multe apartamente sau într-un hotel, dacă în citație nu s-a indicat apartamentul ori camera în care locuiește, agentul este obligat să facă investigații pentru a afla aceasta. Dacă

investigațiile au rămas fără rezultat, agentul afișează citația pe ușa principală a clădirii, încheind proces-verbal și făcând mențiune despre împrejurările care au făcut imposibilă înmânarea citației.

Cercetări în vederea înmânării citației

Art. 180. - Dacă persoana citată și-a schimbat adresa, agentul afișează citația pe ușa locuinței arătate în citație și se informează pentru aflarea noii adrese, menționând în procesul-verbal datele obținute.

Dovada de primire și procesul-verbal de predare a citației

Art. 181. - Dovada de primire a citației trebuie să cuprindă numărul dosarului, denumirea organului de urmărire penală sau a instanței care a emis citația, numele, prenumele și calitatea persoanei citate, precum și data pentru care este citată. De asemenea, trebuie să cuprindă data înmânării citației, numele, prenumele, calitatea și semnătura celui ce înmânează citația, certificarea de către acesta a identității și semnăturii persoanei căreia i s-a înmânat citația, precum și arătarea calității acesteia.

Ori de câte ori cu prilejul predării sau afișării unei citații se încheie un proces-verbal, acesta va cuprinde în mod corespunzător și mențiunile arătate în alineatul precedent.

Comunicarea altor acte procedurale

Art. 182. - Comunicarea celorlalte acte de procedură se face potrivit dispozițiilor prevăzute în prezentul capitol.

Mandatul de aducere

Art. 183. - O persoană poate fi adusă în fața organului de urmărire penală sau a instanței de judecată pe baza unui mandat de aducere, întocmit potrivit dispozițiilor art. 176, dacă fiind anterior citată nu s-a prezentat, iar ascultarea ori prezența ei este necesară.

Învinuitul sau inculpatul poate fi adus cu mandat chiar înainte de a fi fost chemat prin citație, dacă organul de urmărire penală sau instanța constată motivat că în interesul rezolvării cauzei se impune această măsură.

Persoanele aduse cu mandat, potrivit alin. 1 și 2, nu pot rămâne la dispoziția organului judiciar decât timpul strict necesar pentru audierea lor, în afară de cazul când s-a dispus reținerea ori arestarea preventivă a acestora.

Alineatul a fost introdus prin punctul 118. din Lege nr. 281/2003 începând cu 01.07.2003.

Persoana adusă cu mandat de aducere este ascultată de îndată de către organul judiciar.

Alineatul a fost introdus prin punctul 118. din Lege nr. 281/2003 începând cu 01.07.2003.

Executarea mandatului de aducere

Art. 184. - Mandatul de aducere se execută prin organele poliției, jandarmeriei sau poliției comunitare.

Alineatul a fost modificat prin punctul 105. din Lege nr. 356/2006 începând cu 06.09.2006.

Dacă persoana arătată în mandatul de aducere nu poate fi adusă din motive de boală, cel însărcinat cu executarea mandatului constată aceasta printr-un proces-verbal, care se înaintează de îndată organului de urmărire penală ori instanței de judecată.

Alineatul a fost modificat prin punctul 119. din Lege nr. 281/2003 începând cu 01.01.2004.

Dispozițiile alin. 2 se aplică și în cazul în care persoana arătată în mandat, cu excepția învinuitului sau inculpatului, nu poate fi adusă din orice altă cauză.

Alineatul a fost introdus prin punctul 120. din Lege nr. 281/2003 începând cu 01.01.2004.

Dacă cel însărcinat cu executarea mandatului de aducere nu găsește persoana prevăzută în mandat la adresa indicată, face cercetări și dacă acestea au rămas fără rezultat, încheie un proces-verbal care va cuprinde mențiuni despre cercetările făcute.

Dacă învinuitul, inculpatul sau martorul refuză să se supună mandatului de aducere sau încearcă să fugă, va fi adus prin constrângere în fața organelor de urmărire penală sau a instanței de judecată.

Alineatul a fost modificat prin punctul 19. din Lege nr. 202/2010 începând cu 25.11.2010.

Executarea mandatelor de aducere privind pe militari se face prin comandantul unității militare sau prin comandantul garnizoanei.

Accesul la bazele electronice de date

Paragraful a fost introdus prin punctul 20. din Lege nr. 202/2010 începând cu 25.11.2010.

Art. 184¹. - În vederea realizării procedurii de citare, a comunicării actelor de procedură sau a aducerii cu mandat la desfășurarea procedurilor, procurorul sau instanța are drept de acces direct la bazele electronice de date deținute de organele administrației de stat.

Organele administrației publice care dețin baze electronice de date sunt obligate să colaboreze cu procurorul sau cu instanța de judecată, în vederea asigurării accesului direct al acestora la informațiile existente în bazele electronice de date.

Art. 184¹. a fost introdus prin punctul 20. din Lege nr. 202/2010 începând cu 25.11.2010.

Capitolul III TERMENELE

Consecințele nerespectării termenului

Art. 185. - Când pentru exercitarea unui drept procesual legea prevede un anumit termen, nerespectarea acestuia atrage decăderea din exercițiul dreptului și nulitatea actului făcut peste termen.

Când o măsură procesuală nu poate fi luată decât pe un anumit termen, expirarea acestuia atrage de drept încetarea efectului măsurii.

Pentru celelalte termene procedurale se aplică, în caz de nerespectare, dispozițiile privitoare la nulități.

Calculul termenelor procedurale

Art. 186. - La calcularea termenelor procedurale se pornește de la ora, ziua, luna sau anul menționat în actul care a provocat curgerea termenului, afară de cazul când legea dispune altfel.

La calcularea termenelor pe ore sau pe zile nu se socotește ora sau ziua de la care începe să curgă termenul, nici ora sau ziua în care acesta se împlinește.

Termenele socotite pe luni sau pe ani expiră, după caz, la sfârșitul zilei corespunzătoare a ultimei luni ori la sfârșitul zilei și lunii corespunzătoare din ultimul an. Dacă această zi cade într-o lună ce nu are zi corespunzătoare, termenul expiră în ultima zi a acelei luni.

Când ultima zi a unui termen cade într-o zi nelucrătoare, termenul expiră la sfârșitul primei zile lucrătoare care urmează.

Acte considerate ca făcute în termen

Art. 187. - Actul depus înăuntrul termenului prevăzut de lege la administrația locului de deținere ori la unitatea militară sau la oficiul poștal prin scrisoare recomandată este considerat ca făcut în termen. Înregistrarea sau atestarea făcută de către administrația locului de deținere pe actul depus, recipisa oficiului poștal, precum și înregistrarea ori atestarea făcută de unitatea militară pe actul depus, servesc ca dovadă a datei depunerii actului.

Cu excepția căilor de atac, actul efectuat de procuror este considerat ca făcut în termen, dacă data la care a fost trecut în registrul de ieșire al parchetului este înăuntrul termenului cerut de lege pentru efectuarea actului.

Calcularea termenelor în cazul măsurilor preventive

Paragraful a fost modificat prin punctul 122. din Lege nr. 281/2003 începând cu 01.01.2004.

Art. 188. - În calcularea termenelor privind măsurile preventive, ora sau ziua de la care începe și cea la care se sfârșește termenul intră în durata acestuia.

Art. 188. a fost modificat prin punctul 122. din Lege nr. 281/2003 începând cu 01.01.2004.

Capitolul IV CHELTUIELILE JUDICIARE

Acoperirea cheltuielilor judiciare

Art. 189. - Cheltuielile necesare pentru efectuarea actelor de procedură, administrarea probelor, conservarea mijloacelor materiale de probă, retribuirea apărătorilor, precum și orice alte cheltuieli ocazionate de desfășurarea procesului penal se acoperă din sumele avansate de stat sau plătite de părți.

Cheltuielile judiciare prevăzute în alin. 1, avansate de stat, sunt cuprinse distinct, după caz, în bugetul de venituri și cheltuieli al Ministerului Justiției, Ministerului Public și Ministerului Administrației și Internelor.

Alineatul a fost modificat prin punctul 106. din Lege nr. 356/2006 începând cu 06.09.2006.

Sumele cuvenite martorului, expertului și interpretului

Art. 190. - Martorul, expertul și interpretul chemați de organul de urmărire penală ori de instanța de judecată au dreptul la restituirea cheltuielilor de transport, întreținere, locuință și altor cheltuieli necesare, prilejuite de chemarea lor.

Martorul, expertul și interpretul care sunt salariați au dreptul și la venitul de la locul de muncă, pe durata lipsei de la serviciu, pricinuită de chemarea la organul de urmărire penală sau la instanța de judecată.

Alineatul a fost modificat prin punctul 124. din Lege nr. 281/2003 începând cu 01.01.2004.

Martorul care nu este salariat, dar are venit din muncă, este îndreptățit să primească și o compensare.

Alineatul a fost modificat prin punctul 124. din Lege nr. 281/2003 începând cu 01.01.2004.

Expertul și interpretul au dreptul și la o retribuție pentru îndeplinirea însărcinării date, în cazurile și condițiile prevăzute prin dispoziții legale.

Sumele acordate potrivit alin. 1, 3 și 4 se plătesc pe baza dispozițiilor luate de organul care a dispus chemarea și în fața căruia s-a prezentat martorul, expertul sau interpretul, din fondul cheltuielilor judiciare special alocat. Aceste sume se plătesc martorului imediat după înfățișare, iar expertului și interpretului, după ce și-au îndeplinit însărcinările.

Suma care reprezintă venitul arătat în alin. 2 se plătește de cel la care lucrează martorul, expertul sau interpretul.

Alineatul a fost modificat prin punctul 124. din Lege nr. 281/2003 începând cu 01.01.2004.

Plata cheltuielilor avansate de stat în caz de condamnare

Art. 191. - În caz de condamnare, inculpatul este obligat la plata cheltuielilor judiciare avansate de stat, cu excepția cheltuielilor privind interpretii desemnați de organele judiciare, potrivit legii, precum și în cazul în care s-a dispus acordarea de asistență gratuită, care rămân în sarcina statului.

Alineatul a fost modificat prin punctul 125. din Lege nr. 281/2003 începând cu 01.01.2004.

Când sunt mai mulți inculpați condamnați, instanța hotărăște partea din cheltuielile judiciare datorate de fiecare. La stabilirea acestei părți se ține seama, pentru fiecare dintre inculpați, de măsura în care a provocat cheltuielile judiciare.

Partea responsabilă civilmente, în măsura în care este obligată solidar cu inculpatul la repararea pagubei, este obligată în mod solidar cu acesta și la plata cheltuielilor judiciare avansate de stat.

Plata cheltuielilor avansate de stat în celelalte cazuri

Art. 192. - În caz de achitare sau de încetare a procesului penal în fața instanței de judecată, cheltuielile judiciare avansate de stat sunt suportate după cum urmează:

1. În caz de achitare, de către:

- a) partea vătămată, în măsura în care cheltuielile au fost determinate de aceasta;
- b) partea civilă căreia i s-a respins în totul pretențiile civile, în măsura în care cheltuielile au fost determinate de această parte;
- c) inculpat, în cazul când, deși achitat, a fost totuși obligat la repararea pagubei.
- d) inculpat, în cazul când a fost achitat în temeiul art. 10 alin. 1 lit. b¹).

Litera d) a fost introdusă prin punctul 107. din Lege nr. 356/2006 începând cu 06.09.2006.

2. În caz de încetare a procesului penal, de către:

- a) inculpat, dacă s-a dispus înlocuirea răspunderii penale sau există o cauză de nepedepsire;

Litera a) a fost modificată prin punctul 126. din Lege nr. 281/2003 începând cu 01.01.2004.

- b) ambele părți, în caz de împăcare;
- c) partea vătămată, în caz de retragere a plângerii sau în cazul în care plângerea a fost tardiv introdusă.

Litera c) a fost modificată prin punctul 108. din Lege nr. 356/2006 începând cu 06.09.2006.

3. În caz de amnistie, prescripție sau retragere a plângerii, precum și în cazul existenței unei cauze de nepedepsire, dacă inculpatul cere continuarea procesului penal, cheltuielile judiciare sunt suportate de către:

- a) partea vătămată, atunci când în cauză se face aplicația art. 13 alin. 2;
- b) inculpat, atunci când în cauză se face aplicația art. 13 alin. 3.

Punctul 3. a fost modificat prin punctul 127. din Lege nr. 281/2003 începând cu 01.01.2004.

În cazul în care s-a dispus neînceperea urmăririi penale, cheltuielile judiciare sunt suportate de persoana care a făcut sesizarea, în măsura în care se reține exercitarea abuzivă a acestui drept.

Alineatul a fost introdus prin punctul 21. din Lege nr. 202/2010 începând cu 25.11.2010.

În cazul declarării apelului ori recursului sau al introducerii oricărei alte cereri, cheltuielile judiciare sunt suportate de către persoana căreia i s-a respins ori care și-a retras apelul, recursul sau cererea.

În toate celelalte cazuri, cheltuielile judiciare avansate de stat rămân în sarcina acestuia.

În cazul când mai multe părți sunt obligate la suportarea cheltuielilor judiciare, instanța hotărăște partea din cheltuielile judiciare datorate de fiecare.

Dispozițiile prevăzute în alin. 1 pct. 1 lit. a) și d), precum și la pct. 2 și 3, se aplică în mod corespunzător și în caz de clasare, de scoatere de sub urmărire sau de încetare a urmăririi penale.

Alineatul a fost modificat prin punctul 109. din Lege nr. 356/2006 începând cu 06.09.2006.

Cheltuielile pentru plata interpreților desemnați de organele judiciare, potrivit legii, pentru asistarea părților rămân, în toate cazurile, în sarcina statului.

Alineatul a fost introdus prin punctul 128. din Lege nr. 281/2003 începând cu 01.01.2004.

Plata cheltuielilor judiciare făcute de părți

Art. 193. - Inculpatul este obligat să plătească părții vătămate în caz de condamnare, precum și părții civile căreia i s-a admis acțiunea civilă, cheltuielile judiciare făcute de acestea.

Când acțiunea civilă este admisă numai în parte, instanța poate obliga pe inculpat la plata totală sau parțială a cheltuielilor judiciare.

În caz de renunțare la acțiunea civilă, instanța se pronunță asupra cheltuielilor la cererea părților.

În situațiile prevăzute în alin. 1 și 2, când sunt mai mulți condamnați, ori dacă există și parte responsabilă civilmente, se aplică în mod corespunzător dispozițiile art. 191 alin. 2 și 3.

În caz de achitare, partea vătămată este obligată să plătească inculpatului și părții responsabile civilmente cheltuielile judiciare făcute de aceștia, în măsura în care au fost provocate de partea vătămată.

În celelalte cazuri privind restituirea cheltuielilor judiciare făcute de părți în cursul procesului penal, instanța stabilește obligația de restituire potrivit legii civile.

Capitolul V

MODIFICAREA ACTELOR PROCEDURALE, ÎNDREPTAREA ERORILOR MATERIALE ȘI ÎNLĂTURAREA UNOR OMISIUNI VĂDITE

Modificări în acte procedurale

Art. 194. - Orice adăugare, corectură ori suprimare făcută în cuprinsul unui act procedural este ținută în seamă, numai dacă aceste modificări sunt confirmate în scris, în cuprinsul sau la sfârșitul actului, de către cei care l-au semnat.

Modificările neconfirmate, dar care nu schimbă înțelesul frazei, rămân valabile.

Locurile nescrise în cuprinsul unei declarații trebuie barate, astfel încât să nu se poată face adăugări.

Îndreptarea erorilor materiale

Art. 195. - Erorile materiale evidente din cuprinsul unui act procedural se îndreaptă de însuși organul de urmărire penală sau de instanța de judecată care a întocmit actul, la cererea celui interesat ori din oficiu.

În vederea îndreptării erorii, părțile pot fi chemate spre a da lămuriri.

Despre îndreptarea efectuată, organul de urmărire penală sau instanța de judecată, după caz, întocmește un proces-verbal sau o încheiere, făcându-se mențiune și la sfârșitul actului corectat.

Înlăturarea unor omisiuni vădite

Art. 196. - Dispozițiile art. 195 se aplică și în cazul când organul de urmărire penală sau instanța, ca urmare a unei omisiuni vădite, nu s-a pronunțat asupra sumelor pretinse de martori, experți, interpreți, apărători, potrivit art. 189 sau 190, precum și cu privire la restituirea lucrurilor sau la ridicarea măsurilor asigurătorii.

Capitolul VI NULITĂȚILE

Încălcăările care atrag nulitatea

Art. 197. - Încălcăările dispozițiilor legale care reglementează desfășurarea procesului penal atrag nulitatea actului, numai atunci când s-a adus o vătămare care nu poate fi înlăturată decât prin anularea acelui act.

Dispozițiile relative la competența după materie sau după calitatea persoanei, la sesizarea instanței, la compunerea acesteia și la publicitatea ședinței de judecată sunt prevăzute sub sancțiunea nulității. De asemenea, sunt prevăzute sub sancțiunea nulității și dispozițiile relative la participarea procurorului, prezența învinutului sau a inculpatului și asistarea acestora de către apărător, când sunt obligatorii, potrivit legii, precum și la efectuarea referatului de evaluare în cauzele cu infractori minori.

Alineatul a fost modificat prin punctul 110. din Lege nr. 356/2006 începând cu 06.09.2006.

Nulitatea prevăzută în alin. 2 nu poate fi înlăturată în nici un mod. Ea poate fi invocată în orice stare a procesului și se ia în considerare chiar din oficiu.

Încălcarea oricărei alte dispoziții legale decât cele prevăzute în alin. 2 atrage nulitatea actului în condițiile alin. 1, numai dacă a fost invocată în cursul efectuării actului când partea este prezentă sau la primul termen de judecată cu procedura completă când partea a lipsit la efectuarea actului. Instanța ia în considerare din oficiu încălcările, în orice stare a procesului, dacă anularea actului este necesară pentru aflarea adevărului și justa soluționare a cauzei.

În situațiile prevăzute în alin. 1 și 4, în cazul în care refacerea actului anulabil se poate face în fața instanței care a constatat, prin încheiere, încălcarea dispozițiilor legale, aceasta acordă un termen scurt pentru refacerea imediată a actului.

Alineatul a fost introdus prin punctul 111. din Lege nr. 356/2006 începând cu 06.09.2006.

Capitolul VII AMENDA JUDICIARĂ

Abateri judiciare

Paragraful a fost modificat prin punctul 112. din Lege nr. 356/2006 începând cu 06.09.2006.

Art. 198. - Următoarele abateri săvârșite în cursul procesului penal se sancționează cu amendă judiciară de la 100 lei la 1.000 lei:

a) neîndeplinirea sau îndeplinirea greșită ori cu întârziere a lucrărilor de citare sau de comunicare a actelor procedurale, de transmitere a dosarelor, precum și a oricăror alte lucrări, dacă prin acestea s-au provocat întârzieri în desfășurarea procesului penal;

b) neîndeplinirea ori îndeplinirea greșită a îndatoririlor de înmânare ori de comunicare a citațiilor sau a celorlalte acte procedurale, precum și neexecutarea mandatelor de aducere.

b¹) lipsa nejustificată a apărătorului ales sau desemnat din oficiu fără a asigura substituirea, în condițiile legii, ori înlocuirea sau refuzul acestuia de a asigura apărarea;

Litera b¹) a fost introdusă prin punctul 22. din Lege nr. 202/2010 începând cu 25.11.2010.

Lipsa nejustificată a martorului, a părții vătămate sau a părții responsabile civilmente se sancționează cu amendă de la 250 lei la 3.000 lei.

Alineatul a fost modificat prin punctul 23. din Lege nr. 202/2010 începând cu 25.11.2010.

Lipsa nejustificată a apărătorului ales sau desemnat din oficiu fără a asigura substituirea, în condițiile legii, ori înlocuirea sau refuzul acestuia de a asigura apărarea se sancționează cu amendă judiciară de la 250 lei la 3.000 lei.

Alineatul a fost modificat prin punctul 23. din Lege nr. 202/2010 începând cu 25.11.2010.

Următoarele abateri săvârșite în cursul procesului penal se sancționează cu amendă judiciară de la 500 lei la 5.000 lei:

- a) împiedicarea în orice mod a exercitării, în legătură cu procesul, a atribuțiilor ce revin organelor judiciare, personalului auxiliar de specialitate al instanțelor judecătorești și al parchetelor, experților desemnați de organul judiciar în condițiile legii, agenților procedurali, precum și altor salariați ai instanțelor și parchetelor;
- b) lipsa nejustificată a expertului sau interpretului legal citat;
- c) tergiversarea de către expert sau interpret a îndeplinirii însărcinărilor primite;
- d) neîndeplinirea de către orice persoană a obligației de prezentare, la cererea organului de urmărire penală sau a instanței de judecată, a obiectelor ori înscrisurilor cerute de acestea, precum și neîndeplinirea aceleiași obligații de către reprezentantul legal al persoanei juridice sau de cel însărcinat cu aducerea la îndeplinire a acestei obligații;
- e) nerespectarea obligației de păstrare, prevăzută în art. 109 alin. 5;
- f) neluarea de către reprezentantul legal al persoanei juridice în cadrul căreia urmează a se efectua o expertiză a măsurilor necesare pentru efectuarea acesteia sau pentru efectuarea la timp a expertizei, precum și împiedicarea de către orice persoană a efectuării expertizei în condițiile legii;
- g) nerespectarea de către părți, apărătorii acestora, martori, experți, interpreți sau orice alte persoane a măsurilor luate de către președintele completului de judecată potrivit art. 298;
- h) manifestările ireverențioase ale părților, apărătorilor acestora, martorilor, experților, interpreților sau ale oricăror alte persoane, față de judecător sau procuror;
- i) nerespectarea de către învinuit sau inculpat a obligației de a încunoștința în scris, în termen de 3 zile, organele judiciare despre orice schimbare a locuinței pe parcursul procesului penal;
- j) neîndeplinirea de către organul de cercetare penală a dispozițiilor scrise ale procurorului, în termenul stabilit de acesta.
- k) abuzul de drept constând în exercitarea cu rea-credință a drepturilor procesuale și procedurale de către părți, reprezentanții legali ai acestora ori consilierii juridici.

Litera k) a fost introdusă prin punctul 24. din Lege nr. 202/2010 începând cu 25.11.2010.

Amenzile judiciare aplicate constituie venituri la bugetul de stat, cuprinzându-se distinct în bugetul Ministerului Public sau Ministerului Justiției, după caz, potrivit legii.

Aplicarea amenzii judiciare nu înlătură răspunderea penală, în cazul în care fapta constituie infracțiune.

Art. 198. a fost modificat prin punctul 112. din Lege nr. 356/2006 începând cu 06.09.2006.

Procedura privitoare la amenda judiciară

Art. 199. - Amenda se aplică de organul de urmărire penală, prin ordonanță, iar de instanța de judecată, prin încheiere.

Persoana amendată poate cere scutirea de amendă ori reducerea amenzii. Cererea de scutire sau de reducere se poate face în termen de 10 zile de la comunicarea ordonanței ori a încheierii de amendare.

Dacă persoana amendată justifică de ce nu a putut îndeplini obligația sa, organul de urmărire penală sau instanța de judecată, apreciind, dispune scutirea sau reducerea amenzii.

PARTEA SPECIALĂ

TITLUL I URMĂRIREA PENALĂ

Capitolul I DISPOZIȚII GENERALE

Obiectul urmăririi penale

Art. 200. - Urmărirea penală are ca obiect strângerea probelor necesare cu privire la existența infracțiunilor, la identificarea făptuitorilor și la stabilirea răspunderii acestora, pentru a se constata dacă este sau nu cazul să se dispună trimiterea în judecată.

Organele de urmărire penală

Art. 201. - Urmărirea penală se efectuează de către procurori și de către organele de cercetare penală.

Organele de cercetare penală sunt:

a) organele de cercetare ale poliției judiciare;

_____ Litera a) a fost modificată prin punctul 130. din Lege nr. 281/2003 începând cu 01.01.2004.

b) organele de cercetare speciale.

Ca organe de cercetare ale poliției judiciare funcționează lucrători specializați din Ministerul Administrației și Internelor, desemnați nominal de ministrul administrației și internelor, cu avizul conform al procurorului general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, și își desfășoară activitatea sub autoritatea procurorului general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție. Retragerea avizului conform al procurorului general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție conduce la încetarea calității de lucrător în cadrul poliției judiciare. Când legea specială prevede o procedură diferită de desemnare și funcționare a organelor de poliție judiciară, se aplică dispozițiile legii speciale.

_____ Alineatul a fost modificat prin punctul 12. din Ordonanță de urgență nr. 60/2006 începând cu 07.09.2006.

Rolul activ al organului de urmărire penală

Art. 202. - Organul de urmărire penală este obligat să strângă probele necesare pentru aflarea adevărului și pentru lămurirea cauzei sub toate aspectele, în vederea justei soluționări a acesteia. Organul de urmărire adună probele atât în favoarea, cât și în defavoarea învinutului sau inculpatului.

Îndatoririle prevăzute în alineatul precedent se îndeplinesc chiar dacă învinutul sau inculpatul recunoaște fapta.

Organul de urmărire penală este obligat să explice învinutului sau inculpatului, precum și celorlalte părți drepturile lor procesuale.

Organul de urmărire penală este de asemenea obligat să strângă date cu privire la împrejurările care au determinat, înlesnit sau favorizat săvârșirea infracțiunii, precum și orice alte date de natură să servească la soluționarea cauzei.

Ordonanțele organului de urmărire penală

Art. 203. - În desfășurarea urmăririi penale, organul de urmărire dispune asupra actelor sau măsurilor procesuale prin ordonanță, acolo unde legea prevede aceasta, iar în celelalte cazuri prin rezoluție motivată.

Ordonanța trebuie să fie motivată și să cuprindă totdeauna data și locul întocmirii, numele, prenumele și calitatea celui care o întocmește, cauza la care se referă, obiectul actului sau măsurii procesuale, temeiul legal al acesteia și semnătura celui care a întocmit-o. Ordonanța va cuprinde de asemenea mențiunile speciale prevăzute de lege pentru anumite acte sau măsuri.

Când organul de cercetare penală consideră că este cazul să fie luate anumite măsuri, face propuneri motivate.

Abrogat prin punctul 13. din Ordonanță de urgență nr. 60/2006 începând cu 07.09.2006.

Art. 203¹. Abrogat prin punctul 13. din Ordonanță de urgență nr. 60/2006 începând cu 07.09.2006.

Efectuarea unor acte de urmărire în incinta unor unități

Art. 204. -

Orice act de urmărire penală în incinta unei unități din cele la care se referă art. 145 din Codul penal se poate efectua numai cu consimțământul conducerii acelei unități sau cu autorizația procurorului.

În caz de infracțiuni flagrante, consimțământul sau autorizația nu este necesară.

Păstrarea unor acte de urmărire penală

Art. 205. - Când legea prevede că un act sau o măsură procesuală trebuie să fie încuviințată, autorizată sau confirmată de procuror, un exemplar al ordonanței sau al actului procesual rămâne la procuror.

În cazurile în care procurorul înaintează dosarul cauzei instanței în vederea soluționării propunerilor ori cererilor formulate în cursul urmăririi penale, acesta sau organul de cercetare penală păstrează copii de pe toate actele dosarului, în vederea continuării urmăririi penale.

Alineatul a fost introdus prin punctul 115. din Lege nr. 356/2006 începând cu 06.09.2006.

În cazurile în care, în cursul urmăririi penale, dosarul cauzei este solicitat în același timp de instanțe diferite, procurorul înaintează copii numerotate și certificate de greșă parchetului de pe toate actele dosarului. Organul de urmărire penală păstrează originalul actelor dosarului, în vederea continuării urmăririi penale.

Alineatul a fost modificat prin punctul 25. din Lege nr. 202/2010 începând cu 25.11.2010.

Capitolul II

COMPETENȚA ORGANELOR DE URMĂRIRE PENALĂ

Art. 206. - Abrogat.

Competența organelor de cercetare ale poliției judiciare

Paragraful a fost modificat prin punctul 131. din Lege nr. 281/2003 începând cu 01.01.2004.

Art. 207. - Cercetarea penală se efectuează de organele de cercetare ale poliției judiciare, pentru orice infracțiune care nu este dată, în mod obligatoriu, în competența altor organe de cercetare penală.

Art. 207. a fost modificat prin punctul 131. din Lege nr. 281/2003 începând cu 01.01.2004.

Competența organelor de cercetare penală speciale

Art. 208. - Cercetarea penală se efectuează și de următoarele organe speciale:

a) ofițerii anume desemnați de către comandanții unităților militare corp aparte și similare, pentru militarii în subordine. Cercetarea poate fi efectuată și personal de către comandant;

Litera a) a fost modificată prin punctul 132. din Lege nr. 281/2003 începând cu 01.01.2004.

b) ofițerii anume desemnați de către șefii comendurilor de garnizoană, pentru infracțiunile săvârșite de militari în afara unităților militare. Cercetarea poate fi efectuată și personal de șefii comendurilor de garnizoană;

c) ofițerii anume desemnați de către comandanții centrelor militare, pentru infracțiunile de competența instanțelor militare, săvârșite de persoanele civile în legătură cu obligațiile lor militare. Cercetarea poate fi efectuată și personal de către comandanții centrelor militare.

La cererea comandantului centrului militar, organul de poliție efectuează unele acte de cercetare, după care înaintează lucrările comandantului centrului militar;

d) ofițerii poliției de frontieră, anume desemnați pentru infracțiunile de frontieră;

Litera d) a fost modificată prin punctul 132. din Lege nr. 281/2003 începând cu 01.01.2004.

e) căpitanii porturilor, pentru infracțiunile contra siguranței navigației pe apă și contra disciplinei și ordinii la bord, precum și pentru infracțiunile de serviciu sau în legătură cu serviciul, prevăzute în Codul penal, săvârșite de personalul navigant al marinei civile, dacă fapta a pus sau ar fi putut pune în pericol siguranța navei sau a navigației.

În cazurile prevăzute la lit. a), b) și c), cercetarea penală se efectuează în mod obligatoriu de organele speciale acolo prevăzute.

Competența procurorului în faza urmăririi

Art. 209. - Procurorul supraveghează urmărirea penală; în exercitarea acestei atribuții procurorii conduc și controlează nemijlocit activitatea de cercetare penală a poliției judiciare și a altor organe de cercetare speciale.

Alineatul a fost modificat prin punctul 133. din Lege nr. 281/2003 începând cu 01.01.2004.

Procurorul poate să efectueze orice acte de urmărire penală în cauzele pe care le supraveghează.

Urmărirea penală se efectuează, în mod obligatoriu, de către procuror, în cazul infracțiunilor prevăzute la art. 155-173, art. 174-177, art. 179, art. 189 alin. 3-6, art. 190, art. 191, art. 211 alin. 3, art. 212, art. 236, art. 239, art. 239¹, art. 250, art. 252, art. 253¹-255, art. 257, art. 265-268, art. 273-276, art. 279¹, art. 280, art. 280¹, art. 302², art. 317, art. 323 și art. 356-361 din Codul penal, în cazurile prevăzute în art. 27 pct. 1 lit. b)-e), art. 28¹ pct. 1 lit. b), b¹)-b³) și pct. 5, art. 28² pct. 1 lit. b) și art. 29 pct. 1, precum și în cazul altor infracțiuni date prin lege în competența sa.

Alineatul a fost modificat prin punctul 26. din Lege nr. 202/2010 începând cu 25.11.2010.

Este competent să efectueze urmărirea penală, în cazurile prevăzute în alineatul precedent, și să exercite supravegherea asupra activității de cercetare penală procurorul de la parchetul corespunzător instanței care, potrivit legii, judecă în primă instanță cauza.

Procurorii din cadrul parchetelor ierarhic superioare pot prelua, în vederea efectuării urmăririi penale, cauze de competența parchetelor ierarhic inferioare, prin dispoziția conducătorului parchetului ierarhic superior, când:

a) Abrogată prin paragraful din Decizie nr. 1058/2007 începând cu 13.01.2008.

b) Abrogată prin paragraful din Decizie nr. 1058/2007 începând cu 13.01.2008.

c) Abrogată prin paragraful din Decizie nr. 1058/2007 începând cu 13.01.2008.

d) Abrogată prin paragraful din Decizie nr. 1058/2007 începând cu 13.01.2008.

Alineatul a fost introdus prin punctul 15. din Ordonanță de urgență nr. 60/2006 începând cu 07.09.2006.

În cauzele preluate în condițiile prevăzute la alin. 4¹, procurorii din cadrul parchetelor ierarhic superioare pot infirma actele și măsurile procurorilor din parchetele ierarhic inferioare, dacă sunt contrare legii, și pot îndeplini oricare dintre atribuțiile acestora.

Alineatul a fost introdus prin punctul 15. din Ordonanță de urgență nr. 60/2006 începând cu 07.09.2006.

Abrogat prin punctul 117. din Lege nr. 356/2006 începând cu 06.09.2006.

Abrogat prin punctul 117. din Lege nr. 356/2006 începând cu 06.09.2006.

Verificarea competenței

Art. 210. - Organul de urmărire penală sesizat potrivit art. 221 este dator să-și verifice competența.

Dacă organul de cercetare penală constată că nu este competent a efectua cercetarea, trimite de îndată cauza procurorului care exercită supravegherea, în vederea sesizării organului competent.

Extinderea competenței teritoriale

Art. 211. - Când anumite acte de cercetare penală trebuie să fie efectuate în afara razei teritoriale în care se face cercetarea, organul de cercetare penală poate să le efectueze el însuși sau să dispună efectuarea lor prin comisie rogatorie ori delegare.

În cazul în care organul de cercetare penală înțelege să procedeze el însuși la efectuarea actelor, înștiințează în prealabil despre aceasta organul corespunzător din raza teritorială în care va efectua aceste acte.

În cuprinsul aceleiași localități, organul de cercetare penală efectuează toate actele de cercetare, chiar dacă unele dintre acestea trebuie îndeplinite în afara razei sale teritoriale, cu respectarea dispoziției din alineatul precedent.

Art. 212. - Abrogat.

Cazuri urgente

Art. 213. - Organul de cercetare penală este obligat să efectueze actele de cercetare ce nu suferă amânare, chiar dacă acestea privesc o cauză care nu este de competența lui. Lucrările efectuate în astfel de cazuri se trimit, de îndată, prin procurorul care exercită supravegherea activității organului ce le-a efectuat, procurorului competent.

Actele încheiate de unele organe de constatare

Art. 214. - Sunt obligate să procedeze la luarea de declarații de la făptuitor și de la martorii care au fost de față la săvârșirea unei infracțiuni și să întocmească proces-verbal despre împrejurările concrete ale săvârșirii acesteia:

a) organele inspecțiilor de stat, alte organe de stat, precum și ale unităților la care se referă art. 145 din Codul penal, pentru infracțiunile care constituie încălcări ale dispozițiilor și obligațiilor a căror respectare o controlează potrivit legii;

b) organele de control și cele de conducere ale administrației publice, ale altor unități la care se referă art. 145 din Codul penal, pentru infracțiunile săvârșite în legătură cu serviciul de cei aflați în subordine ori sub controlul lor.

c) ofițerii și subofițerii din cadrul Jandarmeriei Române pentru infracțiunile constatate pe timpul executării misiunilor specifice.

Litera c) a fost introdusă prin punctul 135. din Lege nr. 281/2003 începând cu 01.01.2004.

Organele arătate mai sus au dreptul să rețină corpurile delictive, să procedeze la evaluarea pagubelor, precum și să efectueze orice alte acte, când legea prevede aceasta.

Actele încheiate se înaintează procurorului în cel mult 3 zile de la descoperirea faptei ce constituie infracțiune, afară de cazul când legea dispune altfel.

În caz de infracțiuni flagrante, aceleași organe au obligația să înainteze de îndată procurorului pe făptuitor, împreună cu lucrările efectuate și cu mijloacele materiale de probă.

Procesele-verbale încheiate de aceste organe constituie mijloace de probă.

Actele încheiate de comandanții de nave și aeronave, precum și de agenții de poliție de frontieră

Paragraful a fost modificat prin punctul 136. din Lege nr. 281/2003 începând cu 01.01.2004.

Art. 215. - Obligațiile și drepturile prevăzute în art. 214 alin. 1 și 2 le au și următoarele organe:

a) comandanții de nave și aeronave pentru infracțiunile săvârșite pe acestea, pe timpul cât navele și aeronavele pe care le comandă se află în afara porturilor sau aeroporturilor;

b) agenții de poliție de frontieră, pentru infracțiunile de frontieră.

Litera b) a fost modificată prin punctul 136. din Lege nr. 281/2003 începând cu 01.01.2004.

Organele de mai sus pot efectua percheziții corporale asupra făptuitorului și pot verifica lucrurile pe care acesta le are cu sine.

De asemenea, organele de mai sus pot prinde pe făptuitor, în care caz îl predau de îndată procurorului sau organului de cercetare penală, împreună cu lucrările efectuate și cu mijloacele materiale de probă.

În celelalte cazuri, lucrările efectuate se înaintează organului de cercetare penală competent, în cel mult 5 zile de la prima constatare efectuată, împreună cu mijloacele materiale de probă.

Când infracțiunea a fost săvârșită pe o navă sau aeronavă, termenele de mai sus curg de la ancorarea navei ori aterizarea aeronavei pe teritoriul român.

Procesele-verbale încheiate de aceste organe constituie mijloace de probă.

Capitolul III **SUPRAVEGHEREA EXERCITATĂ DE PROCUROR ÎN ACTIVITATEA DE URMĂRIRE PENALĂ**

Obiectul supravegherii

Art. 216. - Procurorul, în exercitarea supravegherii respectării legii în activitatea de urmărire penală, veghează ca orice infracțiune să fie descoperită, orice infractor să fie tras la răspundere penală și ca nici o persoană să nu fie urmărită penal fără să existe indicii temeinice că a săvârșit o faptă prevăzută de legea penală.

De asemenea, procurorul veghează ca nici o persoană să nu fie reținută sau arestată, decât în cazurile și în condițiile prevăzute de lege.

În exercitarea activității de supraveghere, procurorul ia măsurile necesare sau dă dispoziții organelor de cercetare penală ca să ia asemenea măsuri.

Procurorul ia măsuri și dă dispoziții în scris și motivat.

Trecerea cauzei de la un organ la altul

Art. 217. - Procurorul poate să dispună, după necesitate, ca într-o cauză în care cercetarea penală trebuie efectuată de un anumit organ de cercetare, să fie efectuată de un alt asemenea organ.

Preluarea unei cauze de către un organ de cercetare penală ierarhic superior se dispune de procurorul de la parchetul care exercită supravegherea acestuia, pe baza propunerii motivate a organului de cercetare penală care preia cauza și după încunoștințarea procurorului care exercită supravegherea acesteia.

Abrogat prin punctul 118. din Lege nr. 356/2006 începând cu 06.09.2006.

În cauzele în care urmărirea penală se efectuează de către procuror, acesta poate dispune prin ordonanță ca anumite acte de cercetare penală să fie efectuate de către organele poliției judiciare.

Alineatul a fost modificat prin punctul 119. din Lege nr. 356/2006 începând cu 06.09.2006.

Trimiterea cauzei la un alt parchet

Paragraful a fost introdus prin punctul 27. din Lege nr. 202/2010 începând cu 25.11.2010.

Art. 217¹. - Când există o suspiciune rezonabilă că activitatea de urmărire penală este afectată din cauza împrejurărilor cauzei sau calității părților ori există pericolul de tulburare a ordinii publice, procurorul general de la Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, la cererea părților sau din oficiu, poate trimite cauza la un parchet egal în grad.

Art. 217¹. a fost introdus prin punctul 27. din Lege nr. 202/2010 începând cu 25.11.2010.

Modalități de exercitare a supravegherii

Art. 218. - Procurorul conduce și controlează nemijlocit activitatea de cercetare penală a poliției judiciare și a altor organe de cercetare speciale și supraveghează ca actele de urmărire penală să fie efectuate cu respectarea dispozițiilor legale.

Alineatul a fost modificat prin punctul 137. din Lege nr. 281/2003 începând cu 01.01.2004.

Organele de cercetare penală sunt obligate să încunoștințeze de îndată pe procuror despre infracțiunile de care au luat cunoștință.

Procurorul poate să asiste la efectuarea oricărui act de cercetare penală sau să-l efectueze personal. Procurorul poate să ceară spre verificare orice dosar de la organul de cercetare penală, care este obligat să-l trimită, cu toate actele, materialele și datele privitoare la fapte care formează obiectul cercetării.

Dispoziții date de procuror

Art. 219. - Procurorul poate să dea dispoziții cu privire la efectuarea oricărui act de urmărire penală. În cazul organelor de cercetare ale poliției judiciare, organele ierarhic superioare ale acestora nu pot să le dea îndrumări sau dispoziții privind cercetarea penală, procurorul fiind singurul competent în acest sens.

Alineatul a fost modificat prin punctul 138. din Lege nr. 281/2003 începând cu 01.01.2004.

Dispozițiile date de procuror sunt obligatorii pentru organul de cercetare penală, precum și pentru alte organe ce au atribuții prevăzute de lege în constatarea infracțiunilor.

Alineatul a fost modificat prin punctul 120. din Lege nr. 356/2006 începând cu 06.09.2006.

În cazul neîndeplinirii sau al îndeplinirii în mod defectuos, de către organul de cercetare penală, a dispozițiilor date de procuror, acesta va sesiza conducătorul organului de cercetare penală, care are obligația ca în termen de 3 zile de la sesizare să comunice procurorului măsurile dispuse.

Alineatul a fost introdus prin punctul 139. din Lege nr. 281/2003 începând cu 01.01.2004.

Infirmarya actelor sau măsurilor procesuale nelegale

Paragraful a fost modificat prin punctul 121. din Lege nr. 356/2006 începând cu 06.09.2006.

Art. 220. - Când procurorul constată că un act sau o măsură procesuală a organului de urmărire penală nu este dată cu respectarea dispozițiilor legale, o infirmă prin ordonanță.

Abrogat prin punctul 16. din Ordonanță de urgență nr. 60/2006 începând cu 07.09.2006.

Art. 220. a fost modificat prin punctul 121. din Lege nr. 356/2006 începând cu 06.09.2006.

Capitolul IV
EFECTUAREA URMĂRIRII PENALE

Secțiunea I
Sesizarea organelor de urmărire penală

Modurile de sesizare

Art. 221. - Organul de urmărire penală este sesizat prin plângere sau denunț, ori se sesizează din oficiu când află pe orice altă cale că s-a săvârșit o infracțiune. În cazul în care organul de urmărire penală se sesizează din oficiu, încheie un proces-verbal în acest sens.

Alineatul a fost modificat prin punctul 122. din Lege nr. 356/2006 începând cu 06.09.2006.

Când, potrivit legii, punerea în mișcare a acțiunii penale se face numai la plângerea prealabilă ori la sesizarea sau cu autorizarea organului prevăzut de lege, urmărirea penală nu poate începe în lipsa acestora.

De asemenea, urmărirea penală nu poate începe fără exprimarea dorinței guvernului străin în cazul infracțiunii prevăzute în art. 171 din Codul penal.

Când prin săvârșirea unei infracțiuni s-a produs o pagubă uneia din unitățile la care se referă art. 145 din Codul penal, unitatea păgubită este obligată să sesizeze de îndată organul de urmărire penală, să prezinte situații explicative cu privire la întinderea pagubei, date cu privire la faptele prin care paguba a fost pricinuită și să se constituie parte civilă.

Plângerea

Art. 222. - Plângerea este încunoștințarea făcută de o persoană fizică sau de o persoană juridică, referitoare la o vătămare ce i s-a cauzat prin infracțiune.

Alineatul a fost modificat prin punctul 140. din Lege nr. 281/2003 începând cu 01.01.2004.

Plângerea trebuie să cuprindă: numele, prenumele, codul numeric personal, calitatea și domiciliul petiționarului, descrierea faptei care formează obiectul plângerii, indicarea făptuitorului, dacă este cunoscut și a mijloacelor de probă.

Alineatul a fost modificat prin punctul 28. din Lege nr. 202/2010 începând cu 25.11.2010.

Plângerea se poate face personal sau prin mandatar. Mandatul trebuie să fie special, iar procura rămâne atașată plângerii.

Plângerea făcută oral se consemnează într-un proces-verbal de organul care o primește.

Plângerea se poate face și de către unul dintre soți pentru celălalt soț, sau de către copilul major pentru părinți. Persoana vătămată poate să declare că nu-și însușește plângerea.

Pentru persoana lipsită de capacitatea de exercițiu, plângerea se face de reprezentantul său legal. Persoana cu capacitate de exercițiu restrânsă poate face plângere cu încuviințarea persoanelor prevăzute de legea civilă.

Plângerea greșit îndreptată la organul de urmărire penală sau la instanța de judecată se trimite pe cale administrativă organului competent.

Alineatul a fost modificat prin punctul 28. din Lege nr. 202/2010 începând cu 25.11.2010.

Plângerea îndreptată la organul de urmărire penală, care nu cuprinde elementele prevăzute la alin. 2, se restituie petiționarului pe cale administrativă, cu indicarea elementelor care lipsesc.

Alineatul a fost introdus prin punctul 29. din Lege nr. 202/2010 începând cu 25.11.2010.

În cazul în care plângerea este întocmită de către o persoană care locuiește pe teritoriul României, cetățean român, străin sau persoană fără cetățenie, prin care se sesizează săvârșirea unei infracțiuni pe teritoriul unui alt stat membru al Uniunii Europene, organul judiciar este obligat să primească plângerea și să o transmită organului competent din țara pe teritoriul căruia a fost comisă infracțiunea. Regulile privind cooperarea judiciară în materie penală se aplică în mod corespunzător.

Alineatul a fost introdus prin punctul 29. din Lege nr. 202/2010 începând cu 25.11.2010.

Denunțul

Art. 223. -

Denunțul este încunoștințarea făcută de către o persoană fizică sau de către o persoană juridică despre săvârșirea unei infracțiuni.

Alineatul a fost modificat prin punctul 141. din Lege nr. 281/2003 începând cu 01.01.2004.

Denunțul trebuie să conțină aceleași date ca și plângerea.

Denunțul scris trebuie să fie semnat de denunțator, iar în cazul denunțului oral, acesta se consemnează într-un proces-verbal de către organul în fața căruia a fost făcut.

Dispozițiile art. 222 alin. 9 se aplică în mod corespunzător.

Alineatul a fost introdus prin punctul 30. din Lege nr. 202/2010 începând cu 25.11.2010.

Acte premergătoare

Art. 224. - În vederea începerii urmăririi penale, organul de urmărire penală poate efectua acte premergătoare.

De asemenea, în vederea strângerii datelor necesare organelor de urmărire penală pentru începerea urmăririi penale, pot efectua acte premergătoare și lucrătorii operativi din Ministerul de Interne, precum și din celelalte organe de stat cu atribuții în domeniul siguranței naționale, anume desemnați în acest scop, pentru fapte care constituie, potrivit legii, amenințări la adresa siguranței naționale.

Procesul-verbal prin care se constată efectuarea unor acte premergătoare poate constitui mijloc de probă.

Actele premergătoare efectuate de investigatorii sub acoperire

Paragraful a fost introdus prin punctul 143. din Lege nr. 281/2003 începând cu 01.01.2004.

Art. 224¹. - În cazul în care există indicii temeinice și concrete că s-a săvârșit sau că se pregătește săvârșirea unei infracțiuni contra siguranței naționale prevăzute în Codul penal și în legi speciale, precum și în cazul infracțiunilor de trafic de stupefiante și de arme, trafic de persoane, acte de terorism, spălare a banilor, falsificare de monede ori alte valori, sau a unei infracțiuni prevăzute în Legea nr. 78/2000 pentru prevenirea, descoperirea și sancționarea faptelor de corupție, cu modificările și completările ulterioare, ori a unei alte infracțiuni grave care nu poate fi descoperită sau ai cărei făptuitori nu pot fi identificați prin alte mijloace, pot fi folosiți, în vederea strângerii datelor privind existența infracțiunii și identificarea persoanelor față de care există presupunerea că au săvârșit o infracțiune, investigatorii sub o altă identitate decât cea reală.

Investigatorii sub acoperire sunt lucrători operativi din cadrul poliției judiciare și pot fi folosiți numai pe o perioadă determinată, în condițiile prevăzute în art. 224² și 224³.

Alineatul a fost modificat prin punctul 124. din Lege nr. 356/2006 începând cu 06.09.2006.

Investigatorul sub acoperire culege date și informații în baza autorizației emise potrivit dispozițiilor prevăzute în art. 224², pe care le pune, în totalitate, la dispoziția procurorului.

Alineatul a fost modificat prin punctul 124. din Lege nr. 356/2006 începând cu 06.09.2006.

Art. 224¹. a fost introdus prin punctul 143. din Lege nr. 281/2003 începând cu 01.01.2004.

Autorizarea folosirii investigatorilor sub acoperire

Paragraful a fost introdus prin punctul 143. din Lege nr. 281/2003 începând cu 01.01.2004.

Art. 224². - Persoanele prevăzute în art. 224¹ pot efectua investigații numai cu autorizarea motivată a procurorului care efectuează sau supraveghează urmărirea penală.

Alineatul a fost modificat prin punctul 125. din Lege nr. 356/2006 începând cu 06.09.2006.

Autorizarea este dată prin ordonanță motivată, pentru o perioadă de cel mult 60 de zile și poate fi prelungită pentru motive temeinic justificate. Fiecare prelungire nu poate depăși 30 de zile, iar durata totală a autorizării, în aceeași cauză și cu privire la aceeași persoană, nu poate depăși un an.

În cererea de autorizare adresată procurorului se vor menționa datele și indiciile privitoare la faptele și persoanele față de care există presupunerea că au săvârșit o infracțiune, precum și perioada pentru care se cere autorizarea.

Ordonanța procurorului prin care se autorizează folosirea investigatorului sub acoperire trebuie să cuprindă, pe lângă mențiunile prevăzute la art. 203, următoarele:

- a) indiciile temeinice și concrete care justifică măsura și motivele pentru care măsura este necesară;
- b) activitățile pe care le poate desfășura investigatorul sub acoperire;
- c) persoanele față de care există presupunerea că au săvârșit o infracțiune;
- d) identitatea sub care investigatorul sub acoperire urmează să desfășoare activitățile autorizate;
- e) perioada pentru care se dă autorizarea;
- f) alte mențiuni prevăzute de lege.

În cazuri urgente și temeinic justificate se poate solicita autorizarea și a altor activități decât cele pentru care există autorizare, procurorul urmând să se pronunțe de îndată.

Art. 224². a fost introdus prin punctul 143. din Lege nr. 281/2003 începând cu 01.01.2004.

Folosirea datelor obținute de investigatorii sub acoperire

Paragraful a fost introdus prin punctul 143. din Lege nr. 281/2003 începând cu 01.01.2004.

Art. 224³. - Datele și informațiile obținute de investigatorul sub acoperire pot fi folosite numai în cauza penală și în legătură cu persoanele la care se referă autorizația emisă de procuror.

Aceste date și informații vor putea fi folosite și în alte cauze sau în legătură cu alte persoane, dacă sunt concludente și utile.

Art. 224³. a fost introdus prin punctul 143. din Lege nr. 281/2003 începând cu 01.01.2004.

Măsuri de protecție a investigatorilor sub acoperire

Paragraful a fost introdus prin punctul 143. din Lege nr. 281/2003 începând cu 01.01.2004.

Art. 224⁴. - Identitatea reală a investigatorilor sub acoperire nu poate fi dezvăluită în timpul ori după terminarea acțiunii acestora.

Procurorul competent să autorizeze folosirea unui investigator sub acoperire are dreptul să-i cunoască adevărata identitate, cu respectarea secretului profesional.

Art. 224⁴. a fost introdus prin punctul 143. din Lege nr. 281/2003 începând cu 01.01.2004.

Sesizarea la cererea organului competent

Art. 225. - Când legea prevede că începerea urmăririi penale nu poate avea loc fără o sesizare specială, aceasta trebuie făcută în scris și semnată de către organul competent. În actul de sesizare trebuie să se arate în mod corespunzător datele prevăzute în art. 222 alin. 2.

Unele dispoziții privind urmărirea penală pentru militari

Art. 226. -

Pentru infracțiunile prevăzute de Codul penal în art. 331-334, 348, 353 și 354, urmărirea penală poate începe numai la sesizarea comandantului.

Alineatul a fost modificat prin punctul 126. din Lege nr. 356/2006 începând cu 06.09.2006.

Pentru celelalte infracțiuni săvârșite de militari, organul de urmărire penală procedează potrivit regulilor obișnuite, informând pe comandant de îndată ce a început urmărirea penală.

Sesizări făcute de persoane cu funcții de conducere și de alți funcționari

Paragraful a fost modificat prin punctul 144. din Lege nr. 281/2003 începând cu 01.01.2004.

Art. 227. -

Orice persoană cu funcție de conducere într-o unitate la care se referă art. 145 din Codul penal sau cu atribuții de control, care a luat cunoștință de săvârșirea unei infracțiuni în acea unitate, este obligată să sesizeze de îndată pe procuror sau organul de cercetare penală și să ia măsuri să nu dispară urmele infracțiunii, corpurile delictive și orice alte mijloace de probă.

Obligațiile prevăzute în alin. 1 revin și oricărui funcționar care a luat cunoștință despre săvârșirea unei infracțiuni în legătură cu serviciul în cadrul căruia își îndeplinește sarcinile.

Alineatul a fost modificat prin punctul 144. din Lege nr. 281/2003 începând cu 01.01.2004.

Secțiunea II

Desfășurarea urmăririi penale

Începerea urmăririi penale

Art. 228. - Organul de urmărire penală sesizat în vreunul dintre modurile prevăzute la art. 221 dispune prin rezoluție începerea urmăririi penale, când din cuprinsul actului de sesizare sau al actelor premergătoare efectuate nu rezultă vreunul dintre cazurile de împiedicare a punerii în mișcare a acțiunii penale prevăzute la art. 10.

Alineatul a fost modificat prin punctul 31. din Lege nr. 202/2010 începând cu 25.11.2010.

Rezoluția de începere a urmăririi penale va cuprinde data și ora la care s-a dispus începerea urmăririi penale și va fi înregistrată într-un registru special.

Alineatul a fost introdus prin punctul 127. din Lege nr. 356/2006 începând cu 06.09.2006.

În cazul prevăzut la art. 10 lit. b¹), organul de urmărire penală înaintează dosarul procurorului cu propunerea de a dispune, după caz, neînceperea urmăririi penale sau scoaterea de sub urmărire penală.

Alineatul a fost modificat prin punctul 31. din Lege nr. 202/2010 începând cu 25.11.2010.

Abrogat prin punctul 128. din Lege nr. 356/2006 începând cu 06.09.2006.

Rezoluția de începere a urmăririi penale, emisă de organul de cercetare penală, se supune confirmării motivate a procurorului care exercită supravegherea activității de cercetare penală, în termen de cel mult 48 de ore de la data începerii urmăririi penale, organele de cercetare penală fiind obligate să prezinte totodată și dosarul cauzei.

Alineatul a fost modificat prin punctul 129. din Lege nr. 356/2006 începând cu 06.09.2006.

Dacă din cuprinsul actului de sesizare sau al actelor premergătoare efectuate după primirea plângerii ori denunțului rezultă vreunul dintre cazurile de împiedicare a punerii în mișcare a acțiunii penale prevăzute la art. 10, organul de urmărire penală înaintează procurorului actele încheiate cu propunerea de a nu se începe urmărirea penală.

Alineatul a fost modificat prin punctul 31. din Lege nr. 202/2010 începând cu 25.11.2010.

Dacă procurorul constată că nu sunt întrunite condițiile arătate în alin. 4, restituie actele organului de urmărire penală, fie pentru completarea actelor premergătoare, fie pentru începerea urmăririi penale.

Alineatul a fost modificat prin punctul 146. din Lege nr. 281/2003 începând cu 01.01.2004.

În cazul în care procurorul este de acord cu propunerea, dispune prin rezoluție neînceperea urmăririi penale. În situația în care procurorul își însușește argumentele cuprinse în propunerea organului de cercetare penală, motivarea rezoluției este facultativă sau poate cuprinde doar argumente suplimentare. Copie de pe rezoluție și de pe propunerea organului de cercetare penală se comunică persoanei care a făcut sesizarea, precum și, după caz, persoanei față de care s-au efectuat acte premergătoare. Dispozițiile art. 245 alin. 1 lit. c¹) se aplică în mod corespunzător.

Alineatul a fost modificat prin punctul 31. din Lege nr. 202/2010 începând cu 25.11.2010.

Împotriva rezoluției de neîncepere a urmăririi penale se poate face plângere la instanța de judecată, potrivit art. 278¹ și următoarele.

Alineatul a fost introdus prin punctul 147. din Lege nr. 281/2003 începând cu 01.01.2004.

Dacă ulterior se constată că nu a existat sau că a dispărut împrejurarea pe care se întemeia propunerea de a nu se începe urmărirea penală, procurorul infirmă rezoluția și restituie actele organului de urmărire, dispunând începerea urmăririi penale.

Învinuitul

Art. 229. - Persoana față de care se efectuează urmărirea penală se numește învinuit cât timp nu a fost pusă în mișcare acțiunea penală împotriva sa.

Neînceperea urmăririi penale sau scoaterea de sub urmărire când fapta nu prezintă pericolul social al unei infracțiuni

Paragraful a fost modificat prin punctul 32. din Lege nr. 202/2010 începând cu 25.11.2010.

Art. 230. - Procurorul, sesizat potrivit art. 228 alin. 2, dispune prin ordonanță, după caz, neînceperea urmăririi penale sau scoaterea de sub urmărire penală. Copia ordonanței și, după caz, a propunerii organului de cercetare penală se comunică persoanei care a făcut sesizarea, precum și persoanei față de care s-a dispus soluția de neurmărire sau de netrimiteră în judecată.

Art. 230. a fost modificat prin punctul 32. din Lege nr. 202/2010 începând cu 25.11.2010.

Restituirea dosarului pentru continuarea cercetării penale

Paragraful a fost modificat prin punctul 33. din Lege nr. 202/2010 începând cu 25.11.2010.

Art. 231. - Dacă procurorul, sesizat potrivit dispozițiilor art. 228 alin. 2, constată că nu este cazul să dispună neînceperea urmăririi penale sau scoaterea de sub urmărire penală, restituie dosarul organului de cercetare penală pentru completarea actelor premergătoare sau începerea urmăririi penale, respectiv pentru continuarea cercetării penale.

Art. 231. a fost modificat prin punctul 33. din Lege nr. 202/2010 începând cu 25.11.2010.

Restituirea dosarului pentru începerea sau continuarea cercetării penale

Paragraful a fost modificat prin punctul 148. din Lege nr. 281/2003 începând cu 01.01.2004.

Art. 232. - Dacă procurorul i-a restituit, în temeiul art. 228 alin. 5 sau al art. 231, actele și dosarul, organul de urmărire penală continuă efectuarea actelor premergătoare sau, după caz, începe ori continuă urmărirea penală, procedând la efectuarea acestora, potrivit legii, și ținând seama de împrejurările speciale ale fiecărei cauze.

Art. 232. a fost modificat prin punctul 148. din Lege nr. 281/2003 începând cu 01.01.2004.

Arestarea preventivă a învinuitului

Paragraful a fost modificat prin punctul 148. din Lege nr. 281/2003 începând cu 01.07.2003.

Art. 233. - În cursul efectuării cercetării penale, dacă organul de cercetare consideră că sunt întrunite condițiile prevăzute de lege pentru luarea măsurii arestării preventive a învinuitului, face propuneri în acest sens și le înaintează procurorului.

Dacă procurorul, după ce examinează dosarul cauzei, constată că este cazul să se ia măsura arestării preventive a învinuitului, procedează potrivit art. 146.

Art. 233. a fost modificat prin punctul 148. din Lege nr. 281/2003 începând cu 01.07.2003.

Propuneri făcute de organul de cercetare penală

Art. 234. - Dacă organul de cercetare penală consideră că sunt temeiuri pentru punerea în mișcare a acțiunii penale, face propuneri în acest sens, pe care le înaintează procurorului.

Organul de cercetare penală, dacă consideră că sunt întrunite și condițiile prevăzute de lege pentru luarea măsurii arestării preventive a inculpatului, procedează în același mod.

Alineatul a fost modificat prin punctul 149. din Lege nr. 281/2003 începând cu 01.07.2003.

Punerea în mișcare a acțiunii penale prin ordonanță

Art. 235. - Procurorul se pronunță asupra punerii în mișcare a acțiunii penale după examinarea dosarului.

Dacă procurorul este de acord cu propunerea, pune în mișcare acțiunea penală prin ordonanță.

Ordonanța de punere în mișcare a acțiunii penale trebuie să cuprindă, pe lângă mențiunile arătate în art. 203, date cu privire la persoana inculpatului, fapta pentru care este învinuit și încadrarea juridică a acesteia.

Arestarea preventivă a inculpatului

Paragraful a fost modificat prin punctul 150. din Lege nr. 281/2003 începând cu 01.07.2003.

Art. 236. - Procurorul sesizat potrivit art. 234, dacă pune în mișcare acțiunea penală și dacă apreciază că sunt întrunite condițiile prevăzute de lege pentru luarea măsurii arestării preventive a inculpatului, procedează potrivit art. 149¹.

Art. 236. a fost modificat prin punctul 150. din Lege nr. 281/2003 începând cu 01.07.2003.

Continuarea cercetării și ascultarea inculpatului

Art. 237. - După aducerea la îndeplinire a dispozițiilor art. 233-236, procurorul, dacă este cazul, dispune continuarea cercetării penale. Organul de cercetare penală continuă efectuarea actelor de cercetare, fiind obligat să respecte și dispozițiile date de procuror.

Dacă procurorul a pus în mișcare acțiunea penală, organul de cercetare penală îl cheamă pe inculpat, îi comunică fapta pentru care este învinuit și îi dă explicații cu privire la drepturile și obligațiile pe care le are. Atunci când inculpatul nu locuiește în țară, organul de cercetare penală va ține seama, la fixarea termenului de prezentare în fața acestuia, de reglementările speciale privind asistența judiciară internațională în materie penală.

Alineatul a fost modificat prin punctul 151. din Lege nr. 281/2003 începând cu 01.01.2004.

Organul de cercetare penală pune în vedere inculpatului aflat în stare de libertate că este obligat să se prezinte la toate chemările ce i se vor face în cursul procesului penal și că are îndatorirea să comunice orice schimbare de adresă.

Organul de cercetare penală va continua urmărirea și fără a-l asculta pe inculpat, când acesta este dispărut, se sustrage de la cercetare sau nu locuiește în țară.

Extinderea cercetării penale

Paragraful a fost modificat prin punctul 152. din Lege nr. 281/2003 începând cu 01.01.2004.

Art. 238. - Organul de cercetare penală, dacă constată fapte noi în sarcina învinuitului sau inculpatului ori împrejurări noi care pot duce la schimbarea încadrării juridice a faptei pentru care s-a dispus începerea urmăririi penale ori s-a pus în mișcare acțiunea penală sau date cu privire la participarea și a unei alte persoane la săvârșirea acelei fapte, este obligat să facă propuneri procurorului pentru extinderea cercetărilor penale sau schimbarea încadrării juridice. Propunerile se înaintează în cel mult 3 zile de la data constatării faptelor, împrejurărilor sau persoanelor noi. Procurorul va decide, prin ordonanță, în cel mult 5 zile.

Art. 238. a fost modificat prin punctul 152. din Lege nr. 281/2003 începând cu 01.01.2004.

Secțiunea III

Suspendarea urmăririi penale

Cazuri de suspendare

Art. 239. - În cazul când se constată printr-o expertiză medico-legală că învinuitul sau inculpatul suferă de o boală gravă, care îl împiedică să ia parte la procesul penal, organul de cercetare penală înaintează procurorului propunerile sale împreună cu dosarul, pentru a dispune suspendarea urmăririi penale.

Alineatul a fost modificat prin punctul 153. din Lege nr. 281/2003 începând cu 01.01.2004.

Procurorul se pronunță asupra suspendării prin ordonanță.

Ordonanța de suspendare

Art. 240. - Ordonanța trebuie să cuprindă, pe lângă mențiunile arătate în art. 203, datele privitoare la persoana învinuitului sau inculpatului, fapta de care este învinuit, cauzele care au determinat suspendarea și măsurile luate în vederea însănătoșirii învinuitului sau inculpatului.

Ordonanța de suspendare a urmăririi penale se comunică, în copie, învinuitului sau inculpatului și persoanei vătămate. După comunicare, dosarul se restituie organului de cercetare penală.

Alineatul a fost modificat prin punctul 154. din Lege nr. 281/2003 începând cu 01.01.2004.

Sarcina organului de cercetare în timpul suspendării

Art. 241. - În timpul cât urmărirea este suspendată, organul de cercetare penală continuă să efectueze toate actele a căror îndeplinire nu este împiedicată de situația învinutului sau inculpatului.

Organul de cercetare penală este obligat să se intereseze periodic dacă mai subzistă cauza care a determinat suspendarea urmăririi penale.

Secțiunea IV Încetarea urmăririi penale

Cazuri de încetare

Art. 242. - Încetarea urmăririi penale are loc când se constată existența vreunuia dintre cazurile prevăzute în art. 10 alin. 1 lit. f)-h), i¹) și j) și există învinuit sau inculpat în cauză.

Alineatul a fost modificat prin punctul 130. din Lege nr. 356/2006 începând cu 06.09.2006.

Dacă în aceeași cauză sunt mai mulți învinuiți sau inculpați ori dacă mai multe fapte fac obiectul aceleiași cauze, încetarea urmăririi se face numai cu privire la învinuiții sau inculpații, ori la faptele pentru care există cazul de încetare a urmăririi.

Procedura încetării

Art. 243. - Organul de cercetare penală, când constată existența vreunuia dintre cazurile prevăzute în art. 10 alin. 1 lit. f)-h), i¹) și j), înaintează procurorului dosarul împreună cu propuneri de încetare a urmăririi penale.

Alineatul a fost modificat prin punctul 131. din Lege nr. 356/2006 începând cu 06.09.2006.

Procurorul se pronunță asupra încetării urmăririi penale prin ordonanță, dispunând potrivit art. 11 pct. 1 lit. c). În cazul în care nu s-a pus în mișcare acțiunea penală, încetarea urmăririi penale se pronunță prin rezoluție motivată.

Atunci când cazul de încetare a urmăririi penale privește un învinuit sau inculpat arestat, procurorul trebuie să se pronunțe asupra încetării urmăririi penale în aceeași zi în care a primit propunerea de încetare de la organul de cercetare penală. Dacă procurorul a dispus încetarea urmăririi penale, măsura arestării preventive încetează de drept, învinuitul sau inculpatul fiind pus de îndată în libertate.

Alineatul a fost modificat prin punctul 34. din Lege nr. 202/2010 începând cu 25.11.2010.

Ordonanța de încetare a urmăririi penale

Art. 244. - Ordonanța de încetare a urmăririi penale trebuie să cuprindă pe lângă mențiunile arătate în art. 203, datele privind persoana și fapta la care se referă încetarea, precum și arătarea temeiurilor de fapt și de drept pe baza cărora se dispune încetarea urmăririi penale.

Dispoziții complementare ale ordonanței

Art. 245. - Prin ordonanța de încetare a urmăririi penale se dispune totodată asupra:

a) revocării măsurilor asiguratorii luate în vederea executării pedepsei amenzii;

Litera a) a fost modificată prin punctul 156. din Lege nr. 281/2003 începând cu 01.01.2004.

b) confiscării lucrurilor care potrivit art. 118 din Codul penal sunt supuse confiscării speciale și restituirii celorlalte.

Dacă proprietatea corpurilor delictive și a celorlalte obiecte care au servit ca mijloace materiale de probă este contestată, ele sunt păstrate de organul de cercetare penală până la hotărârea instanței civile;

c) măsurilor asigurătorii privind reparațiile civile și a restabilirii situației anterioare săvârșirii infracțiunii.

În cazul în care s-a dispus menținerea măsurilor asigurătorii privind reparațiile civile, aceste măsuri se vor considera desființate, dacă persoana vătămată nu introduce acțiune în fața instanței civile în termen de 30 de zile de la comunicarea încetării urmăririi penale;

c¹) sesizării instanței civile competente cu privire la desființarea totală sau parțială a unui înscris.

Litera c¹) a fost introdusă prin punctul 132. din Lege nr. 356/2006 începând cu 06.09.2006.

d) cheltuielilor judiciare, stabilind cuantumul acestora, cine trebuie să le suporte și ordonând încasarea lor;

e) restituirii cauțiunii în cazurile prevăzute de lege.

Dacă în cursul urmăririi penale s-a luat vreuna din măsurile de siguranță arătate în art. 162, se va face mențiune despre aceasta.

În cazul în care încetarea urmăririi penale privește un învinuit sau inculpat arestat, în ordonanță se va face mențiune și cu privire la constatarea încetării de drept a măsurii arestării preventive.

Alineatul a fost modificat prin punctul 35. din Lege nr. 202/2010 începând cu 25.11.2010.

Înștiințarea despre încetarea urmăririi penale

Art. 246. - Copie de pe ordonanța sau rezoluția prin care procurorul dispune încetarea urmăririi penale se comunică persoanei care a făcut sesizarea, învinuitului sau inculpatului și, după caz, altor persoane interesate.

Alineatul a fost modificat prin punctul 2. din Lege nr. 480/2004 începând cu 26.11.2004.

În cazul când învinuitul sau inculpatul este arestat preventiv, instanța înștiințează prin adresă administrația locului de deținere, cu dispoziția de a-l pune de îndată în libertate pe învinuit sau inculpat, potrivit art. 243 alin. 3.

Alineatul a fost modificat prin punctul 158. din Lege nr. 281/2003 începând cu 01.07.2003.

Art. 247. - Abrogat.

Restituirea dosarului și continuarea cercetării penale

Art. 248. - Procurorul, dacă constată că nu este cazul să dispună încetarea sau când a dispus încetarea parțial, restituie dosarul organului de cercetare penală, cu dispoziția de a continua cercetarea.

Secțiunea V

Scoaterea de sub urmărirea penală

Cazurile și procedura scoaterii de sub urmărire

Art. 249. - Scoaterea de sub urmărirea penală are loc când se constată existența vreunui dintre cazurile prevăzute în art. 10 lit. a)-e) și există învinuit sau inculpat în cauză.

Dispozițiile art. 242-246 și 248 se aplică în mod corespunzător și în procedura scoaterii de sub urmărire.

În cazul prevăzut în art. 10 lit. b¹) procurorul se pronunță prin ordonanță.

Punerea în executare a ordonanței prin care s-a aplicat o sancțiune cu caracter administrativ

Art. 249¹. -

În cazul în care s-a dispus scoaterea de sub urmărirea penală în temeiul art. 10 lit. b¹), executarea mustrării sau mustrării cu avertisment, prevăzute în art. 91 din Codul penal, aplicate de procuror, se face potrivit art. 487, care se aplică în mod corespunzător.

Executarea sancțiunii cu caracter administrativ a amenzii se efectuează potrivit art. 442 și 443.

Împotriva ordonanței prin care s-a dispus scoaterea de sub urmărire penală în temeiul art. 10 alin. 1 lit. b¹) se poate face plângere în termen de 20 de zile de la înștiințarea prevăzută în art. 246.

Alineatul a fost modificat prin punctul 159. din Lege nr. 281/2003 începând cu 01.01.2004.

Punerea în executare a ordonanței prin care s-a aplicat sancțiunea cu caracter administrativ a amenzii se face după expirarea termenului prevăzut în alin. 3, iar dacă s-a făcut plângere și a fost respinsă, după respingerea acesteia.

Secțiunea VI

Procedura prezentării materialului de urmărire penală

Prezentarea materialului

Art. 250. - După punerea în mișcare a acțiunii penale, dacă au fost efectuate toate actele de urmărire necesare, organul de cercetare penală cheamă pe inculpat în fața sa și:

a) îi pune în vedere că are dreptul de a lua cunoștință de materialul de urmărire penală, arătându-i și încadrarea juridică a faptei săvârșite;

b) îi asigură posibilitatea de a lua de îndată cunoștință de material. Dacă inculpatul nu poate să citească, organul de cercetare penală îi citește materialul;

c) îl întreabă, după ce a luat cunoștință de materialul de urmărire penală, dacă are de formulat cereri noi sau dacă voiește să facă declarații suplimentare.

Procesul-verbal de prezentare a materialului

Paragraful a fost modificat prin punctul 36. din Lege nr. 202/2010 începând cu 25.11.2010.

Art. 251. - Despre aducerea la îndeplinire a dispozițiilor prevăzute la art. 250 organul de urmărire penală întocmește proces-verbal, în care consemnează și declarațiile, cererile și răspunsurile inculpatului.

Art. 251. a fost modificat prin punctul 36. din Lege nr. 202/2010 începând cu 25.11.2010.

Cererii noi formulate de inculpat

Art. 252. - Dacă inculpatul a formulat cereri noi în legătură cu urmărirea penală, organul de cercetare penală le examinează de îndată și dispune prin ordonanță admiterea sau respingerea lor.

Organul de cercetare dispune prin aceeași ordonanță completarea cercetării penale, atunci când din declarațiile suplimentare sau din răspunsurile inculpatului rezultă necesitatea completării.

Prezentarea din nou a materialului de urmărire penală

Art. 253. - Organul de cercetare penală este obligat să procedeze din nou la prezentarea materialului, dacă a efectuat noi acte de cercetare penală, sau dacă constată că trebuie să fie schimbată încadrarea juridică a faptei.

Cazuri de neprezentare a materialului

Art. 254. - Când prezentarea materialului nu a fost posibilă din cauză că inculpatul sau apărătorul său a lipsit în mod nejustificat la chemarea organului de urmărire penală ori refuză în mod nejustificat să ia cunoștință de materialul de urmărire penală ori este dispărut, în referatul care se întocmește potrivit art. 259 se arată împrejurările concrete din care rezultă cauza împiedicării.

Alineatul a fost modificat prin punctul 37. din Lege nr. 202/2010 începând cu 25.11.2010.

Dacă până la înaintarea dosarului la procuror inculpatul se prezintă, este prins ori adus, se procedează la prezentarea materialului de urmărire penală.

Secțiunea VII

Terminarea urmăririi penale

§1. Urmărire fără punerea în mișcare a acțiunii penale

Ascultarea învinuitului înainte de terminarea cercetării

Art. 255. - În cauzele în care nu a fost pusă în mișcare acțiunea penală, organul de cercetare, după efectuarea actelor de cercetare penală potrivit art. 232, dacă există învinuit în cauză și constată că împotriva acestuia sunt suficiente probe, procedează la o nouă ascultare a învinuitului, aducându-i la cunoștință învinuirea și întrebându-l dacă are noi mijloace de apărare.

Dacă învinuitul nu a propus noi probe sau propunerea sa nu a fost găsită temeinică ori dacă cercetarea a fost completată potrivit propunerilor făcute, cercetarea se consideră terminată.

Înaintarea dosarului privind pe învinuit

Art. 256. - De îndată ce cercetarea penală este terminată, organul de cercetare înaintează dosarul procurorului cu un referat, în care consemnează rezultatul cercetării, spre a se decide potrivit art. 262. Referatul va cuprinde în mod corespunzător mențiunile prevăzute în art. 259-260.

Prezentarea materialului de către procuror

Paragraful a fost modificat prin punctul 161. din Lege nr. 281/2003 începând cu 01.01.2004.

Art. 257. - Procurorul, primind dosarul, îl cheamă pe învinuit și îi prezintă materialul de urmărire penală potrivit dispozițiilor art. 250 și următoarele, care se aplică în mod corespunzător.

Art. 257. a fost modificat prin punctul 161. din Lege nr. 281/2003 începând cu 01.01.2004.

§2. Urmărire cu acțiunea penală pusă în mișcare

Înaintarea dosarului privind pe inculpat

Paragraful a fost modificat prin punctul 162. din Lege nr. 281/2003 începând cu 01.01.2004.

Art. 258. - În cauzele în care acțiunea penală a fost pusă în mișcare, după completarea cercetării și după îndeplinirea dispozițiilor privitoare la prezentarea materialului de urmărire penală, cercetarea penală se consideră terminată. Organul de cercetare penală înaintează de îndată procurorului dosarul cauzei însoțit de un referat.

Art. 258. a fost modificat prin punctul 162. din Lege nr. 281/2003 începând cu 01.01.2004.

Cuprinsul referatului întocmit de organul de cercetare penală

Art. 259. - Referatul întocmit de organul de cercetare penală trebuie să se limiteze la fapta care a format obiectul punerii în mișcare a acțiunii penale, la persoana inculpatului și la ultima încadrare juridică dată faptei.

Referatul trebuie să cuprindă fapta reținută în sarcina inculpatului, probele administrate și încadrarea juridică.

Când urmărirea penală privește mai multe fapte sau mai mulți inculpați, referatul trebuie să cuprindă mențiunile arătate în alineatul precedent cu privire la toate faptele și la toți inculpații și, dacă este cazul, trebuie să se arate pentru care fapte ori făptuitori s-a încetat urmărirea, s-a dispus scoaterea de sub urmărire ori s-a suspendat urmărirea penală.

Date suplimentare

Art. 260. - Referatul trebuie să cuprindă date suplimentare privitoare la:

- a) mijloacele materiale de probă și măsurile luate referitor la ele în cursul cercetării penale, precum și locul unde se află;
- b) măsurile asigurătorii privind reparațiile civile sau executarea pedepsei amenzii, luate în cursul cercetării penale;
- c) cheltuielile judiciare.

Capitolul V TRIMITEREA ÎN JUDECATĂ

Verificarea lucrărilor urmăririi penale

Art. 261. - Procurorul este obligat ca în termen de cel mult 15 zile de la primirea dosarului trimis de organul de cercetare penală potrivit art. 256 sau 258 să procedeze la verificarea lucrărilor urmăririi penale și să se pronunțe asupra acestora.

Procurorul procedează la prezentarea materialului de urmărire penală în situațiile prevăzute în art. 254 alin. 1, dacă inculpatul se prezintă, este prins sau adus după înaintarea dosarului la parchet.

Rezolvarea cauzelor în care sunt arestați se face de urgență și cu precădere.

Rezolvarea cauzelor

Art. 262. - Dacă procurorul constată că au fost respectate dispozițiile legale care garantează aflarea adevărului, că urmărirea penală este completă, existând probele necesare și legal administrate, procedează, după caz, astfel:

1. când din materialul de urmărire penală rezultă că fapta există, că a fost săvârșită de învinuit sau de inculpat și că acesta răspunde penal:

a) dacă acțiunea penală nu a fost pusă în mișcare în cursul urmăririi penale, să rechizitoriu prin care pune în mișcare acțiunea penală și dispune trimiterea în judecată;

b) dacă acțiunea penală a fost pusă în mișcare în cursul urmăririi penale, să rechizitoriu prin care dispune trimiterea în judecată;

2. să ordonanță prin care:

a) clasează, scoate de sub urmărire sau încetează urmărirea penală potrivit dispozițiilor art. 11.

Dacă procurorul dispune scoaterea de sub urmărire în temeiul art. 10 lit. b¹), face aplicarea art. 18¹ alin. 3 din Codul penal;

b) suspendă urmărirea penală, atunci când constată existența unei cauze de suspendare a urmăririi.

Cuprinsul rechizitoriului

Art. 263. - Rechizitoriul trebuie să se limiteze la fapta și persoana pentru care s-a efectuat urmărirea penală și trebuie să cuprindă, pe lângă mențiunile prevăzute în art. 203, datele privitoare la persoana inculpatului, fapta reținută în sarcina sa, încadrarea juridică, probele pe care se întemeiază învinuirea, măsura preventivă luată și durata acesteia, precum și dispoziția de trimitere în judecată.

În rechizitoriu se arată de asemenea numele și prenumele persoanelor care trebuie citate în instanță, cu indicarea calităților lor în proces și locul unde urmează a fi citate.

În cazul când urmărirea penală este efectuată de procuror, rechizitoriul trebuie să cuprindă și datele suplimentare prevăzute în art. 260.

Procurorul întocmește un singur rechizitoriu chiar dacă lucrările urmăririi penale privesc mai multe fapte ori mai mulți învinuiți sau inculpați și chiar dacă se dau acestora rezolvări diferite, potrivit art. 262.

Actul de sesizare a instanței

Art. 264. - Rechizitoriul constituie actul de sesizare a instanței de judecată.

Abrogat prin punctul 133. din Lege nr. 356/2006 începând cu 06.09.2006.

Rechizitoriul este verificat sub aspectul legalității și temeiniciei de prim-procurorul parchetului sau, după caz, de procurorul general al parchetului de pe lângă curtea de apel, iar când urmărirea este făcută de acesta, verificarea se face de procurorul ierarhic superior. Când urmărirea penală este efectuată de un procuror de la Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, rechizitoriul este verificat de procurorul-șef de secție, iar când urmărirea penală este efectuată de acesta, verificarea se face de către procurorul general al acestui parchet. În cauzele cu arestați, verificarea se face de urgență și înainte de expirarea duratei arestării preventive.

Alineatul a fost modificat prin punctul 17. din Ordonanță de urgență nr. 60/2006 începând cu 07.09.2006.

Dacă rechizitoriul nu a fost infirmat, procurorul ierarhic care a efectuat verificarea îl înaintează instanței competente, împreună cu dosarul cauzei și cu un număr necesar de copii de pe rechizitoriu pentru a fi comunicate inculpaților aflați în stare de deținere.

Alineatul a fost modificat prin punctul 17. din Ordonanță de urgență nr. 60/2006 începând cu 07.09.2006.

Abrogat prin punctul 18. din Ordonanță de urgență nr. 60/2006 începând cu 07.09.2006.

Restituirea cauzei sau trimiterea la alt organ de urmărire

Art. 265. - Când procurorul constată că urmărirea penală nu este completă, sau că nu au fost respectate dispozițiile legale care garantează aflarea adevărului, restituie cauza organului care a efectuat urmărirea penală, sau potrivit dispozițiilor art. 217 trimite cauza la alt organ de urmărire, în vederea completării sau refacerii urmăririi penale.

Când completarea sau refacerea urmăririi penale este necesară numai cu privire la unele fapte sau la unii învinuiți sau inculpați, iar disjungerea nu este posibilă, procurorul dispune restituirea sau trimiterea întregii cauze.

Cuprinsul ordonanței de restituire

Art. 266. - Ordonanța de restituire sau de trimitere cuprinde, pe lângă mențiunile arătate în art. 203, indicarea actelor de cercetare penală ce trebuie efectuate ori refăcute, a faptelor sau împrejurărilor ce urmează a fi constatate și a mijloacelor de probă ce urmează a fi folosite.

Dispozițiile privitoare la măsurile preventive, de siguranță sau asigurătorii

Paragraful a fost modificat prin punctul 163. din Lege nr. 281/2003 începând cu 01.07.2003.

Art. 267. - În cazul în care procurorul, la întocmirea rechizitoriului potrivit art. 262 pct. 1, consideră că este necesară arestarea inculpatului, fiind întrunite condițiile prevăzute de lege, înaintează instanței, în termen de 24 de ore, rechizitoriul și propunerea de arestare a inculpatului. În același mod procedează procurorul și în cazul în care este necesară luarea măsurilor de siguranță prevăzute în art. 113 și 114 din Codul penal. În cazul în care procurorul consideră că se impune luarea măsurilor preventive prevăzute în art. 145 și 145¹, dispune aceasta prin rechizitoriu.

În cazurile prevăzute în art. 262 pct. 2, art. 265 și 268, procurorul trimite dosarul cauzei la instanță, pentru ca judecătorul care a dispus în cursul urmăririi penale arestarea preventivă sau măsurile de siguranță prevăzute în art. 113 și 114 din Codul penal să dispună asupra prelungirii sau revocării acestora. În cazul măsurilor preventive prevăzute în art. 145 și 145¹, procurorul dispune revocarea acestor măsuri sau, după caz, trimite dosarul cauzei la instanță cu propunerea de prelungire.

Alineatul a fost modificat prin punctul 29. din Ordonanță de urgență nr. 109/2003 începând cu 29.10.2003.

Încheierea prin care instanța dispune cu privire la aceste măsuri se trimite procurorului, care face mențiune despre aceasta în ordonanța de scoatere de sub urmărire penală, de încetare a urmăririi penale, de suspendare a urmăririi penale, de restituire sau de trimitere la organul competent. Prevederile art. 243 alin. 3 și art. 249 alin. 2 se aplică în mod corespunzător.

Procurorul este obligat să dispună asupra menținerii sau revocării măsurilor de siguranță, altele decât cele prevăzute în art. 113 și 114 din Codul penal, și a măsurilor asigurătorii luate în cursul urmăririi penale, sau dacă este cazul să ia asemenea măsuri.

Art. 267. a fost modificat prin punctul 163. din Lege nr. 281/2003 începând cu 01.07.2003.

Trimiterea la organul competent

Art. 268. - Când procurorul constată că pentru vreuna din infracțiunile sau infractorii arătați în art. 207, 208 și 209 alin. 3 și 4 urmărirea penală s-a făcut de un alt organ decât cel prevăzut în textele menționate, ia măsuri ca urmărirea să fie făcută de organul competent.

În cazul prevăzut în alineatul precedent rămân valabile măsurile asigurătorii luate, actele sau măsurile procesuale confirmate sau încuviințate de procuror, precum și actele procesuale care nu pot fi refăcute.

Obligațiile organelor competente

Art. 269. - Organul de cercetare penală sesizat prin trimiterea cauzei potrivit art. 268 procedează la ascultarea învinuitului sau inculpatului și, ținând seama de dispozițiile art. 268 alin. 2, dispune în ce măsură trebuie refăcute celelalte acte procesuale și ce anume acte mai trebuie efectuate în completarea cercetării penale.

Capitolul VI RELUAREA URMĂRIRII PENALE

Cazurile de reluare

Art. 270. - Urmărirea penală este reluată în caz de:

- a) încetare a cauzei de suspendare;
- b) restituire a cauzei de către instanța de judecată în vederea refacerii urmăririi penale;

Litera b) a fost modificată prin punctul 136. din Lege nr. 356/2006 începând cu 06.09.2006.

c) redeschidere a urmăririi penale.

Reluarea urmăririi penale nu poate avea loc dacă se constată că între timp a intervenit vreunul din cazurile prevăzute în art. 10.

Reluarea după suspendare

Art. 271. - Reluarea urmăririi penale după suspendare are loc când se constată că a încetat cauza care a determinat suspendarea. Organul de cercetare penală care constată că a încetat cauza de suspendare înaintează dosarul procurorului pentru a dispune asupra reluării. Reluarea se dispune prin ordonanță.

Reluarea în caz de restituire

Paragraful a fost modificat prin punctul 137. din Lege nr. 356/2006 începând cu 06.09.2006.

Art. 272. - Când instanța de judecată a dispus restituirea cauzei în vederea refacerii urmăririi penale, urmărirea se reia pe baza hotărârii prin care instanța a dispus restituirea.

Art. 272. a fost modificat prin punctul 137. din Lege nr. 356/2006 începând cu 06.09.2006.

Reluarea în caz de redeschidere a urmăririi

Art. 273. - Redeschiderea urmăririi penale în cazul în care s-a dispus încetarea urmăririi penale sau scoaterea de sub urmărire are loc dacă ulterior se constată că nu a existat în fapt cazul care a determinat luarea acestor măsuri sau că a dispărut împrejurarea pe care se întemeia încetarea sau scoaterea de sub urmărire.

Redeschiderea urmăririi penale are loc, de asemenea, când judecătorul, potrivit art. 278¹, a admis plângerea împotriva ordonanței sau, după caz, a rezoluției procurorului de scoatere de sub urmărire penală sau de încetare a urmăririi penale ori de clasare și a trimis cauza procurorului în vederea redeschiderii urmăririi penale. În cazul în care instanța, potrivit art. 278¹, a admis plângerea împotriva rezoluției de neîncepere a urmăririi penale și a trimis cauza procurorului în vederea începerii urmăririi penale, acesta dispune începerea urmăririi în condițiile prevăzute de lege. Dispozițiile instanței sunt obligatorii pentru organul de urmărire penală, sub aspectul faptelor și împrejurărilor ce urmează a fi constatate și a mijloacelor de probă indicate.

Alineatul a fost modificat prin punctul 138. din Lege nr. 356/2006 începând cu 06.09.2006.

În cazurile prevăzute în alin. 1 și 1¹, dacă se consideră pe baza datelor din dosar că se justifică luarea unei măsuri preventive, procurorul procedează potrivit art. 233 sau 236, care se aplică în mod corespunzător. În ordonanța prin care s-a dispus reluarea urmăririi penale, se face mențiune cu privire la luarea acestor măsuri.

Alineatul a fost introdus prin punctul 164. din Lege nr. 281/2003 începând cu 01.01.2004.

Redeschiderea urmăririi penale se dispune de procuror prin ordonanță.

Durata arestării inculpatului după reluare

Paragraful a fost modificat prin punctul 165. din Lege nr. 281/2003 începând cu 01.07.2003.

Art. 274. - În cazurile de reluare a urmăririi penale prevăzute în art. 270 alin. 1 lit. a) și c) și în art. 273, termenul privitor la măsura arestării inculpatului curge de la data luării acestei măsuri, dispozițiile art. 150 aplicându-se în mod corespunzător.

În cazul restituirii cauzei de către instanța de judecată, potrivit art. 272, dacă inculpatul este arestat și instanța menține arestarea preventivă, termenul de 30 de zile curge de la data pronunțării hotărârii. Instanța trimite dosarul procurorului în termen de 10 zile.

Durata arestării inculpatului poate fi prelungită potrivit art. 155 și 159.

Art. 274. a fost modificat prin punctul 165. din Lege nr. 281/2003 începând cu 01.07.2003.

Capitolul VII

PLÂNGEREA ÎMPOTRIVA MĂSURILOR ȘI ACTELOR DE URMĂRIRE PENALĂ

Dreptul de a face plângere

Art. 275. - Orice persoană poate face plângere împotriva măsurilor și actelor de urmărire penală, dacă prin acestea s-a adus o vătămare intereselor sale legitime.

Abrogat prin punctul 166. din Lege nr. 281/2003 începând cu 01.01.2004.

Plângerea se adresează procurorului care supraveghează activitatea organului de cercetare penală și se depune fie direct la acesta, fie la organul de cercetare penală.

Introducerea plângerii nu suspendă aducerea la îndeplinire a măsurii sau a actului care formează obiectul plângerii.

Obligația de înaintare a plângerii

Art. 276. - Când plângerea a fost depusă la organul de cercetare penală, acesta este obligat ca în termen de 48 de ore de la primirea ei să o înainteze procurorului împreună cu explicațiile sale, atunci când acestea sunt necesare.

Termenul de rezolvare

Art. 277. - Procurorul este obligat să rezolve plângerea în termen de cel mult 20 de zile de la primire și să comunice de îndată persoanei care a făcut plângerea modul în care a fost rezolvată.

Plângerea contra actelor procurorului

Paragraful a fost modificat prin punctul 167. din Lege nr. 281/2003 începând cu 01.01.2004.

Art. 278. - Plângerea împotriva măsurilor luate sau a actelor efectuate de procuror ori efectuate pe baza dispozițiilor date de acesta se rezolvă de prim-procurorul parchetului sau, după caz, de procurorul general al parchetului de pe lângă curtea de apel ori de procurorul șef de secție al Parchetului de pe lângă Curtea Supremă de Justiție.

În cazul când măsurile și actele sunt ale prim-procurorului ori ale procurorului general al parchetului de pe lângă curtea de apel sau ale procurorului șef de secție al Parchetului de pe lângă Curtea Supremă de Justiție ori au fost luate sau efectuate pe baza dispozițiilor date de către aceștia, plângerea se rezolvă de procurorul ierarhic superior.

Plângerea formulată împotriva soluției de respingere dispuse de procurorul ierarhic superior este inadmisibilă.

Alineatul a fost introdus prin punctul 38. din Lege nr. 202/2010 începând cu 25.11.2010.

În cazul rezoluției de neîncepere a urmăririi penale sau al ordonanței ori, după caz, al rezoluției de clasare, de scoatere de sub urmărire penală sau de încetare a urmăririi penale, plângerea se face în termen de 20 de zile de la comunicarea copiei de pe ordonanță sau rezoluție, persoanelor interesate, potrivit art. 228 alin. 6, art. 246 alin. 1 și art. 249 alin. 2.

Alineatul a fost modificat prin punctul 3. din Lege nr. 480/2004 începând cu 26.11.2004.

Rezoluțiile sau ordonanțele prin care se soluționează plângerile împotriva rezoluțiilor sau ordonanțelor de neîncepere a urmăririi penale, de clasare, de scoatere de sub urmărire penală ori de încetare a urmăririi penale, se comunică persoanei care a făcut plângerea și celorlalte persoane interesate.

Alineatul a fost introdus prin punctul 4. din Lege nr. 480/2004 începând cu 26.11.2004.

Dispozițiile art. 275-277 se aplică în mod corespunzător.

Art. 278. a fost modificat prin punctul 167. din Lege nr. 281/2003 începând cu 01.01.2004.

Plângerea în fața judecătorului împotriva rezoluțiilor sau ordonanțelor procurorului de netrimiteră în judecată

Paragraful a fost modificat prin punctul 139. din Lege nr. 356/2006 începând cu 06.09.2006.

Art. 278¹. - După respingerea plângerii făcute conform art. 275-278 împotriva rezoluției de neîncepere a urmăririi penale sau a ordonanței ori, după caz, a rezoluției de clasare, de scoatere de sub urmărire penală sau de încetare a urmăririi penale, date de procuror, persoana vătămată, precum și orice alte persoane ale căror interese legitime sunt vătămate pot face plângere, în termen de 20 de zile de la data comunicării de către procuror a modului de rezolvare, potrivit art. 277 și 278, la judecătorul de la instanța căreia i-ar reveni, potrivit legii, competența să judece cauza în primă instanță. Plângerea poate fi făcută și împotriva dispoziției de netrimiteră în judecată cuprinse în rechizitoriu.

În cazul în care prim-procurorul parchetului sau, după caz, procurorul general al parchetului de pe lângă curtea de apel, procurorul șef de secție al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție ori procurorul ierarhic superior nu a

soluționat plângerea în termenul prevăzut în art. 277, termenul prevăzut în alin. 1 curge de la data expirării termenului inițial de 20 de zile.

Dosarul va fi trimis de parchet judecătorului, în termen de 5 zile de la primirea adresei prin care se cere dosarul.

Persoana față de care s-a dispus neînceperea urmăririi penale, scoaterea de sub urmărire penală sau încetarea urmăririi penale, precum și persoana care a făcut plângerea se citează. Neprezentarea acestor persoane, legal citate, nu împiedică soluționarea cauzei. Când judecătorul consideră că este absolut necesară prezența persoanei lipsă, poate lua măsuri pentru prezentarea acesteia.

La judecarea plângerii, prezența procurorului este obligatorie.

La termenul fixat pentru judecarea plângerii, judecătorul dă cuvântul persoanei care a făcut plângerea, persoanei față de care s-a dispus neînceperea urmăririi penale, scoaterea de sub urmărire penală sau încetarea urmăririi penale și apoi procurorului.

Judecătorul, soluționând plângerea, verifică rezoluția sau ordonanța atacată, pe baza lucrărilor și a materialului din dosarul cauzei și a oricăror înscrisuri noi prezentate.

Judecătorul pronunță una dintre următoarele soluții:

a) respinge plângerea, prin sentință, ca tardivă sau inadmisibilă ori, după caz, ca nefondată, menținând rezoluția sau ordonanța atacată;

b) admite plângerea, prin sentință, desființează rezoluția sau ordonanța atacată și trimite cauza procurorului, în vederea începerii sau redeschiderii urmăririi penale, după caz. Judecătorul este obligat să arate motivele pentru care a trimis cauza procurorului, indicând totodată faptele și împrejurările ce urmează a fi constatate și prin care anume mijloace de probă;

c) admite plângerea, prin încheiere, desființează rezoluția sau ordonanța atacată și, când probele existente la dosar sunt suficiente, reține cauza spre judecare, în complet legal constituit, dispozițiile privind judecata în primă instanță și căile de atac aplicându-se în mod corespunzător.

În cazul prevăzut în alin. 8 lit. c), actul de sesizare a instanței îl constituie plângerea persoanei la care se referă alin. 1.

Hotărârea judecătorului pronunțată potrivit alin. 8 este definitivă.

Alineatul a fost modificat prin punctul 39. din Lege nr. 202/2010 începând cu 25.11.2010.

În situația prevăzută în alin. 8 lit. a), persoana în privința căreia judecătorul, prin hotărâre definitivă, a decis că nu este cazul să se înceapă ori să se redeschidă urmărirea penală nu mai poate fi urmărită pentru aceeași faptă, afară de cazul când s-au descoperit fapte sau împrejurări noi ce nu au fost cunoscute de organul de urmărire penală și nu a intervenit unul dintre cazurile prevăzute în art. 10.

Judecătorul este obligat să rezolve plângerea în termen de cel mult 30 de zile de la primirea acesteia.

Plângerea greșit îndreptată se trimite, pe cale administrativă, organului judiciar competent.

Alineatul a fost modificat prin punctul 39. din Lege nr. 202/2010 începând cu 25.11.2010.

Art. 278¹. a fost modificat prin punctul 139. din Lege nr. 356/2006 începând cu 06.09.2006.

Capitolul VIII

PROCEDURA PLÂNGERII PREALABILE

Organele cărora li se adresează plângerea

Art. 279. - Punerea în mișcare a acțiunii penale se face numai la plângerea prealabilă a persoanei vătămate, în cazul infracțiunilor pentru care legea prevede că este necesară astfel de plângere.

Plângerea prealabilă se adresează organului de cercetare penală sau procurorului, potrivit legii.

Alineatul a fost modificat prin punctul 140. din Lege nr. 356/2006 începând cu 06.09.2006.

Procedura în cazul infracțiunilor flagrante

Art. 280. - În caz de infracțiune flagrantă, organul de urmărire penală este obligat să constate săvârșirea acesteia, chiar în lipsa plângerii prealabile.

Abrogat prin punctul 141. din Lege nr. 356/2006 începând cu 06.09.2006.

După constatarea infracțiunii flagrante, organul de urmărire penală cheamă persoana vătămată și, dacă aceasta declară că face plângere prealabilă, continuă urmărirea penală. În caz contrar, procurorul dispune încetarea urmăririi penale.

Alineatul a fost modificat prin punctul 142. din Lege nr. 356/2006 începând cu 06.09.2006.

Procedura în caz de conexitate sau de indivizibilitate

Paragraful a fost modificat prin punctul 143. din Lege nr. 356/2006 începând cu 06.09.2006.

Art. 281. - În caz de conexitate sau de indivizibilitate între o infracțiune pentru care punerea în mișcare a acțiunii penale se face la plângerea prealabilă și o altă infracțiune pentru care punerea în mișcare a acțiunii penale nu se face la plângerea prealabilă a persoanei vătămate, dacă disjungerea nu este posibilă, se aplică procedura prevăzută în art. 35.

Art. 281. a fost modificat prin punctul 143. din Lege nr. 356/2006 începând cu 06.09.2006.

Art. 282. - Abrogat.

Conținutul plângerii

Art. 283. - Plângerea trebuie să cuprindă descrierea faptei, indicarea autorului, arătarea mijloacelor de probă, indicarea adresei părților și a martorilor, precizarea dacă persoana vătămată se constituie parte civilă și, atunci când este cazul, indicarea persoanei responsabile civilmente.

Termenul de introducere a plângerii

Art. 284. - În cazul infracțiunilor pentru care legea prevede că este necesară o plângere prealabilă, aceasta trebuie să fie introdusă în termen de 2 luni din ziua în care persoana vătămată a știut cine este făptuitorul.

Când persoana vătămată este un minor sau un incapabil, termenul de 2 luni curge de la data când persoana îndreptățită a reclama a știut cine este făptuitorul.

Abrogat prin punctul 144. din Lege nr. 356/2006 începând cu 06.09.2006.

Art. 284¹. Abrogat prin punctul 144. din Lege nr. 356/2006 începând cu 06.09.2006.

Plângerea greșit îndreptată

Paragraful a fost modificat prin punctul 40. din Lege nr. 202/2010 începând cu 25.11.2010.

Art. 285. - Plângerea prealabilă greșit îndreptată la organul de urmărire penală sau la instanța de judecată se trimite organului competent, pe cale administrativă. În aceste cazuri, plângerea se consideră valabilă, dacă a fost introdusă în termen la organul necompetent.

Art. 285. a fost modificat prin punctul 40. din Lege nr. 202/2010 începând cu 25.11.2010.

Schimbarea încadrării faptei

Paragraful a fost modificat prin punctul 145. din Lege nr. 356/2006 începând cu 06.09.2006.

Art. 286. - Dacă într-o cauză în care s-au făcut acte de cercetare penală se consideră ulterior că fapta urmează a primi o încadrare juridică pentru care este necesară plângerea prealabilă, organul de cercetare penală cheamă partea vătămată și o

întreabă dacă înțelege să facă plângere. În caz afirmativ, organul de cercetare penală continuă cercetarea. În caz contrar, transmite actele procurorului în vederea încetării urmăririi penale.

Art. 286. a fost modificat prin punctul 145. din Lege nr. 356/2006 începând cu 06.09.2006.

TITLUL II JUDECATA

Capitolul I DISPOZIȚII GENERALE

Îndatoririle instanței de judecată

Art. 287. - Instanța de judecată își exercită atribuțiile în mod activ, în vederea aflării adevărului și a realizării rolului educativ al judecării.

Instanța își formează convingerea pe baza probelor administrate în cauză.

Locul unde se desfășoară judecata

Art. 288. - Judecata se desfășoară la sediul instanței. Pentru motive temeinice, instanța poate dispune ca judecata să se desfășoare în alt loc.

Oralitatea, nemijlocirea și contradictorialitatea

Art. 289. - Judecata cauzei se face în fața instanței constituită potrivit legii și se desfășoară în ședință, oral, nemijlocit și în contradictoriu.

Publicitatea ședinței de judecată

Art. 290. - Ședința de judecată este publică. Minorii sub 16 ani nu pot asista la ședința de judecată.

Dacă judecarea în ședință publică ar putea aduce atingere unor interese de stat, moralei, demnității sau vieții intime a unei persoane, instanța, la cererea procurorului, a părților ori din oficiu, poate declara ședință secretă pentru tot cursul sau pentru o anumită parte a judecării cauzei.

Declararea ședinței secrete se face în ședință publică, după ascultarea părților prezente și a procurorului când participă la judecată.

În timpul cât ședința este secretă, nu sunt admiși în sala de ședință decât părțile, reprezentanții acestora, apărătorii și celelalte persoane chemate de instanță în interesul cauzei.

Citarea părților la judecată

Art. 291. - Judecata poate avea loc numai dacă părțile sunt legal citate și procedura este îndeplinită. Înfrățșarea părții în instanță, în persoană sau prin reprezentant ori avocat ales sau avocat din oficiu, dacă acesta din urmă a luat legătura cu partea reprezentată, acoperă orice nelegalitate survenită în procedura de citare.

Alineatul a fost modificat prin punctul 41. din Lege nr. 202/2010 începând cu 25.11.2010.

Neprezentarea părților citate nu împiedică judecarea cauzei. Când instanța consideră că este necesară prezența uneia dintre părțile lipsă, poate lua măsuri pentru prezentarea acesteia, amânând în acest scop judecata.

Partea prezentă personal la un termen, prin reprezentant, prin avocat ales ori prin avocat din oficiu, dacă acesta din urmă a luat legătură cu partea reprezentată, la un termen, precum și partea căreia, personal, prin reprezentant sau apărător ales sau prin funcționarul sau persoana însărcinată cu primirea corespondenței, i s-a înmănat în mod legal citația pentru un termen de judecată nu mai sunt citate pentru termenele ulterioare, chiar dacă ar lipsi la vreunul dintre aceste termene cu excepția situațiilor în care prezența acestora este obligatorie potrivit legii.

Alineatul a fost modificat prin punctul 41. din Lege nr. 202/2010 începând cu 25.11.2010.

Completul investit cu judecarea unei cauze penale poate, din oficiu sau la cererea părților, să preschimbe primul termen sau termenul luat în cunoștință cu respectarea principiului continuității completului în situația în care din motive obiective instanța nu își poate desfășura activitatea de judecată la termenul fixat ori în vederea soluționării cu celeritate a cauzei. Preschimbarea termenului se dispune prin rezoluția judecătorului, în camera de consiliu și fără citarea părților. Părțile vor fi citate de îndată pentru noul termen fixat.

Alineatul a fost introdus prin punctul 42. din Lege nr. 202/2010 începând cu 25.11.2010.

Când judecata se amână, martorii, experții și interpreții prezenți iau în cunoștință noul termen de judecată.

La cererea persoanelor care iau termenul în cunoștință, instanța le înmânează citații, spre a le servi drept justificare la locul de muncă, în vederea prezentării la noul termen.

Când judecata rămâne în continuare, părțile și celelalte persoane care participă la proces nu se mai citează.

Militarii sunt citați la fiecare termen.

Deținuții sunt citați, de asemenea, la fiecare termen.

Compunerea instanței

Art. 292. - Instanța judecă în complet de judecată, a cărei compunere este cea prevăzută de lege.

Completul de judecată trebuie să rămână același în tot cursul judecării cauzei. Când aceasta nu este posibil, completul se poate schimba până la începerea dezbaterilor.

După începerea dezbaterilor, orice schimbare intervenită în compunerea completului atrage reluarea de la început a dezbaterilor.

Judecata de urgență în cauzele cu deținuți

Art. 293. - Judecata în cauzele în care sunt inculpați arestați preventiv se face de urgență și cu precădere. Judecata se face cu precădere și atunci când unii dintre inculpați sunt deținuți în altă cauză. Când instanța găsește necesar și aceasta este posibil, face în cauză aplicația dispozițiilor cu privire la disjungere.

Asigurarea apărării

Art. 294. - În cauzele în care desemnarea unui apărător din oficiu este obligatorie, judecătorul cauzei, odată cu fixarea termenului de judecată, ia măsuri pentru desemnarea apărătorului.

Alineatul a fost modificat prin punctul 146. din Lege nr. 356/2006 începând cu 06.09.2006.

Inculpatul, celelalte părți și apărătorii au dreptul să ia cunoștință de dosar în tot cursul judecării.

Când inculpatul se află în stare de deținere, judecătorul cauzei ia măsuri ca acesta să-și poată exercita dreptul prevăzut în alineatul precedent și să poată lua contact cu apărătorul său.

Alineatul a fost modificat prin punctul 146. din Lege nr. 356/2006 începând cu 06.09.2006.

Alte măsuri pregătitoare

Art. 295. - Președintele completului de judecată are îndatorirea să ia din timp toate măsurile necesare, pentru ca la termenul de judecată fixat judecarea cauzei să nu sufere amânare.

De asemenea, se îngrijește ca lista cauzelor fixate pentru judecată să fie întocmită și afișată la instanță, spre vedere, cu 24 de ore înaintea termenului de judecată.

La întocmirea listei se ține seama de data intrării cauzelor la instanță, dându-se întâietate cauzelor în care sunt deținuți și celor cu privire la care legea prevede că judecata se face de urgență.

Atribuțiile președintelui completului

Art. 296. - Președintele conduce ședința, îndeplinind toate îndatoririle pe care le are de la lege și decide asupra cererilor formulate de părți, dacă rezolvarea acestora nu este dată în căderea completului.

În cursul judecării, președintele poate respinge întrebările formulate de părți și de procuror, dacă acestea nu sunt concludente și utile judecării cauzei.

Alineatul a fost modificat prin punctul 147. din Lege nr. 356/2006 începând cu 06.09.2006.

Strigarea cauzei și apelul celor citați

Art. 297. - Președintele anunță, potrivit ordinii de pe lista de ședință, cauza a cărei judecare este la rând, dispunând facerea apelului părților și al celorlalte persoane citate, și constată care din ele s-au prezentat.

Părțile se pot prezenta și participa la judecată chiar dacă nu au fost citate sau nu au primit citația, președintele având îndatorirea să stabilească identitatea acestora.

Asigurarea ordinii și solemnității ședinței

Art. 298. - Președintele veghează asupra menținerii ordinii și solemnității ședinței, putând lua măsurile necesare în acest scop.

Președintele poate limita accesul publicului la ședința de judecată, ținând seama de mărimea sălii de ședință.

Părțile și persoanele care asistă la ședința de judecată sunt obligate să păstreze disciplina ședinței.

Când o parte sau oricare altă persoană tulbură ședința sau nesocotește măsurile luate, președintele îi atrage atenția să respecte disciplina, iar în caz de repetare ori de abateri grave, dispune îndepărtarea ei din sală.

Partea îndepărtată este chemată în sală înainte de începerea dezbaterilor. Președintele îi aduce la cunoștință actele esențiale efectuate în lipsă și îi citește declarațiile celor ascultați.

Constatarea infracțiunilor de audiență

Art. 299. - Dacă în cursul ședinței se săvârșește o faptă prevăzută de legea penală, președintele constată acea faptă și identifică pe făptuitor. Procesul-verbal întocmit se trimite procurorului.

Instanța, dacă este cazul, poate dispune arestarea preventivă a învinuitului, iar președintele emite un mandat de arestare a acestuia. Despre luarea acestei măsuri se face mențiune în încheierea de ședință. Cel învinuit este trimis de îndată procurorului împreună cu procesul-verbal și cu mandatul de arestare.

Verificarea sesizării instanței

Paragraful a fost modificat prin punctul 170. din Lege nr. 281/2003 începând cu 01.01.2004.

Art. 300. - Instanța este datoare să verifice din oficiu, la prima înfățișare, regularitatea actului de sesizare.

În cazul când se constată că sesizarea nu este făcută potrivit legii, iar neregularitatea nu poate fi înlăturată de îndată și nici prin acordarea unui termen în acest scop, dosarul se restituie organului care a întocmit actul de sesizare, în vederea refacerii acestuia.

Abrogat prin punctul 171. din Lege nr. 281/2003 începând cu 01.01.2004.

Menținerea arestării inculpatului la primirea dosarului

Paragraful a fost modificat prin punctul 31. din Ordonanță de urgență nr. 109/2003 începând cu 29.10.2003.

Art. 300¹. - După înregistrarea dosarului la instanță, în cauzele în care inculpatul este trimis în judecată în stare de arest, instanța este datoră să verifice din oficiu, în camera de consiliu, legalitatea și temeinicia arestării preventive, înainte de expirarea duratei arestării preventive.

Dacă instanța constată că temeiurile care au determinat arestarea preventivă au încetat sau că nu există temeuri noi care să justifice privarea de libertate, dispune, prin încheiere, revocarea arestării preventive și punerea de îndată în libertate a inculpatului.

Când instanța constată că temeiurile care au determinat arestarea impun în continuare privarea de libertate sau că există temeuri noi care justifică privarea de libertate, instanța menține, prin încheiere motivată, arestarea preventivă. Dispozițiile art. 159 alin. 3, 4, 5 și 11 se aplică în mod corespunzător.

Alineatul a fost modificat prin punctul 148. din Lege nr. 356/2006 începând cu 06.09.2006.

Încheierea poate fi atacată cu recurs, aplicându-se dispozițiile art. 160^a alin. 2.

Art. 300¹. a fost modificat prin punctul 31. din Ordonanță de urgență nr. 109/2003 începând cu 29.10.2003.

Verificări privind arestarea inculpatului în cursul judecării

Paragraful a fost modificat prin punctul 32. din Ordonanță de urgență nr. 109/2003 începând cu 29.10.2003.

Art. 300². - În cauzele în care inculpatul este arestat, instanța legal sesizată este datoră să verifice, în cursul judecării, legalitatea și temeinicia arestării preventive, procedând potrivit art. 160^b.

Art. 300². a fost modificat prin punctul 32. din Ordonanță de urgență nr. 109/2003 începând cu 29.10.2003.

Drepturile procurorului și ale părților în instanță

Art. 301. - În cursul judecării, procurorul și oricare dintre părți pot formula cereri, ridica excepții și pune concluzii.

Partea vătămată poate formula cereri, ridica excepții și pune concluzii cu privire la latura penală a cauzei. În caz de concurs de infracțiuni sau de conexitate, dreptul părții vătămate se limitează la fapta care i-a cauzat vătămarea.

Partea civilă poate formula cereri, ridica excepții și pune concluzii în măsura în care acestea au legătură cu pretențiile sale civile.

Rezolvarea chestiunilor incidente

Art. 302. - Instanța este obligată să pună în discuție cererile și excepțiile arătate în art. 301 sau excepțiile ridicate din oficiu și să se pronunțe asupra lor prin încheiere motivată.

Instanța se pronunță prin încheiere motivată și asupra tuturor măsurilor luate în cursul judecării.

Suspendarea judecării

Art. 303. - Când se constată pe baza unei expertize medico-legale că inculpatul suferă de o boală gravă, care îl împiedică să participe la judecată, instanța dispune, prin încheiere, suspendarea procesului penal până când starea sănătății inculpatului va permite participarea acestuia la judecată.

Alineatul a fost modificat prin punctul 173. din Lege nr. 281/2003 începând cu 01.01.2004.

Dacă sunt mai mulți inculpați, iar temeiul suspendării privește numai pe unul dintre ei și disjungerea nu este posibilă, se dispune suspendarea întregii cauze.

Încheierea dată în primă instanță prin care s-a dispus suspendarea cauzei poate fi atacată separat cu recurs la instanța superioară în termen de 24 de ore de la pronunțare, pentru cei prezenți, și de la comunicare, pentru cei lipsă. Recursul nu suspendă executarea și se judecă în termen de 3 zile.

Alineatul a fost modificat prin punctul 149. din Lege nr. 356/2006 începând cu 06.09.2006.

Procesul penal se reia din oficiu de îndată ce inculpatul poate participa la judecată.

Instanța este obligată să se informeze periodic dacă mai subzistă cauza care a determinat suspendarea procesului penal.

Abrogat prin punctul 1. din Lege nr. 177/2010 începând cu 07.10.2010.

Suspendarea judecării în caz de extrădare activă

Paragraful a fost introdus prin punctul 150. din Lege nr. 356/2006 începând cu 06.09.2006.

Art. 303¹. - În cazul în care, potrivit legii, se cere extrădarea unei persoane în vederea judecării într-o cauză penală, instanța pe rolul căreia se află cauza poate dispune, prin încheiere motivată, suspendarea judecării până la data la care statul solicitat va comunica hotărârea sa asupra cererii de extrădare. Încheierea instanței este supusă recursului în termen de 24 de ore de la pronunțare, pentru cei prezenți, și de la comunicare, pentru cei lipsă. Recursul se judecă în termen de 3 zile.

Dacă se solicită extrădarea unui inculpat judecat într-o cauză cu mai mulți inculpați, instanța poate dispune, în interesul unei bune judecări, disjungerea cauzei.

Art. 303¹. a fost introdus prin punctul 150. din Lege nr. 356/2006 începând cu 06.09.2006.

Note privind desfășurarea ședinței de judecată

Paragraful a fost modificat prin punctul 32¹. din Ordonanță de urgență nr. 109/2003 începând cu 23.05.2004.

Art. 304. - Desfășurarea ședinței de judecată se înregistrează cu mijloace tehnice audio.

În cursul ședinței de judecată greșierul ia note cu privire la desfășurarea procesului. Procurorul și părțile pot cere citirea notelor și vizarea lor de către președinte.

În caz de contestare, de către participanții la proces, a notelor greșierului, acestea vor fi verificate și, eventual, completate ori rectificate pe baza înregistrărilor din ședința de judecată.

După terminarea ședinței de judecată, participanții la proces primesc, la cerere, câte o copie de pe notele greșierului.

Notele greșierului pot fi contestate până la termenul următor.

Art. 304. a fost modificat prin punctul 32¹. din Ordonanță de urgență nr. 109/2003 începând cu 23.05.2004.

Încheierea de ședință

Art. 305. - Desfășurarea procesului în ședința de judecată se consemnează într-o încheiere care cuprinde:

- a) ziua, luna, anul și denumirea instanței;
- b) mențiunea dacă ședința a fost sau nu publică;
- c) numele și prenumele judecătorilor, procurorului și greșierului;
- d) numele și prenumele părților, apărătorilor și ale celorlalte persoane care participă în proces și care au fost prezente la judecată, precum și ale celor care au lipsit, cu arătarea calității lor procesuale și cu mențiunea privitoare la îndeplinirea procedurii;
- e) enunțarea faptei pentru care inculpatul a fost trimis în judecată și textele de lege în care a fost încadrată fapta;
- f) înscrisurile care s-au citit în ședință;

- g) cererile de orice natură formulate de procuror, de părți și de ceilalți participanți la proces;
- h) concluziile procurorului și ale părților;
- i) măsurile luate în cursul ședinței.

Încheierea se întocmește de grefier în 24 de ore de la terminarea ședinței și se semnează de președintele completului de judecată și de grefier.

Când hotărârea se pronunță în ziua în care a avut loc judecata, nu se întocmește o încheiere separată.

Soluționarea cauzei

Art. 306. - Deliberarea și pronunțarea hotărârii se fac de îndată după încheierea dezbaterilor. Pentru motive temeinice, deliberarea și pronunțarea pot fi amânate cel mult 15 zile.

Deliberarea

Art. 307. - La deliberare iau parte numai membrii completului în fața căruia a avut loc dezbaterile.

Completul de judecată deliberează în secret.

Luarea hotărârii

Art. 308. - Hotărârea trebuie să fie rezultatul acordului membrilor completului de judecată asupra soluțiilor date chestiunilor supuse deliberării.

Când unanimitatea nu poate fi întrunită, hotărârea se ia cu majoritate.

Dacă din deliberare rezultă mai mult decât două păreri, judecătorul care opinează pentru soluția cea mai severă trebuie să se alăture celei mai apropiate de părerea sa.

Motivarea opiniei separate este obligatorie.

Dacă completul de judecată este format din doi judecători și unanimitatea nu poate fi întrunită, judecarea cauzei se reia în complet de divergență.

Minuta

Art. 309. - Rezultatul deliberării se consemnează într-o minută, care trebuie să aibă conținutul prevăzut pentru dispozitivul hotărârii. Minuta se semnează de membrii completului de judecată.

Întocmirea minutei este obligatorie și în cazurile în care judecătorul sau instanța dispune asupra măsurilor preventive.

Alineatul a fost introdus prin punctul 151. din Lege nr. 356/2006 începând cu 06.09.2006.

Minuta se întocmește în două exemplare originale, din care unul se atașează la dosarul cauzei, iar celălalt se depune, spre conservare, la dosarul de minute al instanței.

Alineatul a fost introdus prin punctul 151. din Lege nr. 356/2006 începând cu 06.09.2006.

Pronunțarea hotărârii

Art. 310. - Hotărârea se pronunță în ședință publică de către președintele completului de judecată asistat de grefier.

La pronunțarea hotărârii părțile nu se citează. Hotărârea se redactează în cel mult 20 de zile de la pronunțare.

Felul hotărârilor

Art. 311. - Hotărârea prin care cauza este soluționată de prima instanță de judecată sau prin care aceasta se dezinvestește fără a soluționa cauza se numește sentință.

Hotărârea prin care instanța se pronunță asupra apelului, recursului, recursului în interesul legii, precum și hotărârea pronunțată de instanța de recurs în rejudecarea cauzei se numește decizie.

Alineatul a fost modificat prin punctul 2. din Lege nr. 576/2004 începând cu 23.12.2004.

Toate celelalte hotărâri date de instanțe în cursul judecării se numesc încheieri.

Redactarea și semnarea hotărârii

Art. 312. - Sentința sau decizia se redactează de unul din judecătorii care au participat la soluționarea cauzei și se semnează de toți membrii completului și de grefier.

În caz de împiedicare a vreunui dintre membrii completului de judecată de a semna, hotărârea se semnează în locul acestuia de președintele completului. Dacă și președintele completului este împiedicat a semna, hotărârea se semnează de președintele instanței. Când împiedicarea privește pe grefier, hotărârea se semnează de grefierul șef. În toate cazurile se face mențiune pe hotărâre despre cauza care a determinat împiedicarea.

Capitolul II JUDECATA ÎN PRIMĂ INSTANȚĂ

Secțiunea I Desfășurarea judecării cauzelor

Măsuri premergătoare

Paragraful a fost modificat prin punctul 152. din Lege nr. 356/2006 începând cu 06.09.2006.

Art. 313. - În vederea repartizării pe complete și a stabilirii primului termen de judecată, dosarele nou formate vor fi transmise, după înregistrare în registratura instanței, persoanei desemnate cu repartizarea aleatorie a cauzelor.

Dosarele repartizate pe complete în mod aleatoriu vor fi preluate de președintele sau de unul dintre judecătorii completului de judecată, care va lua măsurile necesare în scopul pregătirii judecării, astfel încât să se asigure soluționarea cu celeritate a cauzei.

Citația trebuie să fie înmănată inculpatului cu cel puțin 5 zile înaintea termenului fixat. În cazul în care inculpatul nu locuiește în țară, se aplică în mod corespunzător dispozițiile art. 237 alin. 2.

În cauzele în care inculpatul este trimis în judecată în stare de arest, judecătorul prevăzut în alin. 2, la primirea dosarului fixează un termen care, potrivit art. 300¹, nu poate fi mai mare de 48 de ore, înăuntrul căruia se comunică citația împreună cu o copie a actului de sesizare a instanței.

Art. 313. a fost modificat prin punctul 152. din Lege nr. 356/2006 începând cu 06.09.2006.

Prezența inculpatului la judecată

Art. 314. - Judecata nu poate avea loc decât în prezența inculpatului, când acesta se află în stare de deținere.

Aducerea inculpatului arestat la judecată este obligatorie.

Participarea procurorului

Art. 315. - Procurorul este obligat să participe la ședințele de judecată ale judecătorilor, în cauzele în care instanța de judecată a fost sesizată prin rechizitoriu, în cauzele în care legea prevede pentru infracțiunea săvârșită pedeapsa închisorii de 3 ani sau mai mare ori în cauzele în care unul dintre inculpați se află în stare de detenție sau în vreuna dintre situațiile prevăzute în art. 171 alin. 2, precum și în cazul în care se dispune înlocuirea pedepsei amenzii cu cea a închisorii. La ședințele de judecată privind alte infracțiuni, procurorul participă când consideră necesar.

Alineatul a fost modificat prin punctul 177. din Lege nr. 281/2003 începând cu 01.01.2004.

La ședințele de judecată ale celorlalte instanțe, participarea procurorului este obligatorie în toate cazurile.

Rolul procurorului

Art. 316. - În desfășurarea cercetării judecătorești și a dezbaterilor, procurorul exercită rolul său activ în vederea aflării adevărului și a respectării dispozițiilor legale. Procurorul este liber să prezinte concluziile pe care le consideră întemeiate, potrivit legii, ținând seama de probele administrate.

Cererile și concluziile procurorului trebuie să fie motivate.

Când cercetarea judecătorească nu confirmă învinuirea sau când a intervenit vreuna din cauzele de încetare a procesului penal prevăzute în art. 10, procurorul pune, după caz, concluzii de achitare a inculpatului sau de încetare a procesului penal.

Alineatul a fost modificat prin punctul 153. din Lege nr. 356/2006 începând cu 06.09.2006.

Obiectul judecării

Art. 317. - Judecata se mărginește la fapta și la persoana arătată în actul de sesizare a instanței, iar în caz de extindere a procesului penal, și la fapta și persoana la care se referă extinderea.

Verificări privitoare la inculpat

Art. 318. - La termenul de judecată, după strigarea cauzei și apelul părților, președintele verifică identitatea inculpatului. În cazul când inculpatul se află în stare de deținere, președintele se încredințează dacă a primit în termenul prevăzut în art. 313 alin. 3 copia actului de sesizare a instanței. Când actul nu a fost comunicat, dacă inculpatul cere, judecata se amână, iar președintele îi înmânează o copie de pe actul de sesizare a instanței, făcându-se mențiune despre aceasta în încheierea de ședință.

Alineatul a fost modificat prin punctul 178. din Lege nr. 281/2003 începând cu 01.01.2004.

De asemenea, judecata se amână la cererea inculpatului, când comunicarea s-a făcut cu mai puțin de 3 zile înaintea termenului de judecată.

Măsuri premergătoare privind martorii, experții și interpreții

Art. 319. - După apelul martorilor, experților și interpreților, președintele cere martorilor prezenți să părăsească sala de ședință și le pune în vedere să nu se îndepărteze fără încuviințarea sa.

Experții rămân în sala de ședință, afară de cazul în care instanța dispune altfel.

Martorii, experții și interpreții prezenți pot fi ascultați, chiar dacă nu au fost citați sau nu au primit citație, însă numai după ce s-a stabilit identitatea lor, ținându-se seama de dispozițiile art. 86¹ și următoarele.

Alineatul a fost modificat prin punctul 179. din Lege nr. 281/2003 începând cu 01.01.2004.

Lămuriri, excepții și cereri

Art. 320. - Președintele explică persoanei vătămate că se poate constitui parte civilă sau că poate participa ca parte vătămată în proces.

Președintele întrebă pe procuror și pe părți dacă au de formulat excepții, cereri sau propun efectuarea de probe noi.

În cazul când se propun noi probe, trebuie să se arate faptele și împrejurările ce urmează a fi dovedite, mijloacele prin care pot fi administrate aceste probe, locul unde se află aceste mijloace, iar în ce privește martorii și experții, identitatea și adresa acestora.

Procurorul și părțile pot cere administrarea de probe noi și în cursul cercetării judecătorești.

Judecata în cazul recunoașterii vinovăției

Paragraful a fost introdus prin punctul 43. din Lege nr. 202/2010 începând cu 25.11.2010.

Art. 320¹. - Până la începerea cercetării judecătorești, inculpatul poate declara personal sau prin înscris autentic că recunoaște săvârșirea faptelor reținute în actul de sesizare a instanței și solicită ca judecata să se facă în baza probelor administrate în faza de urmărire penală.

Alineatul a fost declarat neconstituțional prin paragraful din Decizie nr. 1483/2011 începând cu 02.12.2011.

Judecata poate avea loc numai în baza probelor administrate în faza de urmărire penală, doar atunci când inculpatul declară că recunoaște în totalitate faptele reținute în actul de sesizare a instanței și nu solicită administrarea de probe, cu excepția înscrisurilor în circumstanțiere pe care le poate administra la acest termen de judecată.

La termenul de judecată, instanța întrebă pe inculpat dacă solicită ca judecata să aibă loc în baza probelor administrate în faza de urmărire penală, pe care le cunoaște și le însușește, procedează la audierea acestuia și apoi acordă cuvântul procurorului și celorlalte părți.

Instanța de judecată soluționează latura penală atunci când din probele administrate în cursul urmăririi penale rezultă că fapta există, constituie infracțiune și a fost săvârșită de inculpat.

Alineatul a fost modificat prin alineatul din Ordonanță de urgență nr. 121/2011 începând cu 29.12.2011.

Dacă pentru soluționarea acțiunii civile se impune administrarea de probe în fața instanței, se va dispune disjungerea acesteia.

În caz de soluționare a cauzei prin aplicarea alin. 1, dispozițiile art. 334 și 340-344 se aplică în mod corespunzător.

Instanța va pronunța condamnarea inculpatului, care beneficiază de reducerea cu o treime a limitelor de pedeapsă prevăzute de lege, în cazul pedepsei închisorii, și de reducerea cu o pătrime a limitelor de pedeapsă prevăzute de lege, în cazul pedepsei amenzii. Dispozițiile alin. 1-6 nu se aplică în cazul în care acțiunea penală vizează o infracțiune care se pedepsește cu detențiune pe viață.

Instanța respinge cererea atunci când constată că probele administrate în cursul urmăririi penale nu sunt suficiente pentru a stabili că fapta există, constituie infracțiune și a fost săvârșită de inculpat. În acest caz instanța continuă judecarea cauzei potrivit procedurii de drept comun.

Alineatul a fost modificat prin alineatul din Ordonanță de urgență nr. 121/2011 începând cu 29.12.2011.

Art. 320¹. a fost introdus prin punctul 43. din Lege nr. 202/2010 începând cu 25.11.2010.

Ordinea cercetării judecătorești

Art. 321. - Instanța începe efectuarea cercetării judecătorești, când cauza se află în stare de judecată.

Ordinea de efectuare a actelor de cercetare judecătorească este cea prevăzută în dispozițiile cuprinse în prezenta secțiune.

Instanța poate dispune unele schimbări ale ordinii, când aceasta este necesar pentru buna desfășurare a cercetării judecătorești. Când inculpatul este prezent, schimbarea ordinii nu poate fi dispusă decât după ascultarea acestuia.

Începerea cercetării judecătorești

Paragraful a fost modificat prin punctul 154. din Lege nr. 356/2006 începând cu 06.09.2006.

Art. 322. - Președintele dispune ca grefierul să dea citire sau să facă o prezentare succintă a actului de sesizare a instanței, după care explică inculpatului în ce constă învinuirea ce i se aduce. Totodată, înștiințează pe inculpat cu privire la dreptul de a nu face nici o declarație, atrăgându-i atenția că ceea ce declară poate fi folosit și împotriva sa, precum și cu privire la dreptul de a pune întrebări coinalpaților, celorlalte părți, martorilor, experților și de a da explicații în tot cursul cercetării judecătorești, când socotește că este necesar.

Art. 322. a fost modificat prin punctul 154. din Lege nr. 356/2006 începând cu 06.09.2006.

Ascultarea inculpatului

Art. 323. - Instanța procedează apoi la ascultarea inculpatului.

Inculpatul este lăsat să arate tot ce știe despre fapta pentru care a fost trimis în judecată, apoi i se pot pune întrebări de către președinte și în mod nemijlocit de ceilalți membri ai completului, de către procuror, de partea vătămată, de partea civilă, de partea responsabilă civilmente, de ceilalți inculpați și de apărătorul inculpatului a cărui ascultare se face.

Alineatul a fost modificat prin punctul 155. din Lege nr. 356/2006 începând cu 06.09.2006.

Instanța poate respinge întrebările care nu sunt concludente și utile cauzei.

Alineatul a fost modificat prin punctul 155. din Lege nr. 356/2006 începând cu 06.09.2006.

Inculpatul poate fi reascultat ori de câte ori este necesar.

Ascultarea coinculpaților

Art. 324. - Dacă sunt mai mulți inculpați, ascultarea fiecăruia dintre ei se face în prezența celorlalți inculpați.

Când interesul aflării adevărului cere, instanța poate dispune ascultarea vreunuia dintre inculpați, fără ca ceilalți să fie de față.

Declarațiile luate separat sunt citite în mod obligatoriu celorlalți inculpați, după ascultarea lor.

Inculpatul poate fi din nou ascultat în prezența celorlalți inculpați sau a unora dintre ei.

Citirea declarațiilor anterioare ale inculpatului

Art. 325. - Când inculpatul nu-și mai amintește anumite fapte sau împrejurări sau când există contradicții între declarațiile făcute de inculpat în instanță și cele date anterior, președintele cere acestuia explicații, putând da citire, în întregime sau în parte, declarațiilor anterioare.

Când inculpatul refuză să dea declarații, instanța dispune citirea declarațiilor pe care acesta le-a dat anterior.

Ascultarea celorlalte părți

Art. 326. - După ascultarea inculpatului se procedează la ascultarea celorlalte părți. Dispozițiile art. 322-324 și 325 alin. 1 se aplică în mod corespunzător și la ascultarea acestora.

Ascultarea martorului, expertului sau interpretului

Art. 327. - Instanța trece apoi la ascultarea martorilor potrivit art. 323 și 325, care se aplică în mod corespunzător. După ce martorului i s-au pus întrebări de instanță și de procuror, el este întrebă de partea care l-a propus și apoi de celelalte părți.

Martorul care posedă un înscris în legătură cu depoziția făcută poate să-l citească în instanță. Procurorul și părțile au dreptul să examineze înscrisul, iar instanța poate dispune reținerea înscrisului la dosar, în original sau în copie.

Dacă ascultarea vreunuia dintre martori nu mai este posibilă, instanța dispune citirea depoziției date de acesta în cursul urmăririi penale și va ține seama de ea la judecarea cauzei.

Instanța dispune citirea declarațiilor anterioare și atunci când martorul face declarații care sunt în contradicție cu cele date anterior.

Dacă unul sau mai mulți martori lipsesc, instanța poate dispune motivat fie continuarea judecății, fie amânarea cauzei. Martorul a cărui lipsă nu este justificată poate fi adus silit.

Dispozițiile prevăzute în alineatele precedente se aplică în mod corespunzător și în caz de ascultare a expertului sau interpretului.

Dispozițiile art. 86¹-86⁴ se aplică în mod corespunzător, atunci când este cazul.

Alineatul a fost introdus prin punctul 180. din Lege nr. 281/2003 începând cu 01.01.2004.

Art. 327¹. - Declarațiile inculpaților, ale martorilor ori ale altor persoane audiate în cauză, inclusiv întrebările adresate acestora de oricare dintre părți sau de instanța de judecată, se consemnează întocmai în condițiile prevăzute de art. 304.

Art. 327¹. a fost introdus prin punctul 181. din Lege nr. 281/2003 începând cu 01.01.2004.

Măsuri privitoare la martori

Art. 328. - Martorii ascultați rămân în sală, la dispoziția instanței, până la terminarea actelor de cercetare judecătorească care se efectuează în ședința respectivă. Dacă instanța găsește necesar, poate dispune retragerea lor sau a unora dintre ei, din sala de ședință, în vederea reaudierii ori a confruntării lor.

Instanța, luând concluziile procurorului și ale părților, poate încuviința plecarea martorilor după ascultarea lor.

Renunțarea la martori

Art. 329. - Procurorul și părțile pot renunța la martorii pe care i-au propus.

După punerea în discuție a renunțării, instanța poate dispune ca martorii să nu fie ascultați, dacă audierea nu mai este necesară.

Dacă în cursul cercetării judecătorești administrarea unei probe anterior admisă apare inutilă, instanța, după ce ascultă procurorul și părțile, poate dispune ca acea probă să nu mai fie administrată.

Prezentarea mijloacelor materiale de probă

Art. 330. - Când în cauza supusă judecării există mijloace materiale de probă, instanța, din oficiu sau la cerere, dispune, dacă este necesar, aducerea și prezentarea acestora.

Amânarea pentru probe noi

Paragraful a fost modificat prin punctul 156. din Lege nr. 356/2006 începând cu 06.09.2006.

Art. 331. - Dacă din cercetarea judecătorească rezultă că pentru lămurirea faptelor sau împrejurărilor cauzei este necesară administrarea unor probe noi, instanța dispune fie judecarea cauzei în continuare, fie amânarea ei.

Art. 331. a fost modificat prin punctul 156. din Lege nr. 356/2006 începând cu 06.09.2006.

Restituirea pentru refacerea urmăririi penale

Paragraful a fost modificat prin punctul 157. din Lege nr. 356/2006 începând cu 06.09.2006.

Art. 332. - Când se constată, înainte de terminarea cercetării judecătorești, că în cauza supusă judecării s-a efectuat cercetare penală de un alt organ decât cel competent, instanța se desesizează și restituie cauza procurorului, care procedează potrivit art. 268 alin. 1. Cauza nu se restituie atunci când constatarea are loc după începerea dezbaterilor sau când instanța, în urma cercetării judecătorești, schimbă încadrarea juridică a faptei într-o altă infracțiune pentru care cercetarea penală ar fi revenit altui organ de cercetare.

Instanța se desesizează și restituie cauza procurorului pentru refacerea urmăririi penale în cazul nerespectării dispozițiilor privitoare la competența după materie sau după calitatea persoanei, sesizarea instanței, prezența învinutului sau a inculpatului și asistarea acestuia de către apărător.

În cazurile în care dispune restituirea, instanța se pronunță și asupra măsurilor preventive, asupra măsurilor de siguranță prevăzute în art. 113 și 114 din Codul penal, precum și asupra măsurilor asigurătorii.

Împotriva hotărârii de desesizare se poate face recurs de către procuror și de orice persoană ale cărei interese au fost vătămăte prin hotărâre, în 3 zile de la pronunțare, pentru cei prezenți, și de la comunicare, pentru cei lipsă.

Dosarul este trimis procurorului imediat după rămânerea definitivă a hotărârii la prima instanță sau în cel mult 3 zile de la pronunțarea hotărârii de către instanța de recurs. În cazul în care inculpatul este arestat preventiv, procurorul procedează potrivit dispozițiilor art. 156 și 159.

Art. 332. a fost modificat prin punctul 157. din Lege nr. 356/2006 începând cu 06.09.2006.

Abrogat prin punctul 158. din Lege nr. 356/2006 începând cu 06.09.2006.

Art. 333. Abrogat prin punctul 158. din Lege nr. 356/2006 începând cu 06.09.2006.

Schimbarea încadrării juridice

Art. 334. - Dacă în cursul judecării se consideră că încadrarea juridică dată faptei prin actul de sesizare urmează a fi schimbată, instanța este obligată să pună în discuție noua încadrare și să atragă atenția inculpatului că are dreptul să ceară lăsarea cauzei mai la urmă sau eventual amânarea judecării, pentru a-și pregăti apărarea.

Extinderea acțiunii penale pentru alte acte materiale

Paragraful a fost modificat prin punctul 159. din Lege nr. 356/2006 începând cu 06.09.2006.

Art. 335. - Dacă în cursul judecării se descoperă în sarcina inculpatului date cu privire și la alte acte materiale care intră în conținutul infracțiunii pentru care a fost trimis în judecată, instanța dispune, prin încheiere, extinderea acțiunii penale cu privire și la aceste acte și procedează la judecarea infracțiunii în întregul ei.

Dacă cu privire la unele din actele care intră în conținutul aceleiași infracțiuni s-a pronunțat anterior o hotărâre definitivă, instanța reunește cauza cu aceea în care s-a dat hotărârea definitivă, pronunțând o nouă hotărâre în raport cu toate actele care intră în conținutul infracțiunii, și desființează hotărârea anterioară.

Instanța este obligată să pună în discuție actele cu privire la care s-a dispus extinderea, făcând aplicație în ce privește încadrarea juridică și a dispozițiilor art. 334.

Art. 335. a fost modificat prin punctul 159. din Lege nr. 356/2006 începând cu 06.09.2006.

Extinderea procesului penal pentru alte fapte

Paragraful a fost modificat prin punctul 160. din Lege nr. 356/2006 începând cu 06.09.2006.

Art. 336. - Când în cursul judecării se descoperă în sarcina inculpatului date cu privire la săvârșirea unei alte fapte prevăzute de legea penală, având legătură cu infracțiunea pentru care este trimis în judecată, procurorul poate cere extinderea procesului penal și în ce privește această faptă, iar instanța, după caz:

a) dacă procurorul declară că pune în mișcare acțiunea penală, instanța, atunci când găsește cererea întemeiată, procedează la extinderea procesului penal și la judecarea cauzei și cu privire la fapta descoperită;

b) dacă procurorul declară că nu pune în mișcare acțiunea penală, instanța sesizează, prin încheiere, organul de urmărire penală competent pentru efectuarea de cercetări cu privire la fapta descoperită.

Dacă procurorul nu participă la judecată și sunt întrunite condițiile prevăzute în alin. 1, instanța extinde din oficiu procesul penal și procedează la judecarea cauzei în întregul ei sau, după caz, sesizează, prin încheiere, organul de urmărire penală competent pentru efectuarea de cercetări cu privire la fapta descoperită.

Dispozițiile art. 335 alin. 3 se aplică în mod corespunzător.

Art. 336. a fost modificat prin punctul 160. din Lege nr. 356/2006 începând cu 06.09.2006.

Extinderea procesului penal cu privire la alte persoane

Art. 337. - În cursul judecății, când se descoperă date cu privire la participarea și a unei alte persoane la săvârșirea faptei prevăzute de legea penală pusă în sarcina inculpatului sau date cu privire la săvârșirea unei fapte prevăzute de legea penală de către o altă persoană, dar în legătură cu fapta inculpatului, procurorul poate cere extinderea procesului penal cu privire la acea persoană.

Dispozițiile art. 336 se aplică în mod corespunzător.

Alineatul a fost modificat prin punctul 161. din Lege nr. 356/2006 începând cu 06.09.2006.

Abrogat prin punctul 162. din Lege nr. 356/2006 începând cu 06.09.2006.

Art. 338. Abrogat prin punctul 162. din Lege nr. 356/2006 începând cu 06.09.2006.

Terminarea cercetării judecătorești

Art. 339. - Înainte de a declara terminată cercetarea judecătorească, președintele întreabă pe procuror și pe părți dacă mai au de dat explicații ori de formulat cereri noi pentru completarea cercetării judecătorești.

Dacă nu s-au formulat cereri sau dacă cererile formulate au fost respinse, ori dacă s-au efectuat completările cerute, președintele declară terminată cercetarea judecătorească.

Dezbaterile și ordinea în care se dă cuvântul

Art. 340. - După terminarea cercetării judecătorești se trece la dezbateri, dându-se cuvântul în următoarea ordine: procurorului, părții vătămate, părții civile, părții responsabile civilmente și inculpatului.

Președintele poate da cuvântul și în replică, respectându-se aceeași ordine.

Președintele are dreptul să întrerupă pe cei care au cuvântul, dacă în susținerile lor depășesc limitele cauzei ce se judecă.

Pentru motive temeinice dezbaterile pot fi întrerupte. Întreruperea nu poate fi mai mare de 5 zile.

Ultimul cuvânt al inculpatului

Art. 341. - Președintele înainte de a încheia dezbaterile dă ultimul cuvânt inculpatului personal.

În timpul în care inculpatul are ultimul cuvânt, nu i se pot pune întrebări. Dacă inculpatul relevă fapte sau împrejurări noi, esențiale pentru soluționarea cauzei, instanța dispune reluarea cercetării judecătorești.

Concluzii scrise

Art. 342. - Instanța, când socotește necesar, poate cere părților, după închiderea dezbaterilor, să depună concluzii scrise.

Procurorul și părțile pot depune concluzii scrise, chiar dacă nu au fost cerute de instanță.

Secțiunea II

Deliberarea și hotărârea instanței

Obiectul deliberării

Art. 343. - Completul de judecată deliberează mai întâi asupra chestiunilor de fapt și apoi asupra chestiunilor de drept.

Deliberarea poartă asupra existenței faptei și vinovăției făptuitorului, asupra stabilirii pedepsei, asupra măsurii educative ori măsurii de siguranță când este cazul să fie luată, precum și asupra computării reținerii și arestării preventive.

Completul de judecată deliberează și asupra reparării pagubei produse prin infracțiune, asupra măsurilor preventive și asigurătorii, mijloacelor materiale de probă, cheltuielilor judiciare, precum și asupra oricărei alte probleme privind justa soluționare a cauzei.

Toți membrii completului de judecată au îndatorirea să-și spună părerea asupra fiecărei chestiuni.
Președintele își spune părerea cel din urmă.

Reluarea cercetării judecătorești sau a dezbaterilor

Art. 344. - Dacă în cursul deliberării instanța găsește că o anumită împrejurare trebuie lămurită și că este necesară reluarea cercetării judecătorești, repune cauza pe rol.

Dacă lămurirea acelei împrejurări se poate face numai prin reluarea dezbaterilor, instanța o va pune în discuție în aceeași ședință, dacă este posibil, sau în altă ședință în continuare.

Rezolvarea acțiunii penale

Art. 345. - Instanța hotărăște prin sentință asupra învinuirii aduse inculpatului, pronunțând, după caz, condamnarea, achitarea sau încetarea procesului penal.

Condamnarea se pronunță dacă instanța constată că fapta există, constituie infracțiune și a fost săvârșită de inculpat.

Achitarea sau încetarea procesului penal se pronunță potrivit art. 11 pct. 2.

Când instanța a constatat că există cazul prevăzut în art. 10 lit. b¹), o dată cu achitarea face și aplicarea art. 18¹ alin. 3 din Codul penal.

Dacă instanța a dispus înlocuirea răspunderii penale, o dată cu încetarea procesului penal face aplicarea art. 91 din Codul penal.

Rezolvarea acțiunii civile

Art. 346. - În caz de condamnare, achitare sau încetare a procesului penal, instanța se pronunță prin aceeași sentință și asupra acțiunii civile.

Când achitarea s-a pronunțat pentru cazul prevăzut în art. 10 alin. 1 lit. b¹) ori pentru că instanța a constatat existența unei cauze care înlătură caracterul penal al faptei sau pentru că lipsește vreunul dintre elementele constitutive ale infracțiunii, instanța poate obliga la repararea pagubei materiale și a daunelor morale, potrivit legii civile.

Alineatul a fost modificat prin punctul 184. din Lege nr. 281/2003 începând cu 01.01.2004.

Nu pot fi acordate despăgubiri civile în cazul când achitarea s-a pronunțat pentru că fapta imputată nu există, ori nu a fost săvârșită de inculpat.

Instanța penală nu soluționează acțiunea civilă când pronunță achitarea pentru cazul prevăzut în art. 10 alin. 1 lit. b) ori când pronunță încetarea procesului penal pentru vreunul dintre cazurile prevăzute în art. 10 alin. 1 lit. f) și j), precum și în caz de retragere a plângerii prealabile.

Alineatul a fost modificat prin punctul 163. din Lege nr. 356/2006 începând cu 06.09.2006.

Rezolvarea separată a acțiunii civile

Art. 347. - Instanța poate dispune disjungerea acțiunii civile și amânarea judecării acesteia într-o altă ședință, în cazul când rezolvarea pretențiilor civile ar provoca întârzierea soluționării acțiunii penale.

Rezolvarea separată a acțiunii civile

Paragraful a fost modificat prin punctul 185. din Lege nr. 281/2003 începând cu 01.01.2004.

Art. 348. - Instanța, chiar dacă nu există constituire de parte civilă, se pronunță asupra reparării pagubei materiale și a daunelor morale în cazurile prevăzute în art. 17, iar în celelalte cazuri numai cu privire la restituirea lucrului, desființarea totală sau parțială a unui înscris și restabilirea situației anterioare săvârșirii infracțiunii.

Art. 348. a fost modificat prin punctul 185. din Lege nr. 281/2003 începând cu 01.01.2004.

Cheltuielile judiciare

Art. 349. - Instanța se pronunță prin hotărâre și asupra cheltuielilor judiciare, potrivit dispozițiilor prevăzute în art. 189-193.

Măsuri cu privire la starea de libertate

Art. 350. - Instanța are obligația ca, prin hotărâre, să se pronunțe asupra luării, menținerii sau revocării măsurii arestării preventive a inculpatului și asupra luării sau revocării măsurii obligării acestuia de a nu părăsi localitatea ori țara, motivând soluția pronunțată.

Alineatul a fost modificat prin punctul 164. din Lege nr. 356/2006 începând cu 06.09.2006.

În caz de achitare sau de încetare a procesului penal, instanța dispune punerea de îndată în libertate a inculpatului arestat preventiv.

De asemenea, instanța dispune punerea de îndată în libertate a inculpatului arestat preventiv, atunci când pronunță:

- a) o pedeapsă cu închisoare cel mult egală cu durata reținerii și arestării preventive;
- b) o pedeapsă cu închisoare, cu suspendarea condiționată a executării ori cu suspendarea executării sub supraveghere sau cu executare la locul de muncă;
- c) amenda.
- d) o măsură educativă.

Litera d) a fost introdusă prin punctul 187. din Lege nr. 281/2003 începând cu 01.07.2003.

Hotărârea pronunțată în cazul alineatelor precedente cu privire la arestarea preventivă a inculpatului sau la obligarea acestuia de a nu părăsi localitatea ori țara este executorie.

Alineatul a fost modificat prin punctul 164. din Lege nr. 356/2006 începând cu 06.09.2006.

Când potrivit dispozițiilor prevăzute în alin. 1, 2 și 3 inculpatul este pus în libertate, instanța comunică aceasta administrației locului de deținere.

Inculpatul condamnat de prima instanță și aflat în stare de deținere este liberat de îndată ce durata reținerii și a arestării devin egale cu durata pedepsei pronunțate, deși hotărârea nu este definitivă. Liberarea se dispune de administrația locului de deținere. În acest scop i se comunică, îndată după pronunțarea hotărârii, o copie după dispozitiv sau extras, care va cuprinde mențiunile prevăzute în art. 140 alin. 3.

Alineatul a fost modificat prin punctul 188. din Lege nr. 281/2003 începând cu 01.07.2003.

Când în cursul urmăririi penale sau al judecății, învinuitul sau inculpatul a fost liberat provizoriu pe cauțiune, instanța va dispune restituirea sumei depuse drept cauțiune, în cazurile prevăzute de lege. Dispozițiile art. 160⁵ alin. 5 se aplică în mod corespunzător.

Executarea într-o închisoare militară

Paragraful a fost modificat prin punctul 165. din Lege nr. 356/2006 începând cu 06.09.2006.

Art. 351. - În cazurile prevăzute în art. 62 din Codul penal, instanța, prin hotărârea de condamnare, se pronunță și asupra executării pedepsei închisorii într-o închisoare militară.

Art. 351. a fost modificat prin punctul 165. din Lege nr. 356/2006 începând cu 06.09.2006.

Art. 352. - Abrogat.

Măsuri privind reparațiile civile

Art. 353. - Instanța, în cazul când admite acțiunea civilă, examinează potrivit art. 163 și următoarele necesitatea luării măsurilor asigurătorii privind reparațiile civile, dacă asemenea măsuri nu au fost luate anterior.

Dispozițiile din hotărâre privind luarea măsurilor asigurătorii sunt executorii.

Când instanța nu s-a pronunțat asupra acțiunii civile potrivit art. 346 alin. ultim, măsurile asigurătorii se mențin. Aceste măsuri încetează de drept dacă persoana vătămată nu introduce acțiune în fața instanței civile în termen de 30 de zile de la rămânerea definitivă a hotărârii.

Cuprinsul hotărârii

Art. 354. - Hotărârea prin care instanța penală soluționează fondul cauzei trebuie să conțină o parte introductivă, o expunere și dispozitivul.

Conținutul părții introductive

Art. 355. - Partea introductivă cuprinde mențiunile prevăzute în art. 305.

Când s-a redactat o încheiere de ședință, potrivit dispozițiilor din art. 305, partea introductivă se limitează numai la următoarele mențiuni: denumirea instanței care a judecat cauza, data pronunțării hotărârii, locul unde a fost judecată cauza, precum și numele și prenumele membrilor completului de judecată, ale procurorului și ale grefierului, făcându-se mențiune că celelalte date au fost trecute în încheierea de ședință.

În hotărârile instanțelor militare trebuie să se indice și gradul militar al membrilor completului de judecată și al procurorului. Când inculpatul este militar, se menționează și gradul acestuia.

Conținutul expunerii

Art. 356. - Expunerea trebuie să cuprindă:

- a) datele privind identitatea părților;
- b) descrierea faptei ce face obiectul învinuirii, cu arătarea timpului și locului unde a fost săvârșită, precum și încadrarea juridică dată acesteia prin actul de sesizare;
- c) analiza probelor care au servit ca temei pentru soluționarea laturii penale a cauzei, cât și a celor care au fost înlăturate, motivarea soluției cu privire la latura civilă a cauzei, precum și analiza oricăror elemente de fapt pe care se sprijină soluția dată în cauză.

În caz de condamnare, expunerea trebuie să mai cuprindă fapta sau fiecare faptă reținută de instanță în sarcina inculpatului, forma și gradul de vinovăție, circumstanțele agravante sau atenuante, starea de recidivă, timpul ce se deduce din pedeapsa pronunțată și actele din care rezultă durata acesteia.

Dacă instanța reține în sarcina inculpatului numai o parte din faptele ce formează obiectul învinuirii, se va arăta în hotărâre pentru care anume fapte s-a pronunțat condamnarea și pentru care încetarea procesului penal sau achitarea;

- d) arătarea temeiurilor de drept care justifică soluțiile date în cauză.

Conținutul dispozitivului

Art. 357. -

Dispozitivul trebuie să cuprindă datele prevăzute în art. 70 privitoare la persoana inculpatului, soluția dată de instanță cu privire la infracțiune, indicându-se, în caz de condamnare, denumirea acesteia și textul de lege în care se încadrează, iar în caz de achitare sau de încetare a procesului penal, cauza pe care se întemeiază potrivit art. 11, precum și soluția dată cu privire la repararea pagubei materiale și a daunelor morale. Când instanța face aplicarea art. 86⁷ din Codul penal, dispozitivul va menționa dacă cel condamnat va executa pedeapsa în unitatea unde își desfășoară activitatea sau la altă unitate. Când instanța face aplicarea art. 86¹ din Codul penal, dispozitivul va menționa măsurile de supraveghere prevăzute în art. 86³ alin. 1 din Codul penal, la care trebuie să se supună condamnatul, precum și obligațiile stabilite de instanță potrivit art. 86³ alin. 3 din Codul penal.

Alineatul a fost modificat prin punctul 189. din Lege nr. 281/2003 începând cu 01.01.2004.

Dispozitivul trebuie să mai cuprindă, după caz, cele hotărâte de instanță cu privire la:

- a) deducerea reținerii și arestării preventive, indicându-se partea din pedeapsă executată în acest mod;
- b) măsurile preventive;
- c) măsurile asigurătorii;
- d) cheltuielile judiciare;
- e) restituirea lucrurilor ce nu sunt supuse confiscării;
- f) rezolvarea oricărei alte probleme privind justa soluționare a cauzei.

Când instanța pronunță pedeapsa închisorii sau pedeapsa închisorii cu executare la locul de muncă, în hotărâre se face mențiune că persoana condamnată este lipsită de drepturile arătate în art. 71 din Codul penal, pe durata prevăzută în același articol.

Dispozitivul trebuie să cuprindă totdeauna mențiunea că hotărârea este supusă apelului sau, după caz, recursului, cu arătarea termenului în care poate fi exercitat și menționarea datei când hotărârea a fost pronunțată și că pronunțarea s-a făcut în ședință publică.

Pronunțarea dispozitivului hotărârii

Art. 358. - Dispozitivul hotărârii se pronunță potrivit art. 310 alin. 1.

După pronunțare, președintele explică părților prezente că pot declara apel sau, după caz, recurs.

Obligații ale instanței în caz de condamnare cu suspendarea executării pedepsei sau cu executarea pedepsei la locul de muncă

Art. 359. - În caz de condamnare la pedeapsa închisorii cu suspendarea condiționată a executării pedepsei sau cu suspendarea executării pedepsei sub supraveghere ori la executarea pedepsei la locul de muncă, președintele atrage atenția celui condamnat asupra dispozițiilor a căror nerespectare are ca urmare revocarea suspendării sau a executării pedepsei la locul de muncă. În cazul suspendării executării pedepsei sub supraveghere, președintele face cunoscut celui condamnat măsurile de supraveghere la care este supus și obligațiile pe care trebuie să le respecte.

Dacă inculpatul nu este prezent și instanța apreciază că nu este necesară chemarea lui, face o comunicare scrisă, în care i se atrage atenția potrivit alineatului precedent.

În toate cazurile în care s-a pronunțat condamnarea cu suspendarea condiționată a executării pedepsei ori cu suspendarea executării pedepsei sub supraveghere, instanța de executare aduce aceasta la cunoștință unității unde condamnatul își desfășoară activitatea, iar în cazul suspendării executării pedepsei sub supraveghere, și organului de poliție din localitatea unde domiciliază condamnatul.

Comunicarea hotărârii

Art. 360. - Copii de pe dispozitivul hotărârii se comunică părților care au lipsit atât la judecată, cât și la pronunțare.

Inculpatului deținut sau aflat în vreuna dintre situațiile prevăzute în art. 171 alin. 2, care a lipsit de la pronunțarea hotărârii, i se comunică copia dispozitivului hotărârii. De asemenea, copia dispozitivului hotărârii se comunică administrației locului de deținere.

Alineatul a fost modificat prin punctul 190. din Lege nr. 281/2003 începând cu 01.01.2004.

După redactarea hotărârii, inculpaților prevăzuți în alineatul precedent li se comunică copii de pe aceasta.

În cazul în care instanța a dispus suspendarea executării pedepsei sub supraveghere, o copie de pe dispozitivul hotărârii se comunică serviciului de protecție a victimelor și reintegrare socială a infractorilor.

Alineatul a fost introdus prin punctul 166. din Lege nr. 356/2006 începând cu 06.09.2006.

Capitolul III
CĂILE DE ATAC ORDINARE

Secțiunea I
Apelul

Hotărârile supuse apelului

Art. 361. - Sentințele pot fi atacate cu apel. Nu pot fi atacate cu apel:

a) sentințele pronunțate de judecătorii;

Litera a) a fost modificată prin punctul 44. din Lege nr. 202/2010 începând cu 25.11.2010.

b) sentințele pronunțate de tribunalele militare;

Litera b) a fost modificată prin punctul 44. din Lege nr. 202/2010 începând cu 25.11.2010.

c) sentințele pronunțate de curțile de apel și Curtea Militară de Apel;

d) sentințele pronunțate de secția penală a Curții Supreme de Justiție;

Litera d) a fost modificată prin punctul 191. din Lege nr. 281/2003 începând cu 01.01.2004.

e) sentințele de dezinvestire.

f) sentințele pronunțate în materia executării hotărârilor penale, precum și cele privind reabilitarea.

Litera f) a fost introdusă prin punctul 168. din Lege nr. 356/2006 începând cu 06.09.2006.

Încheierile date în primă instanță pot fi atacate cu apel numai o dată cu fondul.

Apelul declarat împotriva sentinței se socotește făcut și împotriva încheierilor, chiar dacă acestea au fost date după pronunțarea sentinței.

Persoanele care pot face apel

Art. 362. - Pot face apel:

a) procurorul, în ce privește latura penală și latura civilă. Apelul procurorului în ce privește latura civilă este inadmisibil în lipsa apelului formulat de partea civilă, cu excepția cazurilor în care acțiunea civilă se exercită din oficiu;

Litera a) a fost modificată prin punctul 169. din Lege nr. 356/2006 începând cu 06.09.2006.

b) inculpatul, în ce privește latura penală și latura civilă. Împotriva sentinței de achitare sau de încetare a procesului penal, inculpatul poate declara apel și în ce privește temeiurile achitării sau încetării procesului penal;

c) partea vătămată, în ce privește latura penală;

Litera c) a fost modificată prin punctul 169. din Lege nr. 356/2006 începând cu 06.09.2006.

d) partea civilă și partea responsabilă civilmente, în ce privește latura penală și latura civilă;

Litera d) a fost modificată prin punctul 169. din Lege nr. 356/2006 începând cu 06.09.2006.

e) martorul, expertul, interpretul și apărătorul, în ce privește cheltuielile judiciare cuvenite acestora;

Litera e) a fost modificată prin punctul 169. din Lege nr. 356/2006 începând cu 06.09.2006.

f) orice persoană ale cărei interese legitime au fost vătămate printr-o măsură sau printr-un act al instanței.

Apelul poate fi declarat pentru persoanele prevăzute la lit. b)-f) și de către reprezentantul legal, de către apărător, iar pentru inculpat, și de către soțul acestuia.

Termenul de declarare a apelului

Art. 363. - Termenul de apel este de 10 zile, dacă legea nu dispune altfel.

Pentru procuror, termenul curge de la pronunțare. În cauzele în care procurorul nu a participat la dezbateri, termenul curge de la înregistrarea la parchet a adresei de trimitere a dosarului. După redactarea hotărârii, instanța este obligată să trimită de îndată dosarul procurorului, iar acesta este obligat să-l restituie după expirarea termenului de apel.

Pentru partea care a fost prezentă la dezbateri sau la pronunțare, termenul curge de la pronunțare. Pentru părțile care au lipsit atât la dezbateri, cât și la pronunțare, precum și pentru inculpatul deținut ori pentru inculpatul militar în termen, militar cu termen redus, rezervist concentrat, elev al unei instituții militare de învățământ, ori pentru inculpatul internat într-un centru de reeducare sau într-un institut medical-educativ, care au lipsit de la pronunțare, termenul curge de la comunicarea copiei de pe dispozitiv.

În cazul prevăzut în art. 362 lit. e), calea de atac poate fi exercitată de îndată după pronunțarea încheierii prin care s-a dispus asupra cheltuielilor judiciare și cel mai târziu în 10 zile de la pronunțarea sentinței prin care s-a soluționat cauza. Judecarea apelului se face numai după soluționarea cauzei, afară de cazul când procesul a fost suspendat.

Repunerea în termen

Art. 364. - Apelul declarat după expirarea termenului prevăzut de lege este considerat ca fiind făcut în termen, dacă instanța de apel constată că întârzierea a fost determinată de o cauză temeinică de împiedicare, iar cererea de apel a fost făcută în cel mult 10 zile de la începerea executării pedepsei sau a despăgubirilor civile.

Până la soluționarea repunerii în termen, instanța de apel poate suspenda executarea hotărârii atacate.

Apelul peste termen

Art. 365. - Partea care a lipsit atât la toate termenele de judecată, cât și la pronunțare poate declara apel și peste termen, dar nu mai târziu decât 10 zile de la data, după caz, a începerii executării pedepsei sau a începerii executării dispozițiilor privind despăgubirile civile.

Alineatul a fost modificat prin punctul 170. din Lege nr. 356/2006 începând cu 06.09.2006.

Apelul declarat peste termen nu suspendă executarea.

Instanța de apel poate suspenda executarea hotărârii atacate.

Declararea apelului

Art. 366. - Apelul se declară prin cerere scrisă. Cererea trebuie să cuprindă: numele, prenumele, codul numeric personal, calitatea și domiciliul, reședința sau locuința declarantului, să indice hotărârea apelată și numărul dosarului în care a fost pronunțată și să fie semnată de persoana care face apel.

Alineatul a fost modificat prin punctul 45. din Lege nr. 202/2010 începând cu 25.11.2010.

Pentru persoana care nu poate să semneze, cererea va fi atestată de un greșier de la instanța a cărei hotărâre se atacă sau de apărător. Cererea poate fi atestată și de primarul sau secretarul consiliului local, ori de funcționarul desemnat de aceștia, din localitatea unde domiciliază.

Cererea de apel nesemnată ori neatestată poate fi confirmată în instanță de parte ori de reprezentantul ei.

Procurorul și oricare dintre părțile prezente la pronunțarea hotărârii pot declara apel oral în ședința în care s-a pronunțat hotărârea. Instanța ia act și consemnează aceasta într-un proces-verbal.

Instanța la care se depune apelul

Art. 367. - Cererea de apel se depune la instanța a cărei hotărâre se atacă.

Persoana care se află în stare de deținere poate depune cererea de apel și la administrația locului de deținere.

Dacă apelul este declarat oral, aceasta se constată într-un proces-verbal.

Cererea de apel înregistrată sau atestată în condițiile art. 187 ori procesul-verbal întocmit de administrația locului de deținere se înaintează de îndată instanței prevăzute în alin. 1.

Renunțarea la apel

Art. 368. - După pronunțarea hotărârii și până la expirarea termenului de declarare a apelului, părțile pot renunța în mod expres la această cale de atac.

Asupra renunțării, cu excepția apelului care privește latura civilă a cauzei, se poate reveni înăuntrul termenului pentru declararea apelului.

Renunțarea sau revenirea asupra renunțării poate să fie făcută personal de parte sau prin mandatar special.

Retragerea apelului

Art. 369. - Până la închiderea dezbaterilor la instanța de apel, oricare dintre părți își poate retrage apelul declarat. Retragerea trebuie să fie făcută personal de parte sau prin mandatar special, iar dacă partea se află în stare de deținere, printr-o declarație atestată sau consemnată într-un proces-verbal de către conducerea locului de deținere. Declarația de retragere se poate face fie la instanța a cărei hotărâre a fost atacată, fie la instanța de apel.

Reprezentanții legali pot retrage apelul cu respectarea, în ceea ce privește latura civilă, a condițiilor prevăzute de legea civilă. Inculpatul minor nu poate retrage apelul declarat personal sau de reprezentantul său legal.

Apelul declarat de procuror poate fi retras de procurorul ierarhic superior.

Apelul declarat de procuror și retras poate fi însușit de partea în favoarea căreia a fost declarat.

Efectul suspensiv al apelului

Art. 370. - Apelul declarat în termen este suspensiv de executare, atât în ce privește latura penală, cât și latura civilă, afară de cazul când legea dispune altfel.

Efectul devolutiv al apelului și limitele sale

Art. 371. - Instanța judecă apelul numai cu privire la persoana care l-a declarat și la persoana la care se referă declarația de apel și numai în raport cu calitatea pe care apelantul o are în proces.

În cadrul limitelor arătate în alineatul precedent, instanța este obligată ca, în afară de temeiurile invocate și cererile formulate de apelant, să examineze cauza sub toate aspectele de fapt și de drept.

Neagravarea situației în propriul apel

Art. 372. - Instanța de apel, soluționând cauza, nu poate crea o situație mai grea pentru cel care a declarat apel.

De asemenea, în apelul declarat de procuror în favoarea unei părți, instanța de apel nu poate agrava situația acesteia.

Efectul extensiv

Art. 373. - Instanța de apel examinează cauza prin extindere și cu privire la părțile care nu au declarat apel sau la care acesta nu se referă, putând hotărî și în privința lor, fără să poată crea acestor părți o situație mai grea.

Motivarea apelului

Art. 374. - Motivele de apel se formulează în scris, prin cererea de apel sau printr-un memoriu separat, care trebuie să fie depus la instanța de apel cel mai târziu până în ziua judecării. Motivele de apel se pot formula și oral în ziua judecării.

Fixarea termenului de judecată și prezența părților

Art. 375. - Președintele instanței de apel, primind dosarul, fixează termen pentru judecarea apelului.

Judecarea apelului se face cu citarea părților.

Judecarea apelului nu poate avea loc decât în prezența inculpatului, când acesta se află în stare de deținere.

Abrogat prin punctul 192. din Lege nr. 281/2003 începând cu 01.01.2004.

Prezența procurorului

Art. 376. - Participarea procurorului la judecarea apelului este obligatorie, oricare ar fi obiectul cauzei.

Ordinea în care se dă cuvântul

Art. 377. - Dacă la termenul fixat apelul este în stare de judecată, președintele completului dă cuvântul apelantului, apoi intimatului și în urmă procurorului. Dacă între apelurile declarate se află și apelul procurorului, primul cuvânt îl are acesta.

În cazul în care procurorul sau părțile invocă necesitatea administrării de noi probe, trebuie să indice probele și mijloacele de probă cu ajutorul cărora pot fi obținute. Dispozițiile art. 67 se aplică în mod corespunzător.

Alineatul a fost modificat prin punctul 171. din Lege nr. 356/2006 începând cu 06.09.2006.

Procurorul și părțile au dreptul la replică cu privire la chestiunile noi ivite cu ocazia dezbaterilor.

Inculpatul are cel din urmă cuvântul.

Judecarea apelului

Art. 378. - Instanța verifică hotărârea atacată pe baza lucrărilor și a materialului din dosarul cauzei, precum și a oricăror probe noi, administrate în fața instanței de apel.

Alineatul a fost modificat prin punctul 172. din Lege nr. 356/2006 începând cu 06.09.2006.

Cu ocazia judecării apelului, instanța este obligată să procedeze la ascultarea inculpatului prezent, potrivit dispozițiilor cuprinse în Partea specială, titlul II, capitolul II, atunci când acesta nu a fost ascultat la instanța de fond, precum și atunci când instanța de fond nu a pronunțat împotriva inculpatului o hotărâre de condamnare.

Alineatul a fost introdus prin punctul 173. din Lege nr. 356/2006 începând cu 06.09.2006.

În vederea soluționării apelului, instanța poate da o nouă apreciere probelor administrate în fața primei instanțe.

Alineatul a fost modificat prin punctul 172. din Lege nr. 356/2006 începând cu 06.09.2006.

Instanța este obligată să se pronunțe asupra tuturor motivelor de apel invocate.

Soluțiile la judecata în apel

Art. 379. - Instanța, judecând apelul, pronunță una dintre următoarele soluții:

1. respinge apelul, menținând hotărârea atacată:

a) dacă apelul este tardiv sau inadmisibil;

b) dacă apelul este nefondat;

2. admite apelul și:

a) desființează sentința primei instanțe, pronunțând o nouă hotărâre și procedează potrivit art. 345 și urm. privind judecata în fond;

b) desființează sentința primei instanțe și dispune rejudecarea de către instanța a cărei hotărâre a fost desființată, pentru motivul că judecarea cauzei la acea instanță a avut loc în lipsa unei părți nelegal citate sau care, legal citată, a fost în imposibilitate de a se prezenta și de a înștiința instanța despre această imposibilitate. Rejudecarea de către instanța a cărei hotărâre a fost desființată se dispune și atunci când există vreunul dintre cazurile de nulitate prevăzute în art. 197 alin. 2, cu excepția cazului de necompetență, când se dispune rejudecarea de către instanța competentă.

Litera b) a fost modificată prin punctul 174. din Lege nr. 356/2006 începând cu 06.09.2006.

Soluții complementare

Paragraful a fost modificat prin punctul 175. din Lege nr. 356/2006 începând cu 06.09.2006.

Art. 380. - Dacă hotărârea este desființată pentru că s-a constatat existența vreunui dintre cazurile prevăzute în art. 332 alin. 2, se dispune restituirea cauzei la procuror pentru a lua măsuri în vederea refacerii urmăririi penale.

Art. 380. a fost modificat prin punctul 175. din Lege nr. 356/2006 începând cu 06.09.2006.

Chestiuni complementare

Paragraful a fost modificat prin punctul 176. din Lege nr. 356/2006 începând cu 06.09.2006.

Art. 381. - Instanța, deliberând asupra apelului, face, când este cazul, aplicația dispozițiilor privitoare la reluarea dezbaterilor și a celor privitoare la repararea pagubei, la măsurile asigurătorii, la cheltuielile judiciare și la orice alte probleme de care depinde soluționarea completă a apelului. De asemenea, instanța de apel verifică dacă s-a făcut o justă aplicare de către prima instanță a dispozițiilor privitoare la computarea reținerii și arestării și adaugă, dacă este cazul, timpul de arestare scurs după pronunțarea hotărârii atacate cu apel.

Instanța deliberază și hotărăște asupra oricărei alte probleme de care depinde soluționarea completă a apelului.

Desființarea hotărârii

Art. 382. - În caz de admitere a apelului, hotărârea atacată se desființează în întregime, dar în limitele prevăzute în art. 371 și 373.

Hotărârea poate fi desființată numai cu privire la unele fapte sau persoane, ori numai în ce privește latura penală sau civilă, dacă aceasta nu împiedică justa soluționare a cauzei.

Când prima instanță a dispus arestarea inculpatului, instanța de apel poate menține măsura arestării în caz de desființare a hotărârii.

Conținutul deciziei

Art. 383. - Decizia instanței de apel trebuie să cuprindă în partea introductivă mențiunile prevăzute în art. 355, iar în expunere, temeiurile de fapt și de drept care au dus, după caz, la respingerea sau admiterea apelului, precum și temeiurile care au dus la adoptarea oricăreia dintre soluțiile prevăzute în art. 379 pct. 2. Dispozitivul trebuie să cuprindă soluția dată de instanța de apel, data pronunțării deciziei și mențiunea că pronunțarea s-a făcut în ședință publică.

Dispozițiile art. 350 se aplică în mod corespunzător.

Alineatul a fost introdus prin punctul 177. din Lege nr. 356/2006 începând cu 06.09.2006.

În cazul când inculpatul s-a aflat în stare de deținere, în expunere și dispozitiv trebuie să se arate timpul care se deduce din pedeapsă.

Când s-a dispus rejudecarea, decizia trebuie să indice care este ultimul act procedural rămas valabil de la care procesul penal trebuie să-și reia cursul.

Abrogat prin punctul 178. din Lege nr. 356/2006 începând cu 06.09.2006.

Procedura de rejudecare

Art. 384. - Judecarea în fond a cauzei de către instanța de apel sau rejudecarea cauzei după desființarea hotărârii atacate se desfășoară potrivit dispozițiilor cuprinse în partea specială, titlul II, capitolele I și II, care se aplică în mod corespunzător.

Limitele rejudecării

Art. 385. - Instanța de rejudecare trebuie să se conformeze hotărârii instanței de apel, în măsura în care situația de fapt rămâne cea avută în vedere la soluționarea apelului.

Dacă hotărârea a fost desființată în apelul procurorului, declarat în defavoarea inculpatului sau în apelul părții vătămate, instanța care rejudecă poate pronunța și o pedeapsă mai grea decât cea arătată în art. 372 alin. 2 și art. 373.

Alineatul a fost modificat prin punctul 179. din Lege nr. 356/2006 începând cu 06.09.2006.

Când hotărârea este desființată numai cu privire la unele fapte sau persoane, ori numai în ce privește latura penală sau civilă, instanța de rejudecare se pronunță în limitele în care hotărârea a fost desființată.

Secțiunea II Recursul

Hotărârile supuse recursului

Art. 385¹. - Pot fi atacate cu recurs:

a) sentințele pronunțate de judecătorii;

Litera a) a fost modificată prin punctul 46. din Lege nr. 202/2010 începând cu 25.11.2010.

b) sentințele pronunțate de tribunalele militare;

Litera b) a fost modificată prin punctul 46. din Lege nr. 202/2010 începând cu 25.11.2010.

c) sentințele pronunțate de curțile de apel și Curtea Militară de Apel;

d) sentințele pronunțate de secția penală a Curții Supreme de Justiție;

Litera d) a fost modificată prin punctul 193. din Lege nr. 281/2003 începând cu 01.01.2004.

d¹) sentințele privind infracțiunile pentru care punerea în mișcare a acțiunii penale se face la plângerea prealabilă a persoanei vătămate;

Litera d¹) a fost introdusă prin punctul 181. din Lege nr. 356/2006 începând cu 06.09.2006.

e) deciziile pronunțate, ca instanțe de apel, de curți de apel și Curtea Militară de Apel;

Litera e) a fost modificată prin punctul 46. din Lege nr. 202/2010 începând cu 25.11.2010.

f) sentințele pronunțate în materia executării hotărârilor penale, afară de cazul când legea prevede altfel, precum și cele privind reabilitarea.

Litera f) a fost introdusă prin punctul 183. din Lege nr. 356/2006 începând cu 06.09.2006.

Încheierile pot fi atacate cu recurs numai o dată cu sentința sau decizia recurată, cu excepția cazurilor când, potrivit legii, pot fi atacate separat cu recurs.

Recursul declarat împotriva sentinței sau deciziei se socotește făcut și împotriva încheierilor, chiar dacă acestea au fost date după pronunțarea hotărârii.

Nu pot fi atacate cu recurs sentințele în privința cărora persoanele prevăzute în art. 362 nu au folosit calea apelului ori când apelul a fost retras, dacă legea prevede această cale de atac. Persoanele prevăzute în art. 362 pot declara recurs împotriva deciziei pronunțate în apel, chiar dacă nu au folosit apelul, dacă prin decizia pronunțată în apel a fost modificată soluția din sentință și numai cu privire la această modificare.

Alineatul a fost modificat prin punctul 194. din Lege nr. 281/2003 începând cu 01.01.2004.

Persoanele care pot face recurs

Art. 385². - Pot face recurs persoanele arătate în art. 362, care se aplică în mod corespunzător.

Termenul de declarare a recursului

Art. 385³. - Termenul de recurs este de 10 zile, dacă legea nu dispune altfel.

Dispozițiile art. 363-365 privind data de la care curge termenul, repunerea în termen și declararea peste termen a căii de atac se aplică în mod corespunzător.

Declararea, renunțarea și retragerea recursului

Art. 385⁴. - Recursul se declară în condițiile prevăzute în art. 366 și 367, care se aplică în mod corespunzător.

Părțile pot renunța la recurs potrivit dispozițiilor art. 368 și pot retrage recursul în condițiile art. 369, care se aplică în mod corespunzător.

Efectul suspensiv al recursului

Art. 385⁵. - Recursul este suspensiv de executare atât în ce privește latura penală, cât și latura civilă, afară de cazul când legea dispune altfel.

Efectul devolutiv și limitele sale

Art. 385⁶. - Instanța judecă recursul numai cu privire la persoana care l-a declarat și la persoana la care se referă declarația de recurs și numai în raport cu calitatea pe care recurentul o are în proces.

Instanța de recurs examinează cauza numai în limitele motivelor de casare prevăzute în art. 385⁹.

Recursul declarat împotriva unei hotărâri care, potrivit legii, nu poate fi atacată cu apel nu este limitat la motivele de casare prevăzute la art. 385⁹, iar instanța este obligată ca, în afara temeiurilor invocate și cererilor formulate de recurent, să examineze întreaga cauză sub toate aspectele. În aceste cauze, instanța de recurs poate administra probe noi sau readministra probele în situația în care consideră necesar pentru asigurarea dreptului părților la un proces echitabil.

Alineatul a fost modificat prin punctul 47. din Lege nr. 202/2010 începând cu 25.11.2010.

Efectul extensiv și limitele sale

Art. 385⁷. - Instanța de recurs examinează cauza prin extindere și cu privire la părțile care nu au declarat recurs sau la care acesta nu se referă, putând hotărî și în privința lor, fără să poată crea acestor părți o situație mai grea.

Procurorul, chiar după expirarea termenului de recurs, poate cere extinderea recursului declarat de el în termen și față de alte persoane decât acelea la care s-a referit, fără a se putea crea acestora o situație mai grea.

Neagravarea situației în propriul recurs

Art. 385⁸. - Instanța de recurs, soluționând cauza, nu poate crea o situație mai grea pentru cel care a declarat recurs.

În recursul declarat de procuror în favoarea unei părți, instanța de recurs nu poate agrava situația acesteia.

Cazurile în care se poate face recurs

Art. 385⁹. - Hotărârile sunt supuse casării în următoarele cazuri:

1. nu au fost respectate dispozițiile privind competența după materie sau după calitatea persoanei;
2. instanța nu a fost sesizată legal;
3. instanța nu a fost compusă potrivit legii ori s-au încălcat prevederile art. 292 alin. 2 sau a existat un caz de incompatibilitate;
4. ședința de judecată nu a fost publică, în afară de cazurile când legea prevede altfel;
5. judecata a avut loc fără participarea procurorului sau a inculpatului, când aceasta era obligatorie, potrivit legii;
6. urmărirea penală sau judecata a avut loc în lipsa apărătorului, când prezența acestuia era obligatorie;
7. judecata s-a făcut fără întocmirea referatului de evaluare în cauzele cu infractori minori;

Punctul 7. a fost modificat prin punctul 184. din Lege nr. 356/2006 începând cu 06.09.2006.

8. când nu a fost efectuată expertiza psihiatrică a inculpatului în cazurile și în condițiile prevăzute de art. 117 alin. 1 și 2;
9. hotărârea nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția ori motivarea soluției contrazice dispozitivul hotărârii sau acesta nu se înțelege;
10. instanța nu s-a pronunțat asupra unei fapte reținute în sarcina inculpatului prin actul de sesizare sau cu privire la unele probe administrate ori asupra unor cereri esențiale pentru părți, de natură să garanteze drepturile lor și să influențeze soluția procesului;
11. instanța a admis o cale de atac neprevăzută de lege sau introdusă tardiv;
12. când nu sunt întrunite elementele constitutive ale unei infracțiuni sau când instanța a pronunțat o hotărâre de condamnare pentru o altă faptă decât cea pentru care condamnatul a fost trimis în judecată, cu excepția cazurilor prevăzute în art. 334-337;

Punctul 12. a fost modificat prin punctul 48. din Lege nr. 202/2010 începând cu 25.11.2010.

13. când inculpatul a fost condamnat pentru o faptă care nu este prevăzută de legea penală;
14. când s-au aplicat pedepse greșit individualizate în raport cu prevederile art. 72 din Codul penal sau în alte limite decât cele prevăzute de lege;

Punctul 14. a fost modificat prin linia din Ordonanță de urgență nr. 295/2000 începând cu 01.01.2001.

15. când persoana condamnată a fost înainte judecată în mod definitiv pentru aceeași faptă sau dacă există o cauză de înlăturare a răspunderii penale, pedeapsa a fost grațiată ori a intervenit decesul inculpatului;
16. când în mod greșit inculpatul a fost achitat pentru motivul că fapta săvârșită de el nu este prevăzută de legea penală sau când, în mod greșit, s-a dispus încetarea procesului penal pentru motivul că există autoritate de lucru judecat sau o cauză de înlăturare a răspunderii penale ori că a intervenit decesul inculpatului sau pedeapsa a fost grațiată;
17. când faptei săvârșite i s-a dat o greșită încadrare juridică;
- 17¹. când hotărârea este contrară legii sau când prin hotărâre s-a făcut o greșită aplicare a legii;

17². când hotărârea este contrară legii sau când prin hotărâre s-a făcut o greșită aplicare a legii;

Punctul 17². a fost introdus prin punctul 49. din Lege nr. 202/2010 începând cu 25.11.2010.

18. când s-a comis o eroare gravă de fapt, având drept consecință pronunțarea unei hotărâri greșite de achitare sau de condamnare;

Punctul 18. a fost modificat prin punctul 186. din Lege nr. 356/2006 începând cu 06.09.2006.

19. când judecătorii de fond au comis un exces de putere, în sensul că au trecut în domeniul altei puteri constituite în stat;

20. când a intervenit o lege penală mai favorabilă condamnatului;

21. când judecata în primă instanță sau în apel a avut loc fără citarea legală a unei părți, sau care, legal citată, a fost în imposibilitate de a se prezenta și de a înștiința despre această imposibilitate.

Cazurile de casare prevăzute în alin. 1 pot fi invocate atât cu privire la soluționarea laturii penale, cât și a laturii civile a cauzei.

Cazurile prevăzute în alin. 1 pct. 1-7, 10, 13, 14, 19 și 20 se iau în considerare întotdeauna din oficiu, iar cele de la pct. 11, 12, 15, 17, 17² și 18 se iau în considerare din oficiu numai când au influențat asupra hotărârii în defavoarea inculpatului.

Alineatul a fost modificat prin punctul 50. din Lege nr. 202/2010 începând cu 25.11.2010.

Când instanța ia în considerare motivele de casare din oficiu, este obligată să le pună în discuția părților.

Motivarea recursului

Art. 385¹⁰. - Recursul trebuie să fie motivat.

Alineatul a fost modificat prin punctul 195. din Lege nr. 281/2003 începând cu 01.01.2004.

Motivele de recurs se formulează în scris prin cererea de recurs sau printr-un memoriu separat, care trebuie depus la instanța de recurs cu cel puțin 5 zile înaintea primului termen de judecată.

În cazul în care nu sunt respectate condițiile prevăzute în alin. 1 și 2, instanța ia în considerare numai cazurile de casare care, potrivit art. 385⁹ alin. 3, se iau în considerare din oficiu.

Alineatul a fost introdus prin punctul 196. din Lege nr. 281/2003 începând cu 01.01.2004.

Dispozițiile alineatelor precedente nu se aplică în cazul prevăzut în art. 385⁶ alin. 3, când recursul poate fi motivat și oral în ziua judecătii.

Prezența părților și a procurorului

Art. 385¹¹. - Judecarea recursului se face cu citarea părților.

Judecarea recursului nu poate avea loc decât în prezența inculpatului, când acesta se află în stare de deținere.

Dispozițiile alin. 2 nu sunt aplicabile în judecarea recursului împotriva încheierilor privind măsurile preventive.

Alineatul a fost modificat prin punctul 197. din Lege nr. 281/2003 începând cu 01.01.2004.

Participarea procurorului la judecarea recursului este obligatorie în toate cazurile.

Raportul scris

Paragraful a fost modificat prin punctul 188. din Lege nr. 356/2006 începând cu 06.09.2006.

Art. 385¹². - Președintele instanței de recurs, primind dosarul, fixează termen pentru judecarea recursului și poate delega, totodată, unul din judecătorii care compun completul de judecată să facă un raport scris asupra recursului. La Înalta Curte de Casație și Justiție raportul poate fi întocmit de un judecător sau de un magistrat-asistent.

Raportul trebuie să cuprindă, pe scurt, obiectul procesului, soluțiile pronunțate de instanțe și faptele reținute de ultima instanță, în măsura în care sunt necesare soluționării recursului.

Raportul trebuie să mai conțină observații cu referiri, dacă este cazul, la jurisprudența internă, precum și la jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului, fără a se arăta opinia raportorului.

În raport se semnalează din oficiu și cazurile de casare arătate în art. 385⁹ alin. 2.

Raportul se depune la dosarul cauzei cu cel puțin 5 zile înaintea primului termen de judecată.

Art. 385¹². a fost modificat prin punctul 188. din Lege nr. 356/2006 începând cu 06.09.2006.

Dezbaterea recursului

Art. 385¹³. - După citirea raportului, când s-a dispus întocmirea acestuia, președintele completului dă cuvântul recurentului, apoi intimatului și în urmă procurorului. Dacă între recursurile declarate se află și recursul procurorului, primul cuvânt îl are acesta.

Procurorul și părțile au dreptul la replică cu privire la chestiunile noi ivite cu ocazia dezbaterilor.

Inculpatul are cel din urmă cuvântul.

Verificarea hotărârii

Art. 385¹⁴. - Instanța verifică hotărârea atacată pe baza lucrărilor și materialului din dosarul cauzei și a oricăror înscrisuri noi, prezentate la instanța de recurs.

Alineatul a fost modificat prin punctul 189. din Lege nr. 356/2006 începând cu 06.09.2006.

Cu ocazia judecării recursului, instanța este obligată să procedeze la ascultarea inculpatului prezent, potrivit dispozițiilor cuprinse în Partea specială, titlul II, capitolul II, atunci când acesta nu a fost ascultat la instanțele de fond și apel, precum și atunci când aceste instanțe nu au pronunțat împotriva inculpatului o hotărâre de condamnare.

Alineatul a fost introdus prin punctul 190. din Lege nr. 356/2006 începând cu 06.09.2006.

Instanța este obligată să se pronunțe asupra tuturor motivelor de recurs invocate de procuror și de părți.

Soluțiile

Art. 385¹⁵. - Instanța, judecând recursul, pronunță una din următoarele soluții:

1. respinge recursul, menținând hotărârea atacată:

a) dacă recursul este tardiv sau inadmisibil;

b) dacă recursul este nefondat;

2. admite recursul, casând hotărârea atacată și:

a) menține hotărârea primei instanțe, când apelul a fost greșit admis;

b) achită pe inculpat sau dispune încetarea procesului penal în cazurile prevăzute în art. 11;

c) dispune rejudecarea de către instanța a cărei hotărâre a fost casată, în cazurile prevăzute în art. 385⁹ alin. 1 pct. 3-5, pct. 6 teza a doua, pct. 7-10 și pct. 21, și rejudecarea de către instanța competentă, în cazul prevăzut în art. 385⁹ alin. 1 pct. 1.

Când recursul privește atât hotărârea primei instanțe, cât și hotărârea instanței de apel, în caz de admitere și dispunerea rejudecării de către instanța a cărei hotărâre a fost casată, cauza se trimite la prima instanță, dacă ambele hotărâri au fost casate, și la instanța de apel, când numai hotărârea acesteia a fost casată.

În cazul în care admite recursul declarat împotriva deciziei pronunțate în apel, instanța de recurs desființează și hotărârea primei instanțe, dacă se constată aceleași încălcări de lege ca în decizia recurată.

Înalta Curte de Casație și Justiție, dacă admite recursul, când este necesară administrarea de probe, dispune rejudecarea de către instanța a cărei hotărâre a fost casată;

Litera c) a fost modificată prin punctul 191. din Lege nr. 356/2006 începând cu 06.09.2006.

d) dispune rejudecarea de către instanța de recurs în cazurile prevăzute în art. 385⁹ alin. 1 pct. 11-20, precum și în cazul prevăzut în art. 385⁶ alin. 3.

Litera d) a fost modificată prin punctul 19. din Ordonanță de urgență nr. 60/2006 începând cu 07.09.2006.

Soluții și chestiuni complementare

Paragraful a fost modificat prin punctul 192. din Lege nr. 356/2006 începând cu 06.09.2006.

Art. 385¹⁶. - Când instanța de recurs casează hotărârea și reține cauza spre rejudecare potrivit art. 385¹⁵ pct. 2 lit. d), se pronunță prin decizie și asupra probelor ce urmează a fi administrate, fixând termen pentru rejudecare. La termenul fixat pentru rejudecare, instanța este obligată să procedeze la ascultarea inculpatului prezent, potrivit dispozițiilor cuprinse în Partea specială, titlul II, capitolul II, atunci când acesta nu a fost ascultat la instanțele de fond și apel, precum și atunci când aceste instanțe nu au pronunțat împotriva inculpatului o hotărâre de condamnare.

Dispozițiile art. 380 și art. 381 se aplică în mod corespunzător.

Art. 385¹⁶. a fost modificat prin punctul 192. din Lege nr. 356/2006 începând cu 06.09.2006.

Desființarea hotărârii și conținutul deciziei

Art. 385¹⁷. - În caz de admitere a recursului, hotărârea atacată se casează în întregime, dar în limitele prevăzute în art. 385⁶ și 385⁷.

Dispozițiile art. 382 alin. 2 și 3 se aplică în mod corespunzător.

Decizia instanței de recurs trebuie să cuprindă, în partea introductivă, mențiunile prevăzute în art. 355, iar în expunere, temeiurile de fapt și cele de drept care au dus, după caz, la respingerea sau admiterea recursului, precum și temeiurile care au dus la adoptarea soluțiilor prevăzute în art. 385¹⁵ pct. 2. Dispozitivul trebuie să cuprindă soluția dată de instanța de recurs, data pronunțării deciziei și mențiunea că pronunțarea s-a făcut în ședință publică.

Dispozițiile art. 383 alin. 2-4 se aplică în mod corespunzător.

Dacă instanța reține cauza spre rejudecare, în decizie se menționează probele ce urmează a fi administrate.

(6) Partea din hotărâre care nu a fost casată rămâne definitivă și devine executorie la data pronunțării hotărârii instanței de recurs.

Alineatul (6) a fost introdus prin punctul 193. din Lege nr. 356/2006 începând cu 06.09.2006.

Limitele rejudecării

Art. 385¹⁸. - Instanța de rejudecare trebuie să se conformeze hotărârii instanței de recurs, în măsura în care situația de fapt rămâne cea avută în vedere la soluționarea recursului.

Când hotărârea este desființată numai cu privire la unele fapte sau persoane, ori numai în ce privește latura penală sau civilă, instanța de rejudecare se pronunță în limitele în care hotărârea a fost casată.

Procedura de rejudecare

Art. 385¹⁹. - Rejudecarea cauzei după casarea hotărârii atacate se desfășoară potrivit dispozițiilor cuprinse în partea specială, titlul II, capitolele I și II, care se aplică în mod corespunzător.

Capitolul IV CĂILE EXTRAORDINARE DE ATAC

Secțiunea I Contestația în anulare

Cazurile de contestație în anulare

Art. 386. - Împotriva hotărârilor penale definitive se poate face contestație în anulare în următoarele cazuri:

- a) când procedura de citare a părții pentru termenul la care s-a judecat cauza de către instanța de recurs nu a fost îndeplinită conform legii;
- b) când partea dovedește că la termenul la care s-a judecat cauza de către instanța de recurs a fost în imposibilitate de a se prezenta și de a încunoștința instanța despre această împiedicare;
- c) când instanța de recurs nu s-a pronunțat asupra unei cauze de încetare a procesului penal dintre cele prevăzute în art. 10 alin. 1 lit. f)-i¹), cu privire la care existau probe în dosar;

Litera c) a fost modificată prin punctul 198. din Lege nr. 281/2003 începând cu 01.01.2004.

d) când împotriva unei persoane s-au pronunțat două hotărâri definitive pentru aceeași faptă.

e) când, la judecarea recursului sau la rejudecarea cauzei de către instanța de recurs, inculpatul prezent nu a fost ascultat, iar ascultarea acestuia este obligatorie potrivit art. 385¹⁴ alin. 1¹ ori art. 385¹⁶ alin. 1.

Litera e) a fost introdusă prin punctul 194. din Lege nr. 356/2006 începând cu 06.09.2006.

Cererea de contestație

Art. 387. - Contestația în anulare poate fi făcută de oricare dintre părți, iar contestația pentru motivele prevăzute în art. 386 lit. c) și d), și de procuror.

În cererea de contestație în anulare pentru motivele prevăzute în art. 386 lit. a)-c) și e) trebuie să se arate toate cazurile de contestație pe care le poate invoca contestatorul și toate motivele aduse în sprijinul acestora.

Alineatul a fost modificat prin punctul 195. din Lege nr. 356/2006 începând cu 06.09.2006.

Termenul de introducere

Art. 388. - Contestația în anulare pentru motivele arătate în art. 386 lit. a)-c) și e) poate fi introdusă de către persoana împotriva căreia se face executarea, cel mai târziu în 10 zile de la începerea executării, iar de către celelalte părți, în termen de 30 de zile de la data pronunțării hotărârii a cărei anulare se cere.

Alineatul a fost modificat prin punctul 196. din Lege nr. 356/2006 începând cu 06.09.2006.

Contestația pentru cazul prevăzut în art. 386 lit. d) poate fi introdusă oricând.

Instanța competentă

Art. 389. - Contestația în anulare pentru cazurile prevăzute în art. 386 lit. a)-c) și e) se introduce la instanța de recurs care a pronunțat hotărârea a cărei anulare se cere.

Alineatul a fost modificat prin punctul 197. din Lege nr. 356/2006 începând cu 06.09.2006.

Contestația pentru cazul prevăzut în art. 386 lit. d) se introduce la instanța la care a rămas definitivă ultima hotărâre.

Suspendarea executării

Art. 390. - Până la soluționarea contestației în anulare, instanța sesizată, luând concluziile procurorului, poate suspenda executarea hotărârii a cărei anulare se cere.

Admiterea în principiu

Art. 391. - Instanța examinează admisibilitatea în principiu a cererii de contestație prevăzute în art. 386 lit. a)-c) și e), fără citarea părților.

Alineatul a fost modificat prin punctul 198. din Lege nr. 356/2006 începând cu 06.09.2006.

Instanța constatând că cererea de contestație este făcută în termenul prevăzut de lege, că motivul pe care se sprijină contestația este dintre cele prevăzute în art. 386 și că în sprijinul contestației se depun ori se invocă dovezi care sunt la dosar, admite în principiu contestația și dispune citarea părților interesate.

Procedura de judecare

Art. 392. - La termenul fixat pentru judecarea contestației în anulare, instanța, ascultând părțile și concluziile procurorului, dacă găsește contestația întemeiată, desființează prin decizie hotărârea a cărei anulare se cere și procedează fie de îndată, fie acordând un termen, după caz, la rejudecarea recursului, sau la rejudecarea cauzei după casare.

Când condamnatul se află în stare de deținere, dispozițiile art. 375 alin. 2 și 3 se aplică în mod corespunzător.

Judecarea contestației prevăzute în art. 386 lit. d) se face cu citarea părților interesate în cauza în care s-a pronunțat ultima hotărâre. Instanța, ascultând părțile și concluziile procurorului, dacă găsește contestația întemeiată, desființează prin decizie sau, după caz, prin sentință, ultima hotărâre sau acea parte din ultima hotărâre cu privire la care există autoritate de lucru judecat.

Sentința dată în contestație este supusă apelului, iar decizia dată în apel este supusă recursului.

Secțiunea II Revizuirea

Hotărârile supuse revizuirii

Art. 393. - Hotărârile judecătorești definitive pot fi supuse revizuirii, atât cu privire la latura penală cât și cu privire la latura civilă.

Când o hotărâre privește mai multe infracțiuni sau mai multe persoane, revizuirea se poate cere pentru oricare dintre fapte sau dintre făptuitori.

Cazurile de revizuire

Art. 394. - Revizuirea poate fi cerută când:

a) s-au descoperit fapte sau împrejurări ce nu au fost cunoscute de instanță la soluționarea cauzei;

b) un martor, un expert sau un interpret a săvârșit infracțiunea de mărturie mincinoasă în cauza a cărei revizuire se cere;

- c) un înscris care a servit ca temei al hotărârii a cărei revizuire se cere a fost declarat fals;
- d) un membru al completului de judecată, procurorul ori persoana care a efectuat acte de cercetare penală a comis o infracțiune în legătură cu cauza a cărei revizuire se cere;
- e) când două sau mai multe hotărâri judecătorești definitive nu se pot concilia.

Cazul de la lit. a) constituie motiv de revizuire, dacă pe baza faptelor sau împrejurărilor noi se poate dovedi netemeinicia hotărârii de achitare, de încetare a procesului penal ori de condamnare.

Cazurile de la lit. b), c) și d) constituie motive de revizuire, dacă au dus la darea unei hotărâri nelegale sau netemeinice.

În cazul prevăzut de lit. e), toate hotărârile care nu se pot concilia sunt supuse revizuirii.

Dovedirea unor cazuri de revizuire

Art. 395. - Situațiile care constituie cazurile de revizuire prevăzute în art. 394 lit. b), c) și d) se dovedesc prin hotărâre judecătorească sau prin ordonanța procurorului, dacă prin acestea s-a dispus asupra fondului cauzei.

Când organele arătate în alin. 1 nu pot sau nu au putut examina fondul cauzei, situațiile menționate se constată în procedura de revizuire.

Persoanele care pot cere revizuirea

Art. 396. - Pot cere revizuirea:

- a) oricare parte din proces, în limitele calității sale procesuale;
- b) soțul și rudele apropiate ale condamnatului, chiar și după moartea acestuia.

Procurorul poate din oficiu să inițieze procedura revizuirii.

Organele de conducere ale unităților la care se referă art. 145 din Codul penal care au cunoștință despre vreo faptă sau împrejurare care ar motiva revizuirea sunt obligate să sesizeze pe procuror.

Cererea de revizuire

Art. 397. - Cererea de revizuire se adresează procurorului de la parchetul de pe lângă instanța care a judecat cauza în primă instanță.

Cererea se face în scris, cu arătarea cazului de revizuire pe care se întemeiază și a mijloacelor de probă în dovedirea acestuia.

Dacă cererea nu îndeplinește condițiile arătate în alin. 2, procurorul cheamă persoana care a făcut cererea în vederea completării sau precizării acesteia.

Cererea de revizuire adresată direct instanței se trimite pe cale administrativă procurorului competent.

Alineatul a fost introdus prin punctul 51. din Lege nr. 202/2010 începând cu 25.11.2010.

Termenul de introducere a cererii

Art. 398. - Cererea de revizuire în favoarea condamnatului se poate face oricând, chiar după executarea pedepsei sau după moartea condamnatului.

Cererea de revizuire în defavoarea condamnatului, a celui achitat sau a celui față de care s-a încetat procesul penal, se poate face în termen de un an, care curge:

a) în cazul prevăzut în art. 394 lit. a), precum și în cazurile prevăzute la lit. b), c) și d) când nu sunt constatate prin hotărâre definitivă, de la data când faptele sau împrejurările au fost cunoscute de persoana care face cererea;

b) în cazurile prevăzute în art. 394 lit. b), c) și d), dacă sunt constatate prin hotărâre definitivă, de la data când hotărârea a fost cunoscută de persoana care face cererea.

Dispozițiile din alineatul precedent se aplică și în cazul când procurorul se sesizează din oficiu.

Revizuirea în defavoarea inculpatului nu se poate face când a intervenit o cauză care împiedică punerea în mișcare a acțiunii penale sau continuarea procesului penal.

Efectuarea actelor de cercetare

Art. 399. - După introducerea cererii de revizuire procurorul ascultă, dacă este cazul, potrivit art. 397 alin. 3, persoana care solicită revizuirea. În cazul când este necesară efectuarea de cercetări pentru a verifica temeinicia cererii de revizuire, procurorul dispune aceasta prin ordonanță.

Totodată, procurorul cere, dacă este necesar, dosarul cauzei.

Pentru efectuarea actelor de cercetare procurorul poate delega organul de cercetare penală. Dispozițiile art. 217 alin. ultim sunt aplicabile.

Termenul de efectuare a actelor de cercetare este de 2 luni și curge de la data introducerii cererii de revizuire.

După efectuarea cercetărilor, procurorul înaintează întregul material împreună cu concluziile sale instanței competente.

Abrogat prin punctul 199. din Lege nr. 281/2003 începând cu 01.01.2004.

Art. 400. Abrogat prin punctul 199. din Lege nr. 281/2003 începând cu 01.01.2004.

Instanța competentă

Art. 401. - Competență să judece cererea de revizuire este instanța care a judecat cauza în primă instanță. Când temeiul cererii de revizuire constă în existența unor hotărâri ce nu se pot concilia, competența se determină potrivit dispozițiilor art. 35.

Măsuri premergătoare

Paragraful a fost modificat prin punctul 52. din Lege nr. 202/2010 începând cu 25.11.2010.

Art. 402. - La primirea lucrărilor trimise de procuror, președintele instanței fixează termen pentru examinarea admisibilității în principiu a cererii de revizuire, dispunând atașarea dosarului cauzei.

Art. 402. a fost modificat prin punctul 52. din Lege nr. 202/2010 începând cu 25.11.2010.

Admiterea în principiu

Art. 403. - Admisibilitatea în principiu se examinează de către instanță, în camera de consiliu, fără citarea părților și fără participarea procurorului. Instanța examinează dacă cererea de revizuire este făcută în condițiile prevăzute de lege și dacă din probele strânse în cursul cercetării efectuate de procuror rezultă date suficiente pentru admiterea în principiu.

Alineatul a fost modificat prin punctul 53. din Lege nr. 202/2010 începând cu 25.11.2010.

Abrogat prin punctul 54. din Lege nr. 202/2010 începând cu 25.11.2010.

Instanța, în baza celor constatate, dispune prin încheiere admiterea în principiu a cererii de revizuire sau, prin sentință, respingerea acesteia.

Cererile ulterioare de revizuire sunt inadmisibile dacă există identitate de persoană, de temei legal, de motive și apărări.

Alineatul a fost introdus prin punctul 55. din Lege nr. 202/2010 începând cu 25.11.2010.

Când cererea de revizuire a fost făcută pentru un condamnat decedat, sau când condamnatul care a făcut cererea ori în favoarea căruia s-a făcut revizuirea a decedat după introducerea cererii, prin derogare de la dispozițiile art. 10 alin. 1 lit. g) procedura de revizuire își va urma cursul, iar în cazul admiterii în principiu, după rejudecarea cauzei, instanța va hotărî potrivit dispozițiilor din art. 13 alin. 2 și 3 care se aplică în mod corespunzător.

Măsurile care pot fi luate după admiterea în principiu

Art. 404. - Odată cu admiterea în principiu a cererii de revizuire instanța stabilește termen pentru rejudecarea cauzei, putând suspenda motivat, în tot sau în parte, executarea hotărârii supuse revizuirii.

Alineatul a fost modificat prin punctul 56. din Lege nr. 202/2010 începând cu 25.11.2010.

Instanța poate de asemenea lua oricare dintre măsurile preventive, dacă sunt întrunite condițiile legale.

În cazul admiterii în principiu a cererii de revizuire pentru existența unor hotărâri ce nu se pot concilia, cauzele în care aceste hotărâri au fost pronunțate se reunesc în vederea rejudecării.

Rejudecarea

Art. 405. - Rejudecarea cauzei după admiterea în principiu a cererii de revizuire se face potrivit regulilor de procedură privind judecarea în primă instanță.

Instanța, dacă găsește necesar, administrează din nou probele care au fost efectuate în cursul primei judecăți sau cu ocazia admiterii în principiu a cererii de revizuire.

Soluțiile după rejudecare

Art. 406. - Instanța, dacă constată că cererea de revizuire este întemeiată, anulează hotărârea în măsura în care a fost admisă revizuirea sau hotărârile care nu se pot concilia și pronunță o nouă hotărâre potrivit dispozițiilor art. 345-353, care se aplică în mod corespunzător.

De asemenea, dispozițiile art. 373 se aplică în mod corespunzător.

Totodată, instanța dispune, dacă este cazul, restituirea amenzii plătite și a averii confiscate, precum și a cheltuielilor judiciare pe care cel în favoarea căruia s-a admis revizuirea nu era ținut să le suporte, iar pentru cei condamnați la pedeapsa închisorii cu executarea la locul de muncă, restituirea cotei făcută venit la bugetul de stat și calcularea ca vechime și continuitate în muncă a duratei pedepsei executate.

Dacă instanța constată că cererea de revizuire este neîntemeiată, o respinge.

Calea de atac

Art. 407. - Sentințele instanței de revizuire, date potrivit art. 403 alin. 3 și art. 406 alin. 1, sunt supuse aceluiași căi de atac ca și hotărârile la care se referă revizuirea, iar deciziile date în apel sunt supuse recursului.

Revizuirea dispozițiilor civile

Art. 408. - Regulile cuprinse în prezenta secțiune se aplică în mod corespunzător și în ce privește revizuirea hotărârii penale cu privire la latura civilă.

Revizuirea în cazul hotărârilor Curții Europene a Drepturilor Omului

Paragraful a fost modificat prin punctul 199. din Lege nr. 356/2006 începând cu 06.09.2006.

Art. 408¹. - Hotărârile definitive pronunțate în cauzele în care Curtea Europeană a Drepturilor Omului a constatat o încălcare a unui drept prevăzut de Convenția europeană pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale pot fi supuse revizuirii, dacă consecințele grave ale acestei încălcări continuă să se producă și nu pot fi remediate decât prin revizuirea hotărârii pronunțate.

Pot cere revizuirea:

- a) persoana al cărei drept a fost încălcat;
- b) soțul și rudele apropiate ale condamnatului, chiar și după moartea acestuia;
- c) procurorul.

Cererea de revizuire se introduce la Înalta Curte de Casație și Justiție, care judecă cererea în complet de 9 judecători.

Cererea de revizuire se poate face în termen de un an de la data rămânerii definitive a hotărârii Curții Europene a Drepturilor Omului.

După sesizare, instanța poate dispune, din oficiu, la propunerea procurorului sau la cererea părții, suspendarea executării hotărârii atacate.

Participarea procurorului este obligatorie.

La judecarea cererii de revizuire, părțile se citează. Partea arestată este adusă la judecată.

Când părțile sunt prezente la judecarea cererii de revizuire, se ascultă și concluziile acestora.

Instanța examinează cererea în baza actelor dosarului și se pronunță prin decizie.

Când instanța constată că cererea este tardivă, inadmisibilă sau nefondată, o respinge.

Când instanța constată că cererea este fondată:

a) desființează, în parte, hotărârea atacată sub aspectul dreptului încălcat și, rejudecând cauza, cu aplicarea dispozițiilor din capitolul III, secțiunea II, înlătură consecințele încălcării dreptului;

b) desființează hotărârea și, când este necesară administrarea de probe, dispune rejudecarea de către instanța în fața căreia s-a produs încălcarea dreptului, aplicându-se dispozițiile din capitolul III, secțiunea II.

Decizia pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție nu este supusă nici unei căi de atac.

Art. 408¹. a fost modificat prin punctul 199. din Lege nr. 356/2006 începând cu 06.09.2006.

Revizuirea în cazul deciziilor Curții Constituționale

Paragraful a fost introdus prin punctul 2. din Lege nr. 177/2010 începând cu 07.10.2010.

Art. 408². - Hotărârile definitive pronunțate în cauzele în care Curtea Constituțională a admis o excepție de neconstituționalitate pot fi supuse revizuirii, dacă soluția pronunțată în cauză s-a întemeiat pe dispoziția legală declarată neconstituțională sau pe alte dispoziții din actul atacat care, în mod necesar și evident, nu pot fi dissociate de prevederile menționate în sesizare.

Pot cere revizuirea:

- a)** oricare parte din proces, în limitele calității sale procesuale;
- b)** soțul și rudele apropiate ale condamnatului, chiar și după moartea acestuia;
- c)** procurorul.

Cererea de revizuire se introduce la instanța care a pronunțat hotărârea rămasă definitivă a cărei revizuire se cere.

Cererea de revizuire se poate face în termen de 3 luni de la publicarea în Monitorul Oficial al României, Partea I, a deciziei Curții Constituționale.

Dispozițiile art. 408¹ alin. 5-11 se aplică în mod corespunzător.

Hotărârea instanței de revizuire este supusă acelorași căi de atac ca și hotărârea supusă revizuirii.

Art. 408². a fost introdus prin punctul 2. din Lege nr. 177/2010 începând cu 07.10.2010.

SECȚIUNEA III Recursul în interesul legii

Abrogat prin punctul 5. din Lege nr. 576/2004 începând cu 23.12.2004.

Art. 409. Abrogat prin punctul 5. din Lege nr. 576/2004 începând cu 23.12.2004.

Abrogat prin punctul 5. din Lege nr. 576/2004 începând cu 23.12.2004.

Art. 410. Abrogat prin punctul 5. din Lege nr. 576/2004 începând cu 23.12.2004.

Abrogat prin punctul 5. din Lege nr. 576/2004 începând cu 23.12.2004.

Art. 411. Abrogat prin punctul 5. din Lege nr. 576/2004 începând cu 23.12.2004.

Abrogat prin punctul 5. din Lege nr. 576/2004 începând cu 23.12.2004.

Art. 412. Abrogat prin punctul 5. din Lege nr. 576/2004 începând cu 23.12.2004.

Abrogat prin punctul 5. din Lege nr. 576/2004 începând cu 23.12.2004.

Art. 412¹. Abrogat prin punctul 5. din Lege nr. 576/2004 începând cu 23.12.2004.

Abrogat prin punctul 5. din Lege nr. 576/2004 începând cu 23.12.2004.

Art. 413. Abrogat prin punctul 5. din Lege nr. 576/2004 începând cu 23.12.2004.

Abrogat prin punctul 5. din Lege nr. 576/2004 începând cu 23.12.2004.

Art. 414. Abrogat prin punctul 5. din Lege nr. 576/2004 începând cu 23.12.2004.

Abrogat prin punctul 5. din Lege nr. 576/2004 începând cu 23.12.2004.

Art. 414¹. Abrogat prin punctul 5. din Lege nr. 576/2004 începând cu 23.12.2004.

Calitate procesuală

Paragraful a fost modificat prin punctul 57. din Lege nr. 202/2010 începând cu 25.11.2010.

Art. 414². - Pentru a se asigura interpretarea și aplicarea unitară a legii de către toate instanțele judecătorești, procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, din oficiu sau la cererea ministrului justiției, colegiul de conducere al Înaltei Curți de Casație și Justiție, colegiile de conducere ale curților de apel și Avocatul Poporului au îndatorirea să ceară Înaltei Curți de Casație și Justiție să se pronunțe asupra problemelor de drept care au fost soluționate diferit de instanțele judecătorești.

Art. 414². a fost modificat prin punctul 57. din Lege nr. 202/2010 începând cu 25.11.2010.

Condiții de admisibilitate

Paragraful a fost introdus prin punctul 58. din Lege nr. 202/2010 începând cu 25.11.2010.

Art. 414³. - Recursul în interesul legii este admisibil numai dacă se face dovada că problemele de drept care formează obiectul judecății au fost soluționate în mod diferit prin hotărâri judecătorești definitive, care se anexează la cerere.

Art. 414³. a fost introdus prin punctul 58. din Lege nr. 202/2010 începând cu 25.11.2010.

Judecarea recursului în interesul legii

Paragraful a fost introdus prin punctul 58. din Lege nr. 202/2010 începând cu 25.11.2010.

Art. 414⁴. - Recursul în interesul legii se judecă de un complet format din președintele Înaltei Curți de Casație și Justiție sau, în lipsa acestuia, din vicepreședintele Înaltei Curți de Casație și Justiție, președinții de secții din cadrul acesteia, un număr de 14 judecători din secția în a cărei competență intră problema de drept care a fost soluționată diferit de instanțele judecătorești și câte 2 judecători din cadrul celorlalte secții. Președintele completului este președintele sau vicepreședintele Înaltei Curți de Casație și Justiție.

În cazul în care problema de drept prezintă interes pentru două sau mai multe secții, președintele sau, în lipsa acestuia, vicepreședintele Înaltei Curți de Casație și Justiție stabilește secțiile din care provin cei 20 de judecători.

După sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție, președintele acesteia sau, după caz, vicepreședintele va lua măsurile necesare pentru desemnarea aleatorie a judecătorilor din cadrul secției în a cărei competență intră problema de drept care a

fost soluționată diferit de instanțele judecătorești, precum și a judecătorilor din celelalte secții ce intră în alcătuirea completului prevăzut la alin. 1.

La primirea cererii, președintele completului va desemna un judecător din cadrul secției în a cărei competență intră problema de drept care a fost soluționată diferit de instanțele judecătorești, pentru a întocmi un raport asupra recursului în interesul legii. În cazul în care problema de drept prezintă interes pentru două sau mai multe secții, președintele completului va desemna câte un judecător din cadrul acestor secții pentru întocmirea raportului. Raportorii nu sunt incompatibili.

În vederea întocmirii raportului, președintele completului poate solicita unor specialiști recunoscuți opinia scrisă asupra problemelor de drept soluționate diferit.

Raportul va cuprinde soluțiile diferite date problemei de drept și argumentele pe care se fundamentează, jurisprudența relevantă a Curții Constituționale, a Înaltei Curți de Casație și Justiție, a Curții Europene a Drepturilor Omului, a Curții de Justiție a Uniunii Europene și opinia specialiștilor consultați, dacă este cazul, precum și doctrina în materie. Totodată, judecătorul sau, după caz, judecătorii raportori va/vor întocmi proiectul soluției ce se propune a fi dată recursului în interesul legii.

Ședința completului se convoacă de președintele acestuia cu cel puțin 20 de zile înainte de desfășurarea acesteia. Odată cu convocarea, fiecare judecător va primi o copie a raportului și a soluției propuse.

La ședință participă toți judecătorii completului. Dacă există motive obiective, aceștia vor fi înlocuiți cu respectarea regulilor prevăzute la alin. 3.

Recursul în interesul legii se susține în fața completului, după caz, de procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție sau de procurorul desemnat de acesta, de judecătorul desemnat de colegiul de conducere al Înaltei Curți de Casație și Justiție, respectiv al curții de apel.

Recursul în interesul legii se judecă în cel mult 3 luni de la data sesizării instanței, iar soluția se adoptă cu cel puțin două treimi din numărul judecătorilor completului. Nu se admit abțineri de la vot.

Art. 414⁴. a fost introdus prin punctul 58. din Lege nr. 202/2010 începând cu 25.11.2010.

Conținutul hotărârii și efectele ei

Paragraful a fost introdus prin punctul 58. din Lege nr. 202/2010 începând cu 25.11.2010.

Art. 414⁵. - Asupra cererii, completul se pronunță prin decizie.

Decizia se pronunță numai în interesul legii și nu are efecte asupra hotărârilor judecătorești examinate și nici cu privire la situația părților din acele procese.

Decizia se motivează în termen de cel mult 30 de zile de la pronunțare și se publică în cel mult 15 zile de la motivare în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Dezlegarea dată problemelor de drept judecate este obligatorie pentru instanțe de la data publicării deciziei în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Art. 414⁵. a fost introdus prin punctul 58. din Lege nr. 202/2010 începând cu 25.11.2010.

SECȚIUNEA III a fost modificată prin punctul 4. din Lege nr. 576/2004 începând cu 23.12.2004.

TITLUL III EXECUTAREA HOTĂRÂRILOR PENALE

Capitolul I DISPOZIȚII GENERALE

Hotărâri executorii

Art. 415. - Hotărârile instanțelor penale devin executorii la data când au rămas definitive.

Hotărârile nedefinitive sunt executorii atunci când legea dispune aceasta.

Rămânerea definitivă a hotărârii primei instanțe

Art. 416. - Hotărârile primei instanțe rămân definitive:

1. la data pronunțării, când hotărârea nu este supusă apelului și nici recursului;
2. la data expirării termenului de apel:
 - a) când nu s-a declarat apel în termen;
 - b) când apelul declarat a fost retras înăuntrul termenului;
3. la data retragerii apelului, dacă aceasta s-a produs după expirarea termenului de apel;
4. la data expirării termenului de recurs în cazul hotărârilor nesupuse apelului sau dacă apelul a fost respins:
 - a) când nu s-a declarat recurs în termen;
 - b) când recursul declarat a fost retras înăuntrul termenului;
5. la data retragerii recursului declarat împotriva hotărârilor menționate la pct. 4, dacă aceasta s-a produs după expirarea termenului de recurs;
6. la data pronunțării hotărârii prin care s-a respins recursul declarat împotriva hotărârilor menționate la pct. 4.

Rămânerea definitivă a hotărârii instanței de apel

Art. 416¹. - Hotărârile instanței de apel rămân definitive:

1. la data expirării termenului de recurs:
 - a) când apelul a fost admis fără trimitere pentru rejudecare și nu s-a declarat recurs în termen;
 - b) când recursul declarat împotriva hotărârii menționate la lit. a) a fost retras înăuntrul termenului;
2. la data retragerii recursului declarat împotriva hotărârii menționate la lit. a), dacă aceasta s-a produs după expirarea termenului de recurs;
3. la data pronunțării hotărârii prin care s-a respins recursul declarat împotriva hotărârii menționate la lit. a).

Rămânerea definitivă a hotărârii instanței de recurs

Art. 417. - Hotărârea instanței de recurs rămâne definitivă la data pronunțării acesteia când:

- a) recursul a fost admis și procesul a luat sfârșit în fața instanței de recurs, fără rejudecare;
- b) cauza a fost rejudecată de către instanța de recurs, după admiterea recursului;
- c) cuprinde obligarea la plata cheltuielilor judiciare, în cazul respingerii recursului.

Instanța de executare

Art. 418. - Hotărârea instanței penale, rămasă definitivă la prima instanță de judecată, la instanța de apel sau la instanța de recurs, se pune în executare de către prima instanță de judecată.

Hotărârile pronunțate în primă instanță de către Curtea Supremă de Justiție se pun în executare, după caz, de Tribunalul Municipiului București sau de tribunalul militar teritorial cu sediul în București.

Când hotărârea rămâne definitivă în fața instanței ierarhic superioare, aceasta trimite instanței de executare un extras din acea hotărâre, cu datele necesare punerii în executare, în ziua pronunțării hotărârii de către instanța ierarhic superioară.

Alineatul a fost modificat prin punctul 201. din Lege nr. 356/2006 începând cu 06.09.2006.

Dispozițiile alineatelor precedente sunt aplicabile și în cazul hotărârilor nedefinitive, dar executorii, cu excepția celor privind măsurile preventive care se pun în executare de instanța care le-a dispus.

Alineatul a fost modificat prin punctul 201. din Lege nr. 356/2006 începând cu 06.09.2006.

Art. 418. a fost derogat prin paragraful din Decizie nr. 34/2009 începând cu 05.11.2010.

Judecătorul delegat cu executarea

Art. 419. - Instanța de executare delegă pe unul din judecătorii săi, pentru efectuarea punerii în executare.

Dacă cu prilejul punerii în executare a hotărârii sau în cursul executării se ivește vreo nelămurire sau împiedicare, judecătorul delegat poate sesiza instanța de executare, care va proceda potrivit dispozițiilor art. 460.

Capitolul II
PUNEREA ÎN EXECUTARE A HOTĂRÂRILOR

Secțiunea I
Punerea în executare a pedepselor principale

Punerea în executare a pedepsei închisorii sau detențiunii pe viață

Paragraful a fost modificat prin punctul 202. din Lege nr. 356/2006 începând cu 06.09.2006.

Art. 420. - Pedeapsa închisorii și pedeapsa detențiunii pe viață se pun în executare prin emiterea mandatului de executare. Mandatul de executare se emite de judecătorul delegat al instanței de executare în ziua rămânerii definitive a hotărârii la instanța de fond sau, după caz, în ziua primirii extrasului prevăzut în art. 418 alin. 3, se întocmește în trei exemplare și cuprinde: denumirea instanței de executare, data emiterii, datele privitoare la persoana condamnatului prevăzute în art. 70, numărul și data hotărârii care se execută și denumirea instanței care a pronunțat-o, pedeapsa pronunțată și textul de lege aplicat, timpul reținerii și arestării preventive care s-a dedus din durata pedepsei, mențiunea dacă cel condamnat este recidivist, ordinul de arestare și de deținere, semnătura judecătorului delegat, precum și ștampila instanței de executare.

În cazul în care cel condamnat se află în stare de libertate, odată cu emiterea mandatului de executare a pedepsei închisorii sau a pedepsei detențiunii pe viață, judecătorul delegat emite și un ordin prin care interzice condamnatului să părăsească țara. Ordinul se întocmește în trei exemplare și cuprinde: denumirea instanței de executare, data emiterii, datele privitoare la persoana condamnatului prevăzute în art. 70, pedeapsa pronunțată împotriva acestuia, numărul și data hotărârii de condamnare, denumirea instanței care a pronunțat-o, numărul mandatului de executare a pedepsei emis pe numele condamnatului, dispoziția de interzicere a părăsirii țării, semnătura judecătorului delegat, precum și ștampila instanței de executare.

Art. 420. a fost modificat prin punctul 202. din Lege nr. 356/2006 începând cu 06.09.2006.

Trimiterea spre executare a mandatului de executare a pedepsei
și a ordinului de interzicere a părăsirii țării

Paragraful a fost modificat prin punctul 203. din Lege nr. 356/2006 începând cu 06.09.2006.

Art. 421. - Pentru aducerea la îndeplinire a mandatului de executare, se trimit două exemplare, după caz, organului de poliție, când condamnatul este liber, comandantului locului de deținere, când condamnatul este arestat, sau comandantului unității militare unde condamnatul face serviciul militar.

Pentru aducerea la îndeplinire a ordinului de interzicere a părăsirii țării, se trimite de îndată câte un exemplar organului competent să elibereze pașaportul și Inspectoratului General al Poliției de Frontieră.

În cazul în care cel condamnat se află în stare de libertate, organele de executare prevăzute în alin. 1 și 2 au obligația de a lua măsurile prevăzute de lege în vederea punerii în executare a mandatului de executare a pedepsei și a ordinului de interzicere a părăsirii țării, în ziua primirii acestora.

Art. 421. a fost modificat prin punctul 203. din Lege nr. 356/2006 începând cu 06.09.2006.

Executarea mandatului de executare a pedepsei și a ordinului de interzicere a părăsirii țării

Paragraful a fost modificat prin punctul 204. din Lege nr. 356/2006 începând cu 06.09.2006.

Art. 422. - Pe baza mandatului de executare organul de poliție procedează la arestarea condamnatului. Celui arestat i se înmânează un exemplar al mandatului și este dus la locul de deținere cel mai apropiat, unde organul de poliție predă celălalt exemplar al mandatului de executare.

În vederea punerii în executare a mandatului emis în executarea unei hotărâri definitive de condamnare, organul de poliție poate pătrunde în domiciliul sau reședința unei persoane fără învoirea acesteia, precum și în sediul unei persoane juridice fără învoirea reprezentantului legal al acesteia.

Alineatul a fost introdus prin punctul 205. din Lege nr. 356/2006 începând cu 06.09.2006.

Dispozițiile art. 161 sunt aplicabile în mod corespunzător, obligația de încunoștințare revenind organului de poliție.

Dacă persoana împotriva căreia s-a emis mandatul nu este găsită, organul de poliție constată aceasta printr-un proces-verbal și ia măsuri pentru darea în urmărire, precum și pentru darea în consemn la punctele de trecere a frontierei. Un exemplar de pe procesul-verbal împreună cu un exemplar al mandatului de executare se trimit instanței care a emis mandatul.

Alineatul a fost modificat prin punctul 206. din Lege nr. 356/2006 începând cu 06.09.2006.

Dispozițiile art. 184 alin. 3¹ se aplică în mod corespunzător.

Alineatul a fost introdus prin punctul 208. din Lege nr. 281/2003 începând cu 01.01.2004.

Comandantul unității militare, primind mandatul de executare, înmânează un exemplar condamnatului și ia măsuri pentru trimiterea acestuia la locul de executare a pedepsei.

Când condamnatul se află arestat, un exemplar al mandatului de executare i se înmânează de către comandantul locului de deținere.

Comandantul locului de deținere consemnează într-un proces-verbal data de la care condamnatul a început executarea pedepsei.

O copie de pe procesul-verbal se trimite instanței de executare.

Pe baza ordinului de interdicere a părăsirii țării, organele în drept refuză celui condamnat eliberarea pașaportului sau, după caz, procedează la ridicarea acestuia și iau măsuri pentru darea condamnatului în consemn la punctele de trecere a frontierei.

Alineatul a fost introdus prin punctul 207. din Lege nr. 356/2006 începând cu 06.09.2006.

Punerea în executare a pedepsei închisorii cu executarea
la locul de muncă

Art. 422¹. - Pedepsa închisorii cu executarea la locul de muncă se pune în executare prin emiterea mandatului de executare. Mandatul se emite de instanța de executare, se întocmește în 4 exemplare și cuprinde, pe lângă mențiunile prevăzute în art. 420, care se aplică în mod corespunzător, și următoarele date: denumirea, sediul unității unde se execută pedeapsa, dispoziția de executare a pedepsei către conducerea unității și de reținere și vărsare la bugetul de stat a cotei prevăzute de lege.

Trimiterea spre executare a mandatului și a dispozitivului hotărârii

Art. 422². - Pentru aducerea la îndeplinire a mandatului de executare emis, se trimite câte un exemplar unității unde se va executa pedeapsa, condamnatului și organului de poliție din localitatea în care își are sediul unitatea.

O copie de pe dispozitivul hotărârii se trimite de instanța de executare consiliului local în a cărui rază teritorială își are domiciliul condamnatul.

Obiecții privind identitatea

Art. 423. - Dacă persoana față de care se efectuează executarea mandatului ridică obiecții în ce privește identitatea, se procedează potrivit dispozițiilor art. 153, care se aplică în mod corespunzător.

Art. 424. - Abrogat.

Punerea în executare a amenzii penale

Art. 425. - Persoana condamnată la pedeapsa amenzii este obligată să depună recipisa de plată integrală a amenzii la instanța de executare, în termen de 3 luni de la rămânerea definitivă a hotărârii.

Când cel condamnat se găsește în imposibilitate de a achita integral amenda în termenul prevăzut în alineatul precedent, instanța de executare, la cererea condamnatului, poate dispune eșalonarea plății amenzii, pe cel mult 2 ani în rate lunare.

În caz de neîndeplinire a obligației în termenul arătat în alin. 1 sau de neplată a unei rate, instanța de executare comunică un extras de pe acea parte din dispozitiv care privește aplicarea amenzii organelor competente, în vederea executării amenzii potrivit dispozițiilor legale privind executarea silită a creanțelor fiscale și cu procedura prevăzută de aceste dispoziții.

Alineatul a fost modificat prin punctul 208. din Lege nr. 356/2006 începând cu 06.09.2006.

Abrogat prin punctul 209. din Lege nr. 356/2006 începând cu 06.09.2006.

Abrogat prin punctul 209. din Lege nr. 356/2006 începând cu 06.09.2006.

Secțiunea II

Punerea în executare a pedepselor complementare

Interzicerea exercițiului unor drepturi

Art. 426. - Pedeapsa interzicerii exercițiului unor drepturi se pune în executare prin trimiterea de către instanța de executare a unei copii de pe dispozitivul hotărârii, consiliului local în a cărui rază își are domiciliul condamnatul și organului care supraveghează exercitarea acestor drepturi.

Degradarea militară

Art. 427. - Pedeapsa degradării militare se pune în executare prin trimiterea de către instanța de executare a unei copii de pe hotărâre, după caz, comandantului unității militare din care a făcut parte cel condamnat sau comandantului centrului militar în raza căruia domiciliază condamnatul.

Art. 428. - Abrogat.

Secțiunea III

Punerea în executare a măsurilor de siguranță

Obligarea la tratament medical

Art. 429. - Măsura de siguranță a obligării la tratament medical luată printr-o hotărâre definitivă se pune în executare prin comunicarea copiei de pe dispozitiv și a copiei de pe raportul medico-legal, direcției sanitare din județul pe teritoriul căruia locuiește persoana față de care s-a luat această măsură. Direcția sanitară județeană va comunica de îndată persoanei față de care s-a luat măsura obligării la tratament medical, unitatea sanitară la care urmează să i se facă tratament.

La luarea măsurii obligării la tratament medical, persoana la care se referă măsura are dreptul de a cere să fie examinată și de un medic specialist desemnat de aceasta, ale cărui concluzii sunt înaintate instanței de judecată, iar la data rămânerii definitive a hotărârii, și direcției sanitare prevăzute în alin. 1.

Alineatul a fost introdus prin punctul 210. din Lege nr. 356/2006 începând cu 06.09.2006.

Instanța de executare comunică persoanei față de care s-a luat măsura obligării la tratament medical, că este obligată să se prezinte de îndată la unitatea sanitară la care urmează să i se facă tratamentul, atrăgându-i-se atenția că în caz de nerespectare a măsurii luate se va dispune internarea medicală.

În cazul în care obligarea la tratament medical însoțește pedeapsa închisorii ori a detențiunii pe viață sau privește o persoană aflată în stare de deținere, comunicarea prevăzută în alin. 1 se face administrației locului de deținere.

Obligații în legătură cu tratamentul medical

Art. 430. - Unitatea sanitară la care făptuitorul a fost repartizat pentru efectuarea tratamentului medical este obligată să comunice instanței:

- a) dacă persoana obligată la tratament s-a prezentat pentru a urma tratamentul;
- b) sustragerea de la efectuarea tratamentului după prezentare;
- c) când măsura dispusă de instanță nu este sau nu mai este necesară, însă pentru înlăturarea stării de pericol pe care o prezintă persoana obligată la tratament este indicat un alt tratament;
- d) dacă pentru efectuarea tratamentului medical este necesară internarea medicală.

În cazul când unitatea sanitară nu se află în circumscripția instanței care a dispus executarea, comunicarea prevăzută la lit. b)-d) se face judecătoriei în a cărei circumscripție se află unitatea sanitară.

Alineatul a fost modificat prin linia din Lege nr. 281/2003 începând cu 01.01.2004.

Dispozițiile alineatelor precedente se aplică în mod corespunzător și în cazul arătat în art. 429 alin. 3.

Înlocuirea tratamentului medical

Art. 431. - Primind comunicarea, instanța de executare sau instanța prevăzută în art. 430 alin. 2 dispune efectuarea unui raport medico-legal cu privire la starea de sănătate a persoanei față de care este luată măsura de siguranță.

Alineatul a fost modificat prin punctul 211. din Lege nr. 356/2006 începând cu 06.09.2006.

Persoana obligată la tratament medical are dreptul de a cere să fie examinată și de un medic specialist desemnat de aceasta, ale cărui concluzii sunt înaintate instanței prevăzute în alin. 1.

Alineatul a fost introdus prin punctul 212. din Lege nr. 356/2006 începând cu 06.09.2006.

După primirea raportului medico-legal și a concluziilor medicului specialist prevăzut în alin. 1¹, instanța ascultă concluziile procurorului, ale persoanei față de care este luată măsura de siguranță și apărătorului acesteia, precum și ale expertului și medicului specialist, atunci când consideră necesar, dispunând fie înlocuirea tratamentului, fie internarea medicală.

Alineatul a fost introdus prin punctul 212. din Lege nr. 356/2006 începând cu 06.09.2006.

Dacă persoana față de care s-a luat măsura de siguranță nu are apărător, i se asigură un avocat din oficiu.

Alineatul a fost introdus prin punctul 212. din Lege nr. 356/2006 începând cu 06.09.2006.

O copie de pe hotărârea definitivă a instanței prevăzute în art. 430 alin. 2 se comunică instanței de executare.

Internarea medicală

Art. 432. - Măsura de siguranță a internării medicale luată printr-o hotărâre definitivă se pune în executare prin comunicarea copiei de pe dispozitiv și a unei copii de pe raportul medico-legal direcției sanitare din județul pe teritoriul căruia locuiește persoana față de care s-a luat această măsură.

La luarea măsurii internării medicale, persoana la care se referă măsura are dreptul de a cere să fie examinată și de un medic specialist desemnat de aceasta, ale cărui concluzii sunt înaintate instanței de judecată, iar la data rămânerii definitive a hotărârii, și direcției sanitare prevăzute în alin. 1.

Alineatul a fost introdus prin punctul 213. din Lege nr. 356/2006 începând cu 06.09.2006.

Judecătorul delegat al instanței de executare comunică judecătoriei în a cărei circumscripție se află unitatea sanitară la care s-a făcut internarea data la care s-a efectuat internarea, în vederea luării în supraveghere.

Alineatul a fost introdus prin punctul 213. din Lege nr. 356/2006 începând cu 06.09.2006.

După primirea comunicării, judecătorul delegat al judecătoriei în a cărei circumscripție se află unitatea sanitară verifică periodic, dar nu mai târziu de 6 luni, dacă internarea medicală mai este necesară. În acest scop, judecătorul delegat dispune efectuarea unui raport medico-legal cu privire la starea de sănătate a persoanei față de care s-a luat măsura internării medicale și, după primirea acestuia, sesizează judecătoria în a cărei circumscripție se află unitatea sanitară pentru a dispune asupra menținerii, înlocuirii sau încetării măsurii.

Alineatul a fost introdus prin punctul 213. din Lege nr. 356/2006 începând cu 06.09.2006.

Obligații în legătură cu internarea medicală

Art. 433. - Direcția sanitară este obligată să efectueze internarea, încunoștințând despre aceasta instanța de executare.

În cazul în care persoana față de care s-a luat măsura internării medicale refuză să se supună internării, executarea acestei măsuri se va face cu sprijinul organelor de poliție. În vederea executării măsurii internării medicale, organul de poliție poate pătrunde în domiciliul sau reședința unei persoane fără învoirea acesteia, precum și în sediul unei persoane juridice fără învoirea reprezentantului legal al acesteia.

Alineatul a fost introdus prin punctul 20. din Ordonanță de urgență nr. 60/2006 începând cu 07.09.2006.

Dacă persoana față de care s-a luat măsura internării medicale nu este găsită, direcția sanitară constată aceasta printr-un proces-verbal și sesizează organele de poliție pentru darea în urmărire, precum și pentru darea în consemn la punctele de trecere a frontierei. Un exemplar de pe procesul-verbal împreună cu un exemplar al sesizării adresate organelor de poliție se trimit instanței de executare.

Alineatul a fost introdus prin punctul 20. din Ordonanță de urgență nr. 60/2006 începând cu 07.09.2006.

Unitatea sanitară la care s-a făcut internarea are obligația, în cazul când consideră că internarea nu mai este necesară, să încunoștințeze judecătoria în a cărei circumscripție se găsește unitatea sanitară.

Alineatul a fost modificat prin linia din Lege nr. 281/2003 începând cu 01.01.2004.

Menținerea, înlocuirea sau încetarea măsurii internării medicale

Paragraful a fost modificat prin punctul 214. din Lege nr. 356/2006 începând cu 06.09.2006.

Art. 434. - Judecătoria, după primirea sesizării judecătorului delegat sau a încunoștințării prevăzute în art. 433 alin. 2, ascultând concluziile procurorului, ale persoanei față de care este luată măsura internării, atunci când aducerea acesteia în fața instanței este posibilă, și ale apărătorului său, precum și ale expertului care a întocmit raportul medico-legal, atunci când consideră necesar, dispune, după caz, menținerea internării medicale, încetarea acesteia sau înlocuirea cu măsura obligării la tratament medical.

Încetarea sau înlocuirea măsurii internării poate fi cerută și de persoana internată sau de procuror. În acest caz, judecătoria dispune efectuarea raportului medico-legal. Dispozițiile art. 431 alin. 1¹ se aplică în mod corespunzător.

Dacă persoana internată nu are apărător, i se asigură un avocat din oficiu.

O copie de pe hotărârea definitivă prin care s-a dispus menținerea, înlocuirea sau încetarea internării medicale se comunică instanței de executare.

Art. 434. a fost modificat prin punctul 214. din Lege nr. 356/2006 începând cu 06.09.2006.

Măsuri de siguranță provizorii

Art. 435. - În cazul în care măsura obligării la tratament medical sau a internării medicale a fost luată în mod provizoriu în cursul urmăririi penale sau al judecării, punerea în executare se face de către instanța de judecată care a luat această măsură.

Alineatul a fost modificat prin punctul 210. din Lege nr. 281/2003 începând cu 01.01.2004.

Dispozițiile prevăzute în art. 430-434 se aplică în mod corespunzător.

Executarea altor măsuri de siguranță

Art. 436. - Măsura de siguranță a interzicerii unei funcții sau profesii și măsura de siguranță a interzicerii de a se afla în anumite localități se pun în executare prin comunicarea unei copii de pe dispozitiv organului în drept să aducă la îndeplinire aceste măsuri și să supravegheze respectarea lor.

Acest organ are îndatorirea să asigure executarea măsurii luate și să sesizeze organul de urmărire penală în caz de sustragere de la executarea măsurii de siguranță.

Măsura de siguranță a interzicerii de a se afla în anumite localități poate fi amânată sau întreruptă de organul care are îndatorirea să asigure executarea acestei măsurii, în caz de boală sau pentru orice alt motiv care justifică amânarea sau întreruperea.

Revocarea măsurilor de siguranță

Paragraful a fost modificat prin punctul 215. din Lege nr. 356/2006 începând cu 06.09.2006.

Art. 437. - Persoana cu privire la care s-a luat una dintre măsurile prevăzute în art. 115 și 116 din Codul penal poate cere instanței corespunzătoare în grad instanței de executare în a cărei circumscripție locuiește, revocarea măsurii, când temeiurile care au impus luarea acesteia au încetat.

Revocarea poate fi cerută și de procuror.

Soluționarea cererii se face cu citarea persoanei față de care este luată măsura, după ascultarea concluziilor apărătorului acesteia și ale procurorului.

Art. 437. a fost modificat prin punctul 215. din Lege nr. 356/2006 începând cu 06.09.2006.

Executarea expulzării

Art. 438. - Când prin hotărârea de condamnare la pedeapsa închisorii s-a luat măsura de siguranță a expulzării, se face mențiune în mandatul de executare a pedepsei închisorii ca la data liberării, condamnatul să fie predat organului de poliție, care va proceda la efectuarea expulzării.

Dacă măsura expulzării nu însoțește pedeapsa închisorii, comunicarea în vederea expulzării se face organului de poliție, imediat ce hotărârea a rămas definitivă.

În vederea punerii în executare a măsurii expulzării, organul de poliție poate pătrunde în domiciliul sau reședința unei persoane fără învoirea acesteia, precum și în sediul unei persoane juridice fără învoirea reprezentantului legal al acesteia.

Alineatul a fost introdus prin punctul 21. din Ordonanță de urgență nr. 60/2006 începând cu 07.09.2006.

Dacă persoana față de care s-a luat măsura expulzării nu este găsită, organul de poliție constată aceasta printr-un proces-verbal și ia măsuri pentru darea în urmărire, precum și pentru darea în consemn la punctele de trecere a frontierei. Un exemplar al procesului-verbal se trimite instanței de executare.

Alineatul a fost introdus prin punctul 21. din Ordonanță de urgență nr. 60/2006 începând cu 07.09.2006.

Executarea confiscării speciale

Art. 439. - Măsura de siguranță a confiscării speciale luată prin ordonanță sau hotărâre se execută după cum urmează:

- a) lucrurile confiscate se predau organelor în drept a le prelua sau valorifica potrivit dispozițiilor legii;
- b) când s-a dispus distrugerea lucrurilor confiscate, aceasta se face în prezența, după caz, a procurorului sau judecătorului, întocmindu-se proces-verbal care se depune la dosarul cauzei.

Executarea interdicției de a reveni în locuința familiei pe o perioadă determinată

Paragraful a fost introdus prin punctul 211. din Lege nr. 281/2003 începând cu 01.01.2004.

Art. 439¹. - Când prin hotărârea de condamnare la pedeapsa închisorii s-a luat măsura de siguranță prevăzută în art. 118¹ din Codul penal, a interdicției de a reveni în locuința familiei pe o perioadă determinată, o copie de pe dispozitivul hotărârii se comunică organului de poliție în a cărui rază teritorială se află locuința familiei.

Dacă pedeapsa închisorii se execută într-un loc de detenție, se face mențiune în mandatul de executare a pedepsei închisorii să i se pună în vedere condamnatului, la data liberării să se prezinte la organul de poliție, care procedează potrivit alin. 3. Totodată, se trimite o copie de pe dispozitivul hotărârii comandantului locului de deținere.

Organul de poliție are îndatorirea să asigure executarea măsurii luate prin supravegherea respectării interdicției de a nu reveni în locuința familiei și să sesizeze organul de urmărire penală în caz de sustragere de la executarea măsurii.

Art. 439¹. a fost introdus prin punctul 211. din Lege nr. 281/2003 începând cu 01.01.2004.

Secțiunea IV

Punerea în executare a dispozițiilor privind înlocuirea răspunderii penale

Înlocuirea răspunderii penale

Art. 440. - În cazul înlocuirii răspunderii penale, executarea muștrării și a muștrării cu avertisment se efectuează conform art. 487, care se aplică în mod corespunzător, iar executarea amenzii se efectuează potrivit art. 442 și 443.

Art. 441. - Abrogat.

Punerea în executare a dispozițiilor prin care s-au aplicat sancțiunile prevăzute în art. 18¹ din Codul penal

Executarea sancțiunilor

Art. 441¹. - Executarea muștrării și a muștrării cu avertisment se efectuează conform art. 487, care se aplică în mod corespunzător, iar executarea amenzii se efectuează potrivit art. 442 și 443.

Secțiunea V

Punerea în executare a amenzii judiciare și a cheltuielilor judiciare avansate de stat

Amenzile judiciare

Art. 442. - Amenda judiciară se pune în executare de către organul judiciar care a aplicat-o.

Punerea în executare se face prin trimiterea unui extras de pe acea parte din dispozitiv care privește aplicarea amenzii judiciare organului care, potrivit legii, execută amenda penală.

Executarea amenzilor judiciare se face de organul arătat în alineatul precedent.

Cheltuielile judiciare avansate de stat

Art. 443. - Dispoziția din hotărârea penală privind obligarea la plata cheltuielilor judiciare avansate de stat se pune în executare potrivit art. 442 alin. 2.

Când obligarea la plata cheltuielilor judiciare avansate de stat s-a dispus prin ordonanță, punerea în executare se face de procuror, aplicându-se în mod corespunzător dispozițiile art. 442 alin. 2.

Executarea cheltuielilor judiciare se face de către organele care, potrivit legii, execută amenda penală.

Secțiunea VI

Punerea în executare a dispozițiilor civile din hotărâre

Restituirea lucrurilor și valorificarea celor neridicate

Art. 444. - Când prin hotărârea penală s-a dispus restituirea unor lucruri care se află în păstrarea sau la dispoziția instanței de executare, restituirea se face de către judecătorul însărcinat cu executarea, prin remiterea acelor lucruri persoanelor în drept. În acest scop, sunt încunoștințate persoanele cărora urmează să li se restituie lucrurile.

Dacă în termen de 6 luni de la primirea încunoștințării, persoanele chemate nu se prezintă a le primi, lucrurile trec în patrimoniul statului. Instanța constată aceasta prin încheiere și dispune predarea lucrurilor organelor în drept a le prelua sau valorifica potrivit dispozițiilor legii.

Dacă restituirea lucrurilor nu s-a putut efectua, deoarece nu se cunosc persoanele cărora ar trebui să le fie restituite și nimeni nu le-a reclamat în termen de 6 luni de la rămânerea definitivă a hotărârii, sunt aplicabile în mod corespunzător dispozițiile alineatului precedent.

Când restituirea lucrurilor a fost dispusă de către procuror sau de către organul de cercetare penală, acesta procedează potrivit prevederilor din alineatele precedente.

Înscrisurile declarate false

Art. 445. - Dispoziția hotărârii penale care declară un înscris ca fiind fals în totul sau în parte se execută sau se pune în executare de către judecătorul delegat.

Când înscrisul declarat fals a fost anulat în totalitatea lui, se face mențiune despre aceasta pe fiecare pagină, iar în caz de anulare parțială, numai pe paginile care conțin falsul.

Înscrisul declarat fals rămâne la dosarul cauzei.

În cazul în care este necesar ca despre înscrisul declarat fals să se facă mențiune în scriptele unei unități dintre cele la care se referă art. 145 din Codul penal, i se trimite acesteia o copie de pe hotărâre.

Instanța poate dispune, când constată existența unui interes legitim, eliberarea unei copii, cu mențiunile arătate în alin. 2, de pe înscrisul sub semnătură privată falsificat. În aceleași condiții, instanța poate dispune restituirea înscrisului oficial parțial falsificat.

Despăgubirile civile și cheltuielile judiciare

Art. 446. - Dispozițiile din hotărârea penală privitoare la despăgubirile civile și la cheltuielile judiciare convenite părților se execută potrivit legii civile.

Capitolul III
ALTE DISPOZIȚII PRIVIND EXECUTAREA

Secțiunea I
Schimbări în executarea unor hotărâri

Revocarea sau anularea suspendării executării pedepsei

Art. 447. -

Asupra revocării sau anulării suspendării condiționate a executării pedepsei prevăzute în art. 86⁴ ori în art. 86⁵ din Codul penal se pronunță, din oficiu sau la sesizarea procurorului, instanța care judecă ori a judecat în primă instanță infracțiunea ce ar putea atrage revocarea sau anularea.

Dacă până la expirarea termenului de încercare nu au fost respectate obligațiile civile prevăzute în art. 84 sau cele prevăzute în art. 86⁴ alin. 1 din Codul penal, partea interesată sau procurorul sesizează instanța care a pronunțat în primă instanță suspendarea, în vederea revocării suspendării executării pedepsei.

Revocarea sau anularea executării pedepsei la locul de muncă

Art. 447¹. - Revocarea sau anularea executării pedepsei la locul de muncă, în cazurile prevăzute în art. 86⁹ și 86¹⁰ din Codul penal, se dispune, după caz, de către instanța de executare sau de către instanța corespunzătoare în a cărei circumscripție se află unitatea unde se execută pedeapsa, ori de către instanța care judecă sau a judecat în primă instanță infracțiunea ce ar putea atrage revocarea sau anularea. Sesizarea instanței se face din oficiu, de către procuror, de unitate sau de organul de poliție. În cazul prevăzut în art. 86⁹ alin. 4, instanța poate fi sesizată și de către cel condamnat.

Alineatul a fost modificat prin linia din Lege nr. 281/2003 începând cu 01.01.2004.

Înlocuirea pedepsei detențiunii pe viață

Art. 448. - Înlocuirea pedepsei detențiunii pe viață cu pedeapsa închisorii se dispune, din oficiu sau la cererea procurorului ori a celui condamnat, de către instanța de executare, iar dacă cel condamnat se află în stare de deținere, de către instanța corespunzătoare în a cărei circumscripție se află locul de deținere.

Alineatul a fost modificat prin linia din Lege nr. 281/2003 începând cu 01.01.2004.

Hotărârea de înlocuire, rămasă definitivă, se pune în executare potrivit dispozițiilor art. 420-423.

Alte modificări de pedepse

Art. 449. - Pedeapsa pronunțată poate fi modificată, dacă la punerea în executare a hotărârii sau în cursul executării pedepsei se constată, pe baza unei alte hotărâri definitive, existența vreuneia dintre următoarele situații:

- a) concursul de infracțiuni;
- b) recidiva;
- c) acte care intră în conținutul aceleiași infracțiuni.

Instanța competentă să dispună asupra modificării pedepsei este instanța de executare a ultimei hotărâri sau, în cazul când cel condamnat se află în stare de deținere ori în executarea pedepsei la locul de muncă, instanța corespunzătoare în a cărei circumscripție se află locul de deținere sau, după caz, unitatea unde se execută pedeapsa.

Alineatul a fost modificat prin linia din Lege nr. 281/2003 începând cu 01.01.2004.

Sesizarea instanței se face din oficiu, la cererea procurorului ori a celui condamnat.

Înlocuirea pedepsei amenzii

Art. 449¹. -

Înlocuirea pedepsei amenzii în cazul prevăzut în art. 63¹ din Codul penal se dispune de instanța de executare. Sesizarea instanței se face din oficiu sau de către organul care, potrivit legii, execută amenda.

Liberarea condiționată

Art. 450. -

Liberarea condiționată se dispune, la cererea sau la propunerea făcută potrivit dispozițiilor legii privind executarea pedepselor, de către judecătoria în a cărei circumscripție se află locul de deținere, iar în cazul prevăzut în art. 62 alin. 3 din Codul penal, de către tribunalul militar în a cărei circumscripție se află închisoarea militară.

Alineatul a fost modificat prin linia din Lege nr. 281/2003 începând cu 01.01.2004.

Când instanța constată că nu sunt îndeplinite condițiile pentru acordarea liberării condiționate, prin hotărârea de respingere fixează termenul după expirarea căruia propunerea sau cererea va putea fi reînnoită. Termenul nu poate fi mai mare de un an și curge de la rămânerea definitivă a hotărârii.

Alineatul a fost modificat prin punctul 216. din Lege nr. 356/2006 începând cu 06.09.2006.

Instanțele prevăzute în alin. 1 se pronunță și asupra revocării liberării condiționate, în cazul când instanța care a judecat pe condamnat pentru o altă infracțiune nu s-a pronunțat în această privință.

Hotărârea instanței este supusă recursului. Termenul de recurs este de 3 zile. Recursul declarat de procuror este suspensiv de executare.

Alineatul a fost modificat prin punctul 212. din Lege nr. 281/2003 începând cu 01.01.2004.

Instanța în fața căreia hotărârea a rămas definitivă este obligată să comunice locului de deținere copie de pe dispozitivul prin care s-a dispus revocarea liberării condiționate.

Încetarea executării pedepsei la locul de muncă

Art. 450¹. - Încetarea executării pedepsei la locul de muncă se dispune de judecătoria în a cărei circumscripție se află unitatea unde condamnatul execută pedeapsa.

Alineatul a fost modificat prin linia din Lege nr. 281/2003 începând cu 01.01.2004.

Dispozițiile art. 450 alin. 2, 3 și 4 se aplică în mod corespunzător.

Instanța în fața căreia hotărârea a rămas definitivă este obligată să comunice unității unde se execută pedeapsa, precum și organului de poliție din localitatea în care își are sediul unitatea, copie de pe dispozitivul prin care s-a dispus încetarea executării pedepsei.

Înlocuirea executării pedepsei pentru militari

Art. 451. - Înlocuirea executării pedepsei închisorii cu executarea în închisoare militară, în cazul condamnaților care au devenit militari în termen în cursul judecății la o instanță civilă, precum și pentru cei care au devenit militari în termen după rămânerea definitivă a hotărârii de condamnare, se dispune de către tribunalul militar în a cărei circumscripție se găsește unitatea militară din care face parte cel condamnat, la sesizarea comandantului.

Alineatul a fost modificat prin linia din Lege nr. 281/2003 începând cu 01.01.2004.

Înlocuirea executării pedepsei într-o închisoare militară, cu executarea într-un loc de deținere, în cazul condamnaților care au fost trecuți în rezervă înainte de începerea executării pedepsei, se dispune de către instanța prevăzută la alineatul precedent, din oficiu sau la sesizarea comandantului unității militare din care făcea parte cel condamnat.

Reducerea pedepsei pentru militari

Art. 452. - Reducerea pedepsei ce se execută în închisoare militară în cazul și în condițiile prevăzute în art. 62 alin. 2 din Codul penal se face la sesizarea comandantului acelei închisori.

Instanța competentă să reducă pedeapsa este tribunalul militar în a cărei circumscriptie se află închisoarea militară.

Alineatul a fost modificat prin linia din Lege nr. 281/2003 începând cu 01.01.2004.

Secțiunea II

Amânarea executării pedepsei închisorii sau a detențiunii pe viață

Cazurile de amânare

Art. 453. - Executarea pedepsei închisorii sau a detențiunii pe viață poate fi amânată în următoarele cazuri:

a) când se constată, pe baza unei expertize medico-legale, că cel condamnat suferă de o boală gravă, care face imposibilă executarea pedepsei, iar instanța apreciază că amânarea executării și lăsarea în libertate nu prezintă un pericol concret pentru ordinea publică. În acest caz, executarea pedepsei se amână până când starea de sănătate a condamnatului se va ameliora, astfel încât pedeapsa să poată fi pusă în executare. Cererea de amânare a executării pedepsei nu poate fi admisă dacă se constată că tratamentul condamnatului se poate efectua sub pază permanentă, în condițiile prevăzute de art. 139¹, care se aplică în mod corespunzător;

Litera a) a fost modificată prin alineatul din Lege nr. 195/2009 începând cu 04.06.2009.

b) când o condamnată este gravidă sau are un copil mai mic de un an. În aceste cazuri, executarea pedepsei se amână până la încetarea cauzei care a determinat amânarea;

c) când din cauza unor împrejurări speciale executarea imediată a pedepsei ar avea consecințe grave pentru condamnat, familie sau unitatea la care lucrează. În acest caz, executarea poate fi amânată cel mult 3 luni și numai o singură dată.

Cererea de amânare a executării pedepsei închisorii sau a detențiunii pe viață poate fi făcută de procuror, de condamnat, de persoanele arătate în art. 362 alineatul ultim, iar în cazul prevăzut la lit. c) din prezentul articol, și de către conducerea unității la care lucrează condamnatul.

Cererea poate fi retrasă de cel care a formulat-o.

Alineatul a fost introdus prin punctul 217. din Lege nr. 356/2006 începând cu 06.09.2006.

În cazurile prevăzute în alin. 1 lit. a) și b), hotărârile prin care se dispune amânarea executării pedepsei sunt executorii de la data pronunțării.

Alineatul a fost introdus prin punctul 217. din Lege nr. 356/2006 începând cu 06.09.2006.

Dispozițiile prezentului articol se aplică și în cazul celui condamnat la executarea pedepsei la locul de muncă. În situația prevăzută la lit. b), executarea pedepsei poate fi amânată pe perioada stabilită de normele legale cu privire la concediul ce se acordă salariaților înainte și după naștere.

Obligațiile condamnatului în cazul amânării executării

Paragraful a fost introdus prin punctul 23. din Ordonanță de urgență nr. 60/2006 începând cu 07.09.2006.

Art. 453¹. - Pe durata amânării executării pedepsei, condamnatul va respecta următoarele obligații:

a) să nu depășească limita teritorială fixată decât în condițiile stabilite de instanță;

b) să se prezinte la instanță ori de câte ori este chemat sau la organul de poliție desemnat cu supravegherea de instanță, conform programului de supraveghere întocmit de organul de poliție sau ori de câte ori este chemat;

c) să nu își schimbe locuința fără încuviințarea instanței care a dispus amânarea;

d) să nu dețină, să nu folosească și să nu poarte nicio categorie de arme.

Pe durata amânării executării pedepsei, instanța poate impune condamnatului să respecte una sau mai multe dintre următoarele obligații:

a) să poarte permanent un sistem electronic de supraveghere;

b) să nu se deplaseze la anumite spectacole sportive ori culturale sau în orice alte locuri stabilite de instanță;

c) să nu se apropie de persoana vătămată, membrii familiei acesteia, persoana împreună cu care a comis fapta, martori, experți ori alte persoane, stabilite de instanță, și să nu comunice cu acestea direct sau indirect;

d) să nu conducă niciun vehicul sau anumite vehicule stabilite;

e) să nu se afle în locuința persoanei vătămate;

f) să nu exercite profesia, meseria sau să nu desfășoare activitatea în exercitarea căreia a săvârșit fapta.

Art. 453¹. a fost introdus prin punctul 23. din Ordonanță de urgență nr. 60/2006 începând cu 07.09.2006.

Instanța competentă

Art. 454. - Instanța competentă să se pronunțe asupra acordării amânării executării pedepsei este instanța de executare.

Instanța de executare comunică hotărârea prin care s-a dispus amânarea executării pedepsei, în ziua în care aceasta devine definitivă, secției de poliție în a cărei rază teritorială locuiește condamnatul, jandarmeriei, poliției comunitare, organelor competente să elibereze pașaportul, organelor de frontieră, precum și altor instituții, în vederea asigurării respectării obligațiilor impuse. Organele în drept refuză eliberarea pașaportului sau, după caz, ridică provizoriu pașaportul pe durata amânării.

Alineatul a fost introdus prin punctul 24. din Ordonanță de urgență nr. 60/2006 începând cu 07.09.2006.

În caz de încălcare cu rea-credință a obligațiilor, instanța revocă amânarea și dispune punerea în executare a pedepsei privative de libertate. Organul de poliție desemnat cu supravegherea de către instanță verifică periodic respectarea obligațiilor de către condamnat, iar în cazul în care constată încălcări ale acestora sesizează, de îndată, instanța de executare.

Alineatul a fost introdus prin punctul 24. din Ordonanță de urgență nr. 60/2006 începând cu 07.09.2006.

Instanța de executare ține evidența amânărilor acordate și, la expirarea termenului, ia măsuri pentru emiterea mandatului de executare, iar dacă mandatul a fost emis, ia măsuri pentru aducerea lui la îndeplinire. Dacă nu s-a stabilit un termen, judecătorul delegat al instanței de executare este obligat să verifice periodic dacă mai subsistă cauza care a determinat amânarea executării pedepsei, iar când constată că aceasta a încetat, să ia măsuri pentru emiterea mandatului de executare sau, după caz, pentru aducerea lui la îndeplinire.

Alineatul a fost modificat prin punctul 218. din Lege nr. 356/2006 începând cu 06.09.2006.

Secțiunea III

Întreruperea executării pedepsei închisorii sau a detențiunii pe viață

Cazurile de întrerupere

Art. 455. - Executarea pedepsei închisorii sau a detențiunii pe viață poate fi întreruptă în cazurile și în condițiile prevăzute în art. 453, la cererea persoanelor arătate în alin. 2 al aceluiași articol.

Dispozițiile art. 453¹ și art. 454 alin. 1¹ și 1² se aplică în mod corespunzător.

Alineatul a fost introdus prin punctul 25. din Ordonanță de urgență nr. 60/2006 începând cu 07.09.2006.

Instanța competentă

Paragraful a fost modificat prin punctul 59. din Lege nr. 202/2010 începând cu 25.11.2010.

Art. 456. - Instanța competentă să dispună asupra întreruperii executării pedepsei este instanța în a cărei rază teritorială se află locul de deținere sau după caz, unitatea unde se execută pedeapsa la locul de muncă, corespunzătoare în grad instanței de executare.

În cazul în care persoana condamnată se află în stare de libertate în urma unei întreruperi anterioare a executării pedepsei, instanța competentă să dispună asupra întreruperii executării pedepsei este instanța de executare.

Cererea de întrerupere a executării pedepsei adresată altei instanțe se trimite pe cale administrativă instanței competente, potrivit alin. 1 și 2.

Art. 456. a fost modificat prin punctul 59. din Lege nr. 202/2010 începând cu 25.11.2010.

Evidența întreruperii executării pedepsei

Art. 457. - Instanța care a acordat întreruperea comunică de îndată această măsură locului de deținere sau, după caz, unității unde condamnatul execută pedeapsa și organului de poliție, iar dacă întreruperea a fost acordată de instanța în a cărei circumscripție se află locul de deținere sau unitatea, aceasta comunică măsura luată și instanței de executare.

Alineatul a fost modificat prin linia din Lege nr. 281/2003 începând cu 01.01.2004.

Instanța de executare, administrația locului de deținere și unitatea unde condamnatul execută pedeapsa țin evidența întreruperilor acordate. Dacă la expirarea termenului de întrerupere cel condamnat la pedeapsa închisorii nu se prezintă la locul de deținere, administrația trimite de îndată o copie de pe mandatul de executare organului de poliție, în vederea executării. Pe copia mandatului de executare se menționează și cât a mai rămas de executat din durata pedepsei. Dacă, la expirarea termenului de întrerupere, cel condamnat la pedeapsa închisorii cu executare la locul de muncă nu se prezintă la unitate, aceasta înștiințează de îndată instanța de executare.

Dispozițiile art. 454 alin. 2 teza a doua se aplică în mod corespunzător.

Alineatul a fost introdus prin punctul 219. din Lege nr. 356/2006 începând cu 06.09.2006.

Administrația locului de deținere sau unitatea comunică instanței de executare data la care a reînceput executarea pedepsei.

Timpul cât executarea a fost întreruptă nu se socotește în executarea pedepsei.

Secțiunea IV

Înlăturarea sau modificarea pedepsei

Intervenirea unei legi penale noi

Art. 458. -

Când după rămânerea definitivă a hotărârii de condamnare intervine o lege ce nu mai prevede ca infracțiune fapta pentru care s-a pronunțat condamnarea, ori o lege care prevede o pedeapsă mai ușoară decât cea care se execută ori urmează a se executa, instanța ia măsuri pentru aducerea la îndeplinire, după caz, a dispozițiilor art. 12, 15 din Codul penal.

Aplicarea dispozițiilor din alineatul precedent se face din oficiu sau la cererea procurorului ori a celui condamnat, de către instanța de executare, iar dacă cel condamnat se află în executarea pedepsei, de către instanța corespunzătoare în grad în a cărei circumscripție se află locul de deținere sau unitatea unde condamnatul execută pedeapsa la locul de muncă.

Alineatul a fost modificat prin linia din Lege nr. 281/2003 începând cu 01.01.2004.

Amnistia și grațierea

Art. 459. - Aplicarea amnistiei, când intervine după rămânerea definitivă a hotărârii, precum și aplicarea grațierii se fac de către un judecător de la instanța de executare, iar dacă cel condamnat se află în executarea pedepsei, de către un judecător de la instanța corespunzătoare în a cărei circumscripție se află locul de deținere sau unitatea unde se execută pedeapsa la locul de muncă.

Alineatul a fost modificat prin linia din Lege nr. 281/2003 începând cu 01.01.2004.

Capitolul IV DISPOZIȚII COMUNE

Procedura la instanța de executare

Art. 460. - Când rezolvarea situațiilor reglementate în prezentul titlu este dată în competența instanței de executare, președintele dispune citarea părților interesate și ia măsuri pentru desemnarea unui apărător din oficiu, în cazurile prevăzute în art. 171.

Condamnatul arestat este adus la judecată.

Alineatul a fost modificat prin punctul 33. din Ordonanță de urgență nr. 109/2003 începând cu 29.10.2003.

Participarea procurorului este obligatorie.

După concluziile procurorului și ascultarea părților, instanța se pronunță prin sentință.

Dispozițiile cuprinse în partea specială, titlul II, care nu sunt contrare dispozițiilor din acest capitol, se aplică în mod corespunzător.

Dispozițiile alineatelor precedente se aplică și în cazul în care rezolvarea uneia din situațiile reglementate în prezentul titlu este dată în competența instanței în a cărei circumscripție se află locul de deținere sau unitatea unde cel condamnat execută pedeapsa. Soluția se comunică instanței de executare.

Alineatul a fost modificat prin linia din Lege nr. 281/2003 începând cu 01.01.2004.

Contestația la executare

Art. 461. - Contestația contra executării hotărârii penale se poate face în următoarele cazuri:

- a) când s-a pus în executare o hotărâre care nu era definitivă;
- b) când executarea este îndreptată împotriva altei persoane decât cea prevăzută în hotărârea de condamnare;
- c) când se ivește vreo nelămurire cu privire la hotărârea care se execută sau vreo împiedicare la executare;
- d) când se invocă amnistia, prescripția, grațierea sau orice altă cauză de stingere ori de micșorare a pedepsei, precum și orice alt incident ivit în cursul executării.

În cazurile prevăzute la lit. a), b) și d) contestația se face, după caz, la instanța prevăzută în alin. 1 sau 6 al art. 460, iar în cazul prevăzut la lit. c), la instanța care a pronunțat hotărârea ce se execută.

Contestația împotriva actelor de executare privind confiscarea averii se soluționează de instanța civilă, potrivit legii civile.

Rezolvarea contestației

Art. 462. - Procedura de rezolvare a contestației la executare este cea prevăzută în art. 460.

În cazul arătat în art. 461 lit. d), dacă din hotărârea pusă în executare nu rezultă datele și situațiile de existență cărora depinde soluționarea contestației, constatarea acestora se face de către instanța competentă să judece contestația.

Cererile ulterioare de contestație la executare sunt inadmisibile dacă există identitate de persoană, de temei legal, de motive și de apărări.

Alineatul a fost introdus prin punctul 60. din Lege nr. 202/2010 începând cu 25.11.2010.

Contestația privitoare la dispozițiile civile

Art. 463. - Constația privitoare la executarea dispozițiilor civile ale hotărârii se face, în cazurile prevăzute în art. 461 lit. a) și b), la instanța de executare prevăzută în art. 460, iar în cazul prevăzut în art. 461 lit. c), la instanța care a pronunțat hotărârea ce se execută.

Procedura de rezolvare a acestei contestații este cea prevăzută în art. 460 alin. 1 și 2.

Constația împotriva actelor de executare se soluționează de către instanța civilă potrivit legii civile.

Constația privitoare la amenzile judiciare

Art. 464. - Constația contra executării amenzilor judiciare se soluționează de către instanța care le-a pus în executare.

TITLUL IV PROCEDURI SPECIALE

Capitolul I URMĂRIREA ȘI JUDECAREA UNOR INFRAȚIUNI FLAGRANTE

Infraținea flagrantă

Art. 465. - Este flagrantă infraținea descoperită în momentul săvârșirii sau imediat după săvârșire.

Este de asemenea considerată flagrantă și infraținea al cărei făptuitor, imediat după săvârșire, este urmărit de persoana vătămată, de martorii oculari sau de strigătul public, ori este surprins aproape de locul comiterii infraținii cu arme, instrumente sau orice alte obiecte de natură a-l presupune participant la infraține.

În cazurile de mai sus, orice persoană are dreptul să prindă pe făptuitor și să-l conducă înaintea autorității.

Cazuri de aplicare a procedurii speciale

Paragraful a fost modificat prin punctul 213. din Lege nr. 281/2003 începând cu 01.01.2004.

Art. 466. - Infrațunile flagrante pedepsite prin lege cu închisoare mai mare de un an și de cel mult 12 ani, precum și formele agravate ale acestor infrațuni, săvârșite în municipii sau orașe, în mijloace de transport în comun, bălciuri, târguri, porturi, aeroporturi sau gări, chiar dacă nu aparțin unităților teritoriale arătate mai sus, precum și în orice alt loc aglomerat, se urmăresc și se judecă potrivit dispozițiilor prevăzute în acest capitol, care se completează cu dispozițiile din prezentul cod.

Art. 466. a fost modificat prin punctul 213. din Lege nr. 281/2003 începând cu 01.01.2004.

Constatarea infrațunii

Art. 467. - Organul de urmărire penală sesizat întocmește un proces-verbal, în care consemnează cele constatate cu privire la fapta săvârșită. În procesul-verbal se consemnează de asemenea declarațiile învinutului și ale celorlalte persoane ascultate.

Dacă este cazul, organul de urmărire penală strânge și alte probe.

Procesul-verbal se citește învinutului, precum și persoanelor care au fost ascultate, cărora li se atrage atenția că pot completa declarațiile sau că pot face obiecții cu privire la acestea.

Procesul-verbal se semnează de organul de urmărire penală, de învinuit și de persoanele ascultate.

Reținerea și arestarea învinuitului sau a inculpatului

Paragraful a fost modificat prin punctul 214. din Lege nr. 281/2003 începând cu 01.07.2003.

Art. 468. - Învinuitul este reținut. Reținerea durează 24 de ore. La sesizarea organului de cercetare sau din oficiu, procurorul poate solicita judecătorului arestarea învinuitului, care nu poate depăși 10 zile, acestea calculându-se de la data expirării ordonanței de reținere.

Alineatul a fost modificat prin punctul 34. din Ordonanță de urgență nr. 109/2003 începând cu 29.10.2003.

Dacă procurorul apreciază că sunt suficiente dovezi pentru punerea în mișcare a acțiunii penale, dă rechizitoriul prin care pune în mișcare acțiunea penală și dispune trimiterea în judecată și trimite dosarul instanței competente înainte de expirarea mandatului de arestare.

În cazul în care procurorul nu a dispus trimiterea în judecată în termen de 3 zile de la data emiterii ordonanței de reținere, se aplică art. 146 și următoarele.

Art. 468. a fost modificat prin punctul 214. din Lege nr. 281/2003 începând cu 01.07.2003.

Continuarea cercetării după restituire

Art. 469. - În cazul când judecătorul a emis mandat de arestare a învinuitului și procurorul a restituit cauza, organul de cercetare este obligat să continue cercetarea și să înainteze dosarul procurorului o dată cu învinuitul, cel mai târziu în 3 zile de la arestarea acestuia.

Alineatul a fost modificat prin punctul 35. din Ordonanță de urgență nr. 109/2003 începând cu 29.10.2003.

În cazul când nu s-a putut efectua complet cercetarea în termenul arătat în alineatul precedent, continuarea cercetării penale se face potrivit dispozițiilor procedurii obișnuite.

Verificarea lucrărilor de cercetare penală

Art. 470. - Procurorul, primind dosarul, procedează la verificarea lucrărilor urmăririi penale și se pronunță în cel mult 2 zile de la primire, putând dispune trimiterea în judecată, scoaterea de sub urmărire sau încetarea urmăririi penale, potrivit art. 262, ori restituirea cauzei potrivit art. 265.

Când procurorul dispune trimiterea în judecată, întocmește rechizitoriul și înaintează de îndată instanței de judecată dosarul cauzei.

Alineatul a fost modificat prin punctul 220. din Lege nr. 356/2006 începând cu 06.09.2006.

Dacă procurorul restituie cauza pentru completarea sau refacerea urmăririi penale, urmărirea se efectuează potrivit procedurii obișnuite. Dispozițiile art. 267 și 268 se aplică în mod corespunzător.

Instanța competentă

Art. 471. - Competența de judecată în cauzele privitoare la infracțiunile flagrante prevăzute în art. 466 este cea obișnuită.

Pentru municipiile împărțite în sectoare, ministrul justiției poate desemna una sau mai multe judecătoria care să judece aceste cauze.

Măsuri pregătitoare

Art. 472. - Președintele instanței fixează termenul de judecată, care nu poate depăși 5 zile de la data primirii dosarului, dispunând totodată aducerea cu mandat a martorilor și a părții vătămate.

Alineatul a fost modificat prin punctul 215. din Lege nr. 281/2003 începând cu 01.01.2004.

Inculpatul este adus la judecată. Celelalte părți nu se citează.

Participarea procurorului la judecată este obligatorie.

Instanța verifică dacă în cauză sunt întrunite condițiile prevăzute în art. 466.

Când instanța constată că în cauză nu sunt întrunite aceste condiții, judecata se face potrivit procedurii obișnuite.

Judecata în primă instanță

Art. 473. - Instanța procedează la judecarea cauzei ascultând pe inculpat, martorii prezenți, precum și persoana vătămată dacă este de față. Judecata se face pe baza acestor declarații și a lucrărilor din dosar.

Instanța poate dispune, din oficiu sau la cerere, administrarea de probe noi, în care scop ia măsurile corespunzătoare, pe care le aduce la îndeplinire în mod direct sau prin organele de poliție.

Pentru administrarea probelor instanța poate acorda termene care în total nu trebuie să depășească 10 zile.

Măsuri cu privire la starea de libertate

Art. 474. - Când instanța se desesizează pentru incompetență sau reține cauza pentru a fi judecată potrivit procedurii obișnuite, ori amână judecarea cauzei potrivit art. 473 alin. ultim, trebuie să dispună asupra stării de libertate a inculpatului.

Hotărârea instanței

Art. 475. - Instanța este obligată să se pronunțe asupra cauzei în aceeași zi în care s-au încheiat dezbaterile, sau cel mai târziu în următoarele 2 zile.

Inculpatul aflat în stare de deținere este adus la pronunțare.

Hotărârea trebuie redactată în cel mult 24 de ore.

Când inculpatul a fost pus anterior în libertate, dacă instanța pronunță pedeapsa închisorii, poate dispune arestarea acestuia.

Instanța este obligată a dispune punerea în libertate a inculpatului arestat, în cazurile prevăzute în art. 350 alin. 2 și 3, care se aplică în mod corespunzător.

Acțiunea civilă

Art. 476. - Instanța examinează acțiunea civilă numai dacă persoana vătămată este prezentă și se constituie parte civilă, iar pretențiile acesteia pot fi soluționate fără amânarea judecării.

Dacă persoana vătămată este o unitate dintre cele la care se referă art. 145 din Codul penal ori o persoană lipsită de capacitate de exercițiu sau cu capacitate de exercițiu restrânsă, instanța examinează acțiunea civilă chiar în lipsa acestora și chiar dacă nu s-au constituit parte civilă, iar soluționarea acțiunii civile nu duce la amânarea cauzei.

Dacă nu sunt întrunite condițiile alineatelor precedente, instanța rezervă soluționarea acțiunii civile pe calea unei acțiuni separate, care este scutită de taxe de timbru.

Apelul și recursul

Art. 477. - Termenul de apel și cel de recurs sunt de 3 zile de la pronunțare.

Dosarul cauzei se înaintează instanței de apel sau, după caz, instanței de recurs în următoarele 24 de ore de la declararea apelului ori a recursului.

Judecarea în apel și în recurs se face de urgență.

Cazul infracțiunilor concurente, indivizibile sau conexe

Art. 478. - În caz de concurs de infracțiuni, când procedura prevăzută în prezentul capitol se aplică numai unora dintre infracțiunile concurente, se procedează la disjungere, urmărirea și judecarea infracțiunilor făcându-se separat.

În caz de indivizibilitate sau conexitate, dacă procedura prevăzută în prezentul capitol se aplică numai unora dintre fapte ori unora dintre infractori, iar disjungerea nu este posibilă, urmărirea și judecata se fac potrivit procedurii obișnuite.

Cazuri când nu se aplică procedura specială

Art. 479. - Procedura prevăzută în prezentul capitol nu se aplică infracțiunilor săvârșite de minori.

În cazul infracțiunilor pentru care punerea în mișcare a acțiunii penale se face numai la plângerea prealabilă a persoanei vătămate, dacă acestea sunt flagrante și săvârșite în condițiile prevăzute în art. 466, constatarea săvârșirii lor este obligatorie și se face potrivit art. 467. Procedura de urmărire și judecare prevăzută în acest capitol se aplică numai dacă persoana vătămată a introdus în termen de 24 de ore de la săvârșirea infracțiunii flagrante plângerea prealabilă la organul de urmărire penală. În acest scop, persoana vătămată este chemată și întrebată de organul de urmărire penală dacă înțelege să facă plângere în termenul mai sus arătat. _____

Alineatul a fost modificat prin punctul 221. din Lege nr. 356/2006 începând cu 06.09.2006.

Capitolul I¹ PROCEDURA PRIVIND TRAGEREA LA RĂSPUNDERE PENALĂ A PERSOANEI JURIDICE

Dispoziții generale

Art. 479¹. - Dispozițiile Codului de procedură penală se aplică și în cazul infracțiunilor săvârșite de persoanele juridice, cu completările și derogările prevăzute în prezentul capitol.

Obiectul și exercitarea acțiunii penale

Art. 479². - Acțiunea penală are ca obiect tragerea la răspundere penală a persoanelor juridice care au săvârșit infracțiuni.

Persoana juridică este reprezentată la îndeplinirea actelor procesuale și procedurale de reprezentantul său legal.

Dacă pentru aceeași faptă sau pentru fapte conexe s-a început urmărirea penală și împotriva reprezentantului legal al persoanei juridice, aceasta își numește un mandatar pentru a o reprezenta.

În cazul prevăzut în alin. 3, dacă persoana juridică nu își numește un mandatar, acesta este desemnat de organul de urmărire penală sau de instanța de judecată din rândul practicienilor în insolvență, autorizați potrivit legii.

Practicienilor în insolvență desemnați potrivit alin. 4 li se aplică, în mod corespunzător, dispozițiile art. 190 alin. 1, 2 și 4-6.

Competența teritorială

Art. 479³. - Competența teritorială este determinată de:

- a) locul unde a fost săvârșită infracțiunea;
- b) locul unde se află sediul persoanei juridice;
- c) locul unde locuiește persoana vătămată sau unde aceasta își are sediul.

Citarea

Art. 479⁴. - Persoana juridică se citează la sediul acesteia. Când sediul este fictiv ori persoana juridică nu mai funcționează la sediul declarat, iar noul sediu nu este cunoscut, citația se afișează la sediul consiliului local în a cărui rază teritorială s-a săvârșit infracțiunea.

Dacă persoana juridică este reprezentată prin mandatar, numit în condițiile prevăzute în art. 479² alin. 3 și 4, citarea se face la locuința mandatarului ori la sediul practicianului în insolvență desemnat în calitate de mandatar.

Art. 479⁴. a fost modificat prin punctul 26. din Ordonanță de urgență nr. 60/2006 începând cu 07.09.2006.

Măsuri preventive

Art. 479⁵. - Judecătorul, în cursul urmăririi penale, la propunerea procurorului, sau instanța, în cursul judecății, poate dispune, dacă există motive temeinice care justifică presupunerea rezonabilă că persoana juridică a săvârșit o faptă prevăzută de legea penală și numai pentru a se asigura buna desfășurare a procesului penal, una sau mai multe dintre următoarele măsuri preventive:

- a) suspendarea procedurii de dizolvare sau lichidare a persoanei juridice;
- b) suspendarea fuziunii, a divizării sau a reducerii capitalului social al persoanei juridice;
- c) interzicerea unor operațiuni patrimoniale specifice, susceptibile de a antrena diminuarea semnificativă a activului patrimonial sau insolvența persoanei juridice;
- d) interzicerea de a încheia anumite acte juridice, stabilite de organul judiciar;
- e) interzicerea de a desfășura activități de natura celor în exercițiu sau cu ocazia cărora a fost comisă infracțiunea.

În vederea asigurării respectării măsurilor prevăzute în alin. 1 lit. a)-e), instanța poate obliga persoana juridică la depunerea unei cauțiuni constând într-o sumă de bani sau alte valori fixate de organul judiciar. Cuantumul cauțiunii nu poate fi mai mic de 5.000 lei. Cauțiunea se restituie la data rămânerii definitive a hotărârii de condamnare pronunțată în cauză, dacă persoana juridică a respectat măsurile preventive, precum și în cazul în care, prin hotărâre definitivă, s-a dispus achitarea persoanei juridice sau încetarea procesului penal față de aceasta. În cazul în care s-a dispus față de persoana juridică o soluție de netrimitere în judecată, restituirea cauțiunii se dispune de către procuror. Cauțiunea nu se restituie în cazul nerespectării de către persoana juridică a măsurilor preventive, făcându-se venit la bugetul statului la data rămânerii definitive a hotărârii de condamnare.

Măsurile preventive prevăzute în alin. 1 pot fi dispuse pe o perioadă de cel mult 60 de zile, cu posibilitatea prelungirii, dacă se mențin temeiurile care au determinat luarea acestora, fiecare prelungire neputând depăși 60 de zile.

În cursul urmăririi penale, măsurile preventive se dispun de judecător, prin încheiere motivată dată în camera de consiliu, cu citirea persoanei juridice.

Participarea procurorului este obligatorie.

Încheierea poate fi atacată cu recurs în 3 zile de la pronunțare, pentru cei prezenți, și de la comunicare, pentru cei lipsă.

Măsurile preventive se revocă, din oficiu sau la cerere, când nu mai există temeiuri care să justifice menținerea acestora. Dispozițiile alin. 4-6 se aplică în mod corespunzător.

Împotriva reprezentantului persoanei juridice sau a mandatarului acesteia pot fi luate măsurile prevăzute în art. 183 și art. 198 alin. 2, iar față de practicianul în insolvență, măsura prevăzută în art. 198 alin. 2.

Măsurile asigurătorii

Art. 479⁶. - Față de persoana juridică se pot lua măsuri asigurătorii, în vederea asigurării confiscării speciale, reparării pagubei produse prin infracțiune, precum și pentru garantarea executării pedepsei amenzii.

Procedura de informare

Art. 479⁷. - Organul judiciar comunică organului care a autorizat înființarea persoanei juridice și organului care a înregistrat persoana juridică începerea urmăririi penale, punerea în mișcare a acțiunii penale și trimiterea în judecată a persoanei juridice, la data dispunerii acestor măsuri, în vederea efectuării mențiunilor corespunzătoare.

Organele prevăzute în alin. 1 sunt obligate să comunice organului judiciar, în termen de 24 de ore de la data înregistrării, în copie certificată, orice mențiune înregistrată de acestea cu privire la persoana juridică.

Persoana juridică este obligată să comunice organului judiciar, în termen de 24 de ore, intenția de fuziune, divizare, dizolvare, reorganizare, lichidare sau reducere a capitalului social.

Neîndeplinirea sau îndeplinirea cu întârziere a obligațiilor prevăzute în alin. 2 și 3 constituie abatere judiciară și se sancționează cu amendă judiciară de la 500 lei la 5.000 lei.

După rămânerea definitivă a hotărârii de condamnare la pedeapsa amenzii, instanța de executare comunică o copie de pe dispozitivul hotărârii organului care a autorizat înființarea persoanei juridice și organului care a înregistrat persoana juridică, în vederea efectuării mențiunilor corespunzătoare.

Alineatul a fost introdus prin punctul 27. din Ordonanță de urgență nr. 60/2006 începând cu 07.09.2006.

Interzicerea fuziunii, a divizării, a reducerii capitalului social, a dizolvării sau lichidării

Art. 479⁸. - După rămânerea definitivă a hotărârii de condamnare și până la executarea pedepselor aplicate persoanei juridice, nu se poate iniția fuziunea, divizarea, dizolvarea sau lichidarea acesteia.

Punerea în executare a pedepsei amenzii

Art. 479⁹. - Persoana juridică condamnată la pedeapsa amenzii este obligată să depună recipisa de plată integrală a amenzii la instanța de executare, în termen de 3 luni de la rămânerea definitivă a hotărârii de condamnare.

Când persoana juridică condamnată se găsește în imposibilitatea de a achita integral amenda în termenul prevăzut în alin. 1, instanța de executare, la cererea acesteia, poate dispune eșalonarea plății amenzii pe cel mult 2 ani, în rate lunare.

În caz de neîndeplinire a obligației de plată a amenzii în termenul arătat în alin. 1 sau de neplată a unei rate, instanța de executare comunică un extras de pe acea parte din dispozitiv care privește aplicarea amenzii organelor competente, în vederea executării acesteia, potrivit dispozițiilor legale privind executarea silită a creanțelor fiscale și cu procedura prevăzută de aceste dispoziții.

Punerea în executare a pedepsei complementare a dizolvării persoanei juridice

Art. 479¹⁰. - O copie de pe dispozitivul hotărârii de condamnare prin care s-a aplicat pedeapsa dizolvării persoanei juridice se comunică, la data rămânerii definitive, instanței civile competente, care deschide procedura de lichidare și desemnează lichidatorul din rândul practicienilor în insolvență autorizați potrivit legii. Remunerarea lichidatorului se face din averea persoanei juridice sau, în cazul lipsei acesteia, din fondul de lichidare constituit potrivit legii.

O copie de pe dispozitivul hotărârii de condamnare se comunică, la data rămânerii definitive, organului care a autorizat înființarea persoanei juridice și organului care a înregistrat persoana juridică, pentru a lua măsurile necesare.

Punerea în executare a pedepsei complementare a suspendării activității sau a uneia dintre activitățile persoanei juridice

Art. 479¹¹. - O copie de pe dispozitivul hotărârii de condamnare prin care s-a aplicat pedeapsa suspendării activității sau a uneia dintre activitățile persoanei juridice se comunică, la data rămânerii definitive, organului care a autorizat înființarea persoanei juridice și organului care a înregistrat persoana juridică, pentru a lua măsurile necesare.

Punerea în executare a pedepsei complementare a interzicerii de a participa la procedurile de achiziții publice

Art. 479¹². - O copie de pe dispozitivul hotărârii de condamnare prin care s-a aplicat persoanei juridice pedeapsa interzicerii de a participa la procedurile de achiziții publice se comunică, la data rămânerii definitive:

- a) Oficiului registrului comerțului, în vederea efectuării formalităților de publicitate în registrul comerțului;
- b) Ministerului Justiției, în vederea efectuării formalităților de publicitate în registrul național al persoanelor juridice fără scop patrimonial;
- c) altor autorități care țin evidența persoanelor juridice, în vederea efectuării formalităților de publicitate.

O copie de pe dispozitivul hotărârii de condamnare prin care s-a aplicat persoanei juridice pedeapsa interzicerii de a participa la procedurile de achiziții publice se comunică, la data rămânerii definitive, organului care a autorizat înființarea persoanei juridice și organului care a înregistrat persoana juridică, pentru a lua măsurile necesare.

Punerea în executare a pedepsei complementare a închiderii unor puncte de lucru

Art. 479¹³. - O copie de pe dispozitivul hotărârii de condamnare prin care s-a aplicat persoanei juridice pedeapsa închiderii unor puncte de lucru se comunică, la data rămânerii definitive, organului care a autorizat înființarea persoanei juridice și organului care a înregistrat persoana juridică, pentru a lua măsurile necesare.

Punerea în executare a pedepsei complementare a afișării sau a difuzării hotărârii de condamnare

Art. 479¹⁴. - Un extras al hotărârii de condamnare se comunică, la data rămânerii definitive, persoanei juridice condamnate, pentru a-l afișa în forma, locul și pentru perioada stabilite de instanța de judecată.

Un extras al hotărârii de condamnare se comunică, la data rămânerii definitive, persoanei juridice condamnate, pentru a asigura difuzarea hotărârii în forma stabilită de instanță, prin intermediul presei scrise sau audiovizuale ori prin alte mijloace de comunicare audiovizuală, desemnate de instanță.

Persoana condamnată înaintează instanței de executare dovada începerii executării afișării sau, după caz, dovada executării publicării hotărârii de condamnare, în termen de 30 de zile de la comunicarea hotărârii, dar nu mai târziu de 10 zile de la începerea executării ori, după caz, de la executare.

O copie de pe hotărârea de condamnare, în întregime, sau un extras al acesteia se comunică, la data rămânerii definitive, organului care a autorizat înființarea persoanei juridice și organului care a înregistrat persoana juridică, pentru a lua măsurile necesare.

Supravegherea executării pedepselor complementare aplicate persoanei juridice

Art. 479¹⁵. - În caz de neexecutare cu rea-credință a pedepselor complementare aplicate persoanei juridice, instanța de executare aplică dispozițiile art. 71² alin. 2 sau, după caz, art. 71³ alin. 2 ori 3 din Codul penal.

Sesizarea instanței se face din oficiu, de către judecătorul delegat al instanței de executare ori de către organele cărora li s-a comunicat hotărârea definitivă de condamnare a persoanei juridice, potrivit art. 479¹¹-479¹⁴.

Persoana juridică este citată la judecată.

Participarea procurorului este obligatorie.

După concluziile procurorului și ascultarea persoanei juridice condamnate, instanța se pronunță prin sentință.

Capitolul I¹ a fost introdus prin punctul 222. din Lege nr. 356/2006 începând cu 06.09.2006.

Capitolul II PROCEDURA ÎN CAUZELE CU INFRACTORI MINORI

Dispoziții generale

Paragraful a fost modificat prin punctul 216. din Lege nr. 281/2003 începând cu 01.01.2004.

Art. 480. - Urmărirea și judecarea infracțiunilor săvârșite de minori, precum și punerea în executare a hotărârilor privitoare la aceștia se fac potrivit procedurii obișnuite, cu completările și derogările din prezentul capitol și din secțiunea IV¹ a cap. I din titlul IV al părții generale.

Art. 480. a fost modificat prin punctul 216. din Lege nr. 281/2003 începând cu 01.01.2004.

Persoanele chemate la organul de urmărire

Art. 481. - Când învinuitul sau inculpatul este un minor care nu a împlinit 16 ani, la orice ascultare sau confruntare a minorului, dacă organul de urmărire penală consideră necesar, citează Serviciul de protecție a victimelor și reintegrare socială a infractorilor de la domiciliul minorului, precum și pe părinți, iar când este cazul, pe tutore, curator sau persoana în îngrijirea ori supravegherea căreia se află minorul.

Alineatul a fost modificat prin punctul 223. din Lege nr. 356/2006 începând cu 06.09.2006.

Citarea persoanelor prevăzute în alineatul precedent este obligatorie la efectuarea prezentării materialului de urmărire penală.

Neprezentarea persoanelor legal citate la efectuarea actelor arătate în alin. 1 și 2 nu împiedică efectuarea acelor acte.

Referatul de evaluare a minorului

Paragraful a fost modificat prin alineatul din Ordonanță de urgență nr. 31/2008 începând cu 24.03.2008.

Art. 482. - În cauzele cu învinuiți sau inculpați minori, procurorul care supraveghează sau, după caz, efectuează urmărirea penală poate să solicite, atunci când consideră necesar, efectuarea referatului de evaluare de către serviciul de probațiune de pe lângă tribunalul în a cărui circumscripție teritorială își are locuința minorul, potrivit legii.

În cauzele cu inculpați minori, instanța de judecată are obligația să dispună efectuarea referatului de evaluare de către serviciul de probațiune de pe lângă tribunalul în a cărui circumscripție își are locuința minorul, potrivit legii, cu excepția

cazului în care efectuarea referatului de evaluare a fost solicitată în cursul urmăririi penale, potrivit dispozițiilor alin. 1, situație în care dispunerea referatului de către instanță este facultativă.

Abrogat prin linia din Lege nr. 8/2009 începând cu 23.02.2009.

Referatul de evaluare se realizează în conformitate cu structura și conținutul prevăzute de legislația specială ce reglementează activitatea serviciilor de probațiune.

Art. 482. a fost modificat prin alineatul din Ordonanță de urgență nr. 31/2008 începând cu 24.03.2008.

Compunerea instanței

Art. 483. - Cauzele în care inculpatul este minor se judecă, potrivit regulilor de competență obișnuite, de către judecători anume desemnați potrivit legii.

Alineatul a fost modificat prin punctul 217. din Lege nr. 281/2003 începând cu 01.01.2004.

Instanța compusă potrivit dispozițiilor alineatului precedent rămâne competentă să judece și face aplicarea dispozițiilor procedurale speciale privitoare la minori, chiar dacă între timp inculpatul a împlinit vârsta de 18 ani.

Inculpatul care a săvârșit infracțiunea în timpul când era minor este judecat potrivit dispozițiilor procedurale speciale privitoare la minori.

Alineatul a fost modificat prin punctul 225. din Lege nr. 356/2006 începând cu 06.09.2006.

Persoane chemate la judecarea minorilor

Art. 484. - Abrogat prin punctul 61. din Lege nr. 202/2010 începând cu 25.11.2010.

La judecarea cauzei se citează, în afară de părți, Serviciul de protecție a victimelor și reintegrare socială a infractorilor de la domiciliul minorului, părinții acestuia sau, după caz, tutorele, curatorul, persoana în îngrijirea ori supravegherea căreia se află minorul, precum și alte persoane a căror prezență este considerată necesară de către instanță.

Alineatul a fost modificat prin punctul 226. din Lege nr. 356/2006 începând cu 06.09.2006.

Persoanele arătate în alineatul precedent au dreptul și îndatorirea să dea lămuriri, să formuleze cereri și să prezinte propuneri în privința măsurilor ce ar urma să fie luate.

Neprezentarea persoanelor legal citate nu împiedică judecarea cauzei.

Desfășurarea judecării

Art. 485. - Ședința în care are loc judecarea infractorului minor se desfășoară separat de celelalte ședințe.

Ședința nu este publică. La desfășurarea judecării pot asista persoanele arătate în articolul precedent, apărătorii părților, precum și alte persoane cu încuviințarea instanței.

Când inculpatul este minor sub 16 ani, instanța după ce îl ascultă poate dispune îndepărtarea lui din ședință, dacă apreciază că cercetarea judecătorească și dezbaterile ar putea avea o influență negativă asupra minorului.

Inculpați minori cu majori

Paragraful a fost modificat prin punctul 227. din Lege nr. 356/2006 începând cu 06.09.2006.

Art. 486. - Când în aceeași cauză sunt mai mulți inculpați, dintre care unii minori și alții majori, instanța judecă în compunerea prevăzută în art. 483 și după procedura obișnuită, aplicând însă cu privire la inculpații minori dispozițiile cuprinse în acest capitol.

Art. 486. a fost modificat prin punctul 227. din Lege nr. 356/2006 începând cu 06.09.2006.

Executarea muștrării

Art. 487. - În cazul când s-a luat față de minor măsura educativă a muștrării, aceasta se execută de îndată, în ședința în care s-a pronunțat hotărârea.

Când din orice împrejurări măsura muștrării nu poate fi executată îndată după pronunțare, se fixează un termen pentru când se dispune aducerea minorului, citându-se totodată părinții, ori dacă este cazul, tutorele sau curatorul ori persoana în îngrijirea sau supravegherea căreia se află minorul.

Punerea în executare a libertății supravegheate

Art. 488. - Când instanța a luat față de minor măsura libertății supravegheate, această măsură se pune în executare chiar în ședința în care este pronunțată, dacă minorul și persoana sau reprezentantul instituției sau unității speciale căreia i s-a încredințat supravegherea sunt de față.

Când punerea în executare nu se poate face în aceeași ședință, se fixează un termen pentru când se dispune aducerea minorului și chemarea persoanelor prevăzute în alineatul precedent.

Revocarea și înlocuirea libertății supravegheate

Art. 489. -

Revocarea măsurii libertății supravegheate pentru vreuna din cauzele prevăzute în art. 108 din Codul penal, cu excepția cazului când minorul a săvârșit din nou o infracțiune, precum și înlocuirea libertății supravegheate se dispun de instanța care a pronunțat această măsură.

Internarea minorului

Art. 490. - În cazul în care s-a luat față de minor măsura educativă a internării într-un centru de reeducare, instanța poate dispune, prin aceeași hotărâre, punerea în executare de îndată a măsurii luate. Punerea în executare se face prin trimiterea unei copii de pe hotărâre organului de poliție de la locul unde se află minorul.

Organul de poliție ia măsuri pentru internarea minorului.

În vederea punerii în executare a măsurii educative a internării într-un centru de reeducare, organul de poliție poate pătrunde în domiciliul sau reședința unei persoane fără învoirea acesteia, precum și în sediul unei persoane juridice fără învoirea reprezentantului legal al acesteia.

Alineatul a fost introdus prin punctul 28. din Ordonanță de urgență nr. 60/2006 începând cu 07.09.2006.

Dacă persoana față de care s-a luat măsura educativă a internării într-un centru de reeducare nu este găsită, organul de poliție constată aceasta printr-un proces-verbal și ia măsuri pentru darea în urmărire, precum și pentru darea în consemn la punctele de trecere a frontierei. Un exemplar al procesului-verbal se trimite centrului de reeducare în care se va face internarea.

Alineatul a fost introdus prin punctul 28. din Ordonanță de urgență nr. 60/2006 începând cu 07.09.2006.

Copia de pe hotărâre se predă centrului de reeducare în care minorul este internat.

Centrul de reeducare comunică instanței efectuarea internării.

Schimbări privind măsura internării

Art. 491. - Liberarea minorului dintr-un centru de reeducare înainte de a deveni major, revocarea liberării înainte de a deveni major, precum și ridicarea sau prelungirea măsurii internării într-un centru de reeducare se dispun din oficiu sau la sesizare de judecătoria sau tribunalul care a judecat în primă instanță pe minor.

Aceeași instanță este competentă să dispună ridicarea, prelungirea sau înlocuirea măsurii internării într-un institut medical-educativ.

Amânarea sau întreruperea executării măsurii internării

Art. 491¹. - Executarea măsurii educative a internării într-un centru de reeducare poate fi amânată sau întreruptă în cazurile și în condițiile prevăzute în art. 453 și 455.

Revocarea măsurilor luate față de minor

Art. 492. - Revocarea sau menținerea măsurilor educative, precum și a măsurii liberării minorului dintr-un centru de reeducare înainte de a deveni major, sau dintr-un institut medical-educativ, când minorul a săvârșit din nou o infracțiune, se dispune de instanța competentă să judece acea infracțiune.

Dispoziții privind apelul și recursul

Art. 493. - Dispozițiile art. 483-489 se aplică în mod corespunzător și la judecata în instanța de apel și de recurs, în cauzele privitoare la infracțiuni săvârșite de minori.

CAPITOLUL II¹ Procedura dării în urmărire

Darea în urmărire

Art. 493¹. - Darea în urmărire se solicită și se dispune pentru identificarea, căutarea, localizarea și prinderea unei persoane în scopul aducerii acesteia în fața organelor judiciare ori punerii în executare a anumitor hotărâri judecătorești.

Darea în urmărire se solicită și se dispune în următoarele cazuri:

a) nu s-a putut executa un mandat de arestare preventivă, un mandat de executare a unei pedepse privative de libertate, măsura educativă a internării într-un centru de reeducare, măsura internării medicale sau măsura expulzării, întrucât persoana față de care s-a luat una dintre aceste măsuri nu a fost găsită;

b) persoana a evadat din starea legală de reținere sau deținere ori a fugit dintr-un centru de reeducare sau din unitatea în care executa măsura internării medicale;

c) în vederea depistării unei persoane urmărite internațional despre care există date că se află în România.

Darea în urmărire se solicită de:

a) organul de poliție care a constatat imposibilitatea executării măsurilor prevăzute în alin. 2 lit. a);

b) administrația locului de deținere, centrul de reeducare sau unitatea medicală prevăzută în alin. 2 lit. b);

c) procurorul competent potrivit legii, în cazul prevăzut în alin. 2 lit. c).

Darea în urmărire se dispune prin ordin de Inspectoratul General al Poliției Române.

Ordinul de dare în urmărire se comunică în cel mai scurt timp organelor competente să elibereze pașaportul, care au obligația să refuze eliberarea pașaportului sau, după caz, să ridice provizoriu pașaportul pe durata măsurii, precum și organelor de frontieră pentru darea în consemn.

De asemenea, ordinul de dare în urmărire se comunică în copie:

a) celui în fața căruia urmează să fie adusă persoana urmărită în momentul prinderii;

b) parchetului competent care supraveghează activitatea de urmărire a persoanei date în urmărire.

Urmărirea

Art. 493². - Ordinul de dare în urmărire se pune în executare de îndată de către structurile competente ale Ministerului Administrației și Internelor, care vor desfășura, la nivel național, activități de identificare, căutare, localizare și prindere a persoanei urmărite.

Instituțiile publice sunt obligate să sprijine, în condițiile legii și conform competențelor legale, organele de poliție care efectuează urmărirea unei persoane date în urmărire.

Activitatea de urmărire a unei persoane arestate preventiv, desfășurată de organele de poliție, este supravegheată de procurori anume desemnați din cadrul parchetului de pe lângă curtea de apel în a cărui circumscripție se află sediul instanței competente care a soluționat în fond propunerea de arestare preventivă. Când mandatul de arestare preventivă a fost emis într-o cauză de competența Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, supravegherea activității de urmărire este efectuată de procurori anume desemnați din cadrul structurii competente care efectuează sau a efectuat urmărirea penală în cauză.

În celelalte cazuri activitatea de urmărire a persoanelor date în urmărire este supravegheată de procurori anume desemnați din cadrul parchetului de pe lângă curtea de apel în a cărui circumscripție se află sediul instanței de executare ori al altei instanțe competente potrivit legii speciale.

Activități ce pot fi efectuate în procedura urmăririi

Art. 493³. - În vederea identificării, căutării, localizării și prinderii persoanelor date în urmărire pot fi efectuate, în condițiile prevăzute de lege, următoarele activități:

- a) interceptarea și înregistrarea convorbirilor sau comunicărilor efectuate prin telefon sau prin orice mijloc electronic de comunicare, precum și alte înregistrări;
- b) reținerea și predarea corespondenței și a obiectelor;
- c) percheziția;
- d) ridicarea de obiecte și înscrisuri;
- e) punerea sub supraveghere a conturilor bancare și a conturilor asimilate acestora.

Activitățile prevăzute în alin. 1 lit. a)-c) pot fi efectuate numai cu autorizarea:

- a) instanței de executare, în cazurile prevăzute în art. 493¹ alin. 2 lit. a) și b);
- b) unui judecător al instanței competente potrivit legii speciale, în cazul prevăzut în art. 493¹ alin. 2 lit. c).

Activitățile prevăzute în alin. 1 lit. d) și e) pot fi efectuate numai cu autorizarea procurorului care supraveghează activitatea organelor de poliție care efectuează urmărirea persoanei date în urmărire. De asemenea, procurorul poate dispune să i se transmită înscrisuri, documente bancare, financiare sau contabile.

Interceptarea și înregistrarea convorbirilor sau comunicărilor efectuate prin telefon sau prin orice mijloc electronic de comunicare în procedura urmăririi

Art. 493⁴. - Interceptarea și înregistrarea convorbirilor sau comunicărilor efectuate prin telefon sau prin orice mijloc electronic de comunicare în procedura urmăririi se dispun, la propunerea procurorului care supraveghează activitatea organelor de poliție care efectuează urmărirea persoanei date în urmărire, dacă instanța apreciază că identificarea, căutarea, localizarea și prinderea persoanelor date în urmărire nu pot fi făcute prin alte mijloace ori ar fi mult întârziate.

Autorizația se dă pentru durata necesară interceptării și înregistrării, dar nu pentru mai mult de 30 de zile, în camera de consiliu, de președintele instanței competente, iar în lipsa acestuia, de către judecătorul desemnat de acesta și poate fi reînnoită, înainte sau după expirarea celei anterioare, în aceleași condiții, pentru motive temeinic justificate, fiecare prelungire neputând depăși 30 de zile. Durata totală a interceptărilor și înregistrărilor autorizate, cu privire la aceeași persoană, pentru prinderea unei persoane urmărite nu poate depăși 120 de zile în aceeași cauză.

Procurorul dispune încetarea imediată a interceptărilor și înregistrărilor înainte de expirarea duratei autorizației, dacă nu mai există motivele care le-au justificat, informând despre aceasta instanța care a emis autorizația.

Autorizarea interceptării și înregistrării convorbirilor sau comunicărilor se face prin încheiere motivată, care va cuprinde: motivele care justifică măsura; persoana, mijlocul de comunicare sau locul supus supravegherii; perioada pentru care sunt autorizate interceptarea și înregistrarea.

Procurorul procedează personal la efectuarea interceptărilor și înregistrărilor sau poate dispune ca acestea să fie efectuate de organul de cercetare penală. Persoanele care sunt chemate să dea concurs tehnic la interceptări și înregistrări sunt obligate să păstreze secretul operațiunii efectuate, încălcarea acestei obligații fiind pedepsită potrivit Codului penal.

În caz de urgență, când întârzierea obținerii autorizării ar aduce grave prejudicii activității de urmărire a persoanei date în urmărire, procurorul poate dispune, cu titlu provizoriu, prin ordonanță motivată, înscrisă în registrul special prevăzut în art. 228 alin. 1¹, interceptarea și înregistrarea convorbirilor sau comunicărilor, pe o durată de cel mult 48 de ore.

În termen de 48 de ore de la expirarea termenului prevăzut în alin. 6, procurorul prezintă ordonanța, împreună cu suportul pe care sunt fixate interceptările și înregistrările efectuate și un proces-verbal de redare rezumativă a convorbirilor, judecătorului, în vederea confirmării. Judecătorul se pronunță asupra legalității și temeiniciei ordonanței în cel mult 24 de ore, prin încheiere motivată dată în camera de consiliu. În cazul în care ordonanța este confirmată, iar procurorul a solicitat prelungirea autorizării, judecătorul va dispune autorizarea pe mai departe a interceptării și înregistrării, în condițiile alin. 4. Dacă judecătorul nu confirmă ordonanța procurorului, va dispune încetarea de îndată a interceptărilor și înregistrărilor, iar cele efectuate vor fi șterse sau, după caz, distruse de către procuror, încheindu-se în acest sens un proces-verbal care se comunică în copie judecătorului.

Convorbirile sau comunicările interceptate și înregistrate care nu contribuie la identificarea, localizarea sau prinderea persoanei date în urmărire se arhivează la sediul parchetului, în locuri speciale, în plic sigilat, cu asigurarea confidențialității, și pot fi transmise pentru consultare procurorului care efectuează sau supraveghează urmărirea penală ori judecătorului sau completului investit cu soluționarea cauzei, la solicitarea acestora. După prinderea persoanei urmărite, acestea vor fi șterse sau, după caz, distruse de către procuror, încheindu-se în acest sens un proces-verbal.

Convorbirile sau comunicările interceptate și înregistrate care contribuie la identificarea, localizarea sau prinderea persoanei date în urmărire sunt certificate, conform art. 91³ alin. 1 și 2, de procurorul care supraveghează activitatea organelor de poliție care efectuează urmărirea persoanei date în urmărire. După prinderea persoanei urmărite, procesele-verbale de redare, împreună cu suportul pe care acestea sunt fixate, se transmit judecătorului care a emis autorizația și se arhivează la sediul instanței, în locuri speciale, în plic sigilat, cu asigurarea confidențialității. După arhivare, suportul pe care sunt imprimare convorbirile înregistrate poate fi consultat numai cu încuviințarea prealabilă a președintelui instanței.

Convorbirile sau comunicările interceptate și înregistrate, din cuprinsul cărora rezultă date sau informații concludente și utile privitoare la pregătirea sau săvârșirea unei infracțiuni, certificate în condițiile alineatului precedent, sunt transmise, împreună cu suportul original, de îndată parchetului competent și pot fi folosite ca probe.

Alte înregistrări

Art. 493⁵. - Dispozițiile art. 493⁴ se aplică în mod corespunzător și în cazul înregistrărilor în mediul ambiental, localizării sau urmăririi prin GPS ori prin alte mijloace electronice de supraveghere.

Punerea sub supraveghere a conturilor bancare și a conturilor asimilate acestora în procedura urmăririi

Art. 493⁶. - În vederea identificării, căutării, localizării și prinderii persoanelor date în urmărire, procurorul care supraveghează activitatea organelor de poliție care efectuează urmărirea poate dispune punerea sub supraveghere a conturilor bancare și a conturilor asimilate acestora pe o durată care nu poate depăși 30 de zile.

Măsura poate fi reînnoită, înainte sau după expirarea celei anterioare, în aceleași condiții, pentru motive temeinic justificate, fiecare prelungire neputând depăși 30 de zile. Durata totală a supravegherii conturilor bancare și a conturilor asimilate acestora, cu privire la aceeași persoană, pentru prinderea unei persoane urmărite nu poate depăși 120 de zile în aceeași cauză.

Procurorul dispune încetarea imediată a activității de supraveghere a conturilor bancare și a conturilor asimilate acestora, dacă nu mai există motivele care au justificat-o.

Revocarea urmăririi

Art. 493⁷. - Urmărirea se revocă în momentul prinderii persoanei urmărite sau atunci când au dispărut temeiurile care au justificat darea în urmărire.

Revocarea se dispune prin ordin de Inspectoratul General al Poliției Române, care se transmite în copie, de îndată:

- a) parchetului competent care supraveghează activitatea de urmărire a persoanei date în urmărire;
- b) organelor competente să elibereze pașaportul și organelor de frontieră.

Procurorul care supraveghează activitatea de urmărire a persoanei date în urmărire dispune, de îndată, încetarea imediată a activităților de supraveghere luate conform art. 493⁴-493⁶.

CAPITOLUL II¹ a fost introdus prin punctul 29. din Ordonanță de urgență nr. 60/2006 începând cu 07.09.2006.

Capitolul III PROCEDURA REABILITĂRII JUDECĂTOREȘTI

Instanța competentă

Art. 494. - Competență să se pronunțe asupra reabilitării judecătorești este fie instanța care a judecat în primă instanță cauza în care s-a pronunțat condamnarea pentru care se cere reabilitarea, fie instanța corespunzătoare în a cărei circumscripție domiciliază condamnatul.

Alineatul a fost modificat prin linia din Lege nr. 281/2003 începând cu 01.01.2004.

Cererea de reabilitare

Art. 495. - Cererea de reabilitare judecătorească se face de condamnat, iar după moartea acestuia, de soț sau de rudele apropiate. Soțul sau rudele apropiate pot continua procedura de reabilitare pornită anterior decesului.

În cerere trebuie să se menționeze:

- a) adresa condamnatului, iar când cererea este făcută de altă persoană, adresa acesteia;

- b) condamnarea pentru care se cere reabilitarea și fapta pentru care a fost pronunțată acea condamnare;
 - c) localitățile unde condamnatul a locuit și locurile de muncă pe tot intervalul de timp de la executarea pedepsei și până la introducerea cererii, iar în cazul când executarea pedepsei a fost prescrisă, de la data rămânerii definitive a hotărârii și până la introducerea cererii;
 - d) temeiurile cererii;
 - e) indicații utile pentru identificarea dosarului și orice alte date pentru soluționarea cererii.
- La cerere se anexează actele din care reiese că sunt îndeplinite condițiile reabilitării.

Măsuri premergătoare

Art. 496. - Președintele instanței, fixând termenul pentru soluționarea cererii de reabilitare, dispune citarea petiționarului și a persoanelor a căror ascultare o consideră că ar fi necesară, ia măsuri pentru aducerea dosarului în care se găsește hotărârea de condamnare și cere o copie de pe fișa cu antecedente penale ale condamnatului.

Respingerea cererii pentru lipsa condițiilor de formă

Art. 497. - Cererea de reabilitare se respinge pentru neîndeplinirea condițiilor de formă în următoarele cazuri:

- a) când a fost introdusă înainte de termenul legal;
- b) când lipsește mențiunea prevăzută în art. 495 alin. 2 lit. a) și petiționarul nu s-a prezentat la termenul de înfățișare;
- c) când lipsește vreuna din mențiunile prevăzute în art. 495 alin. 2 lit. b)-e) și petiționarul nu a completat cererea la prima înfățișare și nici la termenul ce i s-a acordat în vederea completării.

În cazul prevăzut la lit. a), cererea poate fi repetată după împlinirea termenului legal, iar în cazurile prevăzute la lit. b) și c), oricând.

Soluționarea cererii

Art. 498. - La termenul fixat instanța ascultă persoanele citate, concluziile procurorului și verifică dacă sunt îndeplinite condițiile cerute de lege pentru admiterea reabilitării. Când din materialul aflat la dosar nu rezultă date suficiente cu privire la îndeplinirea condițiilor de reabilitare, instanța dispune completarea materialului de către persoana interesată, iar dacă consideră necesar, cere de la organele competente relații cu privire la comportarea celui condamnat.

Situații privind despăgubirile civile

Art. 499. - Când condamnatul sau persoana care a făcut cererea de reabilitare dovedește că nu i-a fost cu putință să achite despăgubirile civile și cheltuielile judiciare, instanța, apreciind împrejurările, poate dispune reabilitarea sau poate să acorde, în vederea soluționării cererii, un termen pentru a achita în întregime sau în parte suma datorată. Acest termen nu poate depăși 6 luni.

În caz de obligație solidară, instanța fixează suma ce trebuie achitată, în vederea reabilitării, de condamnat sau de urmașii săi.

Drepturile acordate părții civile prin hotărârea de condamnare nu se modifică prin hotărârea dată asupra reabilitării.

Suspendarea examinării cererii

Art. 500. - Dacă înainte de soluționarea cererii de reabilitare a fost pusă în mișcare acțiunea penală pentru o altă infracțiune săvârșită de condamnat, examinarea cererii se suspendă până la soluționarea definitivă a cauzei privitoare la noua învinuire.

Recursul

Paragraful a fost modificat prin punctul 62. din Lege nr. 202/2010 începând cu 25.11.2010.

Art. 501. - Hotărârea prin care instanța rezolvă cererea de reabilitare este supusă recursului.

Art. 501. a fost modificat prin punctul 62. din Lege nr. 202/2010 începând cu 25.11.2010.

Mențiuni despre reabilitare

Art. 502. - După rămânerea definitivă a hotărârii de reabilitare, instanța dispune să se facă mențiuni despre aceasta pe hotărârea prin care s-a pronunțat condamnarea pentru care s-a admis reabilitarea.

Anularea reabilitării

Art. 503. - Anularea reabilitării se hotărăște la cererea procurorului, de către instanța prevăzută în art. 494.

Procedura prevăzută pentru soluționarea cererii de reabilitare se aplică în mod corespunzător și pentru soluționarea cererii de anulare.

Capitolul IV REPARAREA PAGUBEI MATERIALE SAU A DAUNEI MORALE ÎN CAZUL CONDAMNĂRII PE NEDREPT SAU AL PRIVĂRII ORI RESTRÂNGERII DE LIBERTATE ÎN MOD NELEGAL

Cazuri care dau dreptul la repararea pagubei

Paragraful a fost modificat prin punctul 219. din Lege nr. 281/2003 începând cu 01.01.2004.

Art. 504. - Persoana care a fost condamnată definitiv are dreptul la repararea de către stat a pagubei suferite, dacă în urma rejudecării cauzei s-a pronunțat o hotărâre definitivă de achitare.

Are dreptul la repararea pagubei și persoana care, în cursul procesului penal, a fost privată de libertate ori căreia i s-a restrâns libertatea în mod nelegal.

Privarea sau restrângerea de libertate în mod nelegal trebuie stabilită, după caz, prin ordonanță a procurorului de revocare a măsurii privative sau restrictive de libertate, prin ordonanță a procurorului de scoatere de sub urmărire penală sau de încetare a urmăririi penale pentru cauza prevăzută în art. 10 alin. 1 lit. j) ori prin hotărâre a instanței de revocare a măsurii privative sau restrictive de libertate, prin hotărâre definitivă de achitare sau prin hotărâre definitivă de încetare a procesului penal pentru cauza prevăzută în art. 10 alin. 1 lit. j).

Are drept la repararea pagubei suferite și persoana care a fost privată de libertate după ce a intervenit prescripția, amnistia sau dezincriminarea faptei.

Art. 504. a fost modificat prin punctul 219. din Lege nr. 281/2003 începând cu 01.01.2004.

Felul și întinderea reparației

Paragraful a fost modificat prin punctul 219. din Lege nr. 281/2003 începând cu 01.01.2004.

Art. 505. - La stabilirea întinderii reparației se ține seama de durata privării de libertate sau a restrângerii de libertate suportate, precum și de consecințele produse asupra persoanei ori asupra familiei celui privat de libertate sau a cărui libertate a fost restrânsă.

Reparația constă în plata unei sume de bani sau, ținându-se seama de condițiile celui îndreptățit la repararea pagubei și de natura daunei produse, în constituirea unei rente viagere ori în obligația ca, pe cheltuiala statului, cel privat de libertate sau a cărui libertate a fost restrânsă să fie încredințat unui institut de asistență socială și medicală.

Persoanelor îndreptățite la repararea pagubei, care înainte de privarea de libertate erau încadrate în muncă, li se calculează, la vechimea în muncă stabilită potrivit legii, și timpul cât au fost private de libertate.

Reparația este, în toate cazurile, suportată de stat, prin Ministerul Finanțelor Publice.

Art. 505. a fost modificat prin punctul 219. din Lege nr. 281/2003 începând cu 01.01.2004.

Acțiunea pentru repararea pagubei

Paragraful a fost modificat prin punctul 219. din Lege nr. 281/2003 începând cu 01.01.2004.

Art. 506. - Acțiunea pentru repararea pagubei poate fi pornită de persoana îndreptățită, potrivit art. 504, iar după moartea acesteia poate fi continuată sau pornită de către persoanele care se află în întreținerea sa.

Acțiunea poate fi introdusă în termen de 18 luni de la data rămânerii definitive, după caz, a hotărârilor instanței de judecată sau a ordonanțelor procurorului, prevăzute în art. 504.

Pentru obținerea reparării pagubei, persoana îndreptățită se poate adresa tribunalului în a cărui circumscripție domiciliază, chemând în judecată civilă statul, care este citat prin Ministerul Finanțelor Publice.

Acțiunea este scutită de taxa judiciară de timbru.

Hotărârea este supusă numai recursului.

Alineatul a fost introdus prin punctul 63. din Lege nr. 202/2010 începând cu 25.11.2010.

Art. 506. a fost modificat prin punctul 219. din Lege nr. 281/2003 începând cu 01.01.2004.

Acțiunea în regres

Paragraful a fost modificat prin punctul 228. din Lege nr. 356/2006 începând cu 06.09.2006.

Art. 507. - În cazul în care repararea pagubei a fost acordată potrivit art. 506, cât și în situația în care statul român a fost condamnat de către o instanță internațională, acțiunea în regres împotriva aceluia care, cu rea-credință sau din gravă neglijență, a provocat situația generatoare de daune, este obligatorie.

Art. 507. a fost modificat prin punctul 228. din Lege nr. 356/2006 începând cu 06.09.2006.

Capitolul IV a fost modificat prin punctul 219. din Lege nr. 281/2003 începând cu 01.01.2004.

Capitolul V

PROCEDURA ÎN CAZ DE DISPARIȚIE A ÎNSCRISURILOR JUDICIARE

Constatarea dispariției înscrisului

Art. 508. - În cazul dispariției unui dosar judiciar sau a unui înscris care aparține unui astfel de dosar, organul de urmărire penală sau președintele instanței la care se găsea dosarul sau înscrisul întocmește un proces-verbal prin care constată dispariția și arată măsurile care s-au luat pentru găsirea lui.

Pe baza procesului-verbal se procedează potrivit dispozițiilor prevăzute în prezentul capitol.

Obiectul procedurii speciale

Art. 509. - Când dosarul sau înscrisul dispărut este reclamat de un interes justificat și nu poate fi refăcut potrivit procedurii obișnuite, procurorul prin ordonanță sau instanța de judecată prin încheiere dispune, după caz, înlocuirea sau reconstituirea dosarului ori înscrisului dispărut.

Încheierea instanței se dă fără citarea părților, afară de cazul când instanța consideră necesară chemarea acestora. Încheierea nu este supusă nici unei căi de atac.

Efectuarea procedurii speciale

Art. 510. - Înlocuirea sau reconstituirea se efectuează de organul de urmărire penală ori de instanța de judecată înaintea căreia cauza se găsește pendinte, iar în cauzele definitiv soluționate, de instanța la care dosarul se găsește în conservare.

Când constatarea dispariției s-a făcut de un organ de urmărire penală sau de o instanță de judecată, altele decât cele arătate în alineatul precedent, organul de urmărire penală sau instanța de judecată care a constatat dispariția trimite organului de urmărire penală sau instanței de judecată competente toate materialele necesare efectuării înlocuirii ori reconstituirii înscrisului dispărut.

Înlocuirea înscrisului

Art. 511. - Înlocuirea înscrisului dispărut are loc atunci când există copii oficiale de pe acel înscris. Organul de urmărire penală sau instanța de judecată ia măsuri pentru obținerea copiei.

Copia obținută ține locul înscrisului original până la găsirea acestuia.

Persoanei care a predat copia oficială i se eliberează o copie certificată de pe aceasta.

Reconstituirea înscrisului

Art. 512. - Când nu există o copie oficială de pe înscrisul dispărut, se procedează la reconstituirea acestuia. Reconstituirea unui dosar se face prin reconstituirea înscrisurilor pe care le conține.

În vederea reconstituirii pot fi folosite orice mijloace de probă.

Rezultatul reconstituirii se constată, după caz, prin ordonanța organului de urmărire penală confirmată de procuror sau prin hotărârea instanței dată cu citarea părților.

Hotărârea de reconstituire este supusă apelului, iar hotărârea pronunțată de instanța de apel este supusă recursului.

Capitolul VI ASISTENȚA JUDICIARĂ INTERNAȚIONALĂ

Secțiunea I Dispoziții generale

Condițiile și modalitățile de realizare

Paragraful a fost modificat prin punctul 220. din Lege nr. 281/2003 începând cu 01.01.2004.

Art. 513. - Condițiile și modalitățile de realizare a asistenței judiciare internaționale în materie penală sunt cele stabilite prin dispozițiile cuprinse în legea specială și în prezentul capitol, dacă prin convențiile internaționale nu se prevede altfel.

Art. 513. a fost modificat prin punctul 220. din Lege nr. 281/2003 începând cu 01.01.2004.

Secțiunea II Comisia rogatorie

Abrogat prin punctul 6. din Lege nr. 704/2001 începând cu 16.01.2002.

Art. 514. Abrogat prin punctul 6. din Lege nr. 704/2001 începând cu 16.01.2002.

Abrogat prin punctul 6. din Lege nr. 704/2001 începând cu 16.01.2002.

Art. 515. Abrogat prin punctul 6. din Lege nr. 704/2001 începând cu 16.01.2002.

Abrogat prin punctul 6. din Lege nr. 704/2001 începând cu 16.01.2002.

Art. 516. Abrogat prin punctul 6. din Lege nr. 704/2001 începând cu 16.01.2002.

Abrogat prin punctul 6. din Lege nr. 704/2001 începând cu 16.01.2002.

Art. 517. Abrogat prin punctul 6. din Lege nr. 704/2001 începând cu 16.01.2002.

Abrogat prin punctul 6. din Lege nr. 704/2001 începând cu 16.01.2002.

Art. 518. Abrogat prin punctul 6. din Lege nr. 704/2001 începând cu 16.01.2002.

Secțiunea III

Recunoașterea hotărârilor penale sau a altor acte judiciare străine

Abrogat prin litera d) din Lege nr. 302/2004 începând cu 30.08.2004.

Art. 519. Abrogat prin litera d) din Lege nr. 302/2004 începând cu 30.08.2004.

Abrogat prin litera d) din Lege nr. 302/2004 începând cu 30.08.2004.

Art. 520. Abrogat prin litera d) din Lege nr. 302/2004 începând cu 30.08.2004.

Abrogat prin litera d) din Lege nr. 302/2004 începând cu 30.08.2004.

Art. 521. Abrogat prin litera d) din Lege nr. 302/2004 începând cu 30.08.2004.

Executarea dispozițiilor civile

Art. 522. - Executarea dispozițiilor civile dintr-o hotărâre judecătorească penală străină se face potrivit regulilor prevăzute pentru executarea hotărârilor civile străine.

Secțiunea IV Rejudecarea în caz de extrădare sau predare în baza unui mandat european de arestare

Rejudecarea celor judecați în lipsă în caz de extrădare

Paragraful a fost modificat prin punctul 65. din Lege nr. 202/2010 începând cu 25.11.2010.

Art. 522¹. - În cazul în care se cere extrădarea sau predarea în baza unui mandat european de arestare a unei persoane judecate și condamnate în lipsă, cauza va putea fi rejudecată de către instanța care a judecat în primă instanță, la cererea condamnatului.

Dispozițiile art. 404-408 se aplică în mod corespunzător.

Art. 522¹. a fost modificat prin punctul 65. din Lege nr. 202/2010 începând cu 25.11.2010.

Dispoziții finale

Termenii explicați în Codul penal

Art. 523. - Termenii sau expresiile al căror înțeles este anume explicat în Codul penal au același înțeles și în Legea de procedură penală.

Art. 524. - Prezentul cod intră în vigoare pe data de 1 ianuarie 1969.

Secțiunea IV a fost modificată prin punctul 64. din Lege nr. 202/2010 începând cu 25.11.2010.

NOTĂ:

Potrivit art. III din Legea nr. 141/1996, prevederile din prezentul cod referitoare la pedeapsa complementară a confiscării averii, cu excepția art. 406 alin. 3 și art. 461 alin. 3, se abrogă.